

ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐
เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่ ๒๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

LIRT

Legislative Information Repository of Thailand

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๐ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๖ คน

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมเพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม เชิญครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล นะครับ สสร. ท่านประธานครับ ผมทราบว่า วันนี้ไม่มีการถ่ายทอดการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญทางสถานีโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์ ช่อง ๑๑ กระผมขออนุญาตเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า การประชุมเพื่อแปรญัตติของสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเรื่องที่เป็นการศึกษา ให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้ว่า สิ่งที สสร. หรือสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กำลังทำงานกันอยู่นั้น เป็นเรื่องที่เราไม่ได้ทิ้งประชาชน เราไม่ได้ที่จะไม่ให้ประชาชนรับฟัง เพราะฉะนั้นผมอยากจะเห็นรัฐบาลนะครับ ซึ่งกำกับดูแลกรมประชาสัมพันธ์นั้น ได้ให้ความสำคัญกับการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ จากวันนี้ไปจนกระทั่งการแปรญัตติจบสิ้น ผมเชื่อว่า ประชาชนที่ดูอยู่ทางบ้านนั้น จะได้ใช้วิจารณญาณในการที่จะตัดสินใจว่า การแปรญัตตินั้น การประชุม การพูด การคุย ด้วยเหตุด้วยผลของ สสร. กับกรรมมาธิการยกร่างนั้น เป็นสิ่งที่จะให้ความรู้และความเข้าใจ และเป็นการพัฒนาทางด้านการเมืองให้กับประชาชน เพราะฉะนั้นผมถึงอยากจะวิงวอน และขอให้รัฐบาลได้ช่วยพิจารณาอนุมัติให้มีการถ่ายทอดสดจากนี้จนจบสิ้นกระบวนการครับ ท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เมื่อก็ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ประจำอีกฝ่ายหนึ่งบอกว่า ถ่ายทอด อีกฝ่ายหนึ่งบอก ไม่ถ่ายทอด กำลังตรวจสอบนะครับ แต่ว่าข้อเสนอแนะของท่าน เดี่ยวจะได้รับประสานงานกับทางฝ่ายรัฐบาลที่

ดูแลนะครับว่า จะช่วยดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การถ่ายทอดทุกวันที่เราประชุมกันครับ รับที่ ท่านหาหรือไฉนครับ ในระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่แจ้งต่อที่ประชุมนั้น ไม่มีนะครับ ไประเบียบวาระที่ ๒

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ก็ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว คือ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ซึ่งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ จัดทำเสร็จแล้ว เมื่อวานนี้เราได้พิจารณากันมาแล้วนะครับ วันนี้จะพิจารณาต่อ

ขอเชิญคณะกรรมการครับเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมการ พร้อมหรือยังครับ ท่านสมาชิกเสียบบัตรไว้ได้แล้วนะครับ พร้อมแล้วนะครับ ท่านอาจารย์ เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผมเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ ระหว่างที่เรายังรอความพร้อมกัน ผมขอใช้เวลาสักสองสามนาที คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ ผมกลับไปที่บ้านได้รับโทรศัพท์มากมาย ท่านประธานครับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ ในตอนมาตรฐานสุดท้าย คือ เนื่องจากว่า ผมนี้เป็นหน้าไฟพอสมควร เพราะว่าผมเป็นผู้ที่ออกไปรับฟังความเห็นของประชาชน แล้วผมก็ต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ในเฟส (Phase) ที่ ๓ ในการไปชี้แจงรณรงค์ให้ประชาชนได้เข้าใจรัฐธรรมนูญ แล้วจะได้ลงประชามติ ท่านประธานคงจะต้องเห็นใจผมพอสมควรนะครับว่า ผมต้องอธิบายเขา แต่ว่าเหตุการณ์เมื่อวานนี้ผมได้รับคำถาม และผมยังอธิบายไม่ได้ ผมจะขอปรึกษาท่านประธานว่า ท่านประธานหรือกรรมการจะให้ผมอธิบายเขาอย่างไร คือ เมื่อวานนี้มีประชาชนโทรศัพท์มาหาผมเมื่อคืนนี้ แล้วก็เมื่อเช้านี้ก็มี ถามว่า เห็นกรรมการโดยท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ นี้ ก็ได้พูดต่อนก่อนที่จะพัก ว่า กรรมการก็มีเจตนาตรงกัน และในหลักการนี้ก็จะไปช่วยกันหาคำ เพราะว่า คำในรัฐธรรมนูญนี้มันก็ต้องสื่อความหมาย แล้วก็ขอพัก เพื่อที่จะไปคุยกันในเรื่องนี้ ท่านประธานครับ แล้วเขาก็ถามว่า เมื่อเจตนาตรงกันแล้วนี้ การหาคำนี้มันหายาก จนกระทั่งต้องเปลี่ยนเป็นหลักการนี้ ต้องมีการโหวต (Vote) กันอย่างนั้นหรือ ผมไม่รู้จะตอบเขาอย่างไรครับตรงนี้ เขาติดตามดูอยู่ตลอด เขาลุ้นอยู่ตลอด และเขาถามผมตรงนี้จะครับ เขาบอกว่า เมื่อกรรมการ โดยตัวแทนกรรมการ คือ ท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ พูดนี้ ทุกคนก็บอก โอ.เค. (O.K. – Okay) เหลือแต่เพียงแค่ว่า ถ้อยคำ แล้วพอหาถ้อยคำแล้วนี้ เขาถามว่า มันทำไมกลับไปสู่ร่างเดิมของกรรมการได้ โดยที่ไม่มีคำพวกนี้เลยนี้ เขาถามผม ผมอธิบายเขาไม่ได้ครับท่านประธาน ผมพยายามจะอธิบายเขาว่า เราไปตกลงถ้อยคำนี้ มีปัญหาว่า ถ้อยคำนี้เขาก็ไม่เห็นด้วย ส่วนที่เขาบอกว่า จะตัดคำว่า เพศ ออก ไล่แต่ ความแตกต่างทางเพศ ผมก็เห็นว่ามันไม่สื่อ เพราะว่าวรรคสองนี้ ผมก็ตัดออกแล้วว่า ชาย หญิง และความแตกต่างทางเพศ มีสถานะเสมอภาคกัน ก็ตัดออก เพราะฉะนั้นผมเองนี่อธิบายตรงนี้ ก็บอกเขาว่า ผมก็เลยไม่เห็นด้วย ก็เลยคิดว่า ในที่ประชุมใหญ่จะหาทางออก โดยการหาถ้อยคำร่วมกัน แต่แล้วก็ก็มีผู้ยกมือขึ้นมา

LIRT

บอก ขอให้โหวตก็เปลี่ยนจากหลักการที่เราพูดกัน ผมก็เลยตกใจ ผมก็ไม่ว่าจะอธิบาย
 เขาอย่างไรว่า ทำไมสมาชิกเราจึงขอโหวตขึ้นมา แนนอน เป็นเอกสิทธิ์แน่ แต่ว่าที่เราตกลงกันนี้
 มันก็ลงตัวแล้ว กำลังหาถ้อยคำกันไป หาถ้อยคำกันมา ท่านคณบดีนิติศาสตร์ จุฬา ก็กรุณาหา
 คำบาลีมาผสม แล้วตอนนั้น คนทางบ้านนี่นะครับ เขาก็โทรศัพท์ถึงผม บอกใช้คำนี้ได้ไหม ว่า
 เพศผสมผสาน ก็คือ เพศผสาน ผมก็บอก เอ๊ย ผมยังไม่กล้าเสนออะ เดี่ยวฟังเขาก่อน พอ
 ระหว่างนั้น ก็เลยมีการปิดอภิปราย ปิดหลักการ เปลี่ยนหลักการ ลงมติกันไปเรียบร้อยแล้ว แต่
 ท่านประธานต้องเห็นใจพวกผมนะครับ พวกผมนี่จะต้องไปรับหน้าเสื่อแทนท่าน วันอาทิตย์นี้ผม
 ก็ต้องไปพิษณุโลก สัปดาห์ถัดไป ผมกับท่านประธานจะรับหน้าเสื่อด้วยกัน ๒๔ มิถุนา ถัดไปผม
 ต้องไปจังหวัดตาก แล้วก็ไปจังหวัดเลย ที่ท่านประธานประสงค์กับผมจะต้องไปรับหน้าเสื่อ
 ร่วมกัน ก็ไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ละครับ แล้วในเฟสที่ ๓ ในช่วงที่ ๓ นี้ ท่านอาจารย์สมชัยกับผม
 จะต้องเดินสาย แล้วจะต้องถูกถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ว่า แล้วที่เขาบอกมานี้ ทำไมไม่พิจารณาบ้าง
 เพราะเขาฟังเราอยู่ตลอด แล้วถ้าเขาถามผมว่า คนบางคนเอาความรู้สึกส่วนตัวมาอย่างเดียว
 เลย ไม่ค่อยฟังเขาเลยนี่ จะให้ผมอธิบายเขาอย่างไรท่านประธาน ผมอยู่ในฐานะลำบากนะครับ

ที่ผมพูดนี้ ท่านก็รู้ว่า ผมทำงานมาโดยตลอด เสร็จแล้ว ถ้างอกใช้ความรู้สึก แล้วท่านเลขาของกรรมาธิการก็บอกว่า เราไม่เอาแพ้ เอาชนะกัน มีแต่อาจารย์เจิมศักดิ์ แต่แล้วเมื่อวานนี้เขาถามว่าอย่างนี้ นี่แล้วจะอธิบายอย่างไรว่าเราเอาแพ้ เอาชนะกันหรือเปล่า พอในที่ที่สุด ก็มีการขอโหวต ก็เป็นเอกสิทธิ์ละครับ แต่คุณการุณขอว่า ขอให้ท่านเกียรติชัยได้แสดงความเห็นสักนิดหนึ่งได้ไหม มีคำที่จะหาทางออกได้ ท่านเป็นนักกวี อาจารย์เกียรติชัยเตรียมเขียนไว้เยอะแยะเลย ตอนหลังวิ่งมาให้ผมดูบอก อะไรวะ นี่มาให้ดูอย่างนี้ไม่มีโอกาส ปิด โหวต ผมอธิบายเขาอย่างไร ช่วยอธิบายแทนผมตรงนี้ได้ไหมครับ ผมจะได้ไม่ต้องไปอธิบาย หรือจะได้จำคำของท่านเอาไปอธิบาย ท่านประธานช่วยหน่อยเถอะครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ เมื่อวานนี้สมาชิกก็เห็นนะครับ แต่เรากลับเข้ามานี้ ก็นึกว่า ตกลงกันได้ เหลือแต่ถ้อยคำ ก็อธิบายกันไปแล้ว อธิบายกันไปแล้ว ผมก็ต้องถามทางยกวาง ยกวางเขาก็โหวต แล้วสมาชิกก็อธิบาย แล้วสมาชิกก็เห็นว่า ควรปิด สมาชิกด้วยกันก็ไปสนับสนุนนะท่านอาจารย์ ก็เลยต้องโหวตขึ้น ผมก็ไม่รู้ว่าทำไมเป็นอย่างนั้น ด้วยยกวางอธิบาย โดยคนเดิมนะครับ ท่านอาจารย์วิชาเชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ ที่ได้พาดพิงถึงก็คือ ก่อนที่จะลงไป มีการปรึกษาหารือกันนี้ ก็เป็นความจริงที่กระผมได้บอกว่า ผมเอง แล้วก็กรรมาธิการส่วนใหญ่ก็สนใจในเรื่องของถ้อยคำ ซึ่งรัฐธรรมนูญนี้เวลาบัญญัติไว้ ถ้อยคำทั้งหลายต้องสื่อความหมายที่เข้าใจได้ชัดเจน แจ่มแจ้ง ไม่มีการตีความไปหลายนัย ไม่มีความเคลือบคลุม สงสัย แต่ว่าในกรณีหลังจากที่ใช้แล้ว มันอาจจะเกิดกรณีเคลือบคลumnั่น มันก็มีหลักตีความของมันอยู่ ซึ่งเป็นแนวทางหลังจากที่ประกาศใช้แล้วนะครับ แต่ว่า ก่อนประกาศใช้นี้ การร่างรัฐธรรมนูญต้องชัดเจนนะครับ แล้วจะไม่มีการเขียนบทนิยามศัพท์ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันขาดนะครับว่า นี่ความหมายนี้หมายความว่าอย่างไร อย่างไร ซึ่งกรณีนั้นก็ต้องไปอ่านในบันทึกเจตนารมณ์ ซึ่งเราก็ไม่รู้ว่าจะได้มีโอกาสอ่านกันหรือเปล่านะครับ ในโอกาสที่ได้มีการพูดจากันนี้ ผมก็เรียนว่า ก็ยังพูดจากันด้วยดี แล้วก็ไม่มีใครที่จะมีความเห็นในทางแตกแยก หรือคัดง้างอะไร แต่ว่า ถ้อยคำที่มันยังไม่ลงตัวกันก็คือว่า คำว่า เพศ ที่มีอยู่ในร่างเดิม

แล้วกับคำว่า ความหลากหลายทางเพศ ซึ่งจะเป็นคำเอามาต่อท้าย เอามาเพิ่มเติม ซึ่งทางกรรมาธิการยกร่างส่วนใหญ่ก็เห็นว่า ถ้าเพิ่มเติมคำว่า ความหลากหลายทางเพศ ลงไปแล้วนี่ก็ต้องตัดคำว่า เพศ ออกไป เพราะว่าความหลากหลายทางเพศก็หมายถึง รวมหมดทั้งเพศชาย เพศหญิง เพศอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีตามที่เราได้เห็นสมควรว่า ให้ความคุ้มครอง คือ ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตเอ่ยนามอีกครั้งหนึ่งนะครับ ท่านอาจารย์ไม่เห็นด้วย ท่านบอกว่า ต้องมีคำว่า เพศ ด้วย แล้วมีความหลากหลายทางเพศด้วย ตรงนี้เองนะครับ ซึ่งมันทำให้ไม่ลงรอยกัน ทำให้ไม่สามารถที่จะตกลงกันได้ในเรื่องของถ้อยคำ ซึ่งท่านอาจารย์เองนี่ก็เสนอคำอื่นมาด้วยนะครับ เช่น ความแปรเปลี่ยนจากเพศกำเนิด ซึ่งก็ไม่ว่าแปรเปลี่ยนอย่างไร แบบไหน ซึ่งทางกรรมาธิการยกร่างเองก็ไม่สนใจในถ้อยคำอันนี้นะครับ เพราะว่ามันไม่สื่อความหมายอีกเหมือนกันนะครับ ความแปรเปลี่ยนทางเพศนี้ ทางท่านอาจารย์บางท่านบอกว่า เดี่ยวจะเข้าใจผิดว่า พวกความรุนแรงทางเพศนี้จะอยู่ในข่ายใหม่ เป็นความแปรเปลี่ยนทางเพศนี้ พวกชอบเซ็กส์ (Sex) หมู่อย่างนี้จะอยู่ใหม่ เดี่ยวยุ่งกันใหญ่ครับ -----

เพราะฉะนั้นในเรื่องของถ้อยคำนี้ เวลาที่เราบัญญัติก็ต้องชัดเจน ต้องให้ความหมายอย่างที่ได้กล่าวไว้ นะครับ ด้วยเหตุนี้เองนี้ กรรมการการร่างก็เลยเห็นสมควรให้กลับมาในที่ประชุม ให้มาลองคุยกันอย่างเปิดเผยนะครับ ในที่ประชุมอีกที แล้วผมก็ไม่ได้คาดหมายว่า อภิปรายไปแล้ว ก็จะมีผู้เสนอปิดอภิปราย ก็อาจจะเป็นด้วยเหตุว่าตอนนั้นคำแล้วครับ ดึกแล้วนะครับ จะมีเสียงเรียกร้องนะครับ จากหัวใจ จากทางบ้านก็สุดแล้วแต่นะครับ ก็เป็นเหตุที่ทำให้ต้องยุติ นะครับ ก็ต้องโหวต ผมก็กราบเรียนต่อท่านประธานนะครับ ไปถึงท่านกรรมการการร่างทุกคน นะครับว่า ท่านไม่ได้มีเหตุที่จะมีการพลิกแพลงหรืออะไรเลยนะครับ ผมเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ และกราบเรียนไปถึงท่านสมาชิกทุกท่านด้วยนะครับว่า เหตุการณ์นี้นั้นก็ไม่สามารถที่จะยุติกันได้ด้วยการตกลงในเรื่องของถ้อยคำ กรณีอย่างนี้ก็จะเกิดขึ้นได้ เพราะฉะนั้น กระผมก็เรียนว่า เมื่อวานนี้ไม่ได้อยู่ในความคาดหมายจริง ๆ ครับ ผมต้องขอขอบพระคุณทุกท่านครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ก็ออกเสียงไปแล้วนะ เชิญท่านส่วง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ คือเมื่อเจตนาที่ตรงกันอย่างนั้น ก็ฝากกรรมการไปพิจารณาก็แล้วกันนะครับว่า ท่านจะลองไปคิด ถ้อยคำไป เรายังมีเวลาอีกหลายวันนะครับ เพราะกรรมการมีสิทธิ นะครับ ในการที่จะหยิบยกขึ้นมา ถ้าเจตนาตรงกัน ท่านไม่ได้กะจะเอาแพ้ย้อชนะ แล้วก็ไม่มีเจตนาที่จะไปพลิก เจตนาที่หยุดพักเพื่อที่จะพลิกสถานการณ์ ท่านไม่มีเจตนาอันนั้นจริง ๆ ผมก็เชื่อว่าเช่นนั้น เพราะฉะนั้นก็ฝากว่าท่านลองไปพิจารณานะครับ ผมกราบเรียนท่านประธานประสงค์ ถ้าเจตนาเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ท่านมีเวลา แล้วท่านถ้าจะขอเปลี่ยนถ้อยคำ ซึ่งไม่ยาก แล้วก็ขอแก้ตรงนี้ได้ เพราะว่าเราสามารถที่จะโหวตกันได้ว่าจะเห็นอย่างไร จะแก้ได้ หรือไม่ได้ เพราะกรรมการท่านมีสิทธิ นะครับ แต่ถ้าพวกผมขอขึ้นมานี้มันจะต้องใช้ ๖๐ เสียง เพราะฉะนั้นก็มีสิทธิ เราก็มีสิทธิ แต่ว่าท่านก็มีสิทธิ ผมฝากพิจารณาก็แล้วกันครับ ขอ ถ้าท่านไม่แก้ ผมก็ไม่ว่าอะไรครับ ขอบพระคุณ ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอกันอย่างใดเดี๋ยวลองดูนะครับอาจารย์ครับ ท่านส่วงนะครับ

นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ แล้วก็ท่านเพื่อน ๆ สมาชิก สสร. ที่เคารพทุกท่าน ผมขออนุญาตเรียนปรึกษาหารือหลักการในเรื่องนี้ ผมว่า กรณีเช่นนี้ก็จะเกิดขึ้นต่อ ๆ ไปอีก อย่างเช่น พวกเราทั้งหลายนี้ไปรับฟังความคิดเห็นมาแต่ทุกจังหวัด ผมก็รับมาหลายเรื่องเช่นเดียวกัน ก็มีความรู้สึกเข้าใจ ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ อย่างที่ว่า แต่ว่า ถ้าหากว่า เราได้รับฟังมาทั้งหมดแล้ว มาถึงตอนนี้ เมื่อผ่านญัตติไปแล้วอย่างใด อย่างหนึ่ง เราเองก็จะต้องกลับไปรับผิดชอบที่ฟังมาอีกนี่ จะถูกต้องหรือไม่ครับ โดยหลักการ ก็เลยอยากจะเรียนปรึกษาว่า น่าจะไม่ใช่อย่างนั้นกระมัง อย่างเช่น บางเรื่องที่สำคัญ เรารู้ ๆ กัน อยู่อย่างนี้ มีคนมาสนับสนุนอยู่ข้างนอกเยอะแยะ ถ้าเกิดไอ้คนที่รับฝากมาอย่างนี้เช่นเดียวกัน แล้วก็ไม่ได้ครบ ๖๐ เสียงในนี้ อ้าว ก็มีอันว่าเราต้องใช้ตามร่างนี้ไปก่อนอย่างนี้ คนที่รับมาแล้วก็มีคนสนับสนุนข้างนอกเยอะ ๆ จะทำอย่างไร เพราะฉะนั้นโดยหลักการนี้ ผมก็อยากจะกราบเรียนท่านเพื่อนสมาชิกที่เคารพครับ เราได้รับฝากมาด้วยกันทั้งหมด แต่ว่าในร้อยละนี้ เมื่อมันมีมติออกมาแล้ว ไม่ได้ ๖๐ เราต้องเคารพกติกาว่า เอาฉบับนี้ไปใช้ก่อน ฉบับนี้ก็อาจจะไม่ใช่ฉบับที่ทุกคนถูกใจทั้งหมด ใน ๒๕๕ มาตรา ผมไม่ชอบสักแค่มาตราเท่านั้น ซึ่งผมแปรอยู่ตรงนี้ แล้วเราจะไม่รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือ เราจะออกไปเอาข้าง เอม้ามาเพิ่มเติมอย่างนั้นหรือ ผมว่าก็ไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้อง รับฝากมาก็รับฝากมาโดยหลักการ แต่ว่าเมื่อไม่ได้ ๖๐ ก็คือ ไม่ได้ ๖๐ อย่างนั้น นี่ผมขออนุญาตเรียนปรึกษาหารือพวกเราโดยหลักการทั้งหมดนะครับ เพราะฉะนั้นก็ต้องขออนุญาตว่า เมื่อมติดังกล่าวอย่างไร ก็สมควรจะรับปากอย่างนั้นไป เพราะเราเองก็รับมาด้วยกันทั้งหมดอย่างนี้ครับ -----

ถ้าทางออกอย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านประธานครับ ผมเสนอว่าอย่างนี้ ผมก็เข้าใจความรู้สึกของท่านครับ เอาว่ารอบแรกขออนุญาตอย่างนี้ได้ไหมครับ รอบแรกว่าอย่างนี้ไปก่อน ครบ ๒๙๙ มาตรา เสร็จ เออ มีเรื่องใดที่เราเห็นว่า ส่วนใหญ่ยังติดค้างคาใจ เราก็พูดกันไว้ เข้ากลับมาดูรอบสองอีกนิดหนึ่งถ้าหากมีเวลา หากมีเวลานะครับ มันก็เป็นเงื่อนไขเวลามาอีกทีหนึ่ง ก็ถ้าหากมีเวลาก็มาพูดตรงประเด็นที่เรายังติดใจอยู่อีกเป็นรอบที่ ๒ สั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่เราติดใจด้วยกัน อย่างนี้ก็จะเป็นไปได้ครับท่าน ผมขอเรียนเพื่อนสมาชิกครับ หลักการอันแรก ก็คือว่า เรารับปากมาด้วยกันทั้งหมด เพราะฉะนั้นเมื่อรับปากมาแล้วนี้ หากมันไม่ได้ ๖๐ ก็ควรจะเคารพกติกา แล้วประเด็นที่ ๒ ก็คือว่า รอบแรกขออนุญาตผ่าน ๒๙๙ เสียก่อนครับ พอผ่านแล้ว หากมีเวลา เราก็มาพูดประเด็นที่เรายังติดใจกันอยู่อีก ก็ไม่ผิดกติกาอะไร แต่ว่า ทั้งนี้ทั้งนั้น ภายใต้เงื่อนไขเวลาของวันที่ ๖ กรกฎาคม ครับ ขอบพระคุณครับ

นายณรนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คือการพิจารณาเมื่อผ่านไปแล้วยังนี้ครับ ถ้าจะไปยกอะไร ก็คงเป็นไปตามมาตรา ๒๘ แต่ผมคิดว่า ทั้งกรรมาธิการ อะไรนี้ เดียวไปบอกกับท่านก่อน ส่วนจะใช้พวกเราอย่างไรที่เป็นไปตามมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญก็ดูได้ครับ แต่เวลานี้ต้องขอให้ผ่านไปทีละมาตราไปเลย ท่านอลิสครับ

นางสาวอลิส พันธ์ศักดิ์ : กราบเรียนท่านประธาน สสร. แล้วก็สมาชิกทุกท่าน นะคะ ดิฉัน อลิส พันธ์ศักดิ์ สสร. นะคะ ก็อยากจะเสริมประเด็นเมื่อวาน ในเรื่องของการตัดสินใจว่า คือจริง ๆ แล้วเข้าใจดีทุกท่านที่พยายามที่จะหาทางออก แล้วก็ทางคณะกรรมการยกกว้างก็ให้โอกาสเราในการที่จะหาวิธีการเปลี่ยนแปลง แต่ว่า อันนี้ก็คือเป็นประสบการณ์อันหนึ่งที่คิดว่า ขอให้มันเป็นประสบการณ์ที่สอนพวกเราอีกครั้งนะคะว่า วิธีการตัดสินใจนี้ไม่ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงด้วยอารมณ์ แล้วก็เรื่องของประเด็นเมื่อวานนี้ คืออยากจะบอกว่ามันไม่ได้เป็นประเด็นที่ร้ายแรงที่จะบัญญัติเข้าไปในนี้ เป็นประเด็นของการให้โอกาส เพราะฉะนั้นถ้าเราดูด้วยเหตุผลว่า คืออยากจะพูดให้ทุกท่านทราบอีกครั้งหนึ่ง เพราะบางท่านก็อ่านไม่เห็นนะคะ บางทีก็ไม่อ่านให้ทราบด้วยว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ

นายณรนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คืออย่างนี้ครับ ขออนุญาตอย่าไปลงในรายละเอียด เพราะลงมติไปแล้วนะครับ

นางสาวอลิสสา พันธุศักดิ์ : ไม่ค่ะ คือเรื่องของลงมติให้เป็นเรื่องของลงมติไปค่ะ แต่ว่า คืออยากจะให้เวลาที่เรายกจะมีการลงมติอีกครั้งหนึ่งนี้ ขอให้มีการคิดไตร่ตรองว่า คือ ความที่เรามีความยึดถือในเรื่องของการให้โอกาสนี้มันไม่น่าจะเปลี่ยนแปลงได้ แล้วก็อยากจะให้เห็นเรื่องนี้ว่า ไม่ใช่มันเป็นเรื่องของบุคคล แต่เป็นเรื่องของส่วนรวม แต่ว่า เราอยากจะให้โอกาสคนที่เขาเป็นผู้ด้อยโอกาส เพราะฉะนั้นมันไม่น่าจะไปอิงกับเรื่องใด ๆ เพราะว่า ในการประชุมนอกกรอบเอง ก็มีการเสนอความเห็นที่แตกต่างกันมาก แล้วก็เรื่องที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกันได้นะคะ ก็อยากจะฝากไว้แค่นี้ค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ เรื่องนี้เอาอย่างนี้ เพราะลงมติไปแล้วนะครับ เดี่ยวไปดูว่าจะทำอย่างไร เพราะถ้าเราพูดเรื่องที่ลงมติไปแล้ว เดี่ยวจะเป็นปัญหา นี่เพ็งมีสังเกตมาตรานี้มาตราเดียว เดี่ยวมันต้องมีเรื่องอะไรที่คงเห็นไม่ตรงกันอีกนะครับ ซึ่งขั้นตอนก็ทำได้ ถ้าไปคุยแล้วกรรมมาธิการยกร่างเขายอมก็อาจจะนั่นได้ แล้วก็ไม่อย่างนั้น ก็เป็นไปตามมาตรา ๒๔ ที่ใช้สมาชิกนะครับ ขอผ่านตรงนี้ไปได้ไหมครับ ลงมติไปแล้ว ท่านวิชัยครับ

นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ : ท่านประธานครับ กระผม วิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ สสร. หมายเลข ๐๕๙ ครับ ประเด็นเมื่อวานนี้เราพูดกันตั้ง ๒ ชั่วโมงเศษ ท่านประธานครับ ลงมติไปแล้วนะครับ แล้ววันนี้ก็ยังมาพูดต่อ กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ก่อนที่จะลงมตินั้น ทุกคนก็ได้พิจารณารอบคอบ เห็นด้วยไปหมดแล้ว แล้วถ้าให้มาพูดอีก ก็ทุกมาตราก็มีปัญหาไปหมด ก็อยากจะกราบเรียนท่านประธาน ขอร้อง ที่ตรงนี้ต้องเด็ดขาดหน่อยครับ ท่านประธานครับ มิฉะนั้นแล้วมันจะเสียเวลาไป ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ก็กราบเรียนท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ผมกำลังจะต่อนะครับ ขออนุญาตดำเนินการต่อนะครับ มาตรานี้ใช้เวลาข้ามคืน แล้วก็ใช้เวลาข้ามมาถึงอีกวันหนึ่ง ลงมติไปแล้ว ขอไปต่อมาตรา ๓๑ ท่านเลขา

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : มาตรา ๓๑ ไม่มีการแก้ไข ส่วนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๒ มีการแก้ไข มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น ๓ ท่าน คือ ท่านชูชัย ศุภวงศ์ ท่านศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พัฒนาเสรีธรรม และท่านคมสัน โพธิ์คง และมีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น ๑ ท่าน คือ ท่านศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ท่านรองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : เชิญครับ สำหรับที่สงวนความเห็นนี้ใครครับ ของคุณหมอของท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ท่านคมสันเชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครับ กระผม แล้วก็ท่านกรรมการ คุณหมอชูชัย ศุภวงศ์ แล้วก็ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พัฒนาเสรีธรรม ขอสงวนความเห็นในมาตรา ๓๒ วรรคสาม นะครับ ในเรื่องของการจับกุม คမ်းบุคคล โดยไม่ได้มีคำสั่ง หรือหมายของศาล แล้วก็การตรวจค้นตัวบุคคลนะครับ ซึ่งในร่างของกรรมวิธีการนี้ได้กำหนดในมาตรา ๓๒ วรรคสาม ว่า การจับ คမ်း ตรวจค้นตัวบุคคล หรือกระทำการใด อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ สาเหตุของการที่ต้องสงวนความเห็นในเรื่องนี้นะครับ ก็เนื่องจาก ในบทบัญญัติในมาตรา ๓๒ วรรคสาม และมาตรา ๓๒ ทั้งหมดนี้ กรรมวิธีการได้ยกรวมมาตราหลายมาตราครับ ก็คือ มาตรา ๒๓๗ แล้วก็มาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เข้ามารวมด้วยกัน แล้วเอาหลักการในเรื่องของการจับ คမ်းบุคคล แล้วก็การตรวจค้น ซึ่งเป็นคนละเรื่องกันมาไว้ในมาตราเดียวกัน ซึ่งมาตรา ๓๒ วรรคสามนี้นะครับ เรื่องของการจับหรือ คမ်းตัวบุคคล โดยหลักการนี้รับจะกระทำไม่ได้ ในมาตรา ๒๓๗ แล้วก็วางหลักการไว้ว่า เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล ก็หมายความว่า ข้อยกเว้น ในเรื่องของการจับ คမ်းนั้น

ต้องเป็นหลักการที่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลเท่านั้นนะครับ นอกจากจะมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายบัญญัตินะครับ ส่วนในเรื่องของการตรวจค้น แบ่งออกเป็น ๒ เรื่อง ก็คือ เรื่องของการค้นเคหสถาน ซึ่งเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลในเคหสถาน กับเรื่องของการค้นตัวบุคคล ในทางกฎหมายอาญานั้น ถือหลักว่า การตรวจค้นนั้น สามารถที่จะกระทำได้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย คือ ข้อยกเว้นเพียงข้อยกเว้นเดียว การที่กระทำการเอา ๒ เรื่อง ก็คือ การจับกุมขัง การตรวจค้นตัวบุคคล แล้วก็การกระทำใด ๆ อันกระทบสิทธิเสรีภาพนี้มารวมไว้ในวรรคสาม โดยเขียนข้อยกเว้นว่า เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัตินั้นนะครับ มันก่อให้เกิดปัญหาเป็นประการนี้ครับ ท่านประธานครับ ก็คือว่า ทำให้การตรวจค้นตัวบุคคลในที่ต่าง ๆ นี้ ซึ่งเช่น การตั้งด่านของเจ้าหน้าที่ตำรวจในที่สาธารณะนั้น เมื่อดูถ้อยคำแล้ว จะหมายความว่า มีคำสั่งหรือหมายของศาลมาก่อนนะครับ แล้วก็เหตุอย่างอื่นตามมาทีหลัง หมายความว่า การตรวจค้นตัวบุคคลนั้น จะต้องใช้คำสั่งหรือหมายของศาลเสมอ เพราะฉะนั้นในประเด็นตรงนี้นี้ผมคิดว่า ถ้อยคำไม่มีความชัดเจนในจุดนี้ แล้วจะเป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในกรณีที่มีเหตุสงสัยในเรื่องของการตรวจค้นตัวบุคคลนะครับ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะว่า การตรวจค้นตัวบุคคลนั้นกลายเป็นว่า จะต้องไปขอคำสั่งหรือหมายของศาลทุกครั้ง ถ้าหากตีความโดยข้อความที่เขียนในลักษณะเช่นนี้นะครับ การตั้งด่านที่บริเวณที่ตำรวจตั้งด่าน เพื่อตรวจค้นเหตุร้ายต่าง ๆ ยกตัวอย่าง เช่น การวางระเบิดที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ นี้ ถ้ามีการตั้งด่านเพื่อตรวจค้น แล้วสงสัยบุคคลนี้ ถ้าเกิดความสงสัยในมาตรานี้ต้องไปขอคำสั่งหรือหมายของศาลนะครับ ก็ปรากฏว่า อาจจะมีระเบิดตรงด่านนั้นแหละครับ หรือถูกวางระเบิดในที่อื่น ๆ ไปเสร็จเรียบร้อยแล้ว -----

ก็ไม่สามารถที่จะตรวจค้นตัวบุคคลได้ ผมคิดว่าประเด็นตรงจุดนี้นะครับ ท่านประธานครับ ต้องมีความชัดเจน ในเรื่องของการที่จะวางหลักการตรงนี้ว่า ประการที่ ๑ ก็คือว่า ถ้าหากต้องการเอาหลักการในเรื่องของการจับและคุมขังบุคคล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญ และต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลมาเป็นหลักการสำคัญ ผมคิดว่า ต้องแยกออกมาเป็นอีกรวรรคหนึ่งนะครับ ถ้าหากไม่แยกมาอีกรวรรคหนึ่ง ก็ต้องเขียนถ้อยคำให้มีความชัดเจน อย่างที่กระผมได้เสนอ ก็คือการจับหรือคุมขังบุคคลโดยมิได้มีคำสั่งหรือหมายของศาลนี้ จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย ก็หมายความว่า ถ้าเป็นเหตุกรณีของการพบการกระทำ ความผิดซึ่ง ๆ หน้า ก็เป็นข้อยกเว้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ ที่จะเป็นการยกเว้นโดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาลเพียงเท่านั้น การจับหรือคุมขังคนโดยไม่มีหมายของศาลแล้วเขียนกว้าง ๆ ก็ไม่สามารถกระทำได้ครับ ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นในกรณีอย่างนี้ผมเห็นว่า ถ้าจะเขียนต้องเขียนให้ชัด เพราะไม่เช่นนั้น การเขียนรวมและเหมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน ผมเห็นว่า ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติกับทางเจ้าพนักงานที่จะต้องดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบ และการป้องกันเหตุร้าย และภัยอันตรายที่เกิดขึ้นกับประชาชน เพราะฉะนั้นกระผมจึงได้เสนอข้อความในวรรคสามเสียใหม่ว่า การจับหรือคุมขังบุคคลโดยมิได้มีคำสั่งหรือหมายของศาล การตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าถ้อยความเป็นลักษณะเช่นนี้นะครับ ท่านประธานครับ ก็สามารถที่จะทำให้มีการตีความออกมาได้ว่า ในเรื่องของการจับกุมบุคคล หรือคุมขังนั้น ต้องอาศัยคำสั่งศาลเสมอ แล้วก็สาเหตุอื่นที่เป็นเหตุจำเป็นก็ไว้ในเรื่องของกฎหมายไปกำหนดเหตุยกเว้นเท่าที่จำเป็นไว้ ซึ่งประเด็นนี้นะครับ ในมาตรา ๓๒ วรรคสาม ความจริงในการประชุมของกรรมาธิการ ได้มีการรับกันในกรรมาธิการว่าจะไปปรับถ้อยคำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ก็ปรากฏว่า ไม่ได้มีการปรับถ้อยคำนั้นแต่อย่างใดนะครับ ร่างที่ออกมานั้นไม่ได้ปรับไปตามที่ได้มีการรับในที่ประชุมของกรรมาธิการ ฉะนั้นกระผมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องขอสงวนความเห็นในเรื่องนี้ไว้ ถ้าเป็นไปได้ครับท่านประธาน อยากจะขออนุญาตให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านอื่น ซึ่งท่านเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนี้นะครับ คือ เคยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมาก่อนนี้ ได้ให้ความเห็นในประเด็นเหล่านี้ด้วยครับ ต้องขออนุญาตท่านประธานด้วยครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้อยู่ นายธนนิติ เศรษฐบุตร ประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สวณานนท์ รองประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ได้รับ ไม่มีปัญหา แต่ขอให้ท่านผู้สงวนคำแปรญัตติไว้ก่อนได้ไหมครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพ ในมาตรานี้
ในกลุ่มของผมนั้นมีการแปรญัตติอยู่ ๒ วรรคด้วยกัน ก็คือ ตัวผมเองกับ พลตำรวจโท ธรรมนิศย์
ที่แปรญัตติในวรรคที่ ๒ และวรรคที่ ๓ แต่เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้นะครับ อยากจะกราบ
เรียนว่า ขณะนี้เราเข้าสู่หมวดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อคุ้มครอง
สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นหลัก มาตรา ๓๒ เป็นมาตราแรกที่อยู่ในหมวดนี้ และข้อความ
แรกของมาตรา ๓๒ ต้องเป็นหลัก ก็คือ กรุณาช่วยพิจารณานิดนะครับว่าความเข้าใจของผม
ถูกไหม บรรทัดแรกเลย วรรคแรกของมาตรา ๓๒ ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ
ในชีวิตและร่างกาย ซึ่งมีความหมายว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพทางร่างกายนั้นเป็น
ตัวหลักก่อน ส่วนจะยกเว้นอะไรต่ออะไรที่เหลือนี้ จึงมีวรรคต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการ
จับกุม คุมขัง โทษประหารชีวิต การลงโทษด้วยความโหดร้ายทารุณ จึงเป็นข้อยกเว้นตามมา
ทีหลัง ผมเข้าใจอย่างนั้น เพราะฉะนั้นถ้าท่านดูวรรคที่ ๒ ที่กระทำการยกเว้นได้ร่างขึ้น ก็คือว่า
การทรมานทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้
ผมก็ชื่นชม -----

เพราะว่ามันเข้ากันกับ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย แต่ท่านไปเติมคำว่า แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม ตามความในวรรคนี้ ท่านประธานครับ ประการแรกเลย ท่านประธานจะเห็นว่า ตรรกะและเหตุผลนี้มันขัดกันหมดเลย วรรคที่ ๒ รับหลักการตามวรรคหนึ่งที่บอก บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย แล้วท่านก็บอกว่า การทรมานทรมานกรรม การลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายนี้ อย่างไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้ แต่ท่านไปเขียนว่า การลงโทษด้วยประหารชีวิตให้ถือว่า ไม่เป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย ถามว่า มันขัดต่อความรู้สึก ขัดต่อความจริงไหม แล้วไร้มนุษยธรรมไหม ท่านประธานครับ อันนี้เป็นวรรคสองที่ผมจะขออภิปราย และวรรคสามจะขอ พลดำรงไว้ ธรรมเนียม อภิปราย ท่านประธานครับ ประการแรกเลยนี้ ผมรู้สึกว่า มันมีความขัดกันเองในวรรค ผมทราบว่า เรื่องนี้ท่านไปเอามาจาก ปี ๒๕๔๐ ผมเองเคยวิพากษ์วิจารณ์ตอน ปี ๒๕๔๐ ผมไม่ได้เป็น สสร. หรือครับ แต่ว่าผมมาช่วย สสร. ในการไปรับฟังความเห็น แล้วก็เดินสาย อย่างปี่นี้ แต่ว่า ปี ๒๕๕๐ นี้มากกว่าเยอะ ในการรับฟังความเห็น ผมก็เคยวิพากษ์วิจารณ์ว่ามันขัดกัน แต่ ปี ๒๕๔๐ เขาก็ไม่ได้คิดจะแก้ ผมก็ไม่มีโอกาสได้มาพูดในสภาแห่งนี้ ท่านประธานครับ ประการแรกเลย ข้อความขัดกัน ประการที่ ๒ ผมถามว่าโทษประหารชีวิตนี้ ผมเชื่อว่า คนไทยชอบ ถูกใจ ผมไปรับฟังความเห็นมานี้ คนไทยชอบครับ อันนี้ต้องยอมรับความจริง แต่ผมถามว่า โทษประหารชีวิตนี้มีบรรทัดฐาน หรือมีความเชื่อ หรือมีสมมุติฐานในใจอยู่ว่า ๑. เราไม่เชื่อว่าบุคคลสามารถที่จะกลับตัวได้ เราเชื่อว่า คนไหนสันดานมันเลว มันคงจะเลวตลอดไป เราเชื่อว่า เมื่อเขากระทำความผิดร้ายแรงแล้ว เขาจะไม่มีวันที่จะกลับมาเป็นคนดี หรือไม่กระทำความผิดร้ายแรงได้อีกต่อไป ถ้าเราเชื่ออย่างนี้ ก็สมควรครับ ก็สมควรตาย ถามว่า ความเชื่ออันนี้เป็นความเชื่อที่ผมเคารพนะครับ ความเชื่อนี้เราไปห้ามกันไม่ได้ แต่ความเชื่อที่เป็นสากลทั่วโลกต้องมีความเชื่อเหมือนกันหมดทุกคนใหม่ คำตอบก็คือ สังคมแปรเปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ ตามวิวัฒนาการ ตามสภาพสังคม สมัยหนึ่งนี้เราต้องเชื่อว่าเราต้องทรมานมันก่อนตายอีกด้วยเหอะ ผมนี่นะครับเคยไปศึกษาเรื่องนี้ เขาเคยผ่ากะโหลกออก เอาคีม เอาถ่านร้อน ๆ เผาให้แดง ๆ เหล็กเผาให้แดง ๆ แล้วไปวางอยู่บนกะโหลก เอาคนใส่ตะกร้อให้ข้างเตะไปเรื่อย ๆ ท่านประธานครับ สมัยนั้นเขาก็บอกว่ามันไม่

ทรมานหรือทรมานสำหรับคนพวกนี้ ผมถึงบอกอย่างไร ท่านประธานครับ เราเปลี่ยนแปลงพัฒนาการมาได้เรื่อย ๆ เคยเอาคนเอาตะขอนี้ใส่ที่คางนะครับ แล้วก็ให้ยืน ถ้านั่งเมื่อไร หรือคอตกเมื่อไรนี้ ตะขอก็คงจะเกี่ยวคาง ก็นั่นเป็นการลงโทษ แต่ท่านประธานครับ ผมกำลังชี้ให้เห็นว่า สังคมเราก็พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันนี้ เอาใส่ตะกร้อเตะ หรือเอาถ่านแดง ๆ ใส่บนศีรษะ มันสมองให้มันเดือดปุด ๆ ปุด ๆ เลิกหมดแล้ว เราพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นความเชื่อที่บอกว่า มนุษย์นี้มันคงกลับตัวไม่ได้นี่ เราค่อย ๆ พัฒนาดีขึ้นเรื่อย ๆ เราค่อย ๆ ใช้การลงโทษที่เป็นอารยะ ศิวิไลเซชัน (Civilization) มากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ท่านประธานครับ คนที่เห็นด้วยกับโทษประหารนี้ ก็คงยังจะเชื่ออยู่อีกว่า โทษประหารมีข้อดีอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ทำให้คนอื่นกลัวกฎหมาย เป็นการข่มคนอื่นไว้ก่อน ให้คนคนหนึ่งเสียสละเพื่อสังคม ตายไปจะได้ทำให้คนอื่นเกรงกลัว -----

- ๙/๑

อันนี้ก็เป็นข้อดี ผมก็ไม่ปฏิเสธว่า มันมีประโยชน์ในแง่ที่จริง ท่านประธานครับ ความเชื่อดังกล่าวก็เลยกลายเป็นว่า คนไหนเลยก็ต้องตัดทิ้ง ขจัดทิ้งจากสังคม ไม่ให้เป็นบุคคลที่ไปทำร้ายสังคม ก็ใช้วิธีไม่ยาก ขจัดทิ้ง ขจัดทิ้ง ก็มานั่งถกกันว่าะยังเป่า หรือจะฉีดยา จะทำอะไรก็ได้แล้วแต่ อันนั้นอีกเรื่องหนึ่งละ แต่ท่านประธานครับ ผมมีความเชื่อต่าง ซึ่งก็ต้องเคารพในความเชื่อส่วนตัวของแต่ละคนนะครับ ผมมีความเชื่อว่า มนุษย์นี้ที่เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่นี้ ไม่มีใครเลวบริสุทธิ์ที่ไม่สามารถจะกลับตัวได้ ไม่มีใครติดมาโดยสันดาน แม้จะได้ยีน (Gene) จากพ่อแม่มาบ้าง แต่ก็ไม่ได้เลวบริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นเมื่อพัฒนาเติบโตใหญ่มา จนกระทั่งเขาหลงผิด กระทำความเลว เราจะโทษแต่ตัวเขาอย่างเดียวได้หรือ หรือเราต้องโทษสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ทำให้เขาเหล่านั้นได้ทรุดทรมาลงไปตามลำดับ ตกลงเราจะประหารชีวิต มันช่วยไหมครับ ถ้าเราไม่ได้แก้ที่ต้นเหตุ ก็คือ สังคมมันทำให้เขาทรุดลงไป เราต้องไปประหารสังคมด้วยไหมครับ เราต้องไปประหารคนรอบข้างด้วยไหมครับ เพราะเด็กที่มันเพิ่งออกมาจากท้องพ่อท้องแม่นั้น พ่อแม่มันก็ได้เลวบริสุทธิ์อย่างนั้น แม้จะมียีนมาบ้าง แต่ก็ไม่ได้ต้องถึงถูกประหารชีวิต ถ้าด้วยความเชื่อและปรัชญาอย่างนั้นนะครับ ผมก็มองว่า เราจะต้องพิจารณาใหม่ในสังคมที่มีวุฒิภาวะพัฒนาสูงขึ้น ประการถัดไป ก็คือว่า เราเชื่อไหมครับว่า มนุษย์นี้ ถ้าเราให้โอกาสเขามีโอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดี แต่การให้โอกาสดังกล่าว ในระหว่างที่เขา กำลังทำร้ายสังคม เรายังไม่เชื่อใจ เรากักตัวเขาไว้ก่อน อย่าเพิ่งมาผสมผสานกับคนในสังคม เอาเขาไปจองจำไว้ก่อน และดูไปเรื่อย ๆ จองจำให้ยาวนาน เพราะว่าโทษนี้มันแรง การจองจำนี้ไม่ใช่ไม่มีโทษนะครับ ไม่มีใครอยากติดคุกหรอกครับ จองจำให้ยาวไปให้สุด แล้วค่อย ๆ ให้การศึกษา ค่อย ๆ ประเมินเป็นตามลำดับ ถ้าเขาประเมินได้ถึงจุดหนึ่ง พอจะมั่นใจ ก็ค่อย ๆ คุมความประพฤติ ดูแลไปเรื่อย ๆ ถ้าเป็นเช่นนั้นนี้นะครับ การรับโทษเหมือนกัน แต่ว่าโทษประหารชีวิตนี้อาจจะไม่จำเป็น เพราะเราก็อลังโทษ ไม่ใช่ไม่ลังโทษ ท่านประธานครับ มีงานศึกษาวิจัยชัดเจนว่า โทษแรงกับโทษไม่แรง แต่เอาจริง มีความแตกต่างกัน โทษแรง ๆ นี้นะครับท่านประธาน ผู้ที่กระทำความผิดนี้ เขาไม่คิดหรอกครับว่า เขาจะถูกจับได้ เพราะเขาเห็นว่า เราไม่ได้เอาจริง โอกาสในการที่เขาจะถูกจับเพื่อไปถูกลงโทษแรง ๆ นั้นมันไม่มาก และคนทำความผิดมักจะไม่คิดเวลาที่จะถูกจับ มักจะคิดว่าโอกาสหนีได้เยอะ เพราะฉะนั้นโทษแรงกลับไม่ช่วย แต่โทษเบา แต่ว่าเรากวดขันเอาจริงนี้ช่วยสังคมได้มากกว่า ท่านประธานครับ ยกตัวอย่าง แค่ว่าเราจะเดินข้ามถนน ให้ท่านปรับ

๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ๕,๐๐๐ บาท ในการข้ามถนน แต่ถ้าท่านไม่เอาจริง ตำรวจก็เห็นใจ มันปรับ
 แพงเหลือเกิน เหลือยซ้าย แลขวา ไม่เห็นมีใคร เราก็เดินข้าม แต่ลองปรับ ๕๐๐ หรือปรับ ๒๐๐
 แล้วตำรวจเอาจริงอยู่ตลอดเวลา แล้วเดินเมื่อไร ๒๐๐ เดินเมื่อไร ๒๐๐ แป๊บเดียว พฤติกรรมเรา
 เปลี่ยนทันที ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นโทษแรงนี้ไม่ได้มีความหมายว่า จะทำให้คนเกรง
 กลัวเสมอไป อันนี้มาจากงานศึกษาวิจัยของนักวิชาการชัดเจน แต่โทษที่ไม่แรง แต่เอาจริง
 ท่านประธานครับ โทษแรงนี้ศาลท่านก็ไม่ค่อยอยากจะตัดสินพิพากษาให้ประหารชีวิตอีก ตกลง
 ศาลก็ผ่อน -----

- ๑๐/๑

ผมรู้จักของตุลาการทั้งหลาย คำนึงถึงมนุษย์ ไม่อยากจะใช้วิธีประหารชีวิต แต่ก็ยังจะต้องไป
 ฎีกฎีกา มันก็จะยิ่งปวดหัวกันใหญ่ ท่านประธานครับ แต่ว่า ถ้าหากว่า โทษประหารชีวิตนี้
 นะครับ กระทำผิดตัวอีกละ ถามว่า ประเทศไทยเคยมีโทษประหารชีวิตที่กระทำผิดตัว มีไหม คดี
 เซอร์รี่ แอน (Sherry Ann) ก็ใช่ คดีต่าง ๆ มากมายที่เราเคยประหารชีวิตผิดตัว แล้วพอจบแล้ว
 ทุกคนก็รู้สึกไม่สบายใจทั้งสิ้น ตุลาการก็ไม่สบายใจ เพชฌฆาตก็ไม่สบายใจ ผู้จับกุมก็
 ไม่สบายใจ แต่มันเป็นมาตรการที่เราหาอะไรคืนมาไม่ได้อีกแล้ว คือ การประหารชีวิต เราได้โทษ
 ไม่ได้ เราแก้ไขปัญหานี้ไม่ได้ ถามว่า เรายังควรที่จะมีโทษประหารชีวิตอยู่หรือเปล่า ท่านประธาน
 ครับ เรื่องทั้งหมดตรงนี้ ถ้าท่านไปดูในโลกนี้นะครับ จำนวนประเทศที่ค่อย ๆ เลิกโทษ
 ประหารชีวิตนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเขาตระหนักอยู่ในความเป็นจริง แต่ก็ยอมรับว่า ก็ยังมีโทษ
 ประหารชีวิตอยู่หลายประเทศ แต่ถามว่า สังคมไทยเราจะมีวุฒิภาวะถึงอย่างนั้นหรือไม่ ผมว่า
 นี่เป็นสิ่งที่ท้าทาย เป็นสิ่งที่ท้าทายสังคมไทยและประชาชนคนไทยทั่วประเทศ คำถาม ก็คือว่า เราก็
 จำเป็นที่จะต้องทำตามประชาชนที่ต้องการ แต่ขณะเดียวกัน เราจำเป็นที่จะต้องนำประชาชนไป
 บ้างหรือเปล่า เราจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูล ให้ปัญญากับผู้คน ยกวุฒิภาวะของสังคมขึ้นบ้าง
 หรือเปล่า หรือเราควรจะทำตามไปเรื่อย ๆ ท่านประธานครับ ผมทราบว่า เมื่อปี ๒๕๔๐
 ท่านประธานเป็น สสร. และมาตรานี้ก็มีการพูดจากัน แล้วในที่สุดเขาก็มาใส่ไว้ตรงนี้ ตอนแรก
 ไม่มี แล้วพอมานะตอนนี้ เราก็ใส่ตรงนี้เข้าไป เหมือนกับในปี ๒๕๔๐ ท่านประธานครับ
 ถ้าท่านไปดูในที่กรรมาธิการยกกว้างท่านได้ไปพิจารณากันใหม่ ผมเห็นว่า ท่านพิจารณาได้ดีขึ้น
 เยอะเลยครับ ผมต้องชมเชย ผมเคยไปอภิปรายในกรรมาธิการยกกว้างครั้งหนึ่ง แล้วท่านก็บอก
 ว่า ท่านจะรับไปพิจารณา และท่านก็ได้พิจารณาครับ ท่านประธานครับ ท่านแก้ ถ้าเพื่อน
 สมาชิกดูในเอกสารหน้า ๑๐ ด้านหลัง ท่านจะพบว่า ท่านได้แก้แล้ว แก้เป็นบางส่วน ผมก็ขอให้
 เพื่อนสมาชิกพิจารณาว่า ท่านพอใจหรือไม่ อยากจะนำสังคมมากกว่านี้หรือไม่ หรือจะเอาแค่นี้
 ท่านประธานครับ ในวาระที่ ๒ นี้ท่านแก้ว่าอย่างนี้นะครับ อ่านได้ความว่า การทรมาน
 ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ แต่การลงโทษ
 คำว่า ประหารชีวิต ท่านตัดออก ซึ่งเห็นด้วย แต่ท่านเดิมคำว่า แต่การลงโทษตามคำพิพากษา
 ของศาล หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้
 มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้ ท่านประธานครับ ผมเรียนว่า ผมพอใจ ผมเรียนว่า มีเหตุผล

นะครับ และรับได้ แต่เพียงแต่อยากจะเปิดโอกาสให้พวกเราได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของ
โทษประหารชีวิต และผมคิดว่า กรรมวิธีการท่านมีเหตุผล แล้วก็รับได้ครับ และคิดว่า เป็นการ
แก้ไขที่ดี อาจจะดีกว่าที่ผมคิดในการตัดทั้งหมดด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นผมอภิปรายขึ้น เพื่อให้เป็น
หลักฐานเท่านั้นเองว่า สภาแห่งนี้ได้พิจารณาถึงมนุษยธรรม แล้วก็กรรมวิธีการท่านก็ได้คิด
เมื่อมีผู้แปรญัตติท่านก็ไปแก้ไข ไม่ได้ตั้งต้นตั้งอะไรทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นในวาระนี้ผมค่อนข้าง
พอใจ แต่ถ้าเพื่อนสมาชิกอยากจะพอใจมากขึ้นเหมือนที่ผมได้แปรญัตติ ผมก็ไม่มีอะไรขัดข้อง

- ๑๑/๑

แต่ผมเชื่อว่า ของเขาดีกว่า ถ้าพูดกันตรง ๆ นะครับ ของเขาดีกว่า เขายังมาปกป้องอะไรบางอย่างไว้ ซึ่งยังเปิดช่องอะไรที่ดี ผมก็ต้องขอชมเชยในประเด็นนี้ ถ้าอย่างนั้น ถ้าจะพูดคำภาษากฎหมาย ก็จะต้องบอกว่า ในประเด็นนี้ผมไม่ติดใจก็ได้ แต่อันนี้แล้วแต่เพื่อนสมาชิกนะครับ เพราะว่าท่านได้แปร ท่านได้มีการแก้ไขข้อความเพิ่มเติม แล้วก็ขอความกรุณาในวรรคถัดไป ให้ พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ได้มีโอกาสแสดงความเห็นเรื่องการจับกุม คุ่มขัง อย่างที่ท่านกรรมาธิการเสียงข้างน้อยได้พิจารณาไปแล้วส่วนหนึ่ง ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :

ขอบพระคุณอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ก็ก่อนจะถึงท่าน พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ขออนุญาตเรียนแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ ในขณะนี้ผู้นำเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายประชาธิปไตย รุ่นที่ ๓ กำลังมาเยี่ยมชมสำนักงาน ขอต้อนรับ ท่านศรีราชาขออนุญาตประธานแจกเอกสาร ๒ ชุดเพื่อประกอบ ก็อนุญาตนะครับ เชิญได้เลยครับ เรียนเชิญท่านธรรมนิตย์ครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ผม พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ จากการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก็ดี จากเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดีนะครับ ได้อ่าน มาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นะครับว่า มีมาตรานี้ ซึ่งกระผมขออ่านในสำหรับมาตรา ๓๒ วรรคสามนะครับ การจับกุม คุ่มขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การจับกุม คุ่มขังนี้ ไม่เป็นปัญหาครับ ผู้ปฏิบัติรับได้ครับ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล แต่การตรวจค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมายหรือคำสั่งศาลนี้ มันยากต่อการปฏิบัติอย่างยิ่งนะครับ แต่ถึงอย่างไรครับ ผมเรียนว่า ยังมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ครับ เขียนว่า ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิดครับ แม้รัฐธรรมนูญจะไม่กำหนดไว้ในการตรวจค้นตัวบุคคลก็จริงอยู่ แต่มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ รองรับอยู่ เพราะฉะนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจค้นก็ต้องอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลักในการตรวจค้น ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ยึดถือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องถูกฟ้องร้องดำเนินการทางอาญาและทางวินัย ซึ่งเราให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่งครับ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างว่า ถ้าหากท่านทั้งหลายนี้ไปเที่ยวที่หัวหิน แล้วท่านถูกลักขโมย คนร้ายหิ้วของของท่านไป ของมีค่าซุกซ่อนไปในตัว ท่านตามไปติด ๆ นี่ ท่านไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจ แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะไปค้นนี่ ท่านครับ ตำรวจบอกว่า ไม่มีหมาย ยังค้นไม่ได้ ต้องวิ่งไปหาศาลที่อำเภอเมืองประจวบ เพราะศาลมีแห่งเดียวสำหรับจังหวัดประจวบนะครับ ก็วิ่งไป กว่าจะไปและจะกลับ เขาคงไม่คอยให้เราค้นหรอกครับ ผมเรียนว่า ความยากง่ายในการปฏิบัตินั้น ผมคิดว่า ยากในการปฏิบัติ แล้วก็ยกตัวอย่างอย่างการจะค้นในเรื่องของยาเสพติดก็ดี ในเรื่องของอาวุธปืนสงครามก็ดี ซึ่งปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์หลาย ๆ ครั้ง ที่การตรวจค้นในเรื่องของยาเสพติดก็ดี การค้นก็ยากอยู่แล้วว่า ว่าจะมีทรัพย์สิน สิ่งของมา ถ้าไม่มั่นใจจริง ๆ แล้วครับ เราไม่เสี่ยงเข้าไปค้นครับ -----

เพราะฉะนั้นการค้นยาเสพติดมันเป็นเรื่องค่อนข้างจะลำบากจริง ๆ ถ้าหากจะวิ่งไปขอหมายศาลอีก สิ่งของต่าง ๆ นั้นก็คงจะไม่มีอยู่ตรงนั้นนะครับ เขาคงจะขยับเขยื้อนไป ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจ อันนี้เป็นคำที่ได้รับคำร้องเรียน ได้รับความคิดเห็นจากตำรวจในผู้ปฏิบัติว่า ทำได้ยากสำหรับการค้นตัวบุคคลโดยมีหมายครับ ผมคิดว่า การค้นตัวบุคคลนั้น เรามีประมวลกฎหมายพิจารณารองรับอยู่แล้วนะครับ ก็พอแล้วนะครับ ถ้าหากรัฐธรรมนูญไปบัญญัติอีก ตำรวจที่ยังอยากจะทำงานเพื่อประชาชนยังมีอยู่อีกมากนะครับ ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจลดน้อยถอยลงครับ ผมได้ยกตัวอย่าง ดังที่ผมได้กราบเรียนแล้วครับ ผมขอเอาหลักการของอาจารย์คมสันซึ่งปรับเปลี่ยน การจับหรือคุมขังบุคคล โดยมีได้มีคำสั่งหรือหมายศาล การตรวจค้นตัวบุคคลหรือกระทำอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ วรรคหนึ่งกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติครับ ผมขอกลับมาใช้บทบัญญัติของที่อาจารย์อาคม (อาจารย์คมสัน) ได้กรุณาปรับแก้เสียใหม่ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ในรายการของกระผมมี คุณเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ อยู่ใหม่ครับ เรียนเชิญนะครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการยกร่าง ท่าน สสร. ทุกท่าน กระผมเป็นผู้รับรองญาติของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ซึ่งในมาตรา ๓๒ นั้น กระผมขอกราบเรียนว่า ก็คงจะเป็นเพราะแนวทางนโยบายของ สสร. ที่ไม่ต้องการให้รัฐธรรมนูญเอากฎหมายลูก คือ วิาญา มาบัญญัติไว้มากเหมือนรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ ก็เลยเอามาเฉพาะสาระสำคัญจริง ๆ สำหรับในวรรคสองที่อาจารย์เจิมศักดิ์ได้แปรญัตินั้น ก็คงมีการถกเถียงกันในกลุ่มมากพอสมควร ซึ่งของอาจารย์เจิมศักดิ์ก็เป็นเจตนารมณ์ที่จะให้ไม่มีการลงโทษประหารชีวิต แต่ก็ยังมีในกลุ่มหลายท่านก็เห็นว่า อาจจะต้องจำเป็น ซึ่งกระผมขอกราบเรียนในทางปฏิบัติ ในฐานะที่เคยเป็นอัยการ แล้วก็อยู่จังหวัดนนทบุรีมานาน ก็ไปร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการประหารชีวิตจริง ๆ ที่เรือนจำบางขวาง ขอกราบเรียนว่า จะต้องจัดเวรกันไป เพราะว่า ไม่มีอัยการท่านใดอยากจะไปทำหน้าที่ตอนประหาร บรรยากาศตอนประหารนี้ถ้าหากท่าน สสร. ได้ไปสัมผัส ก็คงจะรู้สึกเหมือนกัน ตอนที่เราดำเนินคดี ตอนที่เราเห็นเขาเป็นคนร้าย เราก็อยากจะให้เขาตายตกไปตามกัน แต่เวลาไปทำหน้าที่ประหารจริง ๆ ไปเห็นบรรยากาศของการประหาร จะต้องมีการพิจารณา

จะต้องมีการให้พระสวด ตัวคนที่ถูกประหาร ก็ถามว่า จะกินอะไร ก็ให้กินหมดแหละ แต่กินไม่ลง ที่นี้ตอนที่เราได้ผ่านขั้นตอนนี้ พอเสร็จแล้วก็เอาเข้าแดนประหาร สภาพเสียงปึงด้าง ๆ บ้าง ๆ นี่ แล้วสภาพชีวิตของคนเมื่อที่เราเห็นแบบหุดหู่ นี่ แล้วกลายเป็นศพนี่ มันทำให้เรารู้สึกว่า เราผิดหรือเปล่า แล้วก็ทุกคนนี้รุ่งขึ้นก็ไปใส่บาตรเหมือนกัน อันนี้คือ สภาพของคนไปทำหน้าที่ซึ่งก็มีอัยการ มีตำรวจ ก็คือ ผู้กำกับ ตอนนั้นนะครับ เดี่ยวนี้เป็นผู้การ มีสาธารณสุข มีทางผู้บัญชาการเรือนจำ ก็กราบเรียนว่า ที่ท่านอาจารย์jemศักดิ์ว่า ไม่ควรมีนี้ ก็เป็นเหตุผลสำคัญ แต่อีกทางหนึ่งที่ว่าควรมี ก็คือ คนร้ายหลายคนซึ่งรับโทษจำคุกตลอดชีวิต อย่างที่จังหวัดนนทรมียุอยู่คนหนึ่งนะครับ ขออนุญาตเอ่ยนาม นายละม้าย คล้ายนก -----

- ๑๓/๑

เป็นคนที่ถูกทำผิดครั้งสุดท้ายนะครับ ไปข่มขืน แล้วก็ฆ่าเด็กอายุ ๖ ขวบ ดูประวัติ เขาถูก
ประหารชีวิต แล้วลดเหลือจำคุกตลอดชีวิตมา ๓ ครั้ง แต่แต่ละครั้งเขาติดคุกเพียงประมาณ ๑๐ ปี
แล้วขณะนั้นเขาอายุห้าสิบกว่า ก็มาทำผิดเป็นครั้งที่ ๔ ศาลถึงโทษประหาร แล้วลดเหลือจำคุก
ตลอดชีวิต ผมกลับมาอีกครั้ง มาเป็น อบจ. นนทบุรี ก็มาเซ็นปล่อย นายละม้าย คล้ายนก
ในข้อหาที่ว่าข่มขืนฆ่าเด็กนี้ เขาบอกว่า ปล่อยเพราะเหตุว่าชราภาพ อายุ ๖๘ กระผมขอ
กราบเรียน สสร. ว่า คนอายุ ๖๘ นี่นะครับ เป็นกรรมกรนี้แข็งแรงกว่าพวกเราอายุห้าสิบกว่าอีก
ก็ยังสามารถทำได้ แต่กราบเรียนว่า อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์บอกว่า ในกรณีที่เราลงโทษผิด
อย่างเชอร์รี แอน แล้วไปประหารเขา จะเอาอะไรมาชดใช้ชีวิตเขา ก็น่าคิดนะครับ ผมถึง
กราบเรียนว่าประเด็นนี้ที่ทางท่านกรรมาธิการยกร่างได้ปรับแก้ให้เห็นว่า เป็นการลงโทษเฉย ๆ
ไม่มีประหารชีวิตนี้เป็นสิ่งที่ดีงาม แต่ก็ต้องคงไว้ว่า ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่า ให้มีการ
ทำได้ เปิดช่องว่า ในกรณีทรมาน ทารุณ หรืออะไรนี้ เพราะเหตุว่า มันไม่ได้ใช้เฉพาะเกี่ยวกับ
เรื่องคำพิพากษาของศาลเท่านั้น การเปิดช่องนี้จะเป็นทางให้ทางกรมราชทัณฑ์ ในการออก
กฎระเบียบลงโทษพวกนักโทษที่ทำผิด บางทีก็อาจจะต้องมีการลงทัณฑ์บ้างครับ ตรงนี้ก็เห็น
ด้วยว่า กรรมาธิการยกร่างได้ปรับแก้ในวรรคสองนี้ถูกต้องแล้ว แต่สำหรับวรรคสาม ซึ่งมีผู้แปร
คือ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ และอาจารย์คมสันนั้น กระผมในฐานะที่เป็นอัยการ ก็เห็นพ้องด้วยว่า
ทางฝ่ายกรรมาธิการยกร่างควรจะต้องไปพิจารณาว่า ต้องปรับแก้อย่างแนบนอน เนื่องจากว่า
บทบัญญัติตรงนี้เราเอาของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มารวมกันแล้ว เราก็ลืมนึกว่า มันจะเกิด
ปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างที่ยังเรียนก็คือว่า การค้นตัวบุคคล ถ้าหากว่าไปเอาหมายหรือคำสั่ง
ศาลคงจะไม่ทันการแน่ เมื่อที่อาจารย์ธรรมนิศยกตัวอย่างเช่นว่า คนร้ายนี้เอาของเขาไป
จะวิ่งราว หรือชิงก็แล้วแต่ แล้วก็พอตตามไปจนค้นของในตัวนี้ ต้องไปเอาหมายคำสั่งศาล ก็ไม่
ทันกาล แต่สิ่งหนึ่งที่เจอได้ชัดเจน ตำรวจทั่วประเทศทำงานนี้ ซึ่งปราบปรามคดียาเสพติด
จะต้องมีการค้นตัวบุคคลที่ต้องสงสัยว่ามียาเสพติด จะเป็นเฮโรอีน (Heroin) กัญชา ยาบ้า ยาอี
ตรงนี้นี่ท่านมีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ขึ้นมานี้ ตำรวจหยุดทำเลยนะครับ ถึงแม้
วิอาญาจะยังมีใช้อยู่ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ใหญ่กว่าวิอาญา กระผมขอ
กราบเรียนว่า กรณีเช่นนี้ก็คงจะต้องดำเนินการตามที่ท่านอาจารย์คมสันได้เสนอแนะ ก็คือว่า

ท่านควรจะต้องแยกเป็นคนละวรรค หรือมิฉะนั้นก็ต้องปรับแก้อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ และอาจารย์คมสันได้เสนอไป เนื่องจากว่าข้อยกเว้นบอกว่า เว้นแต่จะมีอำนาจกระทำได้ตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย คำว่า มีอำนาจกระทำได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นั้น หมายความว่าถึงบทบัญญัติในวิชาญด้วย ซึ่งได้บัญญัติอยู่ในฉบับ ๒๒ นี้ว่า กรณีการจับ การควบคุม การดำเนินการค้น อะไรต่ออะไรนี้ ก็จะต้องมีหมาย มีคำสั่งศาล หรือมีเหตุอื่นตามที่ กฎหมายบัญญัติอยู่แล้ว กระผมขอกราบเรียนว่า ถ้าหากว่า ท่านไม่แยกนะครับ ต่อไปนี้จะไป จับคนยาเสพติดไม่ได้เลยนะครับ คดีความเรื่องยาเสพติดก็ต้องเพิ่มขึ้น แล้วก็เราทำอะไร ไม่ได้ อีกหน่วยบ้านเมืองก็จะมีแต่คนติดยา เพราะเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะไปค้น ไปจับได้ ก็กราบเรียนว่า เป็นเรื่องจำเป็น และยังมีส่วนอื่นอีกนะครับ ในกรณีที่ท่านบอกว่า ไม่สามารถจะ กระทำได้ในกรณีกระทบกับสิทธิเสรีภาพของบุคคล อันนี้ก็เช่นกันนะครับ ถ้าหากว่า ท่านไม่ บัญญัติแก้ไขตรงนี้ต่อไปเวลาตำรวจดำเนินการนี้ทำไม่ได้ เพราะว่า ต้องเอาหมายคำสั่งศาล เวลาจะไปตั้งด่านบอกให้เป่า ดึ่มสุรามาเกินปริมาณหรือเปล่า ก็ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ผมไม่เป่า มีหมาย -----

มีคำสั่งศาลหรือยัง ก็เกิดปัญหานั้นครับ ท่านลองคิดว่า ตรงนี้บัญญัติมารวมแล้วมันเกิดปัญหา ท่านกำลังจะบอกว่า มันมีคำว่า หรือ หรือนี้มีเหตุอื่นที่ทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติมันต้องไปแปลความว่า เหตุอื่นคืออะไรอีก กระผมขอกราบเรียนว่า ถ้าจะให้เรื่องนี้ไม่มีปัญหานั้นครับ ซึ่งท่านก็ทำได้ดีในวรรคสองแล้วนี่ ปรับมาแล้ว วรรคสามนี้ ถ้าหากปรับเอาตามอาจารย์คมสัน หรืออาจารย์เจิมศักดิ์ หรือว่าจะแยกเป็นอีกวรรคหนึ่ง ผมก็จะเห็นว่า ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการดูแลความสงบเรียบร้อย และการปราบปรามพวกมิฉฉาซัพนี้ทำงานได้ดี สังคมก็สงบสุข บ้านเมืองไม่เดือดร้อน กราบขอบคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คราวนี้ก็คงกรรมาธิการจะชี้แจงอะไรกันหน่อยใหม่ครับ เชิญครับ อาจารย์จรัญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล ครับ เรื่องของ มาตรา ๓๒ นี่ ผมเข้าใจว่า วรรคสอง ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์และคณะไม่พอใจแล้วนะครับ ก็มีเรื่องกับทางคณะกรรมการที่ได้มอบหมายให้กระผมชี้แจงนี้เรื่องเดียวคือ ความในวรรคสาม และความในวรรคสามนี้ ก็มีประเด็นสำคัญประเด็นเดียว คือ เรื่องของการค้นตัวบุคคล เนื่องจากว่า เป็นส่วนที่ร่างรัฐธรรมนูญของเรานี้เพิ่มขึ้นมากกว่าที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เหตุผลที่มีการเพิ่มตรงนี้ ก็เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานสากลในหลายประเทศ เรื่องการจับ การค้น การขังนี้ ทำรวมถึงเรื่องการค้นตัวบุคคลด้วยนะครับ ที่นี้ปัญหาก็เกิดว่า ถ้าเราจะเอามาตรฐานใหม่ในเรื่องการค้นตัวบุคคลนี้เข้ามาเขียนให้ความคุ้มครองไว้ในมาตรา ๓๒ วรรคสามอย่างนี้ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการปราบปรามอาชญากรรมใหม่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้หรือไม่ ตรงนี้ครับ คณะกรรมการก็ได้ใคร่ครวญแล้วก็ได้รับฟังคำชี้แจง คำแถลง ข้อเสนอแนะ และคำแปรญัตติจากท่านผู้มีเกียรติที่อภิปรายไปแล้ววงหน้าอย่างรอบคอบนะครับ แต่ว่าเราก็มองว่า เราจะพยายามจัดทำหลักการในกฎหมายเรื่องนี้ให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองของเรานี้สามารถป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ดีที่สุด อย่าให้ต้องติดขัด มีอุปสรรค พ่ายแพ้อาชญากร แต่ว่า คณะกรรมการก็อยากที่จะให้มาตรฐานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนไทยนี้ขึ้นอยู่ในระดับเดียวกันกับมาตรฐานสากลให้ได้มากที่สุดเท่าที่ความพร้อมของเราจะทำได้ และนี่ก็เป็นเหตุผลที่มาของการที่คณะกรรมการยังคงยืนยันข้อความในมาตรา ๓๒ วรรคสามเอาไว้ครับ เหตุผลประการที่ ๑ นะครับ

ท่านครับ ข้อห่วงใยว่า ถ้าเขียนอย่างนี้แล้วนี้ การค้นตัวบุคคลจะต้องไปขอหมายศาล คำสั่งศาล
ทุกกรณี เลยทำงานไม่ได้นี่ เราก็แก้โดยวิธีว่า ข้อยกเว้นไม่ใช่ให้ทำโดยหมายหรือคำสั่งศาล
เท่านั้นครับ ถ้าท่านอนุญาตให้กระผมอ่าน ข้อยกเว้นนี้มี ๒ ข้อ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล
อย่างนี้ทำได้เลยครับ ข้อยกเว้นที่ ๒ ใช้คำว่า หรือ นะครับ หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมาย
บัญญัติ ข้อยกเว้นที่ ๒ นี้ ก็คือ ไม่ต้องมีหมายของศาลก็ได้ ก็มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมาย
บัญญัติ ก็ปฏิบัติการค้น ชั่ง ตามที่กฎหมายบัญญัตินั้นได้ -----

- ๑๕/๑

โดยไม่ต้องขอหมายศาล เช่นเดียวกับเรื่องของการจับ และการค้นตัวเคสสถานเหมือนกัน ในการจับ และค้นเคสสถานนี้ ก็มีข้อยกเว้น ๒ สาย ๒ กลุ่ม กลุ่มที่ ๑ คือ มีหมายหรือคำสั่งของ ศาลมาก็ค้นได้ จับได้ ถ้าไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาล ก็มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น กระทำผิดซึ่งหน้า เป็นต้น ก็เข้าไปค้นได้ จับได้ โดยไม่ต้องขอหมายศาล ไม่มีปัญหาสำหรับ เรื่องการจับ การค้นในที่สาธารณะ หรือในเคสสถาน ส่วนการค้นตัวบุคคลนั้น ก็อยู่ในกรอบ เดียวกันครับ ยกเว้นว่า ๑. ถ้ามีหมายหรือคำสั่งของศาลก็ไปค้นตัวบุคคลได้ หรือ ๒. ถ้าไม่มี หมายหรือคำสั่งของศาล ก็ใช้เหตุตามกฎหมายได้นะครับ ที่นั่นไปลดประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ลงไหม ผมกราบเรียนว่า ไม่ได้ลดเลยครับ เพิ่มครับ ท่านดูนะครับ ปัจจุบันนี้การ ค้นตัวประชาชน ทำได้สายเดียวครับ คือ การอาศัยเหตุที่กฎหมายบัญญัติ แล้วกฎหมายใน ปัจจุบันก็บัญญัติไว้ เป็นที่รู้กันทั่วไปในหมู่นักกฎหมายครับ มาตรา ๙๓ วิอาญา มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้นนะครับ ในปัจจุบันนี้ ไม่สามารถใช้ข้อยกเว้นข้อที่ ๑ ได้ครับ คือ มีคำสั่งหรือหมายของศาลให้ไปค้นตัวบุคคล ไม่มี ครับ มองเห็นไหมครับ ร่าง มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่คณะกรรมการการยังคงยืนยัน และใครขอ เรียนชี้แจงต่อท่านประธาน ก็คือว่า โดยหลักแล้ว เราไม่ควรจะให้คนทุกคน คนที่อยู่ในประเทศ ไทย คนไทยนี้ถูกค้นเนื้อตัวร่างกายได้โดยไม่มีเหตุมีผลครับ ต้องมีเหตุ เห็นไหมครับ ที่นี้เหตุที่จะ ค้นได้ก็มี ๒ ข้อครับ ข้อที่ ๑ มีหมายหรือคำสั่งของศาล แสดงว่า ผ่านการกลั่นกรองจากองค์กร ที่เป็นกลางทางการเมือง ที่เป็นอิสระมาแล้ว พอไว้วางใจได้ ข้อยกเว้นที่ ๒ ครับ หรือถ้าไม่มี หมายศาล ก็มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ผมขออนุญาตเรียนเหตุอย่างอื่นตามที่ กฎหมายปัจจุบันบัญญัติครับ ถ้าไม่พอ ต่อไปเขาก็ไปบัญญัติเพิ่ม แต่ว่า ปัจจุบันผมก็คิดว่า พอที่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเราจะทำ ปฏิบัติงานปราบปรามอาชญากรรมได้อยู่แล้ว เพราะปัจจุบันก็ ใช้กฎหมายนี้แหละครับ ไม่ใช่ว่าค้นตัวบุคคลได้ตามใจชอบ เพราะไม่มีรัฐธรรมนูญเขียนไว้ ไม่ใช่ครับ ปัจจุบันท่านก็ต้องค้นตามหลักเกณฑ์ ในมาตรา ๙๓ และมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว ในมาตรา ๙๓ ท่านประธานครับ ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจเป็น ผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อจะใช้

ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด ก็เป็น
 มาตรการที่เจ้าหน้าที่ของเราใช้อยู่แล้ว และก็จะได้ต่อไปโดยบทบัญญัติอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญ
 มาตรา ๓๒ วรรคสามนี้ต่อไปครับ ต้องครบ ๓ องค์ประกอบนะครับ ถึงจะไปค้นเขาได้ คือ
 ๑. ในที่สาธารณะสถาน เพราะฉะนั้นจะไปเที่ยวค้นตัวเขาในบ้าน ในที่รโหฐาน อย่างนี้ไม่เข้า ๙๓
 ครับ ต้องไปใช้มาตรา ๑๐๐ วรรคสามครับ ๒. ต้องเป็นเจ้าของงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
 เป็นผู้ค้นครับ จะไปใช้ให้ นาย ก นาย ข หรือว่าพวกนักเลงหัวไม้เข้าไปค้น อย่างนี้ไม่ได้ครับ
 แล้วก็ ๓. จะค้นตัวบุคคลนั้นได้นี้ ต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่า เขามีของอะไรที่ผิดกฎหมายอยู่
 ในตัวนะครับ ส่วนถ้าในที่รโหฐานนะครับ มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ก็อนุญาตไว้เป็นข้อยกเว้น
 เช่นกันว่า -----

เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปค้นในที่รโหฐานของใครแล้ว ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลใดในสถานที่นั้นเอาสิ่งของที่ต้องการพก ซุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้นได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ นะครับ กฎหมายก็บัญญัติเอาไว้แบบนี้ แล้วร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ไม่ได้ตัดช่องทางนี้ทิ้งเลยครับ ก็เพิ่มช่องทางที่ยกเว้นมากขึ้น คือ เมื่อมี หมายหรือคำสั่งของศาลเข้ามาอีกช่องทางหนึ่ง เพราะว่า ยังมีอีกหลายกรณี จะมีกฎหมายอีก หลายเรื่องที่ไม่ใช่เขียนในลักษณะนี้ แต่เขียนว่า จะกระทำได้อ้างอิงให้ไปขออนุญาตหรือคำสั่งของ ศาล ก็จะได้เข้าขอยกเว้นที่เพิ่มขึ้น ส่วนข้อที่ขอว่า ให้แยกเรื่องของคนตัวบุคคลออกมาเป็น คนละวรรคนี้ครับ ก็ไม่ครับ เพราะเดี๋ยวผลมันก็จะทำให้กลับมาอยู่ในข้อยกเว้นเดียวกัน อย่างในร่างที่ท่านกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยขอแปรญัตติไว้ครับ ผมจะขออนุญาต ท่านประธานชี้ให้ชัดเจนครับ ท่านแยกออกมาว่า การจับหรือคุมขังบุคคลนี้ทำได้ ๒ ช่องทาง คือ ๑. มีหมายหรือคำสั่งของศาล ๒. มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ และพอท่านเปลี่ยนไป กลายเป็นว่า ส่วนการค้นตัวบุคคลนั้น ทำได้เพียงทางเดียวครับ คือ อาศัยอำนาจตามที่ กฎหมายบัญญัติ ศาลออกคำสั่ง ออกหมายค้นไม่ได้ครับ กลับยิ่งปิดช่องทางการดูแล ปรามปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ให้แคบลงกว่าที่มันควรจะเป็นนะครับ เพราะฉะนั้นถ้า วิเคราะห์ให้ดีแล้วนี้ ถ้าขยับไปอย่างร่างที่กรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยแปรญัตติมานี้ มันเลยไปถึง การกระทำอื่นใดของเจ้าหน้าที่ที่กระทบสิทธิเสรีภาพของชีวิตและร่างกายของคน ก็ปิดไว้ทาง เดียวครับ คือ ต้องมีเหตุที่กฎหมายบัญญัติ คำสั่งหรือหมายของศาลทำไม่ได้ครับ ตามร่างที่ ท่านเสนอมา เพราะด้วยเหตุนี้ คณะกรรมาธิการฝ่ายข้างมากก็จึงเห็นว่า รับคำแปรญัตติของ ท่านกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยไม่ได้ อันนี้ก็เป็นคำชี้แจงนะครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ เดียวครับ มีคนเข้าคิว (Queue) อยู่ตามลำดับเสียก่อนนะครับ ถึงต่อเนือง ก็เหมือนกันนะครับ เพราะบังเอิญเขาก็ยกมือก่อนอยู่แล้วนะครับ เพราะฉะนั้นก็ต้องเป็นไป ตามลำดับนะครับ ขอผู้แปรญัตติก่อนนะครับ คือ ท่านอาจารย์คมสัน แล้วต่อไปถึงท่านวิทยา ครับ ท่านคมสันก่อนครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่เคารพครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมาธิการ และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ก่อนอื่นผมขอ

กราบเรียนข้อเท็จจริงอย่างนี้ก่อนว่า ความจริงในมาตรา ๓๒ วรรคสาม ในการประชุมได้มีการเสนอขึ้นมาว่า ถ้อยคำมีความไม่ชัด แล้วก็กรรมมาธิการรับว่า จะปรับให้ชัดเจนขึ้นนะครับ แต่ในที่สุดก็เป็นข้อความเดิมโดยไม่มีการปรับนะครับ และในการประชุมก็ยังไม่ได้มีการชี้แจงว่า เพราะเหตุใดในตรงนี้ที่ไม่ได้มีการปรับ ต่อมาก็คือว่า ในการบัญญัติกฎหมายในเหตุต่าง ๆ ตามที่ท่านกรรมมาธิการฝ่ายเสียงข้างมาก ต้องขอประทานอนุญาตเอ่ยนาม คือ ท่านอาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล ได้กล่าวถึงในเหตุต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นนะครับ เมื่อรัฐธรรมนูญออกครับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องถูกแก้ เพราะว่า หลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ครับ ในเรื่องของหลักการที่บอกว่า เป็นเรื่องของวิธีพิจารณาความอาญานี้ และในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการ หรือในการดำเนินคดีอาญานั้นมีหลายมาตรา ผมขออนุญาตที่จะอ่านให้ที่ประชุมได้รับทราบนะครับ ก็คือ ๑. มาตรา ๒๓๗ ข้อความในมาตรา ๒๓๗ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นี้ วางหลักการเรื่องการจับและคุมขังบุคคลไว้ครับท่านประธาน ก็คือ บอกว่า ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่ มีคำสั่งนะครับ -----

หรือหมายของศาล หรือผู้ขึ้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ หลักการอันนี้ ก็คือ หลักการในเรื่องของการจับและคุมขังบุคคล วางหลักการหนึ่ง คือ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือพบเหตุ ๒ ประการ คือ กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องดำเนินการ แล้วก็วางหลักเกณฑ์อย่างอื่นไว้ อีกหลายประการนะครับ รวมถึงการออกหมายจับ และหมายบุคคลด้วย ต่อมาก็คือ มาตรา ๒๓๘ ในคดีอาญานะครับ การค้นในที่สาธารณะจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หลักการตามมาตรา ๒๓๘ เป็นเรื่องของการค้นสถานที่ ไม่ใช่ค้นตัวบุคคล ซึ่งหลักการตรงนี้ต้องมีหมายของศาล เพราะการค้นในที่สาธารณะหรือที่ลับตาคนนั้น เจ้าหน้าที่อาจจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ต่อมาก็คือ มาตรา ๓๑ เรื่องของสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ในวรรคสาม การจับ คุมขัง ตรวจค้นบุคคล หรือกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในประเด็นที่ท่านกรรมการเสียงข้างมากได้กล่าวถึงเมื่อสักครู่นี้เป็นการปรับเปลี่ยนตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่นี้ในร่างที่ปรากฏในมาตรา ๓๒ นี้ปรากฏว่า ยุบรวมทั้งสองสามมาตราเข้าเป็นมาตราเดียวกัน แต่ก่อให้เกิดปัญหาที่อาจจะต้องตีความในแง่ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า จะต้องแก้ไขให้เป็นไปตาม มาตรา ๓๒ หรือไม่ ซึ่งกระผมเห็นว่า ต้องแก้ เพราะว่า ความชัดเจนในการตีความนั้นยังไม่มีนะครับ ด้วยเหตุผลดังนี้ครับ ท่านประธานครับ ก็คือว่า มีประเด็นเรื่องของการจับหรือคุมขังบุคคลที่เขียนเรื่องของหมายของศาลนี้ ความจริงมาตรา ๒๓๗ วรรคแรก เขียนละเอียดนะครับท่าน เขียนว่า การจับและคุมขังบุคคล ด้วยนะครับท่านประธาน การจับและคุมขังบุคคล ไม่ใช่กรณีใดกรณีหนึ่งนะครับ การจับและคุมขังบุคคลจะกระทำไม่ได้เลย เว้นแต่มีเหตุยกเว้นข้อที่ ๑ ก็คือ คำสั่งหรือหมายของศาล ๒. ผู้ขึ้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า และ ๓. มีเหตุอย่างอื่น ซึ่งการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ออกมาอย่างที่ท่านกรรมการเสียงข้างมากได้กล่าวถึง ก็คือ ต้องมีการแก้ไขตามนี้ ในแง่ของ มาตรา ๓๑ ที่บอก การจับ คุมขัง ตรวจค้นบุคคลหรือกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้นั้น ก็ไปวางหลักการครับ โดยอาศัยอำนาจของบทบัญญัติของกฎหมาย

ก็คือ ๑. เจ้าพนักงานจะต้องเป็นผู้ค้น ๒. ก็มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็เข้าหลักการตามมาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๘ อย่างที่ท่านกรรมาธิการได้กล่าวถึงเมื่อสักครู่นี้ แต่เมื่อมาเขียนใหม่ในมาตรา ๓๒ วรรคสามดังกล่าวแล้ว ผมเห็นว่า การตีความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเดิมต้องเปลี่ยนไป เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่า โดยหลักการแล้วความจริงกรรมาธิการควรจะปรับเป็น ๒ วรรค ก็คือ ในเรื่องของการจับหรือคุมขังบุคคลนี้ วางหลักการเรื่องของการมีคำสั่ง หรือหมาย หรือเป็นเหตุซึ่งหน้า หรือมีเหตุอย่างอื่นไว้ในวรรคหนึ่ง แล้วก็วางหลักการในเรื่องของการค้นตัวบุคคลและกระทำการใดไว้ในอีกวรรคหนึ่ง แต่กลับเอาทั้ง ๒ อันมารวมกัน ซึ่งทำให้หลักการทั้ง ๒ อันนั้นปนกัน แล้วก็ทำให้ในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานนั้นจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยากลำบากในสถานะที่มีเหตุอันไม่ปกติเกิดขึ้นเช่นนี้ เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่า ในประเด็นนี้ ในแง่ของการจับหรือคุมขังตัวบุคคลนั้น โดยหลักใหญ่จึงอยู่ที่ไปจับใครโดยไม่มีคำสั่งหรือหมายนั้นไม่ได้ และข้อสำคัญในบทบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพ โดยหลักการแล้วก็คือ การวางหลักการเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้นเป็นการวางหลักการ เพื่อคุ้มครองการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยรัฐ หรือวางหลักการให้รัฐมีหน้าที่ในการเข้าไปมีหน้าที่ในการคุ้มครองบุคคล โดยคุ้มครองเข้าไปในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น การวางหลักการเรื่องสิทธิเสรีภาพไม่ได้บอกว่า -----

บุคคลนั้นหรือบุคคลอื่นจะกระทำล่วงละเมิดได้โดยรัฐไม่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นในบทนี้แหละครับ จึงวางหลักการสำคัญที่เป็นการป้องกันรัฐในการที่จะล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ขอบเขตของการล่วงละเมิดนั้น อยู่ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องวางเงื่อนไข ในการคุ้มครองประสิทธิภาพในการป้องกันภัยอันตรายและอาชญากรรมด้วย เพราะฉะนั้น กระผมจึงมีความเห็นที่แตกต่างในเรื่องดังกล่าวมานะครับ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติตามที่ ท่านกรรมาธิการเสียงข้างมากได้กล่าวถึงนั้น เมื่อมีการตรารัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ ไปแล้ว ต้องไปแก้บทบัญญัตินี้ด้วยอีก เพื่อให้มันมีเข้าลักษณะตามมาตรา ๓๒ ด้วยครับ ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ในกรณีซึ่งท่านสมาชิกไม่ได้ขอแปรญัตติ หรือสนับสนุนญัตตินะครับ ก็คง จะต้องอยู่ในดุลพินิจของท่านประธาน ของประธานที่จะอนุญาตนะครับ แต่ว่าต้องมีข้อเงื่อนไข ว่า ท่านจะคิดอภิปรายได้เฉพาะสนับสนุน หรือคัดค้านคำแปรญัตตินะครับ อันนี้ต้องขอเรียนว่า ผู้ที่จะอภิปรายต่อไปนี้เป็นผู้ที่ไม่ได้แปรญัตติเอาไว้ สงวนคำแปรญัตติเอาไว้แล้วครับ เพราะฉะนั้นท่านจะอภิปรายได้แต่เฉพาะคัดค้าน หรือสนับสนุนคำแปรญัตตินี้ ข้อบังคับ ข้อ ๑๒๐ นะครับ เพราะฉะนั้นก็มี ๓ ราย และขอเป็น ๓ รายสุดท้ายนะครับ จะไม่มีมากกว่านี้ ท่านเป็นผู้แปรญัตตินะครับ คนละกรณีครับ ดังนั้น เจ้าหน้าที่จดได้เลย ท่านวิทยา ท่านสุรัชย์ ท่านศักดิ์ชัย เรียนเชิญก่อนครับ ท่านวิทยาคครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ในส่วนของมุมมอง ของนักปกครอง ซึ่งจะต้องรับผิดชอบเรื่องของความสงบเรียบร้อยนะครับ ก็เห็นด้วยกับอาจารย์ เจิมศักดิ์นะครับว่า อย่างกรณีของเซอร์รี แอน นี้ถูกประหารชีวิตโดยที่เขาอาจจะไม่มีความผิด ก็เห็นใจ แต่ว่า ถ้าในมุมมองหนึ่งนะครับ อย่างท่านเสริมเกียรติ ความผิดที่เกิดขึ้นในกรณี เดียวกัน ช่มชืดแล้วช่มชืดอีก จำคุกแล้วจำคุกอีก ความรู้สึกอย่างนั้น พี่น้องประชาชนเมื่อ ออกมา เมื่อพ้นโทษออกมาแต่ละครั้งก็จะไม่สบายใจนะครับว่า เมื่อเขาออกมาอยู่ข้างนอกป้อม แล้ว เมื่อไรเขาจะทำอีกนะครับ แต่ถ้ายังช่มชืดด้วย ยิ่งทำให้เสียชีวิตด้วยนี่มันยิ่งร้ายแรงนะครับ แล้วความอุ่นใจ ความลำบากใจของนักปกครองนี่จะเป็นอย่างไร ท่านก็ลองคิดดูก็แล้วกัน

นะครับว่า เพราะฉะนั้นข้อนี้เห็นว่า อยากให้กรรมาธิการยกร่างพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า ถ้าคงไว้ในกรณีที่ทำผิดซ้ำซากอย่างเดียวกันนี้ หรือเป็นความผิดที่ร้ายแรงนี้ อยากให้คงไว้ในะครับ ขอให้คณะกรรมการยกร่างพิจารณาด้วยครับ สำหรับวรรคสองนะครับ ผมเห็นด้วยกับอาจารย์คมสันว่า ความผิดบางครั้งนี้มันซึ่ง ๆ หน้า เห็นอยู่ แต่ว่าจับไม่ได้ ต้องไปอาศัยคำสั่งของศาลนี้ มันก็มากไปนะครับ และมันทำให้ลำบากต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักปกครอง ผู้รักษาความสงบเรียบร้อยครับ ก็เรียนฝากท่านประธาน ขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ขอประท้วง ต้องบอกว่า ประท้วงข้อบังคับใด

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ประท้วงท่านประธานในข้อบังคับที่บอกว่า จะให้อภิปรายแค่อีก ๒ คน ไม่มีชื่อผม เพราะว่า ผมก็ขออภิปราย และผมเป็นรับรองการแปรญัตติของอาจารย์เจิมศักดิ์ แล้วก็เป็นประเด็นที่ขออนุญาต

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เข้าใจครับ เข้าใจครับ ผมขอชี้แจงนะครับ เนื่องจากที่ผม ผมถามเจ้าหน้าที่แล้วละครับ บอกว่า เคยได้อภิปรายไปแล้วครั้งหนึ่ง ก็เลยต้องเฉลี่ยให้โอกาสคนอื่นไป ถ้าเป็นครั้งแรก ผมเรียกท่านแน่นอนครับ แต่บังเอิญเป็นครั้งที่ ๒ ที่ท่านยกมือ เพราะฉะนั้นผมตัดสินใจไปอย่างนั้นไปแล้วนะครับ ต้องขออนุญาตวินิจฉัยไปอย่างนั้นนะครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ท่านประธานครับ คือ ท่านให้ผมต่อทำยได้ เพราะเหตุว่ามันมีประเด็นที่ทางฝ่ายกร่าง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ต่อทำยได้แน่นอน ยืนยันว่าได้แน่นอนครับ ที่หลังครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ขอบคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ เพราะฉะนั้นก็ขอสลักกันนะครับ ฝ่ายกรรมาธิการ ท่านอัครวิทย์ ท่านยกมือไว้ครับ เชิญครับ

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ผม อัครวิทย์ สุมาวงศ์ กรรมาธิการครับ ที่ร่างของคณะกรรมการได้กำหนดในวรรคสามของมาตรา ๓๒ ว่า การจับ

คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือกระทำการอื่นใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง
จะกระทำมิได้ -----

- ๑๙/๑

เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัตินั้น หลักที่เราวางไว้ ก็เป็นหลักที่ว่า การจะกระทำเช่นนั้นได้ ในเบื้องต้นก็ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือมิฉะนั้นก็ต้องมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งข้อห่วงใยของท่านที่พูดมาถึงเรื่อง เจ้าพนักงานตำรวจไปจับบุคคลกระทำความผิด และจะจับหรือตรวจค้นไม่ได้ เพราะไม่มี หมายศาล ความจริงแล้วในเรื่องของหลักของประมวลกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ รับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้วางหลักเอาไว้ว่า การที่จะจับ ชัง จำคุก หรือค้น ในที่รโหฐานหาตัวบุคคลหรือสิ่งของนั้น ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับทำนั้น แต่ก็ กำหนดข้อยกเว้นเอาไว้ นี่เป็นเรื่องของมาตรา ๕๗ ว่า ภายใต้บังคับของบทบัญญัติหลายมาตรา ต่อไป แล้วก็ต้องเป็นเช่นนี้ คำว่า ภายใต้บังคับ นั้นหมายความว่า สิ่งเหล่านั้น ที่มาตรา เหล่านั้นกำหนดไว้ เราสามารถจะทำได้โดยไม่ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่สิ่งที่จะทำได้นั้นคืออะไร ต้องมีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตราเหล่านั้น ที่จะจับโดยไม่มีหมายจับ หรือค้นโดยไม่มีหมายค้น ฉะนั้น อย่างที่เป็นห่วงเรื่องเจ้าพนักงานตำรวจไปพบบุคคลแล้วจะจับ ไม่ได้ ทำผิดแล้วจะจับไม่ได้ นะครับ มาตรา ๗๘ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นั้น ได้กำหนดข้อยกเว้นว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น สามารถจับบุคคลได้ โดยไม่ต้องมีหมายจับ ในกรณีที่เขากำหนดเอาไว้ แล้วเขายังบัญญัติว่า ขออนุญาตอ่านนะครับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้ วางหลักก็จับไม่ได้ แต่วางข้อยกเว้นเอาไว้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่ ก็คือ ถ้ามีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างที่ได้กำหนดไว้ในตอนท้ายของวรรคสามนั้น หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ คืออะไรครับ เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่า ผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด ๓. เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้ว แต่จะหลบหนี ๔. เมื่อมีผู้ขอให้จับ โดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่า ได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว เหล่านี้เป็นข้อยกเว้นที่จะจับได้โดยไม่มีหมายจับ โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เมื่อมีเหตุที่กฎหมายบัญญัติตามที่เขียนไว้แล้ว ในเรื่องของการค้น ในเรื่องของการค้นนั้นก็เช่นเดียวกัน หลักก็คือ การค้นจะต้องมีหมายค้น ในกรณีของการค้นในที่รโหฐานนั้นจะทำได้โดยไม่มีหมายค้น ที่รโหฐาน ก็คือ เช่น

ตัวอย่าง บ้านเรา เป็นต้นนะครับ เว้น แต่ก็มีข้อยกเว้นในมาตรา ๓๒ ว่า เว้นแต่ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ซึ่งหมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจถ้าเป็นผู้ค้นแล้วไม่ต้องมีหมายค้น แต่ไม่ใช่ทุกกรณีนะครับ ในกรณีต่อไปนี้ คือ ต้องมีเหตุที่กฎหมายบัญญัติกรณีอะไรครับ ๑. เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่เรือนั้น ได้ยินเสียงร้องจากข้างในนั้น ๒. เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้า ซึ่งกำลังกระทำลงในที่เรือนั้น ๓. เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับ หนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่า ได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่เรือนั้น ๔. เมื่อมีความสงสัยตามสำรวจแล้วว่า สิ่งของที่ได้อามาโดยการกระทำ ความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการล่าช้ากว่าจะเอามาค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน ๕. เมื่อที่เรือนั้น ผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับ หรือจับตามมาตรา ๗๘ นั้นเป็นเรื่องที่เรือนั้นนะครับ แต่ถ้าจะค้นในที่สาธารณะ ในถนนหนทางนั้น กฎหมาย มาตรา ๙๓ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น บัญญัติว่า ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่เรือนั้น แต่มีข้อยกเว้นว่า เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด ท่านจะเห็นได้ว่า ตำรวจนั้นจะสามารถค้นหรือจับบุคคลได้โดยไม่มีหมายค้น ในกรณีที่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่หลักที่จะวางไว้ก็คือ การจับที่ดี การค้นที่ดี หรือการคุมขังที่ดี เบื้องต้นต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่มีข้อยกเว้นที่จะทำได้โดยไม่มีหมายของศาล ก็เมื่อมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ เชิญท่านสุรชัยครับ ขอสั้น ๆ นะครับ แล้วก็อย่าซ้ำของเก่าครับ เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานและที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า หลังจากที่ได้รับฟังคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการยกร่างทั้ง ๒ ท่านนะครับ ขอภัยที่ต้องเอ่ยนามท่านอาจารย์จรัญกับท่านอาจารย์อัศวิน ผมกราบเรียนครับว่า คำชี้แจงของท่านนั้น ถ้าผมเข้าใจไม่ผิด ท่านชี้แจงคนละประเด็นกับที่ผู้ขอแปรญัตติเขาได้แปรญัตติไว้แล้วครับ ประเด็นที่ผู้ขอแปรญัตติได้แปรญัตติไว้ก็ดี หรือประเด็นที่กรรมาธิการได้ขอสงวนความเห็นไว้ก็ดี คงมีแต่ประเด็นเรื่องการตรวจค้นบุคคล ไม่ได้มีประเด็นเรื่องการจับ การขัง หรือการค้นในที่สาธารณะเลย สิ่งที่ท่านมาชี้แจงเรา ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็ได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดีนี้ ผมเองในฐานะที่เป็นทนายความ ผมทราบดีครับว่า มีข้อยกเว้น มีหลักในเรื่องการจับ การขัง การค้นในที่สาธารณะอยู่อย่างไร ประเด็นที่ผู้ขอแปรญัตติได้แปรไว้ นั่นก็คือประเด็นเฉพาะเรื่องการค้นตัวบุคคล ซึ่งในเรื่องการค้นตัวบุคคล ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ ไม่ได้มีข้อยกเว้น อย่างที่ท่านทั้งสองได้พยายามชี้แจงไว้ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ไม่ได้มีบทบัญญัติว่า การค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล คงมีแต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้นเอง ที่เขียนไว้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการค้นตัวบุคคล เพราะฉะนั้นปัญหามันจึงเกิดขึ้นมาว่า เมื่อท่านกำหนดให้การค้นตัวบุคคลจะต้องกระทำเช่นเดียวกับการจับ การขัง นั้นหมายความว่า จะต้องมีความหมายหรือคำสั่งของศาล ท่านจะต้องชี้แจงครับว่า เป็นประโยชน์มากกว่ากฎหมายเดิมอย่างไร คำถามที่ผมจะเรียนถามท่านก็คือ ที่ท่านยกไว้ว่า การค้นตัวบุคคลให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการจับ การขัง คือหลักต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาลนั้น ศาลจะมีหลักเกณฑ์ในการออกหมายหรือคำสั่งให้ค้นตัวบุคคลได้อย่างไร จะอาศัยหลักเกณฑ์เดียวกับการออกหมายจับ หลักเกณฑ์เดียวกับการออกหมายค้นในที่สาธารณะหรือไม่ อย่างไร ท่านยังไม่ได้ชี้แจงให้เราได้รับความเข้าใจ ยังไม่ได้ชี้แจงให้เราเกิดความกระจ่างชัดในเรื่องพวกนี้ และผมขอเรียนต่อไปนะครับว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องที่ศาลจะใช้เป็นดุลพินิจในการออกหมายหรือออกคำสั่งให้ค้นตัวบุคคลไว้ เหตุที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติไว้ ก็เนื่องจากเราไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้นตัวบุคคลที่จะต้องมีความหมายหรือคำสั่งของศาลมาก่อน เราคงบัญญัติแต่เพียงเหตุตามกฎหมายที่ให้เจ้าพนักงาน

สามารถค้นตัวบุคคลได้เท่านั้น เพราะฉะนั้นที่ท่านชี้แจงว่า ตามร่างของท่านจะเป็นการ
 เชื้อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก็ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี
 ในการที่จะปฏิบัติการ เพื่อยังความสงบเรียบร้อยให้กับสังคมได้มากขึ้นนั้นนี้ ผมจึงยังไม่อาจ
 เห็นด้วยกับท่านได้ เพราะท่านไม่ได้ชี้แจงเลยว่า หลักเกณฑ์ที่ศาลจะสามารถนำไปปฏิบัติ
 เพื่อเชื้อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม ในการออกหมายหรือคำสั่งให้ค้น
 ตัวบุคคลได้มีหลักเกณฑ์เช่นไร ผมขอกราบเรียนกับที่ประชุมอย่างนี้ะครับว่า ถ้าร่างแต่หลัก
 แต่ไม่มีรายละเอียดในการปฏิบัติ สิ่งที่เราจะต้องเจอแน่ ๆ ก็เหมือนกับตอนที่เราใช้รัฐธรรมนูญ
 ปี ๒๕๔๐ ที่เราวางหลักเกณฑ์ทางกฎหมายใหม่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 ด้วยการบัญญัติให้การออกหมายจับจะต้องกระทำโดยหมายศาลหรือคำสั่งของศาลเท่านั้น
 ผมว่าพวกเราคงจำได้ดีครับ หลังจาก วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐
 มีผลบังคับใช้ เราเกิดสัญญาณการให้การรักษากฎหมายให้เป็นไปตามกฎหมาย เจ้าพนักงานฝ่าย
 ปกครองก็ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี หยุดการจับกุมทั้งหมดเลยครับ เพราะทุกคนบอกว่า
 ต้องปฏิบัติตามหลักก่อน ไม่มีใครกล้าเอาข้อยกเว้นมาปฏิบัติเหมือนหลักการทางกฎหมาย
 ยิ่งไปกว่านั้น ผมเชื่อว่าทุกท่านยังจำได้ หมายจับเก่าของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองก็ดี หมายจับ
 เก่าซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี -----

ไม่มีใครกล้าไปติดตามจับกุมคนร้ายตามหมายจับเก่า ๆ เหล่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น มีการวินิจฉัยปัญหานี้ว่า หมายจับเดิมซึ่งออกโดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หมายจับเดิมซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่สามารถใช้บังคับได้อีกต่อไป ผลเป็นอย่างไรครับ คนร้ายที่ถูกออกหมายจับไว้ตามกฎหมายเดิมลอบหนีทั้งหมด ผมเรียนท่านนะครับว่า หลักการที่ท่านนำเสนอเป็นหลักการที่ดี ถ้ามองในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามทฤษฎี แต่ท่านต้องมองในภาคปฏิบัติด้วยนะครับว่า สามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ ผมมีประเด็นที่จะตั้งเป็นข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า เมื่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าพนักงานตำรวจมีเหตุสงสัยที่จะค้นตัวบุคคลได้ตามมาตรา ๙๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี ตามมาตรา ๑๐๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี แต่เหตุนั้นไม่ชัดเจน ใครเป็นผู้ตัดสินใจครับสำหรับเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งมีตั้งแต่ระดับประทวนขึ้นไป เขาจะกล้าตัดสินใจในการที่จะใช้เหตุซึ่งเป็นข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ท่านเขียนห้อยท้ายไว้ ในการที่จะเข้าไปตรวจค้นตัวบุคคลขณะนั้นหรือไม่ ถ้าก้ำกึ่งกัน ๕๐ ๕๐ ผมเชื่อว่า เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่มีใครกล้าตัดสินใจที่จะไปเสี่ยงกับการถูกฟ้องกลับ ทุกคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะของการเอาตัวรอด คือ บอกกับผู้เสียหายว่า ต้องไปขอหมายหรือคำสั่งของศาลเสียก่อน ผมเรียนท่านนะครับว่า การตรวจค้นตัวบุคคลต่างกับการออกหมายจับ ต่างกับการออกหมายค้นในที่รโหฐานโดยสิ้นเชิง พฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน เนื่องจากการออกหมายจับตัวบุคคลก็ดี การออกหมายค้นที่รโหฐานก็ดี มีเวลาสำหรับการปฏิบัติการเพียงพอที่จะไปขอออกหมายจับหรือหมายค้นกับศาลได้ แต่ทันทีที่เจ้าพนักงานพบบุคคลซึ่งมีเหตุสงสัยซึ่งควรจะเข้าไปตรวจค้นตัวบุคคลในขณะนั้น แต่เหตุนั้นไม่ชัดเจน ท่านบอก ต้องไปขอหมายค้น ต้องไปขอคำสั่งศาล ไม่มีบุคคลไหนยื่นคอยให้เจ้าพนักงานไปเอาหมายศาลมา แล้วให้ตรวจค้นหรือครับ เพราะฉะนั้นท่านจะต้องตอบโจทย์ตรงนี้ให้ได้ เหตุในการออกหมายค้นตัวบุคคลมีเหตุเช่นไร เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เมื่อได้วางหลักการใหม่เพิ่มเติม ในสมัยนั้นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เขียนเรื่องของเหตุในการออกหมายจับ เหตุในการออกหมายค้นที่รโหฐานไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน ไปทึ่งค้างอย่างนี้ไว้ไม่ได้หรอกครับ เพราะฉะนั้น ผมจึงต้องกราบเรียนที่ประชุมว่า เท่าที่ฟังคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการทั้ง ๒ ท่านแล้วนี้ ผมยังไม่เห็นคล้อยตามว่า มีความกระจ่างชัดเจนเพียงพอในการที่เจ้าพนักงานจะสามารถปฏิบัติได้ ในการที่

เรากำลังจะออกกฎหมายมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มิใช่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา กราบเรียนที่ประชุมครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ
ขอไปทางท่านเสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบขอบคุณท่านประธาน และท่านกรรมาธิการ
ท่าน สสร. ที่เคารพ ขออนุญาตรบกวนเวลาท่านอีกครั้งหนึ่ง เป็นประเด็นสั้น ๆ เป็นประเด็น
เดียวที่ว่า ในเรื่องการค้นตัวบุคคล จะมาบัญญัติในวรรคสามกับการจับ การคุมขัง เหมาะสม
หรือไม่ ซึ่งทางฝ่ายกรรมาธิการยกวางได้บอกว่า เป็นเรื่องเดียวกัน เอามาไว้อยู่ที่เดียวกันได้
แล้วก็บอกว่า ขออนุญาตเอ่ยนามว่า ของอาจารย์คมสันนั้น บอกว่า เป็นเรื่องคนละหลักการ
เพราะว่าของอาจารย์คมสันว่า ใ้การที่จะค้นตัวบุคคลนั้น เป็นเหตุเดียว คือ เหตุอื่นตามที่
กฎหมายบัญญัติ แต่ว่า การจับ การคุมขัง ต้องเป็นเรื่องหมายคำสั่งศาล และเหตุอื่นตามที่
กฎหมายบัญญัติ -----

กระผมขอกราบเรียนว่า ณ สสร. แห่งนี้ หลายท่านเป็น ขออนุญาต เป็นผู้พิพากษา เป็นอัยการ เป็นทนาย เป็นนักกฎหมาย ทุกคนก็เรียนวิอาญามา ทุกคนทราบดีว่า เหตุแห่งการออกหมายนั้น ในวิอาญามีแต่หมายจับ หมายค้นที่รื้อฐาน ยังไม่เคยเห็นมีเหตุให้ขอหมายค้นตัวบุคคลเลย การค้นตัวบุคคล ในวิอาญาไม่มีการให้ขอหมายจากศาลได้ เป็นเรื่องอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ใช้อำนาจตามมาตรา ๙๓ ก็คือว่า เมื่อพบบุคคลที่ต้องสงสัยว่าจะมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เป็นความผิด ถึงจะขอค้น แต่ว่าถ้าจะเอาเหตุในการค้น อำนาจในการค้นอีกอย่างว่า ต้องไปขอหมายหรือคำสั่งศาลนั้น ในวิอาญาไม่มีครับ ก็เลยเข้าสู่ประเด็นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่ว่า เอาของที่ไม่เหมือนกันนะ เอามารวมที่เดียวกันจะเหมาะสมไหม ท่านบอกว่า การค้นตัวบุคคล หากบัญญัติในวรรคสาม จะทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ดีขึ้น เพราะนอกจากจะมีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ยังสามารถค้นโดยอาศัยหมายและคำสั่งศาล แต่ทุกวันนี้ยังไม่มีมีการค้นตัวบุคคลโดยการขอหมายศาลเลย แล้วก็ยังไม่ออกว่า จะขอหมายศาลได้อย่างไร อย่างที่ท่าน ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านสุรชัยได้ถามเมื่อคืนว่า มีคำตอบหรือเปล่า กรณีถ้าไปขอหมายศาล เกิดปัญญานี้ กฎหมายลูกจะไปแก้วิอาญาว่า จะค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมายหรือคำสั่งศาล ศาลจะออกหมายก็คงใช้หลักมาตรา ๙๓ นั้นแหละ ก็คือ จะต้องมีความสงสัยว่า จะมีของที่มีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิด หรือเพื่อกระทำความผิด ผมถึงบอกว่า กรณีที่กฎหมายบัญญัติแล้วมันไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ มันเป็นไปได้ ไม่ใช่เป็นประโยชน์นี้ ผมคิดว่ากรณีการนี้ ถ้าเอาข้อคิดของท่านสุรชัยและผม และท่านคมสัน และหลาย ๆ ท่านเอาไปปรับเสีย ว่าเรื่องที่มันไม่ใช่เรื่องเดียวกันนี่อย่าไปอยู่ที่เดียวกัน ทำให้สับสน คนอ่านรัฐธรรมนูญจะคิดว่า ค้นตัวบุคคลก็ขอหมายหรือคำสั่งศาลได้ ถ้ามันไม่ได้ ท่านไปไว้ที่เดียวกันไม่ได้นะครับ แล้วถ้าเกิดท่านไว้ที่เดียวกันนี้ สสร. หลายท่านก็คงจะรับของท่านไม่ได้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ เหลือท่านสุดท้ายทางด้านนี้นะครับ คือ ท่านศักดิ์ชัย เชิญครับ เดี๋ยวยังอยู่อีกซักหนึ่งครับของท่านชื่อท่านอยู่ครับ เชิญท่านศักดิ์ชัยครับ

LIRT

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนูญ ท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อสักครู่ผมมี โอกาสได้ฟังท่านเพื่อนสมาชิกได้มีการอภิปราย อีกทั้งท่านกรรมาธิการยกร่างได้มีการอภิปราย ในเรื่องนี้ ในความเข้าใจของผม ซึ่งไม่ใช่กฎหมาย ผมนั่งฟังอยู่นานนี่นะครับ แล้วผมก็เชื่อว่า ผู้ที่อยู่ทางบ้านนั้นก็มีความสับสน ในสิ่งที่ผู้อภิปรายกับกรรมาธิการยกร่างได้อภิปรายนั้น ผม เรียนอย่างนี้ครับ จากประสบการณ์ที่ผ่านมานี้นะครับ เราจะพบว่า ในอดีตที่ผ่านมาการทำ หน้าที่ในการที่จะตรวจค้น จับกุม หรือกระทำการใด ๆ นั้น เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงาน ปกครองสามารถที่จะดำเนินการได้ ในอดีตที่ผ่านมา แล้วต่อมาก็มีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่ระบุ ว่าจะต้องมีการออกหมายศาล ในการออกเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ซึ่งแน่นอนครับ เราจะพบว่าจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือได้มีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับจังหวัดหลาย จังหวัด ผมรู้จักกับตำรวจ ตำรวจก็จะบอกผมอยู่เสมอว่า ช่วยแก้ไขให้หน่อย ทำอย่างไรที่จะให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นสามารถที่จะดำเนินการได้ มีการยกตัวอย่างให้ผมฟังครับว่า ตอนที่ผมไปที่ อำเภอก อำเภอกหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี -----

เขาบอกว่า คุณศักดิ์ชัยเชื่อไหมครับว่า วันนี้ถ้าผมจะจับ นาย ก นี่ ซึ่งผมเห็นอยู่ตรงนี้นี่ ผมจับไม่ได้ แล้วผมจะต้องไปออกหมายศาล ก็คือ ผมก็ต้องไปที่จังหวัด จังหวัดกับอำเภอที่ผมไปนั้น ห่างกัน ๗๐ กิโลเมตร วิ่งไปขอหมายศาล กลับมาคนผู้ต้องสงสัยนั้นก็หายไปแล้ว อันนี้เป็นประเด็นคำถามที่เขาถามผมว่า แล้วถ้าอย่างนี้ การที่จะปราบปรามอาชญากรรม การที่จะจับกุมผู้ทำผิดกฎหมายนั้น จะทำได้อย่างรวดเร็วอย่างไรหรือไม่ ผมเองต้องยอมรับสภาพด้วยความสัจจริงนะครับว่า ภาษากฎหมายที่ใช้กันเมื่อสักครู่นี้ ผมเองอาจจะเข้าใจได้ไม่ถ่องแท้ จึงได้มีคำถามที่จะกราบเรียนถามว่า เมื่อสักครู่วันอาจารย์จรูญ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านได้บอกว่าในวรรคสามของมาตรา ๓๒ นั้น ได้เปิด ๒ ช่องทางเอาไว้ชัดเจน ความหมายก็คือว่า ช่องทางหนึ่ง ก็คือ เปิดให้ในการที่จะออกหมายศาลได้ และอีกช่องทางหนึ่งนั้น ก็หมายถึงว่า ถ้ามีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็คือ ประมวลกฎหมายวิอาญานะครับ ซึ่งผมเข้าใจอย่างนั้น ผมไม่แน่ใจว่า ผมเข้าใจถูกหรือยัง คำถามก็คือว่า กรณีที่ผมยกตัวอย่างเมื่อสักครู่ว่า ตำรวจจะจับกุม นาย ก นี่ ซึ่งเห็นว่าทำผิด หรือมีคนชี้ว่า เขาทำผิด แล้วเขายังต้องวิ่งไปขอหมายศาลที่จังหวัดหรือไม่ ประเด็นถัดมาที่ผมอยากจะนำกราบเรียนก็คือว่า ณ วันนี้ถ้าทุกอย่างยังต้องไปอยู่ที่ศาล ถามว่า ความพร้อมของศาลที่จะทำการออกหมายวันหนึ่งนี้จำนวนมากมายมหาศาลกับจังหวัดใหญ่ ๆ นี่ ศาลจะทำได้อย่างไร เพราะฉะนั้นผมกำลังบอกว่า ถ้าทุกอย่างมันมีการสอดรับหรือมีมาตรการรองรับที่ถูกต้อง ความพร้อมของศาลก็มี ความสะดวกสบายของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็มี ทำยที่สุดมันก็กลับมาอยู่ที่รัฐธรรมนูญที่เรากำลังร่างนี่ละครับว่า ถ้าเรากำลังจะแก้ปัญหาในอดีตที่ผ่านมา ที่เราบอกว่า ตำรวจใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต บางครั้งจนมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการที่จะรังแกคนบางคนซึ่งไม่ชอบหน้ากัน นั้นในอดีตครับ นั้นในอดีตที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นผมก็กำลังอยากจะให้มีการชี้แจงให้เกิดความชัดเจนก่อน แต่ผมเชื่อว่าทั้งกรรมการเลียงช้างน้อยกับกรรมการยกร่าง เข้าใจว่า จะมองประเด็นใกล้ ๆ กัน เพียงแต่ว่าจะมีการเอาคำบางคำขึ้นก่อนหรือหลังเท่านั้นเอง ใจของผมก็คือว่า ผมอยากให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงไปตรงมา และสามารถที่จะปราบปรามควบคุม ป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล นั่นคือประเด็นที่ผมอยากจะนำกราบเรียนในมาตรา ๓๒ วรรคสาม มีอีกประเด็นหนึ่งที่

ผมอยากจะนำกราบเรียน ในกรณีเรื่องของการประหารชีวิต เมื่อสักครู่นี้ มีท่านอาจารย์
กิตติศักดิ์ ปรกิติ ท่านเป็นประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาจารย์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านได้ฝากข้อความผ่านมาทางท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
ปิ่นทอง ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านได้ฝากไว้แบบนี้ครับว่า หลักใหญ่ ๆ ๔ ประการของประเทศ
ส่วนใหญ่ในโลก เขายกเลิกประหารชีวิตไปเกือบหมดแล้ว ท่านบอกว่าอย่างนี้ครับ ข้อที่ ๑
ทางประวัติศาสตร์ถือว่า การลงโทษประหารชีวิตอาจผิดตัวได้ ความหมายก็คือว่า ถ้าการ
ลงโทษประหารชีวิตแล้วเป็นการลงโทษที่ไม่ถูกคนที่กระทำความผิดจริง อย่างคดีของ
เชอรี แอน ถามว่า ผู้ถูกลงโทษแล้วตายไปแล้วนั้น ใครเป็นคนเอาชีวิตเขากลับคืนมา ในสิ่งที่มี
การทำผิดไป -----

- ๒๔/๑

ข้อที่ ๒ ผู้ที่ถูกกล่าวหา อาจถูกลงโทษผิดตัว ในอดีตนะครับ ความเชื่อในอดีต ในทางประวัติศาสตร์ ในอดีตของประเทศนี้ ในประเทศหลายประเทศบอกว่า ผู้ที่ถูกกล่าวหาอาจถูกลงโทษผิดตัว ก็คือ ถูกตัดสินประหารชีวิตที่ผิดตัว บาบนั้นจะตกอยู่กับผู้ครองแผ่นดิน หมายความว่า ผู้ครองแผ่นดินนั้นจะต้องมีบาปติดตัวไปด้วย เพราะฉะนั้นในอดีตจึงมีธรรมเนียมที่บอกว่า พระมหากษัตริย์ต้องรับรู้ ถ้ามีการประหารชีวิตใคร ข้อที่ ๒ เขาบอกว่า ถ้ามีโทษประหารชีวิต จึงให้สามารถที่จะฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ได้ นี่คือประเด็นที่ผมกำลังจะพูดบอกว่า คำว่า ประหารชีวิต ควรจะตัดออกไป ๓. การลงโทษประหารชีวิตจะทำให้สังคมเข้าใจผิดว่า แก้ปัญหาได้ หมายความว่า เรากำลังมองไปที่ตัวบุคคลว่า บุคคลคนนั้นกระทำความผิด เราต้องประหารชีวิต แต่คือเราไม่ได้กลับไปมองว่าสังคม สิ่งแวดล้อม ที่ทำให้บุคคลคนนั้นกระทำผิดนั้น เกิดขึ้นจากอะไร เราก็จะลงโทษแต่ผู้ที่กระทำความผิด แล้วก็โทษว่า คน คนนั้นไม่ดี แต่เราไม่เคยไปมองสังคม ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เขาเกิดเป็นคนไม่ดีอย่างไร ตรงนั้นผมคิดว่า นั้นเป็นต้นเหตุของการนั้น จึงมักไม่มีการแก้ไข แล้วก็ปล่อยให้เรื้อรัง แล้วก็โทษว่า คนที่ถูกประหารชีวิตนี้เป็นคนไม่ดีไปหมดครับ ท่านประธานครับ มั่นดับไป ผมตกใจ สุดท้ายนะครับ การจัดระบบลงโทษเสียใหม่ เพื่อเยียวยาคนที่กระทำความผิด ไม่ได้กระทำความผิดซ้ำอีก ความหมายก็คือว่า โทษประหารชีวิตทุกกรณี เมื่อลงโทษไปแล้ว ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ไม่เคยมีการกระทำความผิดลดลง ความหมายก็คือว่า แม้จะมีโทษประหารชีวิต ก็ไม่ได้ทำให้คนที่กระทำความผิดนั้นตระหนักรู้ว่า เมื่อเขากระทำความผิดแล้วถูกประหารชีวิต คนอื่นก็ยังกระทำความผิด เพราะว่ามันมีสิ่งล่อใจให้เขากระทำความผิด สังคมทำให้เขาจะต้อง อย่างที่เมื่อคืนผมอภิปรายในเรื่องของความหลากหลายทางเพศที่บอกว่า เมื่อไรก็ตามที่เราถูกกันคนเหล่านี้ไปอยู่ในมุมอับ แล้วไม่ยอมรับในสังคม ก็จะทำให้คนเหล่านี้หันไปกระทำความผิด ท่านประธานครับที่ผมกราบเรียนมาทั้งหมดนั้น ผมอยากให้ได้โปรดชี้แจง ได้ทำความเข้าใจในประเด็นแรกที่ผมได้เรียนชี้แจงว่า ผมจะเข้าใจได้อย่างไรว่า ตำรวจจะทำหน้าที่จับกุมได้ อันที่ ๒ ผมจะมั่นใจได้อย่างไรว่า การออกไปทำหน้าที่นั้นจะไม่ละเมิดสิทธิของประชาชน กราบขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ ขออนุญาตเวียนกลับมาที่ท่านกรรมาธิการครับ เรียนเชิญท่านอังคณาครับ

นางอังคณา นีละไพจิตร (กรรมธิการ) : ขอบพระคุณคะท่านประธาน อังคณา นีละไพจิตร กรรมธิการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องเกี่ยวกับมาตรา ๓๒ นี่จะคะ จะพบว่า กรรมธิการพยายามที่จะให้สิทธิเสรีภาพในการที่จะคุ้มครองการจับกุม คัมขังของประชาชน เพราะที่ผ่านมานี้ หลายครั้งที่ประชาชนถูกค้นตัว แล้วก็มี ความพยายามที่จะ ยัดเยียดข้อกล่าวหาหรือวัตถุแปลกปลอมเข้าไปนะคะ สิ่งเหล่านี้จึงนำมาซึ่งความคิดที่ว่า ทุกครั้งที่มีการที่จะจับกุม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการขออนุญาตศาลนะคะ ไม่เฉพาะแต่การ จับกุมในที่สาธารณะ หรือที่สาธารณะอย่างเดียวนะคะ การเข้าไปตรวจค้น ที่ผ่านมามีการ ตรวจค้นโดยไม่ชอบหลายครั้งนะคะ ถ้าประชาชนไม่มีที่พึ่ง ไม่ทราบว่า จะไปร้องต่อที่ใดในการ ที่จะคัดค้านในการจับกุมโดยมิชอบ ดิฉันเชื่อว่า หลาย ๆ ท่าน คงจำกรณียัดยาบ้าในสิตจุฬาได้ เป็นอย่างดีนะคะ แม้ว่า จะมีการตรวจค้นการจับกุมในที่สาธารณะ แต่สุดท้ายไม่มีใครตอบได้ ค่ะว่า ยาบ้าเม็ดหนึ่งไปอยู่ในกระเป๋าข้างหนึ่งของนิสิตจุฬาคนนั้นได้อย่างไร เด็กซึ่งเรียนหนังสือ อยู่ ถูกนำตัวไปอยู่ที่สถานีตำรวจเกือบอาทิตย์คะ ไม่ได้รับอนุญาตให้ติดต่อครอบครัวด้วยนะคะ เกือบต้องถูกพักการเรียน -----

- ๒๕/๑

สุดท้ายศาลมีคำพิพากษาว่า เขาไม่มีความผิด ศาลเชื่อว่า ถูกกลั่นแกล้งนะคะ ดิฉันเชื่อว่าหลาย ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ผ่านมา ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้พยายามที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น พร้อม ๆ กับคุ้มครองบุคคลที่ถูกมิฉะนั้นจะกระทำนะคะ แต่การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานสอบสวนนั้น ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมายนะคะ ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวนหรือประชาชนธรรมดา ทุกคนต้องอยู่ใต้กฎหมายเท่าเทียมกันนะคะ ดิฉันเชื่อว่ามาตรา ๓๒ นี้จะให้หลักประกันคุ้มครองให้กับประชาชนบริสุทธิ์เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม แต่ไม่ละเลยในการที่จะปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นคะ ขอขอบคุณคะ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ ก็ท่านอาจารย์จรัญขอสิทธิพาดพิงหลายกรณีนะครับ ขอเรียนเชิญครับ อาจารย์ครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ ต้องกราบเรียนอธิบาย ชี้แจงมากนิดหนึ่งนะครับ เพราะว่าหลายประเด็นยังไม่ได้กระจ่างชัด ประเด็นแรกครับ ผมอยากจะเรียนก่อนว่า มาตรา ๓๒ วรรคสอง เรื่องโทษประหารชีวิต ผมเข้าใจว่า ไม่เป็นประเด็นแล้ว เพราะว่า ท่านเจ้าของญัตติ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์กรุณาถอนออกไปแล้วนะครับ ผมไม่ต้องชี้แจงนะครับ ๒. ในประเด็นของวรรคสาม ผมอยากจะขอเริ่มต้นที่คำแปรญัตติของท่านอาจารย์คมสัน ที่เป็นกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยที่ขอสงวนไว้ ขอภัยที่เอ่ยนามท่านนะครับว่า ผมก็พยายามจะหาทางออกแบบที่ว่าเป็นส่วนร่วมของสภาร่วมกันนะครับ แต่ว่าผมก็ติดครับ ติดตรงที่ว่า ถ้าให้ทำแบบร่างที่ท่านแปรญัตติไว้เนี่ย จะเกิดผลเสียหายอย่างนี้ครับ ท่านไปเขียนช้อยกเว้นไว้ว่า อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็จะสามารถค้นตัวบุคคลได้ ค้นเคหสถานได้ครับ โดยไม่ต้องมีหมายของศาลได้ ถ้ามีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ อันนี้ครับคือเป็นจุดที่ผิดพลาดอย่างยิ่งเลย คือที่ทำให้ยังทำใจไม่ได้ครับ เพราะว่า มันจะเปิดช่องให้ไปออกกฎหมายให้อำนาจค้น จับ ชังอะไรนี้ ชนิดที่ไม่มีเหตุก็ได้ นะครับ ท่านดูนะครับ นี่คือนิติที่มีการเปลี่ยนแปลงในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ว่า ก่อนปี ๒๕๔๐ นี้ ถ้ากฎหมายบัญญัติบอกว่า ให้ค้นได้ จับได้ ก็ค้นได้ จับได้ เพราะฉะนั้นก่อนปี ๒๕๔๐ กฎหมายบอก เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ใช้ตัวเองไปแล้วแทนหมายค้นได้ จับได้ โดยไม่ต้องมีเหตุอะไรเลย นี่ครับ มีกฎหมายให้อำนาจ

นะครับ แต่อำนาจอย่างนี้มันลวงล้ำเข้าไปในสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากเกินไป
 ความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่จะใช้เพื่อปราบปรามอาชญากรรม รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็เลยแก้ครับ
 ไม่ใช้คำนี้ครับ อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างนี้ไม่ได้ครับ ต้องมีเหตุตามที่กฎหมาย
 บัญญัติ คือ กฎหมายจะบัญญัติให้อำนาจได้ก็ต้องเขียนเหตุเอาไว้ด้วย นี่ครับ จึงเป็นข้อที่ว่า
 ผมหนักใจว่า ถ้าจะจัดอย่างไรใหม่ก็ขออย่าให้ใช้คำนี้ แต่ให้ใช้คำของกรรมวิธีการฝ่ายข้างมาก
 ว่า เว้นแต่มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ คือกฎหมายก็ต้องบัญญัติเหตุไว้ด้วย ซึ่งก็จะ
 ตรงกับกฎหมายที่เขียนอยู่ปัจจุบัน ไม่ต้องไปแก้เลยครับ มาตรา ๙๓ วิอาญา ก็บัญญัติเหตุ
 เอาไว้ครับ มีเหตุอันควรสงสัยว่า คนนั้นมีของผิดกฎหมายไว้ในตัว อย่างนี้เจ้าพนักงาน
 ฝ่ายปกครอง ตำรวจก็ค้นตัวบุคคลนั้นได้ในที่สาธารณะ โดยไม่ต้องไปขออนุญาตศาลอะไรเลย
 นะครับ -----

แต่ไม่ใช่บอกว่า ไปเขียนกฎหมายบอกว่า ถ้าประสงค์จะค้นตัวบุคคลใดก็ได้ ขอให้ตำรวจเป็น
คนค้นเท่านั้น ถ้าอย่างนี้ กฎหมายอย่างนี้ขัดรัฐธรรมนูญ ตามร่างของกรรมาธิการฝ่ายข้างมาก
นะครับ นี่เอาเฉพาะค้นตัวบุคคลก่อนนะครับ ถ้ายิ่งเลยไปถึงเรื่องจับ ชัง ค้น ในที่สาธารณะ
ยิ่งอันตรายเลยครับ ข้อที่ ๒ ครับ ข้อที่ ๒ ก็คือ ร่างของกรรมาธิการฝ่ายข้างมากนี้ ได้เขียน
ข้อยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ทำการจับหรือค้นตัวบุคคลนี้เอาไว้ได้ ๒ ทางครับ ทางที่ ๑ คือ มีหมาย
หรือคำสั่งศาล แล้วก็ หรือเว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งศาล หรือมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
๒ ข้อยกเว้นครับ แต่พอมาเขียนตามร่างที่ท่านกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยแปรญัตตินี้ การค้น
ตัวบุคคลก็ดี การกระทำอะไรอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งก็ดี ทำได้ทางเดียว
คือ ต้องอาศัยอำนาจที่กฎหมายบัญญัติ ศาลออกคำสั่ง ออกหมายให้ทำไม่ได้ เห็นไหมครับ
ข้อยกเว้นมันจะน้อยกว่าร่างของกรรมาธิการฝ่ายข้างมาก ซึ่งมันก็จะไปกระทบการทำงานของ
เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในกรณีที่จะป้องกัน ปรามปรามอาชญากรรม แต่ว่า ตรงนี้ละครับก็ไปติดข้อ
ทักท้วงของท่านสมาชิก ๒ ท่าน นะครับว่า เอ๊ะ ไม่มีกฎหมายให้อำนาจศาลไปออกคำสั่งหรือ
ออกหมายค้นตัวบุคคลนี้ เรามาเขียนไว้อย่างนี้ทำไม กระผมก็เรียนว่า อย่างนี้ครับ การค้นตัวคน
นี้มีค้นได้ถึง ๓ ระดับนะครับ ระดับที่เบาที่สุดนี้ใช้อยู่ในสหรัฐอเมริกา เรียกว่า เทค อะ ฟริสค์
(Take a frisk) ขอบอกที่ต้องใช้คำนี้นะครับ เอฟ อาร์ ไอ เอส เค อย่างนี้ครับ ทำได้ค่อนข้างง่าย
เหมือนที่เราถูกค้นที่สนามบินนะครับ ตบตัวร่างกาย อย่างนี้โอกาสที่จะทำได้ ไม่มีปัญหาอะไร
นะครับ ระดับที่ ๒ ก็คือ ระดับค้นกระเป๋า ค้นเสื้อผ้า ร่างกายภายนอกนะครับ อย่างนี้อยู่ใน
บังคับ ๙๓ วิอาญา ๘๕ วิอาญา ๑๐๐ วรรคสาม วิอาญาครับ แล้วก็ยังมีชั้นที่ล่วงล้ำมากกว่า
นั้น บางครั้งอาจจะต้องบอกว่า เอ้า ถอดเสื้อผ้าออกซิ ซ่อนไว้ในอันเดอร์แวร์ (Underwear)
ในกางเกงในไหม หรือว่าซ่อนไว้ในปากไหม อะไรอย่างนี้ครับ การค้นแบบนี้ใช้ ๙๓ วิอาญา
ไม่ได้ครับ กฎหมายกำลังจะอยู่ในสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติว่า การค้นตัวบุคคลในระดับอย่างนั้น
นี้จะต้องมีขหมายหรือขอคำสั่งศาล เพื่อจะได้กลั่นกรองดู คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
ให้เหมาะสมอีกชั้นหนึ่งนะครับ ด้วยเหตุนี้ การที่เรามีข้อยกเว้นไว้ ๒ ข้อ คือ ๑. มีหมายหรือ
คำสั่งของศาลก็ได้ หรือ ๒. ไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ
ก็ทำได้ การบัญญัติอย่างนี้ไม่ทำให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองปรามปรามอาชญากรรมได้มากขึ้น

กว่าเดิม นะครับ เพราะว่าไม่ได้ไปปลงล้างกฎหมายและวิธีปฏิบัติที่ท่านทำอยู่ แล้วก็ไม่ได้ไป
 ล้วงล้าสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากจนเกินไป ที่ไปเพิ่มข้อยกเว้นว่า ให้ทำได้เมื่อมีหมายหรือ
 คำสั่งของศาล เพราะว่า กว่าศาลจะออกหมายหรือออกคำสั่งให้ไปทำอย่างนั้นได้เนี่ย ก็ต้องผ่าน
 การกลั่นกรอง มีความปลอดภัย มีความไว้วางใจได้ในระดับสมควรนะครับ ก็ด้วยเหตุนี้ กระผม
 จึงยังคิดว่า ขอข้อยกเว้นไว้ ๒ ข้ออย่างนี้น่าจะดีกว่าที่จะเหลือข้อเดียว แล้วถ้ามีท่านใดคิดว่า
 เขียนอย่างนี้เดี่ยวเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่กล้าทำเลย ไม่กล้าทำอย่างที่ทำ -----

- ๒๗/๑

เพราะว่าไปเขียนเน้นเลยว่า ต้องมีหมาย หรือคำสั่งศาลก่อน ผมคิดว่า ปรับ ปรับถ้อยคำ ปรับรูปแบบอะไรก็ได้ แต่หลักการต้องให้เห็นว่า คຸ່ມครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก ๒. ต้องไม่ไปลดทอนประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ แล้วหา ดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะ ๒ ด้านนี้ให้พอดีครับ ซึ่งกระผมก็ยังเห็นว่า ร่างที่ คณะกรรมาธิการยกร่างฝ่ายข้างมาก ได้นำเสนอต่อสภาฯ นี้ ได้ใคร่ครวญประเด็นนี้มาพอสมควร เลยครับ ส่วนถ้าจะปรับนะครับ ถ้าจะปรับ กระผมก็คิดว่า ปรับได้แบบเอาเหตุที่กฎหมาย บัญญัติมายกเว้นที่ ๑ แล้วก็ หรือมีคำสั่งหรือหมายของศาลไปไว้ข้างหลัง เจ้าหน้าที่บ้านเมืองก็ จะได้ไม่ต้องไปห่วง ไปเข้าใจผิดคิดว่า ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาลก่อน แต่ว่าพอปรับ อย่างนั้นแล้วนี้ คนที่ห่วงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ท่านก็จะไม่ค่อยสบายใจเท่าไรว่า เอ๊ะ เดี่ยวมันจะไปชี้ช่องให้เจ้าหน้าที่ทำอะไรบู่มบ่ามมากขึ้นหรือเปล่า ทั้งนี้ ก็สุดแต่แต่ทางที่ประชุม จะเห็นสมควรนะครับ แต่หลักการ ผมขออยากให้แม่นเอาไว้ แล้วก็คงดุลยภาพระหว่างการมอง ๒ ด้านนี้เอาไว้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ก็มีประกาศ ขณะนี้ครูและนักเรียน โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ มาเยี่ยม นะครับ ขอต้อนรับครับ เราก็ได้ตกลงในมาตรานี้กันมานานพอสมควร ผมขอ อนุญาตเรียงชื่อผู้ที่ จะอภิปรายเป็นชุดสุดท้ายนะครับ คือ จะเป็นลำดับต่อไปนี้ ต่อไปนี้ก็จะไม่มี อีกแล้วนะครับ แล้วก็โหวตกัน กรรมาธิการก็รู้สึกจะตกลงกันแล้วไม่ใช่หรือครับว่า จะเอา อย่างไร จะเอาของใครอยู่แล้วนะครับ ที่นี้ก็ฝ่ายข้างสมาชิกก็จะมีท่านกรรมาธิการในฐานะ ผู้รับรองนะครับ ซึ่งยังไม่เคยพูด แล้วตามมาด้วย พลตำรวจโท ธรรมนิธย์ นะครับ เพราะว่า ท่านพูดเป็นครั้งที่ ๒ นะครับ แล้วก็กลับมาเป็นฝ่ายกรรมาธิการที่ต้องตอบ ตามรายชื่อที่ผม ได้รับแจ้ง ก็ท่านประพันธ์จะพูดอีกคนเดียว แล้วก็เราก็จะปิดรายการนะครับ ผมคิดว่า คงจะต้องขอเป็นในลักษณะอย่างนี้นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ขออนุญาตนิดเดียวท่านประธาน ขอเพิ่มผมอีก ๑ ท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ได้ ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ได้ หรือไม่ได้ครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คือถ้าท่านประท้วงนะได้ แต่ว่าจะประท้วงนี้ ประท้วงเรื่องอะไร แต่ว่าขอเนี่ย คงจะต้องยุติเนาะครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : คือ ผมมีประเด็นที่จะเชื่อมโยงกับที่ท่านอาจารย์จรัญได้แถลงไป

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ก็คงประเด็นก็กรรมาธิการเขาจะตอบแทน ไม่มีปัญหาค่ะครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : มิได้ครับ ท่านประธานครับ คือ ผมจะกราบเรียนว่าผมมีประเด็นเชื่อมโยงเนาะครับว่า บางส่วนที่ท่านได้ คือ ผมเป็นคนอภิปรายขอให้ท่านชี้แจงให้ละเอียดเพิ่มขึ้น แล้วหลังจากที่ท่านชี้แจงเพิ่มขึ้นเมื่อสักครู่นี้แล้วเนี่ย ผมมีบางประเด็นที่เห็นด้วยกับท่าน บางประเด็นที่ยังไม่เห็นด้วยกับท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ผมเรียนอย่างนี้ครับ ผมเรียนอย่างนี้ว่า ท่านไม่ได้เป็นผู้แปรญัตติไว้ด้วยเนาะครับ เราอนุญาตให้ท่านพูดได้แล้ว ๑ ครั้งเนาะครับ ก็ควรจะเพียงพอแล้วเนาะครับ ถ้าหากว่า จะมีประเด็นเพิ่มอยู่เรื่อย ๆ การอภิปรายของเราก็จะดำเนินต่อไปไม่มีวันสิ้นสุดหรอกครับ เพราะฉะนั้นก็จำเป็นต้องขอยุติเพียงแค่นี้เนาะครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขออนุญาตนิดเดียวครับ ขอภัยที่ผมขัดจังหวะท่านเนาะครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คงไม่แล้วครับ คงไม่ได้หรอกครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า ผมใช้สิทธิในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านใช้สิทธินี้ท่านประท้วงหรือเปล่า ว่าอย่างนั้น ประท้วงหรือเปล่า

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ประท้วงที่ท่านประธานไม่อนุญาตให้ผม

นายเดโช สนวนนนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อ้อ ไม่มีสิทธิที่จะประท้วงข้อนั้นนะครับ ถ้าอย่างนั้น ขออนุญาตครับ เลิกครับ อาจารย์ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขอใช้สิทธิขาดฟังครับ

นายเดโช สนวนนนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อ้อ ได้รับถ้าขาดฟังก็เอาขาดฟังก่อน สั้น ๆ นะครับ แล้วเดี๋ยวขออนุญาตกลับมา สั้น ๆ ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เมื่อสักครู่นี้ท่านกรรมาธิการเสียงข้างมาก ท่านอาจารย์จรัส ภัคดีธนากุล ขออนุญาตที่เอ่ยนามนะครับ ได้กล่าวขาดฟังถึงหลักการที่กระผมได้เสนอในเรื่องนี้นะครับว่า ไม่ค่อยสบายใจ -----

- ๒๘/๑

กระผมกราบเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า ในร่างที่เสนอแล้ว ก็กรรมาธิการได้พยายามชี้แจงเมื่อสักครู่นี้แล้วครับ เป็นการพยายามที่จะเอาเรื่อง ๒ เรื่องมาปนกัน ให้เข้าใจว่าเป็นเรื่องเดียวกัน ก็คือ เรื่องของการจับกุม คมขังบุคคลเรื่องหนึ่ง และเรื่องของการตรวจค้นบุคคลอีกเรื่องหนึ่ง ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า ระดับของการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพนี้ในระดับมาตรา ๓๒ นี้ ผมคิดว่า มันมี ๓ ระดับ ระดับที่ ๑ ก็คือ ถึงขนาดว่าเป็นการลงโทษ กระหน่ำต่อชีวิต ร่างกาย แล้วก็กระทำการทารุณ โหดร้าย ซึ่งเป็นระดับที่ค่อนข้างมาก ซึ่งก็เป็นเรื่องของคำพิพากษาของศาลเท่านั้น ระดับที่ ๒ ก็คือ เรื่องของการจับกุม และคุมขังบุคคล ซึ่งเป็นระดับที่ ๒ ลดหย่อนลงมาจากการที่ลงโทษ ผมคิดว่า ระดับนี้โดยหลักการ ก็คือว่าทำไม่ได้ เว้นแต่มีหมายของศาล หรือเหตุอื่น ส่วนระดับที่ ๓ เป็นระดับของการละเมิด แต่ว่า เป็นระดับที่อ่อนกว่าระดับที่ ๒ ก็คือ เรื่องของการตรวจค้นตัวบุคคล ซึ่งตรงนี้ต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะ ในการคุ้มครองประสิทธิภาพของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กับเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคลเข้าด้วยกัน ผมคิดว่า มันมีอยู่ ๓ ระดับ และกรรมาธิการพูดถึง ๓ ระดับ ๒ ระดับ ระดับที่ ๒ ระดับที่ ๓ เป็นระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นคนละเรื่อง กระผมเห็นอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ ถ้าหากกรรมาธิการเห็นว่า ในแง่ถ้อยคำของผู้เสนอของกรรมาธิการ ฝ่ายเสียงข้างน้อย ถ้อยคำยังไม่เหมาะสมนี้ ผมคิดว่า กรรมาธิการควรจะปรับให้เหมาะสมได้ ซึ่งก็มีได้หลายวิธี ก็คือ ๑. ก็คือ การที่จะแยก ๒ ระดับ ออกจากกัน ก็คือ เรื่องของจับ คุมขังบุคคลออกไป หรือการตรวจค้นบุคคล ก็แยกออกมาอีกเป็นวรรคหนึ่ง ก็สามารทำได้ ก็เป็นเพียงที่ท่านกรรมาธิการจะต้องให้ข้อเสนอต่อที่ประชุม กรรมาธิการไม่ได้ให้ข้อเสนอต่อที่ประชุมในอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะแก้ปัญหา รวมคำไว้อย่างเดิม แล้วก็มีปัญหาในการตีความ อย่างที่สมาชิกหลายคนยังสงสัยอยู่ ผมเห็นว่าท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านอาจารย์คมสันครับ ผมให้สิทธิพาดพิงนะครับ แต่มันเลยพาดพิงไปแล้วละครับ เป็นการเสนอใหม่ ต้องขออนุญาตนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ครับผม

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ต่อไปเข้าลำดับนะครับ ท่านกรรณิการ์ครับ เชิญครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร : เรียนท่านประธานค่ะ ดิฉัน กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร นะคะ ขอนำเสนอในส่วนของเรื่องของการทรมานทารุณกรรม หรือลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้ แล้วก็ต้องขอขอบคุณทางกรรมาธิการที่ได้มีการปรับในเรื่องของโทษของการประหาร ตรงนี้อาจจะนำเสนอให้กับทางท่านประธาน แล้วก็ทั้งทางพวกเรา ได้รับทราบ ว่า โทษของความรุนแรง รวมทั้งโทษประหารชีวิตนั้น เป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในชีวิตและร่างกาย ตรงนี้ได้มีความพยายามในการที่จะทำให้เป็นการลงโทษ เหมือนกับเป็นการลงโทษ ซึ่งการลงโทษนั้นก็คงมีหลายสถาน ทั้งลงโทษอย่างหนัก ก็คือ เอาไป ฆ่าให้ตาย ก็คือ ประหารชีวิตนะคะ แล้วก็อย่างเบาที่สุด ก็คือ โทษตกเตือน หรือปรับ หรือว่าจำ นะคะ เหล่านี้เป็นการลงโทษ ซึ่งก็เห็นด้วยกับทางท่านอาจารย์กิตติศักดิ์ ประกติ ที่ให้ข้อคิดเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการ การลงโทษเหล่านี้เราต้องมองบริบทของสังคมด้วยนะคะ การที่ รัฐธรรมนูญมาบัญญัติในเรื่องของการทรมานทารุณกรรม หรือลงโทษ นี่ยังดีนะคะได้มีการปรับ ลดโทษประหารไปนะคะ เพราะว่า การปรับลดโทษประหารไปนั้น จะทำให้มันสะท้อนถึงวิถีคิด ของสังคม รัฐธรรมนูญน่าจะเป็นบทเรียนใหญ่ให้กับสังคมในวิถีคิดของสังคมที่ไม่ต้องใช้ความ รุนแรง เพราะว่า ถ้าหากว่า เรายังใช้ความรุนแรงอยู่ในขณะนี้ มันจะตรงข้ามกับความ สมานฉันท์ ซึ่งเป็นวิถีคิดหนึ่ง เป็นวิถีคิดหนึ่ง อยากจะสะท้อนมุมมองตรงนี้อีกว่า ตรงนี้จำเป็น เหลือเกินที่ทางออกหนึ่ง ก็คือ ในเรื่องของหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรของผู้พิพากษา หลักสูตรของตำรวจ หลักสูตรอื่น ๆ แม้กระทั่งของเด็ก เยาวชนเองก็ตาม ในเชิงของวิถีคิด การแก้ปัญหา การลงโทษของสังคมนั้น น่าจะใช้วิถีคิดที่ไม่ใช่ตาต่อตา ฟันต่อฟัน เหมือนกับที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ที่ว่ามีการใคร่ฆ่ากันตายก็ต้องไปประหารชีวิต เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งอยากจะ นำเสนอว่า ตรงนี้สังคมต้องปรับวิถีคิดในการลงโทษใหม่ หันไปมอง หรือว่าแก้ปัญหาที่อาจจะ เป็น ที่เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม ซึ่งเรายังไม่ค่อยได้มาคุยกันใน รัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่าไรนัก มีแต่ขณะนี้ที่กำลังทำอยู่ในของรัฐบาล -----

แต่ในรัฐธรรมนูญของเราตรงส่วนนี้น่าจะชี้ให้เห็นว่า การลงโทษด้วยความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ถูกต้องนัก อาจจะต้องเชื่อมโยงกับส่วนราชการอื่น ๆ ในการที่จะปรับวิธีคิดของการลงโทษ ที่ในเชิงของความรุนแรงต่อไป เพราะไม่อย่างนั้นแล้วสังคมเราก็จะแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง เหมือนกับที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบันนะค่ะ เพราะฉะนั้นตรงนี้ในการทำร่างรัฐธรรมนูญครั้งใหม่นี้ น่าจะถือโอกาสให้สังคมได้เรียนรู้เรื่องของการแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะเรื่องของการลงโทษ ไม่ใช่จะมาแก้ตรงนี้นะค่ะ แต่อยากจะเป็นจุดหนึ่งที่จะเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาวิธีคิดของสังคม ใหม่ให้กับสังคมไทยทุกคนนะค่ะ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน จนถึงผู้ใหญ่ แล้วก็ทุกกลุ่มอาชีพ ในเรื่องของการปรับวิธีคิดของการลงโทษ จริง ๆ แล้วการปกครองที่ดีที่สุด ก็คือ ไม่ปกครอง การลงโทษที่ดีที่สุด ก็คือ ต้องไม่มีการลงโทษ นั่นหมายความว่า สังคมเราเป็นสังคมอุดมคติที่ทุกคนอยู่กันอย่างสมานฉันท์ พึ่งพาซึ่งกันและกัน แต่ความเป็นจริงมันไม่ใช่อย่างนั้นนะค่ะ เมื่อมีคนทำผิดก็ต้องลงโทษ แต่การลงโทษนั้น ทำอย่างไรให้เขาได้เกิดจิตสำนึกในการที่จะเรียนรู้ต่อไป เพราะว่าความรุนแรงหรือว่าการลงโทษอย่างเดียว มันก็จะหายไปแป๊บเดียว แล้วก็ถ้าสภาพสังคมยังเป็นอย่างนั้น เช่นนั้นอยู่ เด็ก เยาวชน ก็ยังจะจดจำสภาพเหล่านั้นไป แต่ถ้าหากว่า การแก้ปัญหาวีธีให้เขาได้เกิดจิตสำนึก หรือว่าเกิดการแก้ตัว จะซึ้งคุกร้อยปีอะไร อย่างนี้ มันก็จะเป็นการสืบทอด หรือว่าเป็นบทเรียนให้กับเขาในการที่จะถ่ายทอดให้กับลูกหลานในระยะยาวได้นะค่ะ ซึ่งคิดว่า การแก้ปัญหาดตรงนี้น่าจะเป็นวิธีที่ดี ก็เห็นด้วยกับการ ที่กรรมการยกร่างได้มีการปรับแก้โทษของการประหารชีวิตลงนะค่ะ ก็เป็นไปตามที่คำวินิจฉัย ของศาล ก็ขอขอบคุณ ตรงนี้เป็นมุมมองหนึ่งที่อยากจะให้เห็นว่า ไม่ใช่เฉพาะการเขียนลงไป ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่น่าจะให้การบัญญัติในประเด็นเหล่านี้ โดยเฉพาะการลงโทษ เชื่อมโยง ไปสู่การเรียนรู้ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่เกี่ยวข้องก็ตาม น่าจะ ได้อาณาความคิดเหล่านี้ เอาไปปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม เพื่อให้สังคมเราอยู่กันอย่างสมานฉันท์ค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ ท่านธรรมนิติครับ เรียนเชิญครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิติ ปิตะนีละบุตร : กราบเรียนท่านประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ กระผม พลตำรวจโท ธรรมนิติ ปิตะนีละบุตร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ

กระผมมีนิดหน่อยครับ มีไม่มากครับ สำหรับความเห็นของผมในฐานะที่เคยปฏิบัติหน้าที่
รับราชการ เคยเป็นตำรวจ นับตั้งแต่เป็นตำรวจเดินเท้ามาตลอด จนถึงเกษียณเมื่อยศพลโทครับ
ได้สัมผัสกับประชาชนมาแบบใกล้ชิดนะครับ ผมยังยึดหลักกฎหมาย ระเบียบในการทำงาน
ผมไปรับตำแหน่งที่สำคัญ ๆ คือจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี ทำงานมากี่อ้ายระเบียบและ
กฎหมายมาตลอดครับ แล้วก็ตั้งใจทำงานในส่วนของประชาชน ให้ประชาชนในพื้นที่ที่ผม
รับผิดชอบมีความสุข มีความสงบสุขเรียบร้อย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนะครับ การที่มี
ตำรวจไม่ดีครับ ผมยืนยันได้ว่า เราจะไม่เอาไว้นะครับ ที่ปฏิบัติมา ลงโทษ ลงทัณฑ์
ไปกลั่นแกล้งประชาชนนี้ มันมีครับ ในหมู่มีทั้งคนดี และคนไม่ดี เมื่อคนไม่ดีก็ถูกลงโทษ
ดำเนินคดีอาญา ทางวินัยด้วย ทางอาญาด้วย มีหลายตัวอย่างที่ปรากฏอยู่นะครับ อยู่ใน
เรือนจำก็มีครับ อยู่ในศาลก็มีอีกมากมายครับ การจับกุม คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล ผมมี
ความเห็นตรงข้ามกับท่านผู้กว้างเลยครับว่า ผมได้รับคำร้องเรียนจากตำรวจเป็นส่วนใหญ่
ซึ่งปฏิบัติไม่ได้ครับ โดยเฉพาะการตรวจค้นที่ผ่านมา การที่จะต้องไปขอหมาย การตรวจค้น
เคหสถาน ไปขอหมายนี้ครับ เฉอญตำรวจที่อยู่ต่างอำเภอต้องวิ่งมาในเขตอำเภอเมืองครับ
เป็นประจำอย่างนี้ครับ เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องน้ำมันรถก็ดี เสียเวลาหลาย ๆ ด้านครับ เราก็เคย
พูดกัน -----

แต่ด้วยความเคารพกฎ กติกาของกฎหมาย ก็ดำเนินการไปนะครับ ตอนนี้เรามาเพิ่มการจับกุม เราก็เห็นด้วยครับ การจับกุมนี้เราต้องมีหมายครับ ก็เห็นด้วย ก็ต้องให้รอบคอบ ก่อนที่จะไปจับใคร ต้องมีหลักฐาน พยาน คุมขังก็เช่นกัน การตรวจค้นนี้ ผมกลับมองว่า ไม่ใช่ไปบอกศาลครับ ผมขอตรวจค้นตัวบุคคลใครนี้ เราก็ต้องทำเป็นเอกสาร ไปชี้แจงต่อศาล วังรถไปเหมือนการเข้าไปค้นในเคหสถาน ซึ่งการเข้าไปค้นเคหสถานนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าไม่มีใครเป็นเจ้าของ ที่ว่าใช้อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic) นั้น ไม่ใช่อย่างนั้นนะครับ ยังไม่มีใครใช้อิเล็กทรอนิกส์นะครับ ก็ยังต้องวังรถไป ความหมายเหมือนกัน นี่การค้นตัวบุคคลก็ต้องวังไปขอศาลเหมือนกันครับ ก็คงจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรครับ ท่านให้ผมปฏิบัติตามข้อยกเว้น นะครับ ให้ผมปฏิบัติตามข้อยกเว้นนะครับ คือไม่ได้ปฏิบัติ ผมจะดำเนินการตาม ๑. มีคำสั่งใหม่ หรือมีหมายศาลใหม่ครับ เราจะเดินเป็นขั้นเป็นตอนไป ถ้าหนึ่ง สอง สาม แล้วถึงจะไปมีสาม มีเหตุอื่นตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ จึงไปดำเนินการตามนั้นครับ ฉะนั้น เราจะไปดำเนินการตามข้อยกเว้นบ่อย ๆ อันตรายที่จะถูกฟ้องศาล ผมกราบเรียนว่า ตำรวจก็กลัวเหมือนกัน ติดคุก ติดตะรางเหมือนกันครับ ผมกราบเรียนว่า ด้วยความเคารพท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับว่า เพื่อความสงบสุข ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินนี้ เรามีประชาชนส่วนน้อยที่ประพฤติปฏิบัตินอกกฎ นอกกรอบตามกฎหมาย ถ้าเราไม่ไปตรวจค้นป้องกันแล้วนะครับ อาชญากรรมจะเพิ่มมากขึ้นครับ ผมกราบเรียนอย่างนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณมากครับ ก็ท่านกรรมาธิการนะครับ ท่านประพันธ์ครับ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน กระผม
นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการ กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ในหลักการของมาตรา ๓๒
นี้ การจับกุมก็ดี การตรวจค้นก็ดีนะครับ การตรวจตัวบุคคลต่าง ๆ ก็ดี เป็นการกระทำซึ่ง
กระทบสิทธิของบุคคล ตามหลักแล้วนี้จะกระทำมิได้ ต้องอาศัยอำนาจตุลาการ เมื่อสมัย
เมื่อร้อยปีก่อนนี้นะครับ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นี้ เรามีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มีโทษใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. ๑๑๕ คือ พ.ศ. ๒๔๓๙ นี้ สมัยนั้นนะครับ ให้ศาลออกหมายจับด้วย
ซ้ำ เขาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นะครับ เรามาแก้เมื่อ

ปี ๒๕๗๘ หลังจากที่เราได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เราให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับได้ คั่นได้ โดยไม่ต้องมีหมาย ในหลักการแล้วนี้ การจับ การค้น การตรวจตัวบุคคล ซึ่งไปกระทบสิทธิของบุคคลนี้ จะต้องมีความหมายของศาล แต่ว่า เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัติ ซึ่งก็ไปอยู่ในกฎหมายลูก คือ อยู่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปัจจุบันนี้นะครับ ที่ได้มีการแก้ไขจากการออกกฎหมาย รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ นี้นะครับ ก็แก้ไขให้มีความละเอียด มีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรม ตรวจสอบได้ครบถ้วนนะครับ ฉะนั้น ในหลักการแล้วนี้ ในร่างที่ทางคณะกรรมการการยกร่างนี้ ครอบคลุมนะครับ เป็นหลักการที่ดีนะครับ คือ คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพด้วยนะครับ ที่ท่านกรรมการพูดว่า พอรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ใช้บังคับ มีมาตรา ๓๒ ออกไปแล้วอย่างนี้ จะต้องมีการแก้กฎหมาย ถ้าไม่แก้กฎหมาย ทำไม่ได้ นะครับ กระผมอยากจะทำความเข้าใจในประเด็นนี้นะครับ เพราะเป็นเรื่องสำคัญ นะครับ เพราะว่า เราพูดในสภานี้วันนี้ ผมคิดว่า มีเจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าหน้าที่หลายท่านที่ฟัง อยู่นี้ ได้รับฟังแล้วอาจจะเกิดความสับสนนะครับว่า ถ้ารัฐธรรมนูญออกอย่างนี้แล้วใช้บังคับ ไม่ได้ ตรวจค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะไม่ได้ ผมอยากจะกราบเรียนอย่างนี้นะครับว่า ที่รัฐธรรมนูญยกกว้างว่า การจับก็ดี การค้นก็ดี การตรวจค้นต่าง ๆ ก็ดีนี้ จะต้องมีความหมายศาลนี้ นะครับ เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัตินี้นะครับ คำว่า เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัติ นี้ ไม่จำเป็น นะครับ ว่าจะต้องกฎหมายบัญญัติออกหลังจากรัฐธรรมนูญนี้ใช้แล้ว มีคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งตัดสินเมื่อมีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เรื่องหมายค้นนี้นะครับ -----

หมายค้นจะต้องได้รับคำสั่งหรือหมายจากศาล มีบทเฉพาะกาลรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ยกเว้นเอาไว้ ๕ ปี ในที่สุดมีคำพิพากษาศาลฎีกาตัดสินออกมาว่า กรณีซึ่งค้น จะต้องมีเหตุของการค้นตามที่กฎหมายบัญญัติ คำว่า กฎหมายบัญญัติ หมายถึงกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ได้ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นกฎหมายที่ออกหลังจากมีรัฐธรรมนูญไปแล้ว ถ้าในหลักการอันนี้ ผมคิดว่าครบถ้วน คือ โดยหลักต้องมีหมายของศาล เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัติ การค้นตัวบุคคลนี้มีอยู่ ๒ กรณีใหญ่ ๆ ด้วยกันนะครับ คือ การค้นในที่สาธารณะ อย่างที่ท่านได้อภิปรายมาแล้วว่า วิชาญก็มีอยู่แล้วนะครับ ว่าถ้ามีเหตุที่อันควรสงสัยต่าง ๆ สามารถทำได้อยู่แล้ว ฉะนั้น จะไม่กระทบทางปฏิบัติกรณีรัฐธรรมนูญนี้ออกไป ส่วนกรณีที่เป็นการค้นในที่อื่น ไม่ใช่ในที่สาธารณะนี้ ก็ต้องปฏิบัติไปตามปกติครับ ถ้าเป็นการเข้าไปในบ้านคน อย่างนี้ต้องมีหมายจับ หมายค้นตามปกติ อันนี้ไม่ได้มีปัญหาทั้งสิ้น ฉะนั้น กระผมอยากจะกราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า ในหลักการแล้ว ในร่างมาตรา ๓๒ นี่นะครับ เป็นหลักการที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพ ถ้าเราตัดถ้อยคำ เว้นแต่คำสั่งหรือหมายของศาล ออก ตามที่มีผู้ขอแปรญัตตินี้ครับ จะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญของเราเนี้ย ด้อยกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ทันทีเลยครับ และที่เราบอกว่า อะไรที่ปี ๒๕๔๐ ดีอยู่แล้ว คุ้มครองสิทธิของประชาชนดีอยู่แล้วนี้ เราจะรักษาเอาไว้ครับ ถ้าเราไปตัดคำว่า คำสั่งหรือหมายของศาล ออกไปแล้วนี่ครับ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ของเราจะลดน้อยถอยลงนะครับ และการที่เราคงร่างตามนี้ ไม่ได้มีกระทบอะไรในทางปฏิบัติครับ และถ้าหากว่า ในทางปฏิบัติต่อไปนี้จะต้องแก้กฎหมายอะไร ก็ไปแก้กฎหมายลูก แต่ไม่ได้กระทบกับหลักการในรัฐธรรมนูญที่เราเขียนไว้ดีแล้ว ตรงกันข้าม เราตัดคำนี้ออกไป ยิ่งกระทบนะครับ กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนขึ้นไปอีก ผมอยากจะกราบเรียนนะครับว่า ตัวกระผมเองนี้ ผมก็รับราชการในวงการยุติธรรมมานาน ผมรับราชการเป็นอัยการมาตลอดสามสิบกว่าปีเหมือนกัน เข้าใจจิตใจของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติดี และเอาใจช่วยตลอด แต่ในการทำงานนี้ คงจะต้องปรับทัศนคติส่วนหนึ่งในการทำงานนะครับ ผมคิดว่าหลักการที่กฎหมายออกมาให้ศาลออกหมายต่าง ๆ ในทางปฏิบัติเองอาจจะสร้างความยุ่งยากกับเจ้าพนักงานอยู่บ้าง แต่ในแง่ดี ท่านลองนึกดูสิครับ เจ้าพนักงานนี้พอปฏิบัติตามหมายของศาล หมายจับ หมายค้น ทำไปแล้วมีความรู้สึกว่า สบายใจ ปลอดภัย มีหลายคดีมีหมายค้นของ

ศาลไปค้นไม่เจอของกลาง แต่เจ้าพนักงานสามารถอธิบายได้ว่า ตามหลักฐานที่เขามี เขาเสนอต่อศาลว่า มีเหตุที่จะต้องออกหมายค้น แต่เมื่อค้นไม่เจอ ก็ไม่เจอ ก็ไม่เป็นไร แต่ว่า เรามีเหตุแล้วเขาได้รับอนุญาตจากศาล เจ้าพนักงานปฏิบัติก็ได้รับความคุ้มครองสบายใจ ผมคิดว่า ในเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของทางปฏิบัติการปรับทัศนคติในการทำงานมากกว่านะครับ แต่ในหลักการ ในร่างของมาตรา ๓๒ ที่กว้าง ผมคิดว่า ครอบคลุม คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนนนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ก่อนที่จะขอให้ลงมติกัน ท่านเลขานุการยกวางขอเวลา ๒ นาที เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาร่างครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ขออนุญาตเรียนสรุปสั้น ๆ ว่า ความจริงกรรมาธิการไม่ได้ตั้งสิ่งที่เขาตามร่างของท่านสมาชิกที่มีการสงวนความเห็นไว้ แต่ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผมอยากเรียนสั้น ๆ แค่นั้นเองครับว่า ในวรรคที่ ๒ ที่ทางชุดท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ขอให้เราแก้ไขเรื่องโทษประหารชีวิต เราก็ยอมนะครับ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ ในวรรคสามที่ฝ่ายกรรมาธิการเสียงข้างน้อยพยายามจะโน้มน้าวให้ท่านเห็นว่าคุณดีกว่าของเราเนี่ย จริง ๆ ผมเรียนว่า ไม่จริง ประการที่ ๑ ก็คือว่า กรรมาธิการเสียงข้างน้อยพยายามจะบอกว่า ร่างนั้นทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ยากขึ้น ไม่จริงครับ เพราะว่า บทบัญญัติของกฎหมาย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญยังคงอยู่ และสามารถดำเนินการไปได้ตามปกติทั้งหมด ๒. ถ้าเขียนตามกรรมาธิการเสียงข้างน้อยจะทำให้สิทธิเสรีภาพประชาชนลดน้อยลงครับ ก็ขออนุญาตยืนยันว่าทั้ง ๒ อย่าง กรรมาธิการยกวางคิดเป็นเรื่องสำคัญมาก แล้วก็อยากยืนยันร่างที่ดำเนินการไว้แล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ เมื่อกรรมาธิการยื่นยัอย่างนั้น ก็ลองดูว่า เราก็จะต้องลงมติกันนะครับ มีประเด็นที่จะให้พิจารณาอย่างนั้นะครับ ลองดูตามครับ ในวรรคสอง เดี่ยวต้องกดกริ่งก่อนนะครับ

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : วรรคสองนั้นไม่มีประเด็น เพราะว่าเห็นชอบกับกรรมาธิการแล้วนะครับ วรรคสามนี้จะมี ๓ ประเด็นนะครับ คือ ๑. ยืนตามกรรมาธิการ ๒. แก้ไขตามกรรมาธิการข้างน้อย และ ๓. แก้ไขตามอาจารย์เจิมศักดิ์ ผู้แปรญัตติ ฉะนั้นเราจะถามว่า ยืนตามกรรมาธิการ หรือเอาตามแก้ไข ถ้าเอาตามแก้ไข ก็จะมีเอาแก้ไขแบบไหน เป็น ๒ ตอนนะครับ ส่วนวรรคสี่นั้นไม่มีการพูดถึงเลย จะมีพูดนิดหน่อย คือ การแปรญัตติของอาจารย์เจิมศักดิ์ ถูกต้องไหมครับท่านธรรมนิธย์ครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิธย์ ปิตะนีละบุตร : ของผมขอปรับมาวรรคเดียวกับของอาจารย์คมสันครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ได้ยินว่าอย่างไรครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิธย์ ปิตะนีละบุตร : ขอปรับมาเป็นวรรคเดียวกับของอาจารย์คมสันครับ ไม่ต้องโหวตครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อ้อ ครับ เป็นของอาจารย์คมสันกับฝ่ายกรรมาธิการ ถูกไหมครับ ขอลงมติตกลงว่าอย่างนี้ครับ เอาในวรรคสามนะครับ ถ้าท่านผู้ใดเห็นด้วยว่า ยืนตามกรรมาธิการ กรรมาธิการเสียงข้างมากนะครับ ให้กดลงว่า เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปจากกรรมาธิการ ซึ่งมี ๒ ฝ่าย ก็ให้กด ไม่เห็นด้วย เรียงเชิญลงคะแนนครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ผม สุรัชย์ ถ้าผมไม่เห็นด้วยกับทุกกรณีที่ท่านประธานเสนอมา จะให้ผมกดอะไรครับ ขอหารือครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : กังค ออกเสียงก็ได้ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : เพราะว่าอย่างนี้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ได้ครับ
ถึงดอกออกเสียงครับ ก็เท่านั้นละครับ ถ้าไม่เห็นด้วยทั้ง ๒ กรณี มันมีช่องให้ลงแล้ว คือ
งดอกออกเสียง ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมอยากได้อย่างที่ท่านจรูญเสนอ คือ อาศัยเหตุ
ตามกฎหมาย นิดเดียวแค่นั้นเอง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : สายไป
แล้วครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : สายเพราะท่านประธานไม่ให้ผมพูดใจครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขออนุญาต
ลงคะแนนเลยครับ เรียบร้อยหรือยังครับ มีปัญหาไหมครับ เรียบเชิญครับ ท่านวินัสครับ

นายวินัส มานมุงศิลป์ : ท่านประธานครับ ผม วินัสครับ ผมมีความเห็นอย่างนี้
นะครับว่า สมาชิกที่อยู่ด้านนอก แล้วก็กำลังทยอยกันเข้ามาเนี่ย ตอนนี้อยู่กันเต็มแล้ว และ
ประเด็นก็ยังไม่ชัดเจนว่าเราจะลงกันอย่างไร ขอให้ท่านประธานได้กรุณาทวนอีกนิดหนึ่งครับว่า
วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม ในมาตราที่ ๓๒ นั้น เราจะมีวิธีการลงคะแนนแบบไหน เพื่อให้
การอภิปรายตรงนั้นเป็นตรงประเด็นให้สมาชิกได้ตัดสินใจครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ยังมีเดิน
ทางเข้ามาอีกไหมครับ

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณ
ให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : พร้อม
ถ้าอย่างนั้นต้องลงของเก้ออกทั้งหมดนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมคิดว่า ท่านประธานใจเย็นนิดหนึ่งนะครับ คือ จริง ๆ แล้วมีการแก้ไข ทั้ง
กรรมวิธีการ และทั้งพวกผมขอให้แก้ไข เพราะฉะนั้นน่าจะโหวตเสียก่อนใหม่ว่า จะยื่นไว้ตาม

ร่างเดิม หรือว่าแก้ไข พอหลังจากนั้น ถ้าแก้ไข จะแก้ไขตามกรรมาธิการ หรือแก้ไขตามพวกผม ผมว่า ถ้าอย่างนั้นดีไหมครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ก็เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างที่ว่าอาจารย์ว่าทุกประการ จะโหวต ๒ ครั้งครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ ที่นี้พอถึงอันที่ ๒ นี้ ระหว่างกรรมาธิการกับพวกผมนี้ ท่าน พลตำรวจโท ธรรมนิศย์ ได้ขอรวมไปกับขอให้อาจารย์คมสัน แล้วใช้ไหมครับ รวมแล้วใช้ไหมครับ เพราะฉะนั้นจะเรียกว่าอะไรครับ จะเรียกว่าร่างของใคร จะได้เข้าใจ เพราะว่า มันออกเสียงนี้ มันต้องชัดใช้ไหมครับว่า จะเอาแบบไหน ชัด ๆ เลย ข้อความว่าอย่างไรชัด ๆ เพราะว่า มันพูดไปพูดมา มันมี ๒ ร่างครับ ขอชัด ๆ ตรงนี้ได้ไหมครับ พวกผมจะได้โหวตได้ถูก ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ในกรณีที่โหวตครั้งที่ ๒ นะครับ ก็มันมี ๒ การแก้ อยู่ คือ แก้ไขตามกรรมาธิการเสียงข้างน้อย คือ ท่านอาจารย์คมสัน ท่านคุณหมอสุชัย แล้วก็ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ๓ ท่านนะครับ แล้วก็ตามที่ท่านผู้แปรญัตติ อาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธาน ขออนุญาตสั้น ๆ อาจารย์เจิมศักดิ์ขอให้โหวต ๒ โหวตนี้ ผมหาหรือได้ไหมครับ ว่า โหวตแรกนี้ ให้ท่านประธานถามได้ไหมครับว่า มีใครเห็นว่าควรจะโหวตหรือไม่ ผมเข้าใจว่าเห็นตรงกันนะครับ ยังไม่ต้องโหวตหรอกครับ คือ หมายความว่าให้แก้อยู่แล้ว ทั้งฝ่ายกรรมการ ทั้งฝ่ายข้างล่าง ยกเว้นมีคนเห็นว่ามันไม่ควร แก่ ใครที่เห็นไม่ควร แก่ ก็อาจจะยกมือขึ้น แล้วให้โหวตก็ได้ แต่ผมเข้าใจว่าส่วนใหญ่อยากจะให้แก้อยู่แล้ว จะได้โหวตไปที่เดียวเลย ได้ไหมครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถ้าที่ประชุมเห็นอย่างนั้น จำนวนไม่มากนัก หรือว่าจะสั้นกว่าก็ได้ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ตรงกันครับ เพียงแต่ท่านประธาน ที่ท่านอาจารย์สมคิดพูดนี้ ขอลาใหม่นิดเดียว เปลี่ยนคำพูดนิดเดียวว่า เท่าที่ฟังดูนี้จะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจากร่างแรก มีผู้ใดไม่เห็นด้วยมีไหม ถ้าไม่มีก็ผ่านเลย แล้วก็ไปอันที่ ๒ นะครับ จะได้เป็นมติว่า ไม่มีผู้ใดไม่เห็นด้วย แต่ถ้ามีผู้ใดไม่เห็นด้วย บ๊ิบ ขอให้โหวต เราก็ต้องโหวต ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อย่างนั้นประธานจะถามนะครับ ยังไม่เสร็จหรือครับคุณพิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ขออนุญาต เพราะผมงงครับ ขออนุญาตว่า ถ้าจะแก้ไขนั้นครับ ขอทวนให้ชัด ๆ อีกครั้งหนึ่งว่า ของกรรมการจะแก้ไขเป็นอย่างไร แล้วก็ของผู้แปรญัตติจะแก้ได้อย่างไร เพราะว่าตรงนี้ยังไม่กระจ่างเท่าที่ควรครับ ขออนุญาตครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอเรียนชี้แจงอย่างนี้นะครับ การแก้ไขตามร่างเดิมของกรรมการมีเพียงวรรคสองเท่านั้น จากร่างเดิมวรรคสอง ซึ่งวรรคสองทุกคนก็เห็นควรการแก้ไข แต่อาจจะมีความเห็นที่ไม่เห็นด้วย อยากจะกลับไปสู่ร่างเดิมทั้งหมด เพราะฉะนั้น คำถามแรกจะถาม จะบอกว่า มีท่านผู้ใดไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขคราวนี้หรือไม่ อยากให้กลับไปสู่ร่างกรรมการเดิมทั้งหมด ถ้ามีก็โปรดยกมือ ปากฎว่าไม่มีใช่ไหมครับ ถ้าไม่มีก็ถือเป็นมติข้อที่ ๑ มติข้อที่ ๒ ก็จะถามละครับว่า จะเห็นด้วยกับการแปรญัตติตามข้อไหน ตามใคร คือ ๑. ตามกรรมการเสียงข้างน้อย และ ๒. ตามการแก้ไขของอาจารย์เจิมศักดิ์ ถูกต้องไหมครับ ขอประทานโทษ ก็จะแก้ไขว่า รวม ๒ อันนี้เป็นหนึ่งเดียวแล้ว

ขณะนี้ครับ หมายความว่า ยืนตามกรรมาธิการ กับประเด็นว่า เป็นไปตามการแก้ไขของเสียง
กรรมาธิการเสียงข้างน้อย ถูกไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ท่านประธานอาจจะต้อง
ถามพรรคสองเสียงก่อนใหม่ว่า พรรคสองนี้ผมถอนได้ แล้วก็ตกลงที่ประชุมเห็นด้วยกับ
กรรมาธิการที่แก้ไข เพราะฉะนั้น เราผ่านไปพรรคสาม ผมว่าจะได้บันทึกได้ถูกว่า ผมขอถอนใน
พรรคสอง เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่แก้ไข พูดอย่างนั้น แล้วตกลงกรรมาธิการก็
จะได้บันทึกไปว่า เห็นชอบด้วย แล้วก็ผ่านพรรคสามเลย ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถูกต้องแล้ว
ผมแจ้งไปให้ทราบแล้วว่าไม่มีประเด็น เพราะว่าพรรคสองนะครับ เอาเฉพาะพรรคสาม ถูกต้อง
นะครับ ถ้าอย่างนั้น ผมเรียนถามนะครับ ของเก่าเคลียร์ (Clear) หมดนะครับ เริ่มใหม่

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณ
ให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านผู้ใดเห็น
ด้วยกับการแก้ไขตามกรรมาธิการเสียงข้างมาก โปรดกด เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับการแก้ไขของ
กรรมาธิการเสียงข้างน้อย และของผู้แปรญัตติ คือ อาจารย์เจิมศักดิ์ โปรดกด ไม่เห็นด้วย ครับ
เชิญลงคะแนนเสียงครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเดโช สนวนนนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เรียบร้อยแล้ว
นะครับ ขอปิดการลงคะแนนเสียงนะครับ ขอคะแนนลงมานะครับ ขณะนี้คะแนนลงมาแล้ว
นะครับ จำนวนผู้เข้าประชุมทั้งหมด ๘๓ ท่าน เห็นด้วยกับกรรมวิธีการเสียงข้างมาก ๓๙ ท่าน
ไม่เห็นด้วย ๔๒ ท่านงดออกเสียง ๒ ไม่ลงคะแนน ๐ ตกลงว่าไม่เห็นด้วยนะครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิก
ครับ ถึงเวลาพักกลางวันแล้วนะครับ ขออนุญาตพักกลางวัน

พักประชุมเวลา ๑๒.๒๖ นาฬิกา

- ๓๕/๑

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอประชุมต่อจากภาคเช้านะครับ ภาคเช้าได้พิจารณาลงมติ มาตรา ๓๒ เสร็จเรียบร้อยแล้ว นะครับ เชิญท่านกรรมาธิการเข้าประจำที่ด้วยนะครับ พร้อมแล้วนะครับ เชิญท่านเลขาต่อเลยครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๔ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ชื่อผู้สงวนอยู่ในกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง นะครับ สงวนไว้ในวรรคที่สอง มีไหมครับ มีท่านใดตั้งใจไหมครับ ไม่มี ผ่านครับ เดี่ยวนะครับมีเสียงแว่ว ๆ ท่านเสรีมเกียรติครับ ใครครับ ท่านสวิง เชิญครับ

นายสวิง ต้นอุด : มาตรา ๓๔ ครับ ท่านประธานครับ ผม สวิง ต้นอุด ครับ บังเอิญที่ขอแปรญัตติไว้นี้นะครับ ผมได้รับฟังคำชี้แจงของกรรมาธิการยกแล้วครับ ผมไม่ติดใจครับ ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ต่อมาตรา ๓๕ เลยครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๕ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มาตรา ๓๕ นี้ กรรมาธิการแก้ไขแล้ว ผู้แปรญัตติพอใจ ต่อเลยครับ

LIRT

นายวิจักขณ์ นาควัชร (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๖ ไม่มี
การแก้ไข มาตรา ๓๗ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ครับ ขอให้
อาจารย์จรัส สุวรรณมาลา เป็นผู้อธิบายครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ
ท่านอาจารย์จรัสครับ

นายปกรณ์ ปรียากร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ก่อนที่จะอภิปราย
มาตรานี้ ขอประทานโทษท่านอาจารย์จรัสนิดหนึ่งนะครับ ผม ปกรณ์ ปรียากร กรรมาธิการ
เมื่อวานนี้ที่เราได้แขวน มาตรา ๒ มาตรา ๓๗ และจะไปรวมการพิจารณากับในมาตรา ๗๘ ผม
เข้าใจว่า ในที่ประชุมเมื่อวานนี้ เราตกลงกันอย่างนั้นใช่ไหมครับ ถ้าจะขอความกรุณาท่าน
อาจารย์จรัสว่าจะไปรวมไว้ในมาตรา ๗๘ จะได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือมัน
หลักการเดียวกันไหมครับ จำเป็นไหมครับต้องรวม หรือว่าแยกกัน

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : เรียนท่านประธานครับ กระผม จรัส
สุวรรณมาลา ครับ กระผมได้ฟังคำชี้แจงของกรรมาธิการ เมื่อคราวที่ได้ปรึกษาหารือกัน กระผม
ไม่ติดใจในตรงนี้ครับ พอใจในคำชี้แจงของคณะกรรมาธิการครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่แขวนนะครับ ผ่านเลยครับ เชิญท่านเลขาครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชร (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๘ ไม่มีการแก้ไข ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๙ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายวัชร หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วัชร หงส์ประภัศร สสร. เนื่องจาก มาตรา ๓๙ นี้ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๖ (๒) ซึ่งว่าด้วยคุณสมบัติของบุคคลที่ต้องห้ามไม่ให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ใน (๒) ซึ่งระบุว่า เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต กระผมจึงขอให้นำมาตรา ๓๙ ไปพิจารณาเมื่อถึงมาตรา ๙๖ (๒) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านกรรมาธิการว่าอย่างไรครับ แขว่นมาตรา ๓๙ เชิญท่านอัครครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กรรมาธิการไม่ขัดข้องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้นแขว่นมาตรา ๓๙ ของท่านวัชรานะครับ ไปพิจารณาเมื่อถึงมาตรา

นายวัชร หงส์ประภัศร : ๙๖ (๒) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๙๖ นะครับ ท่านเลขาเชิญต่อครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชร (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔๐ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กลุ่มแรกมีของท่านพิเชียรนะครับ ท่านอุทิศ ท่านอาจารย์สมชัย ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านสุรัชย์ ท่านวัชรานะครับ เชิญท่านอาจารย์พิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ท่าน สสร. ที่เคารพทุกท่านนะครับ มาตรา ๔๐ นี้ จริง ๆ แล้วเป็นของท่าน สสร. อรรถรัตน์ รัตนจันทร์

นะครับ ท่านได้กรุณาแปรไว้ แต่ว่าผมดูแล้วท่านไม่อยู่ในที่ประชุม มาหรือเปล่าครับ ท่าน
อรรถรัตน์

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มาแล้ว
ครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ก็จะขออนุญาตมอบให้ท่านอรรถรัตน์ ได้เป็นผู้
ชี้แจงนะครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
เชิญท่านอรรถรัตน์ครับ มาตรา ๔๐ นะครับ พร้อมไหมครับ ถ้าไม่พร้อมจะไป ท่านอุทิศก่อน
ท่านอุทิศอยู่ไหมครับ เชิญท่านอุทิศครับ

- ๓๗/๑

นายอุทิศ ชูช่วย : ท่านประธานที่เคารพครับ สำหรับมาตรา ๔๐ (๖) นะครับ คุณหลักชัย กิตติพล เป็นผู้ส่งวนคำแปรครับ ขออนุญาตท่านประธานให้คุณหลักชัยได้นำเรียนครับท่านนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านหลักชัยครับ ตีใจนะครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติครับ ในมาตราที่ ๔๐ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมดังต่อไปนี้ครับ กระผมส่งวนไว้ใน (๖) นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวครับ ท่านหลักชัยครับ ผมว่า เพื่อให้ไม่ให้สับสน ผมขออนุญาตปรึกษากับทางกรรมาธิการได้ไหมครับว่า จะพิจารณาเป็นรายอนุจะสะดวกกว่าไหมครับ มีถึงเจ็ดแปดอนุะครับ หรือว่าจะพิจารณารวมไปเลย แล้วไปแยกลงมติทีหลัง คือหมายความว่า ผมถามว่า จะพิจารณาเป็นรายอนุไปเลยไหม พออนุ ๑ ก็ว่าให้จบ ลงมติอนุ ๑ อนุ ๒ ก็ว่าอนุ ๒

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเห็นด้วยกับท่านประธานครับว่า มาตรานี้เนื่องจากมีหลายวงเล็บ หลายอนุมาตรา แล้วก็ในหลาย ๆ อนุมาตรานั้นกรรมาธิการก็แก้ไขในบางจุดให้กับทางผู้แปรญัตติ เพื่อให้ไม่สับสนในการพิจารณา น่าจะพิจารณาไปที่ละวงเล็บว่า สิ่งที่กรรมาธิการได้แก้ไขไปนั้น ทางผู้แปรญัตติพอใจแล้วหรือไม่ ก็จะได้ผ่านไปแต่ละวงเล็บครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ สะดวกกว่านะครับ ในมาตรา ๔๐ นะครับ (๑) มีของท่านอาจารย์พิเชียรนะครับ คณะของอาจารย์พิเชียร ของอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ท่านสุชัย ท่านวัชรานะครับ ในหลักการเดียวกันเรื่องตัดข้อความว่า การเสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ซึ่งถ้าดูร่างของกรรมาธิการนี้ครับ ถ้าดูร่างของกรรมาธิการ เขาตัดถ้อยคำดังกล่าวนี้ออกไปแล้วนะครับ เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี เขาตัดไปแล้วครับ ของท่านอาจารย์พิเชียร ผมถามทีละท่านนะครับ เมื่อที่ท่านสวิงครับ ท่านยังตีใจอยู่ไหมครับ อาจารย์พิเชียรครับ เชิญครับ

LIRT

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ ก็ใน (๑) นั้นะครับ ผมดูตามเอกสารร่างปกขาวของกรรมาธิการยกร่างนี้ ได้ตัดข้อความที่กระผมได้ขอแปรออกไปนะครับ ที่ว่า และเสียค่าใช้จ่ายตามสมควรแก่กรณี ท่านยกร่างได้ยอมตัดให้แล้ว แต่ท่านมีเติม เพิ่มเติมเข้ามาว่า สิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมภายในระยะเวลาอันสมควร อันนี้หมายถึงยกร่างเพิ่มเติมขึ้นมาใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เพิ่มเข้ามาครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : สิทธิเข้าถึง สิทธิที่จะให้คดีได้รับการ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาส่วนที่ตัดออกก่อน ท่านไม่ติดใจ ส่วนที่เติม

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ส่วนที่เติมนี่ กระผมมีความเห็นดังนี้ครับ ท่านประธานครับ คือ ภายในระยะเวลาอันสมควรนี้ ตรงนี้อาจจะยังกว้างไปนิดหนึ่ง ถ้าจะกรุณาระบุให้ชัดเจนขึ้นกว่านี้จะเป็นไปได้ไหมครับ ก็คงจะมีเรื่องระยะเวลาเท่านั้นแหละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวอย่างนี้ก่อนดีกว่า ของท่านนี้นะครับ ที่ว่ากรรมาธิการเขาดันะครับ ข้อความว่า เสียค่าใช้จ่ายตามสมควรแก่กรณี ท่านติดใจไหม

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ก็พอใจแล้วครับ เพราะนั่นไม่ติดใจ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พอใจนะครับ เดียว ที่เติมค่อนข้างกันั้นะครับ วรรคที่ ๑ ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ กรรมาธิการเขาตัดข้อความไปแล้ว ท่านมีติดใจไหมครับ ท่านมอบให้ใครครับ อาจารย์เสรีมีเกียรติหรือครับ ท่านเสวตมีอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธานครับ ผมขอหารือแป็บหนึ่งนะครับ คือ ผม เสวต ทินกุล ครับ ท่านประธานครับ เนื่องจากมาตรานี้มันเกี่ยวพันหลายอนุมาตราครับท่านประธาน แล้วก็เมื่อเกี่ยวพันแล้ว มีการแก้ไขโดยกรรมาธิการยกแล้ว ในฐานะที่ผมร่วมรับรองรายชื่อด้วย แล้วก็พวกเราอยากจะพึงเหตุผลทางกรรมาธิการก่อนว่า

ที่เขาเขียน เขาตัด เขาแปรรูป นี่ เขาหมายความว่าอย่างไร แบบไหน เราถึงจะได้แปรรูป จูน (Tune) เข้าหาตรงกัน มันจะไม่เสียเวลาของสภาครับท่านประธาน เราเข้าใจแล้ว เขาอธิบายว่า เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ อย่างนี้ อย่างนี้ เราเห็นแย้งอย่างไร เราก็จะได้พูดตรงประเด็น ไม่ต้องสวนกันไปสวนกันมา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้รับความอย่างนั้นกรรมาธิการช่วยอธิบายสิ่งที่ท่านตัดกับที่ท่านเติมใน (๑) ครับ เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการ ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงเกี่ยวกับการแก้ไขของมาตรา ๔๐ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ จะขออนุญาตชี้แจงไปแต่ละวงเล็บนะครับ (๑) นั้น เรื่องสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้ตัดข้อความว่า เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ออกนะครับ ส่วนข้อความที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น เป็นข้อความที่นำมาจาก (๓) เดิม เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องในลักษณะเดียวกัน ก็คือ สิทธิเข้าถึงกับสิทธิที่จะทำให้คดีของตนนั้นได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม ข้อความหรือถ้อยคำนั้นเป็นคำเดิมของ (๓) ซึ่งถ้าเมื่อที่ท่านพิเชียรได้ยกขึ้นถามนั้น กระผมเองก็ขออนุญาตเรียนว่า ก็จะตรงกับคำแปรญัตติท่านใน (๓) เดียวกันนะครับ ข้อความจะมีลักษณะเดียวกัน เพียงแต่ย้ายที่ เพื่อจะให้มาตรานี้ดูสั้นขึ้นนะครับ ส่วนใน (๒) นั้น เป็นการแก้ถ้อยคำที่ซ้ำกันเท่านั้นครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวครับ ถ้า ๒ เดียวค้อย่างกัน เอาที่ละอนุ อย่างนั้นมันติดหมดครับ แล้วมันก็จะพันกันไปหมด (๑) ครับ ของท่านอาจารย์พิเชียร ไม่ติดใจแล้วนะครับ ส่วนของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ อาจารย์เสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการ และท่าน สสร. ผู้ทรงเกียรติครับ ตามที่ทางกรรมาธิการได้นำ (๓) มารวมไว้กับ (๑) นั้น กระผมมีข้อสังเกตว่า เป็นเรื่องที่เหมือนจะทำให้การบัญญัติกฎหมายให้มีอนุมาตราน้อยลง แล้วก็ดูเหมือนกับจะทำให้มันดี แต่กระผมขอกราบเรียนว่า บทบัญญัติใน (๑) กับบทบัญญัติใน (๓) นั้น เป็นคนละเรื่องกัน ถ้าหากว่ากรรมาธิการประสงค์จะทำให้ (๓) หายไป น่าจะมาผนวกรวมอยู่ใน (๒) ก็จะไม่เหมาะกว่า ทั้งนี้ เพราะว่าในเรื่องของ (๑) นั้น มันเป็นเรื่องสิทธิของการเข้าถึง

สิทธิของการเข้าถึง กับสิทธิของการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม เปิดเผยนี้ มันคนละเรื่องกันเลย สิทธิของการเข้าถึง การทำได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว แล้วถ้าคนมาอ่านบอกว่า ได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมภายในเวลาอันสมควรนี้ ในเวลาอันรวดเร็ว กับเวลาอันสมควรนี้ มันมาซ้อนอยู่ในอนุเดียวกัน คนก็งงว่า เอ๊ะ ทำไมเดี๋ยวมียเวลารวดเร็ว ทำไมเดี๋ยวมียเวลาอันสมควร ซึ่งมันก็จะแยกไม่ให้เห็นสับสน แต่ถ้าหากประสงค์จะให้ของมันน้อยลง มาอยู่ใน (๒) มันก็จะไปต่อท้ายตรงที่ว่า ในการคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ แล้วก็สิทธิถึงในการที่ได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมภายในเวลาอันสมควร สิทธิถึงการได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษา ตุลาการ ครบองค์คณะ มันก็จะเป็นเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรม แต่การเข้าถึงมันคนละเรื่องกัน เพราะฉะนั้นแล้วกระผมเห็นว่า ถ้าหากมาบัญญัติใน (๑) มันก็จะทำให้เห็นว่า เอ๊ะ เดียวก็ รวดเร็ว เดียวก็สมควร มันคนละเรื่อง ไม่ควรมาอยู่ชุดเดียวกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสริมเกียรติครับ เดียว อยู่ตรงไหนเดี๋ยวก่อนว่ากันนะครับ เอาเป็นว่า (๑) ที่กรรมการเขาตัดออกนะครับ ว่า เสียค่าใช้จ่ายตามโดยกรณี ของท่านก็ตัด ซึ่งตรงกับกรรมการ ท่านไม่ติดใจนะครับ เดียวอยู่ตรงไหนก่อนว่ากันอีกทีนะครับ จะอยู่ ๑ หรือ ๓ นะครับ ของท่านสุรัชย์ครับ ตัดออกเหมือนกันนะครับ ไม่น่าจะมีปัญหานะครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : เห็นชอบครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้น (๑) นะครับ ตัดถ้อยคำตรงกับกรรมการนะครับ เพียงแต่กรรมการย้าย (๓) มาไว้ (๑) ขออนุญาตถามไปเลยแล้วกันนะครับ เอา ๓ ขึ้นมาถามก่อนนะครับ

นายวัชร หงส์ประภัศร : ประธานโทษครับ อย่างของผมนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านวัชร อ้อ ท่านวัชราแก้ว

นายวัชร หงส์ประภัศร : ผมขอมอบให้คุณวุฒิชชาติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านวุฒิชชาติติดใจไหมครับ

นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร : ท่านประธานครับ ผม วุฒิชชาติ กัลยาณมิตร ครับ
ถ้าได้แก้ไขแล้ว ไม่ติดใจครับ

- ๓๙/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ก็เหลือที่ (๓) ที่กรรมการย้ายข้อความมาไว้อยู่ที่ข้อ ๑ นะครับ เพียงแต่เรื่องการย้ายข้อความนะครับ ท่านกรรมการครับ จะเอาไว้ตรงไหนดีครับ เอาไว้ ๓ อย่างเก่านะครับ ไม่ยุ่ง

นายอัษฎพร จารุจินดา (กรรมการ) : ก็แล้วแต่ครับ ก็อย่างที่กราบเรียนว่า สิ่งที่ย้ายมาก็เพราะว่า ต้องการให้มาตรานี้สั้นลงเท่านั้นเอง ไม่ได้มีความหมายเป็นอย่างอื่น ถ้าทางที่ประชุมเห็นควรที่จะอยู่ที่เก่า เพราะว่าชัดเจนกว่า แล้วก็ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินคดีอย่างการพิจารณาคดี กรรมการก็ไม่ขัดข้องครับ ถ้าจะอยู่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ย้ายไป ๓ อย่างเก่านะครับ ย้ายไป ๓ อย่างเก่าก่อนนะครับ อย่างนั้นมาดู (๒) นะครับ (๑) เรียบร้อยนะครับ มีท่านใดตั้งใจไหม ท่านเสวตยังตั้งใจอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสวต ทินกุล นะครับ ที่ผมตั้งใจ สิทธิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง คือ ผมตั้งใจในเรื่องว่า เดิมนั้น สมัยก่อนมีแต่ศาลยุติธรรมอย่างเดียว คือ ศาลอาญา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านมีสงวนไว้ไหมครับ

นายเสวต ทินกุล : ผมแปรญัตติ แล้วก็อันนี้ขีดเส้นใต้ ก็คือว่า ทางกรรมการนี้เขาขีดแล้ว เปลี่ยนแล้ว ผมก็ต้องมีสิทธิละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เขาขีดในส่วนที่เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี เขาไม่ได้ขีดส่วนที่ท่านกำลังพูดถึงนะครับ

นายเสวต ทินกุล : อ้าว มันก็ต้องผูกเรื่อกันล่ะครับ มันอยู่ด้วยกันนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ละครับ คนละเรื่องครับ ท่านเสวตครับ ท่านไม่ได้แปรไว้ละครับ ส่วนนี้ครับ

นายเสวต ทินกุล : คือ ผมกำลังอธิบายอธิบายว่า มันรวมไปอย่างไรละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

คือท่านเสวตครับ สิ่งที่ท่านจะอภิปรายนี่นะครับ ท่านต้องไม่เห็นด้วยกับร่างที่กรรมาธิการเขาทำมานะครับ

นายเสวต ทินกุล : ผมไม่เห็นด้วยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อันนี้ท่านไม่ได้แปรญัตติไว้

นายเสวต ทินกุล : แปรกับท่านพิเชียร ผมรับรองนะครับ ญัตตินี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ในประเด็นนี้ครับ ในประเด็นที่กำลังพูดนะครับ ตามกติกาดีกว่า ท่านเสวตครับ อย่างนั้นไม่จบหรอกครับ

นายเสวต ทินกุล : มันเป็นเรื่องของชาติบ้านเมืองทั้งกระบวนการเลยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ชาติก็ต้องมีหลักเกณฑ์นะครับ เอาเถอะครับ ท่านครับ เชื้อผมเถอะ

นายเสวต ทินกุล : มันไม่ใช่อย่างนั้นครับท่านประธาน มันเรื่องยิ่งใหญ่มากสิ่งที่ผมจะพูดนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยิ่งใหญ่ท่านก็ต้องแปรมาตั้งแต่แรก

นายเสวต ทินกุล : ผมแปรแล้วครับกับท่านพิเชียร ผมรับรองแล้ว ผมรับรองท่านประธานไม่ให้ผมพูด ท่านก็ต้องย้ายที่อยู่ละครับ ท่านเป็นเผด็จการครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียร ท่านพิเชียรครับ ส่วนที่ท่านแปรมีไหมครับ ตรงนี้ครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ผมแปรมีครับ แล้วก็ท่านเสวต เมื่อสักครู่นี้เดินมาขอผมว่า ขอท่านได้พูดสั้น ๆ สักนิดหนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ส่วนที่แปรครับ เชิญ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ส่วนที่แปรมีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อยู่ตรงไหนที่ท่านแปร ที่ท่านเสวตกำลังพูดนี้ ท่านตัดเฉพาะข้อความเรื่องค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณีอย่างเดียว

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วอย่างอื่นมีไหมครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ก็อย่างอื่นไม่มีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มีครับ พอแล้วครับ ขออนุญาตเลยครับ เอาตามกติกานะครับ เข้าครับ ไป (๒) ครับ เชิญนะครับ (๒) มีท่านใดไหมครับ

(นายเสวต ทินกุล ได้ยืนและยกมือขึ้น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสวตครับ ขอความกรุณาครับ (๒) มีของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ อาจารย์เจิมศักดิ์เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ครับ อยากจะขอความกรุณาท่านประธานสักนิดหนึ่ง ใจเย็น ๆ ท่านประธาน อย่ารีบมาก เพราะว่าพวกเรา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเจิมศักดิ์เข้าเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ถ้าให้พวกผมคิดนี้ ให้เวลาบ้าง พวกผมนี้ทำกฎหมายไม่เก่งนัก เพราะฉะนั้นถ้าผมคิดนี้ บางทีนี่เราอาจจะยุบรวมกัน อะไรต่ออะไรได้เร็วขึ้นนะครับ นี่พูดกันตรง ๆ นะครับ แล้วอีกอย่างหนึ่ง เนื่องจากมาตรานี้มีหลายข้อ มันต้องพิจารณารวมทั้งหมดด้วย ท่านจะแยกขึ้นพิจารณาเนี่ยมันลำบากมาก ผมตามท่านแล้วอ่าน ผมต้องอ่านทุกข้อมันเข้ากันได้ไหม ท่านจะเอาแต่ที่ตัด ที่ต่อ เฉพาะมาตราเดียวนี้ ผมว่าไม่ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : (๒) แล้วครับ ของท่านครับ

LIRT

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมอยากจะขอความกรุณาอย่างนี้ได้ไหมครับ ผมคิดว่า คุณเสวตพุดมีน้ำหนักนะครับวันนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ทุกคนนะครับ ท่านอาจารย์เจิมครับ ผมว่าเข้าวาระเลยครับ เพราะว่าพอเริ่มมา เอาเรื่องอื่นมาพูดนี้ ผมว่ามันไม่เดินเลย ด้วยความเคารพ ท่านอาจารย์เจิมเป็นหลักให้อยู่แล้วนะครับ (๒) เรากำลังพิจารณาตรงนี้ครับ เราก็เข้า (๒) มันก็เดินไปข้างหน้า

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมจะขอให้กรรมการอธิบายทั้งหมดว่า (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) ที่เดียวเลย จะได้เข้าใจว่า ภาพรวมของท่านเป็นอย่างไร ถ้าเห็นด้วยจะได้ไม่ต้องพูดกัน แล้วก็บอกว่า เห็นด้วยตามกรรมการ พวกผมมีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับกรรมการอยู่แล้วทั้งหมด ในมาตรานี้ะครับ เพราะว่า พวกผมดู ๆ แล้วนี้จะเห็นคล้ายตามกรรมการ เมื่อที่ผมเดินถามดู ขอให้อธิบายทั้งหมดเลย แล้วจบ ขอบพระคุณครับ

- ๔๐/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้รับ เพราะเมื่อนี้ท่านจำได้ไหมครับ ผมก็ถามว่าจะเอาทีละมาตรา ทีละอนุหมันะครับ พอตกลงว่า ทีละอนุ ผมก็ทำตามทีละอนุ ผมทำตามใจท่านทุกอย่างนะครับ ถ้าท่านบอกจะให้กรรมาธิการ อธิบาย ผมก็ได้ครับ ผมไม่ขัดข้องนะครับ เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม อัษฎพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ (๑) นั้น ได้ชี้แจงไปแล้ว ตัดเรื่องค่าใช้จ่าย ส่วนข้อความที่เติมมานั้น เป็นข้อความที่อยู่เดิมใน (๓) เพียงแต่ย้ายมาเพื่อให้ข้อความสั้น แต่ถ้าที่ประชุมเห็นว่า ควรจะอยู่ที่เดิม กรรมาธิการก็ไม่ขัดข้องครับ ส่วนใน (๒) นั้น ยังคงเป็นอย่างเดิมว่า เป็นสิทธิ อย่างน้อยที่จะต้อง สิทธิพื้นฐานที่ประชาชนจะต้องได้รับ ข้อความเป็นเหมือนร่างแรกนะครับ เพียงแต่ตัดข้อความที่ซ้ำกันไป คือคำว่า สิทธิใน สิทธิใน ซึ่งซ้ำ ๆ กันไปเท่านั้นเองนะครับ (๔) นั้น ในเรื่องเกี่ยวกับการมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรม แล้วก็การ สอบสวนที่รวดเร็ว นั้น ก็ยังคงไว้เหมือนในร่างเดิม เช่นเดียวกับ (๕) เรื่องการผู้เสียหายจำเลย และพยานจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ก็คงไว้ตามร่างเดิม ใน (๖) นั้น มีการแก้ไข คือ เป็นการแก้ไขตามผู้แปรญัตติหลายท่านนะครับ ตั้งแต่แยกระหว่างผู้พิการกับทพพลาพด้วยการใช้คำว่า หรือ เพื่อจะให้แยกว่า เป็น ๒ ประเภท ไม่ใช่ไปรวมกันทั้ง ๒ ประเภทนะครับ แล้วก็เพิ่มเติมเรื่องการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ซึ่งมีหลายท่านได้ แปรญัตติขอให้เพิ่มเติมขึ้น ส่วนใน (๗) ที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น ได้รวบรวมมาจากคำแปรญัตติกับสิ่งที่ ทางกรรมาธิการเห็นว่ายังขาดหายไป ที่ประชาชนควรจะได้รับสิทธิในคดีอาญา ก็เอามาใส่บรรจุไว้ว่า เป็นหัวข้อว่า ในหัวข้อเหล่านี้มันจะต้องให้หลักประกัน ตั้งแต่การได้รับการสอบสวน หรือ การพิจารณาคดีที่รวดเร็ว เป็นธรรม ได้รับการต่อสู้คดีที่เพียงพอ มีสิทธิที่จะตรวจสอบ หรือได้รับ ทราบพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีครบถ้วน การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการประกันตัว หรือการปล่อยตัวชั่วคราว เพราะฉะนั้นสิ่งที่นำมาไว้ใน (๗) นั้น เข้าใจว่า ยังคงจะครบถ้วนในกระบวนการอาญาที่เป็นสิทธิพื้นฐานที่ประชาชนควรจะได้รับ แล้ว ก็กราบเรียนว่า ครอบคลุมอยู่ทุกเรื่องที่ท่านผู้แปรญัตติได้กรุณาเสนอขึ้นมา รวมทั้งเพิ่มเติมใน ส่วนที่ขาดหายไปในเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือในทางคดีในหลายเรื่องนะครับ ใน (๘) ที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น ก็เพิ่มขึ้นมาในเรื่องของคดีแพ่ง ซึ่งบุคคลจะต้องได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจาก

รัฐที่เหมาะสม ซึ่งเอาข้อความมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ซึ่งขาดหายไปนะครับ นั่นก็คือ
แนวทางแก้ไขของคณะกรรมการการ ก็เข้าใจว่า ทั้ง ๘ วงเล็บที่เสนอขึ้นมา ทั้งที่แก้ไข และ
เพิ่มเติมใหม่นั้น จะครอบคลุมถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่ และเกี่ยวข้องกับประชาชนจะต้อง
เกี่ยวข้องและครบถ้วน น่าจะเป็นหลักประกันที่เพียงพอได้ครับ กราบเรียนมาเพื่อที่จะชี้แจง เพื่อ
ทราบครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่าน
อาจารย์เจิมศักดิ์ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ส่วนใหญ่เข้าใจจะครับ
มีคำถามอยู่ ๒ ข้อ ข้อที่ ๑ ก็คือ (๓) ที่ท่านจะกลับไปไว้เหมือนเดิมนี้ และคำว่า และเสีย
ค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี จะตัดออกใหม่ ตัดออกใช่ไหมครับ จะได้ชัดเจนนะครับ ตกลงเราเห็น
ตรงกันว่า ข้อ ๓ ไม่มี และเสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี แต่ว่าข้อความใน (๓) กลับไปที่เดิม
ถูกต้องนะครับ ท่านประธาน อันนี้ท่านกรรมการพัยกหน้า เห็นชอบด้วยอย่างที่ว่า ที่นี้มาถึง
(๔) (๔) ที่กรรมการใส่นี้ ผมก็เห็นด้วย แต่ (๔) ที่กลุ่มของผมแปรนี้ มันไม่เหมือน ท่านกรุณา
ดูที่กลุ่มผมแปร มันไม่เหมือน ก็คือ การเผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่ง ชื่อ ชื่อสกุล ภาพ หรือข้อมูล
ส่วนบุคคลของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนจะกระทำมิได้ ท่านไม่
เหมือนที่เดียวนะครับ (๔) นี้ไม่เหมือนกัน ของผมนี้ไปอยู่ที่ตรงไหนไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ถ้า
ไป ๓ ก็เลยไป ๘ นะท่านครับ เราก็จะหาข้อยุติแต่ละอันไม่ได้ครับ แล้วแต่ละท่านก็จะ
อภิปรายในส่วนของท่าน -----

ผมถึงพยายามที่จะทำให้มันกระชับ ชัดเจน ตัดสินใจง่ายขึ้นครับ ก็โดยว่าเป็นรายอนุเคราะห์ ขออนุญาตกลับมาเป็นรายอนุเคราะห์ แทนที่จะไป ๒ แล้วก็ไป ๓ แล้วก็ไป ๔ นี่ เมื่อก็ ๑ จบไป แล้ว ถ้ากลับมา (๒) นี่เอาให้จบทีละอนุเคราะห์ ท่านก็ตัดสินใจง่าย อภิปรายก็อภิปรายเฉพาะ เรื่องเดียววนะครับ น่าจะสะดวกสุด

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ อันนี้ผมต้อง ขออนุญาต มันไม่ได้ เพราะว่ามันย้ายไปย้ายมา เราไปที่ละอนุ เราก็ยังไม่วุ่นวายอื่น พอเขา อธิบายภาพรวม ผมก็เลยเข้าใจว่า โอ.เค. ภาพรวมเขาย้ำใหม่ แต่มันตรงกัน ใช้ได้ ก็ท้วงแค่ นั้นเองว่า อันนี้ของผมมี ของท่านยังไม่มี หรือผมอ่านไม่เจอตรงไหน ถ้าท่านช่วยบอก อย่างนี้ผม จบเลย ๔ อันเดียว เมื่อก็ถามอันที่ ๓ ก็เคลียร์ ท่านบอกว่า ตัดออก โอ.เค. เห็นด้วย พอ ๔ ของ ผมมีไหม จะมีหรือไม่มี ถ้าไม่มี ด้วยเหตุผลใด เดียวเราก็ก้นันะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่าง นั้นเดียวขอตอบทีหลังได้ไหมครับ เอา ขออนุญาตไป (๒) ก่อนนะครับ เดี่ยวค่อยตอบ ขออนุญาตตอบทีหลัง (๒) นี่นะครับ ที่มีคนที่ขอ ของกรรมาธิการมีการแก้ไขนะครับ สมาชิกมี แปรญัตติ คือ ของกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ของท่านสุรชัยไม่มีนะครับ ไม่ได้แก้ไข ของท่าน วิชาไม่มี (๒) คงมีกลุ่มของอาจารย์เจิมศักดิ์กลุ่มเดียววนะครับ มีท่านติดใจอยู่ไหมครับ (๒) ครับ ไม่ติดใจนะครับ ไม่ติดใจนะครับ ก็ไป (๓) (๓) เมื่อก็ลงตัวหมดแล้วนะครับ กรรมาธิการขอ กลับไปอยู่ที่เดิม โดยตัดข้อความว่า และเสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ออกไปนะครับ ต่อไป ไป (๔) นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน สุรชัย เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ (๓) นี่ ขออนุญาต อย่าเพิ่งผ่านครับ เพราะว่า ผมเป็นผู้ใช้สิทธิขอแปรญัตติใน (๓) ใหม่นะครับ แม้ว่า ยกร่างจะเอา (๓) ไปรวมกับ (๑) ก็ตาม ก็เป็นการนำข้อความตามร่างเดิมไปรวมกับ (๑) มิได้นำข้อความ ตามที่ผมขอแปรญัตติทั้งข้อความไปรวมกับ (๑) ครับ

LIRT

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ
ท่านสุรชัย

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับ เรียนท่านประธาน กับท่านสมาชิกอย่างนี้ครับว่า ข้อความใน (๓) นั้นนี้ เดิมตามฉบับรับฟังความคิดเห็น กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม ภายในเวลาอันสมควร ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า การที่บุคคลมีสิทธิจะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมตามที่ร่างมานั้นนี้ คำว่า ยุติธรรม นั้น หมายถึงผลลัพธ์ หรือผลสุดท้ายของการพิจารณาคดี ที่นี้ในการพิจารณาคดีนั้น ก่อนที่จะไปสู่ผลลัพธ์ หรือผลสุดท้ายของการพิจารณา ซึ่งอาจจะนำไปสู่ข้อยุติว่า นั่นคือ ความยุติธรรมตามที่กฎหมายกำหนดนั้นนี้ มันจะต้องมีกระบวนการ กระบวนการที่ว่านี้ก็คือ กระบวนการในการพิจารณาคดี ซึ่งถ้าพูดถึงในชั้นสอบสวน ก็จะมีกระบวนการในชั้นสอบสวน ซึ่งอยู่ในอนุถัดไป ซึ่งผมก็ได้ขอแปรญัตติไว้เช่นเดียวกัน แต่ผมกำลังจะเรียนว่า กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้มันมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การพิจารณา ทำที่สุดของศาลก็คือ การทำคำพิพากษาของศาล กระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการสอบสวนก็ดี กระบวนการในชั้นพิจารณาคดีนี้ คือ กระบวนการในการแสวงหาพยานหลักฐาน แล้วก็นำพยานหลักฐานมาสู่การพิจารณาคดีของศาล แล้วก็นำไปสู่การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการซึ่งน้ำหนักว่า พยานหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้รับฟังได้มากน้อยเพียงใด ความสำคัญจึงอยู่ที่กระบวนการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน กระบวนการได้มาซึ่งการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วก็กระบวนการในการรับฟังพยานหลักฐาน กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ ผมกราบเรียนที่ประชุมครับว่า จะต้องทำอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ถ้ากระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ทำอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะนำไปสู่การทำให้ผลลัพธ์สุดท้าย ก็คือ การพิพากษาคดีนั้น อาจจะมีผลคลาดเคลื่อนได้ ด้วยเหตุนี้ ในประมวลกฎหมายทั้งวิธีพิจารณาความแพ่งก็ดี วิธีพิจารณาความอาญาก็ดี จึงได้มีบทบัญญัติ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ได้มาซึ่งความถูกต้องในกระบวนการทั้งในชั้นสอบสวน และทั้งในชั้นพิจารณาคดี ผมจะยกตัวอย่างสั้น ๆ นะครับ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา -----

จะมีอยู่มาตราหนึ่ง มาตรา ๑๓๔ จะวางเป็นกติกาไว้เลยว่า ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนจัด หรือ ทำการใด ๆ อันเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือชักจูงให้บุคคลให้ถ้อยคำ หรือให้ผู้ต้องหาให้การ รับสารภาพ โดยมีข้อสัญญาต่าง ๆ ตรงนี้ก็หมายความว่า ต้องการให้กระบวนการของการ สอบสวน กระบวนการของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้น มีความถูกต้อง เมื่อคดีไปถึงศาล ศาลสามารถเอาคำให้การของผู้ต้องหา คำให้การของพยาน ไปใช้งานในการพิจารณาคดีของ ศาล ก็คือ ไปรับฟัง หรือไม่รับฟังได้เลยทันที ถึงตรงนี้ ท่านจะเห็นถึงความถูกต้อง หรือความไม่ ถูกต้องของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่ง นำไปสู่การพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชน ในทางคดีแพ่ง เราก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับ เรื่องนี้ไว้อยู่ในมาตรา ๒๗ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งครับ ในมาตรานี้จะพูด ถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล ที่อาจจะเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมาได้ ก็เป็นกติกาให้ คู่ความสามารถร้องขอให้มีการเพิกถอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ผิดพลาดได้ แต่มี ระยะเวลาครับว่า คู่ความต้องไปร้องขอให้ยกเลิกให้เพิกถอนภายใน ๘ วัน นับจากวันที่ตัวเอง ทราบว่า มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดเกิดขึ้นในศาล นั่นแปลว่าอะไรครับ นั่น แปลว่า กฎหมายกำลังให้ความสำคัญกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ต้องมีความถูกต้อง แม้กระทั่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ถ้าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ถูกต้อง แล้ว คู่ความมีสิทธิที่จะร้องขอให้มีการยกเลิกการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น แล้วขอให้มีการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาขึ้นใหม่ได้ นี่คือ ในส่วนของคดีแพ่ง ดังนั้น ท่านจะเห็นได้เลยครับว่า ไม่ ว่าการดำเนินคดีในคดีแพ่งก็ดี ในคดีอาญาก็ดี เราล้วนแต่ให้ความสำคัญกับการดำเนินกระบวนการ พิจารณาคดีที่ต้องเป็นไปโดยอย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้าย ก็คือ การทำคำพิพากษา อย่างถูกต้อง แล้วนำไปสู่ข้อยุติที่ว่า นั่นคือ การอำนวยความสะดวกให้กับพี่น้องประชาชน ด้วย เหตุผลตรงนี้ ผมจึงได้ขอแปรญัตติครับว่า ใน (๓) สิทธิของบุคคลที่จะให้คดีของตนได้รับการ พิจารณา ต้องเป็นไปอย่างถูกต้องเสียก่อน นั่นคือ ประเด็นที่ ๑ ประเด็นที่ ๒ ผมขอแปรญัตติว่า นอกจากบุคคลมีสิทธิให้คดีของเขาได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องแล้ว ต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว ด้วย ผมเชื่อว่า พวกเราหลายท่านซึ่งเป็นนักกฎหมายในที่ประชุมแห่งนี้ คงทราบถึงสุขภาพของ กฎหมายอยู่สุขภาพหนึ่ง นั่นก็คือ การอำนวยความสะดวกที่ล่าช้า คือ การปฏิเสธความ ยุติธรรม เพียงแค่นี้ผมเชื่อว่า ผมไม่จำเป็นที่จะต้องหยิบยกเหตุผลอย่างอื่นมาประกอบการ

อธิบายเพิ่มเติมว่า เหตุใดผมจึงยื่นคำแปรญัตติในอนุสามว่า นอกจากการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ต้องเป็นไปอย่างถูกต้องแล้ว ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ประการที่ ๒ อีก ๑ หลักเกณฑ์ ก็คือ ความรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นการปฏิเสธความเป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชน ประเด็นที่ ๓ ที่ผมขอแปรญัตติมา ก็คือ ความเป็นธรรม การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ถูกต้อง ที่รวดเร็ว ต้องนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้าย ที่เราจะคืนให้กับพี่น้องประชาชนที่มาพึ่งกระบวนการยุติธรรม นั่นคือ ต้องสร้างความเป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชนได้ รวมความแล้วครับ ท่านประธานครับ ใน (๓) นี้ ผมขอแปรญัตติเป็นความใหม่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ผมได้ยื่นคำขอแปรญัตติ ดังที่กราบเรียนไปนี้ต่อกรรมาธิการยกร่าง ตามกติกาที่พวกเราตกลงกันไว้ครับ ในชั้นของการยื่นคำขอแปรญัตติอย่างไม่เป็นทางการ และผมได้รับแจ้งจากท่านกรรมาธิการยกร่างเป็นเอกสารหมายเลข ๒ ที่แจกจ่ายให้พวกเรา เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ชื่อเอกสารว่า สรุปความเห็นของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคำขอแปรญัตติอย่างไม่เป็นทางการ คือ เอกสารที่ผมถืออยู่ในมือฉบับนี้ครับท่านประธาน เปิดไปที่เอกสารนี้ หน้าที่ ๒ หน้าที่ ๓ -----

- ๔๓/๑

ซึ่งเป็นหน้าที่พิมพ์ข้อความที่ผมแปรญัตติไว้ ระบุชื่อผมเป็นผู้ขอแปรญัตติไว้ ช่อกความเห็นของกรรมาธิการ เปิดไปที่หน้าที่ ๔ นะครับ ท่านพิมพ์ว่า เห็นด้วยกับผม แล้วท่านก็บอกว่า ประเด็นไหนที่เห็นด้วยกับผม นั่น เห็นด้วยกับผู้ขอแปรญัตติในชั้นอย่างไม่เป็นทางการ หมายความว่า คำขอแปรญัตติผม กรรมาธิการยกเว้นเห็นชอบ ไม่ต้องยื่นคำขอแปรญัตติอย่างเป็นทางการเข้ามาอีก แต่ด้วยความที่ผมต้องการความรอบคอบอีกชั้นหนึ่ง ผมจึงได้ยื่นคำขอแปรญัตติในประเด็นนี้ ในมาตรานี้ อย่างเป็นทางการมาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสิ่งที่ผมไม่อยากจะเกิดขึ้นก็เกิด ท่านกรรมาธิการยกเว้นบอกเห็นด้วยกับผมแล้ว แต่เวลาท่านปรับปรุงแก้ไข ท่านไม่ได้แก้ไขตามที่ท่านบอกเห็นด้วยกับผม นี่คือความที่ผมเสียใจว่า สิ่งที่ได้พยายามนำเสนอ แล้วเราได้พยายามทำความเข้าใจกันอย่างไม่เป็นทางการไว้ล่วงหน้า แล้วท่านสรุปเป็นเอกสารนะครับ ไม่ได้เป็นวาทะ ท่านก็ไม่ได้ปฏิบัติตามเอกสารที่ท่านสรุปมาว่า ท่านเห็นด้วยกับผมไว้แล้ว เพราะฉะนั้นผมจึงต้องยืนยันต่อท่านประธานและที่ประชุมแห่งนี้ว่า ผมรับ (๑) เฉพาะข้อความที่ท่านตัดคำว่า เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ออก ส่วนข้อความที่ท่านอ้างว่า เอา (๓) ไปผูกรวมไว้ใน (๑) แล้วนี้ ผมจึงไม่อาจรับได้ ด้วยเหตุที่ท่านไม่ได้นำข้อความตามที่ผมขอแปรญัตติไปผูกรวมไว้ให้ผม อย่างที่ท่านสรุปว่า ท่านเห็นด้วยกับคำขอแปรญัตติของผมแล้ว ผมขอจบคำอภิปรายของผมเฉพาะใน (๓) ที่ขอแปรไว้ครับ เดียวถึงอนูอื่นแล้วผมจะขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงเพิ่มเติมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการ ท่านอัชพร เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัชพร จารุจินดา ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงครับว่า คือ โดยเหตุที่ มาตรา ๔๐ นี้ มีท่านผู้แปรญัตตินั้นค่อนข้างมากนะครับ คณะกรรมาธิการจึงจำเป็นต้องปรับข้อความ เพื่อให้สอดคล้องกันไปทั้งหมด สิ่งที่ใน (๓) ซึ่งจะนำกลับเข้ามาใหม่จาก (๑) นั้นยังคงเรื่องการพิจารณาอย่างยุติธรรมนั้น ก็เป็นอย่างที่ท่านสรุปได้กรุณาชี้แจงว่า เป็นความประสงค์ที่ว่า เพราะในมาตรา ๔๐ นั้น ยังไม่ได้มีการพูดถึงการพิจารณาคดี การได้รับการพิจารณาคดีที่อย่างยุติธรรม คือ ผลลัพธ์ของคำพิพากษา ดังนั้นคณะกรรมาธิการก็จึงเห็นควรคง (๓) ไว้อย่างเดิม เพื่อให้สิทธินี้ยืดขยายลงไปถึงการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมด้วย แต่สำหรับสิ่งที่ท่านสรุปได้กรุณาเสนอมา แล้วก็กรรมาธิการได้เคยรับแล้วนั้น ได้นำไปปรับไว้ใน (๗) ซึ่ง

พยายามที่จะเขียนถึงสิทธิในการต่อสู้คดี ในการพิจารณาคดีทุก ๆ อย่างที่มีการเสนอเข้ามา นะครับ ในข้อความนั้น จะข้อความลักษณะเดียวกับที่ท่านสุรชัยเสนอ คือ ผู้ต้องหา จำเลย มีสิทธิได้รับการสอบสวน หรือการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว และเป็นธรรม ถ้อยคำที่หายไป คือ คำว่า ถูกต้อง เพราะฉะนั้นต้องขอกราบเรียนขอประทานโทษท่านสุรชัยด้วยว่า ในสิ่งที่ตอน เขียนถ้อยคำนั้น ก็คิดว่า ความถูกต้องและเป็นธรรมนั้น เป็นความหมายเดียวกัน แต่ถ้า ท่านสุรชัยยืนยันว่า จำเป็นต้องแยก และบรรจุคำว่า ความถูกต้อง เพิ่มขึ้นไปนั้น ทาง กรรมการนั้นก็ไม่ติดใจนะครับ และขออนุญาตเพิ่มเติมไปว่า ต้องได้รับสิทธิในการสอบสวน และการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ใน (๗) แทนนะครับ เพราะว่า มันจะ ต่อเนื่องกับข้อความอื่น ๆ ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสุรชัยตั้งใจไหมครับ เดี่ยวท่านเสวตรอเดี๋ยวนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ถ้าทางกรรมการยกวางยอมรับว่า จะนำไปเพิ่มเติมให้ใน (๗) นะครับ เพื่อให้ได้ครบข้อความทั้ง ๓ หลักการที่ผมขอแปรญัติไว้ ก็คือ การสอบสวนคดีที่ดี การพิจารณาคดีที่ดี ประชาชนต้องได้รับการบริการในกระบวนการยุติธรรมอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมนะครับ ก็พอใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ ไม่เสียใจแล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน เสวตรครับ มีอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ขอบคุณครับท่านประธานที่กรุณาผมนะครับ ผม เสวต ทินกุล สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จังหวัดนครพนมครับ ท่านประธานครับ ขอความกรุณา ท่านประธานครับ ผมดูส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ผมมองดูแล้ว อ่านดูแล้ว เรื่อง มาตรา ๓๙ ทำให้ผมเข้าใจว่า อันนี้ผมอยากถามท่านกรรมการนะครับ -----

มันเป็นเรื่องของคดีอาญานะครับ ถ้าเป็นเรื่องของคดีอาญา ทั้ง ๓๙ ๔๐ อะไรลงมา ผมไม่ค่อยจะติดใจ ติดใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้อยคำนิดหน่อยนะครับ แต่พอไปถึง (๘) มารวมถึงว่าคดีแพ่งด้วย คำถามผมก็เลยเกิดขึ้น กระบวนการยุติธรรม หมายความว่ารวม อันนี้สำคัญเป็นหลักครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสวตครับ คืออย่างนี้ ท่านฟังผมนิดหนึ่ง ผมไม่ขัดข้องนะครับ แต่เพียงแต่ว่า ทำความเข้าใจกับท่านนิดหนึ่งว่า เรากำลังว่าที่ละอนุ

นายเสวต ทินกุล : เข้าใจ แต่มันเป็นหลักว่า มันใช่ หรือไม่ใช่เลยครับ ท่านฟังผมอีกนิดหนึ่งสิครับท่านประธานครับ นิดหนึ่ง อย่าเพิ่งขัดผมครับ นิดเดียว นาทีเดียวเข้าใจครับ คราวนี้ปัญหาของเราเกิดขึ้น เรามีศาลอาญา ศาลแพ่ง ศาลปกครอง อันนี้ก็กระบวนการยุติธรรมหมด ตุลาการรัฐธรรมนูญอีก เยอะแยะไปหมดเลยครับคราวนี้ แล้วผมถาม เขียนอย่างนี้มันแปลว่าอย่างไร ถ้าไม่มี (๘) ผมจะตีความเลยว่า มาตรา ๓๙ ไล่เลยลงมานี้เป็นเรื่องของกระบวนการศาลยุติธรรม ผมจะไม่ติดใจเลยท่านประธาน พอมี (๘) เข้ามา เป็นคดีแพ่งปั๊บนี้เข้า แล้วเอาศาลปกครองผมไปไหนละ ยุติธรรมอย่างไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวถึง (๘) ค่อยพูดนะครับ อีกทีหนึ่งก็แล้วกัน

นายเสวต ทินกุล : นี่เป็นหลักแล้วนะครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เข้าใจเบื้องต้นก่อนนะครับ ขอขอบคุณครับ (๓) ผ่านนะครับ (๔) ครับ (๕) นี้ อาจารย์เจิมศักดิ์ไม่มีนะครับ ไม่ได้แก้ ของท่านสุรชัยนะครับ ของท่านสุรชัยครับ ติดใจไหมครับ ท่านครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : (๕) ตามที่เมื่อก็ได้รับฟังคำชี้แจงจากท่านอัครพร ขอภัยที่ได้เอ่ยนามท่านนะครับ ท่านไปรวมอยู่ใน (๗) แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจผ่านนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ติดใจครับ

LIRT

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : (๕)
 นะครับ (๕) มีของท่านวัชรินทร์ ท่านอาจารย์คมสัน ท่านอาจารย์คมสันมีอะไรครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : คือใน (๕) นี้ ผมยื่นคำขอสงวนเพิ่มเติมไว้
 ตั้งแต่ก่อนวันเข้าประชุมครับ ไม่ทราบอยู่ในบัญชีท่านประธานหรือเปล่าครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี
 ครับ ท่านกรรมาธิการ (๕) นี้

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ได้อนุญาตไปตั้งแต่วันแรกแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : วันแรก
 ใช่ไหมครับ ใช่ไหมครับ ท่านกรรมาธิการครับ ท่านอัครพรครับ ของท่านอาจารย์คมสันมีไหมครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการยังไม่ได้รับนะครับในส่วนของ
 กรรมาธิการเอง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : วันแรก
 ผมจำได้ว่าท่านพูดถึง แต่ผมจำไม่ได้ว่า (๕) ในมาตรานี้ด้วยหรือไม่ ท่านเลขาช่วยดูนะครับ
 ท่านวัชราก่อนเลยครับ เชิญครับ

นายวัชรินทร์ หงส์ประภัสร์ : ขอเชิญท่านวุฒิสมาชิกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : (๕)
 ท่านวุฒิสมาชิก

นายวุฒิสมาชิก กัลยาณมิตร : ท่านประธานที่เคารพครับ วุฒิสมาชิก กัลยาณมิตร
 ครับ ท่านประธานครับ ในส่วนของ (๕) นี่นะครับ ผมไปดูแล้วนี่นะครับ ก็มีการปรับแก้ไขถ้อยคำ
 เล็กน้อยนี้ คงไม่ได้ติดใจนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ
 ครับ ของอาจารย์คมสันตกลงมีไหมครับ ใช่ไหมครับ อยู่ในเอกสาร วันก่อนผมจำได้ว่าท่านมี
 การพูดถึง ท่านยืนยันนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ยืนยันครับ

LIRT

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ
ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตท่านประธานครับ กราบเรียนท่าน
ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมาธิการ และสมาชิกสภาว่าง
รัฐธรรมนูญครับ ข้อความใน (๕) นี้ มันอาจจะมีการพิมพ์ผิดนิดหน่อยครับ แต่จริง ๆ ก็คือ (๕)
คือผมขอเติมคำ คำเดียวครับ ผู้เสียหาย จำเลยและพยานในคดีอาญา เติมคำว่า ในคดีอาญา มี
สิทธิได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสมควร
จากรัฐ เพราะว่าถ้าไม่มีคำว่า ในคดีอาญา จะมีปัญหาในเรื่องของการที่จะต้องจ่ายเงิน
ค่าตอบแทน ค่าทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย จำเลย แล้วก็พยานในคดี ซึ่งปัจจุบันนี้มี
พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย แล้วก็ค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญานี้อยู่
แล้วนะครับ เพียงแต่ว่า มีการย้ายหลักการ ในมาตรา ๒๔๔ มาตรา ๒๔๕ แล้วก็มาตรา ๒๔๖
ซึ่งอยู่ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ นี้ มารวมอยู่ในมาตราในวงเล็บนี้นะครับ เพียงแต่ว่าถ้าเขียน
ถ้อยคำว่า คำว่า พยานในคดี คำว่า ผู้เสียหาย จำเลยในคดี เฉย ๆ โดยไม่มีคำว่า คดีอาญา นี้
จะจ่ายรวมไปถึง เพราะว่าคำว่า พยาน นี้ จำเลยและพยานหมายถึงไปในคดีแพ่งด้วย เพราะฉะนั้น
ผมคิดว่าหลักการตรงนี้ ก็เลยเสนอเป็นไปตามหลักการเดิม คือ ตามมาตรา ๒๔๕ มาตรา ๒๔๖

ซึ่งจ่ายเฉพาะในส่วนของคดีอาญาเท่านั้น ฉะนั้น คดีแพ่งนี้จะต้องจ่ายอย่างมหาศาลสำหรับ
เรื่องของพยาน แล้วก็จำเลยครับ ขอบคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ทางกรรมการครับ ท่านอัคร ผมก็จำได้ว่า ในกฎหมายค่าตอบแทนนี้นะครับ มันมีผู้ต้องหา
ด้วยนะครับ อันนี้ท่านลอกของปี ๒๕๔๐ มานะครับ แต่กฎหมาย พรบ. ค่าทดแทนนี้มันมีของ
ผู้ต้องหาด้วย ใช่ไหมครับ ท่านรองปลัดกระทรวงครับ

นายทอง ทองจันทรางศุ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
กระผม ทองจันทรางศุ กรรมการครับ ผมคิดว่า ขออนุญาตกราบเรียนข้อเท็จจริงก่อน
นะครับ โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๐ กว่า ๆ ผมจำเบอร์ไม่ได้นะครับ ใน
รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นั้น พูดถึงเรื่องว่า การที่จะต้องคุ้มครอง หรือว่าดูแลผู้เสียหาย แล้วก็ผู้ที่เป็น
จำเลยในคดีอาญา คำว่า จำเลย นั้น ก็มุ่งไปในเรื่องของจำเลยในกรณีซึ่งเป็นเรื่องที่เรา
เรียกว่า แพะรับบาป ว่าอย่างนั้นก็แล้วกัน สุดท้ายได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งขอประทาน
กราบเรียนว่า ขอบเขตของความช่วยเหลือในกฎหมายฉบับที่ว่านั้น มีเพียงแค่ ๒ เรื่องด้วยกัน
คือ ผู้เสียหายในคดีอาญา บรรดาที่เป็นผู้ที่ถูกระทำละเมิดจากคดีอาญา แล้วก็ไม่มีโอกาส
ได้รับความเยียวยาช่วยเหลือจากใครต่อใครทั้งหลาย ส่วนที่ ๒ คือ บรรดาจำเลยในคดีอาญา ซึ่ง
ศาลพิพากษายกฟ้อง แล้วก็เป็นผู้ที่ถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดี เป็นผู้ที่ถูกฟ้องคดี ตัวพนักงาน
อัยการ ขอบเขตของความช่วยเหลือ ทดแทน ชดเชยในส่วนนั้น ไม่ครอบคลุมไปถึงเรื่องของ
ผู้ต้องหาครับผม นี่ก็เป็นแนวทางซึ่งกฎหมายได้ออกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐
ส่วนประเด็นที่ท่านกรรมการ ขอประทานโทษที่ออกนาม ท่านกรรมการคนอื่น สงวน
ความเห็นไว้ในส่วนนี้นะครับ ผมคิดว่า เมื่อถึงนี้ได้ลองสอบถามกันดูว่า เหตุผลที่
คณะกรรมการฝ่ายข้างมาก ขออนุญาตที่จะไม่เติมคำว่า อาญา ลงไป เพราะเหตุว่า เรื่องของ
ค่าใช้จ่าย เรื่องของการที่จะดูแลพยาน หรือผู้เสียหาย หรือจำเลย มีคนบางประเภท ยกตัวอย่าง
เช่น พยานในคดีปกครองครับ ได้รับการที่จะดูแลในเรื่องของค่าใช้จ่ายบางอย่าง บางรายการอยู่
ผมคิดว่า ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะเรื่องของคดีอาญาอย่างเดียวเท่านั้นนะครับ ทั้งหมดนี้ก็จะไปมี
ความสำคัญอยู่ตอนท้ายอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ที่จำเป็น แล้วก็สมควรจากรัฐ คือ ถ้าเป็นคดีอาญา

นั่น ความเคร่งครัดในเรื่องของการที่เราอยากให้พยานมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ซึ่งกระทบถึงความสงบเรียบร้อยนั้นก็เป็นเรื่องสำคัญ ในส่วนนั้น เราจะให้กันเต็มที่มากน้อย เพียงใด แค่นั้นก็ได้ครับ นอกจากนั้นแล้ว ในเรื่องของคดีแพ่งนั้น เราก็แยกในส่วนของความช่วยเหลือทางกฎหมายออกไป เป็นเฉพาะอยู่ใน (๔) ด้วย ใน (๕) ที่กำลังพูดกันอยู่นี้ ก็ยังมีเรื่องคดีปกครองที่ยังครอบคลุมไปถึงในส่วนนั้นอยู่ ก็อยากจะขออนุญาตไว้ คงไว้อย่างนี้ แล้วก็ความเหมาะสม ความสมควร จำเป็นเพียงใด แค่นั้น ว่ากันตามกฎหมายลูกบทไปครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านอาจารย์คมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ด้วยความเคารพนะครับ ผมยังเห็นต่างในเรื่องนี้ เพราะว่า ถ้าใช้คำว่า พยานในคดี นี้ตีความได้ทั้งนั้นครับ ไม่ใช่แค่คดีปกครองครับ เพราะว่ารวมถึงคดีแพ่งด้วย เพราะฉะนั้นในทางปฏิบัติแล้วจะมีปัญหาในเรื่องการใช้สิทธิเรียกร้อง ในการเป็นพยานในคดีแพ่งจากรัฐ เกิดขึ้นได้โดยบทบัญญัติของมาตรา ๔๐ (๕) นี้ ส่วนในเรื่องของพยานในคดีปกครอง ผมยังมีข้อสงสัยอยู่บางประการว่า ในเรื่องของการได้รับความช่วยเหลือนี้น้อย แค่นั้น เพียงไร ซึ่งผมเองก็ยังไม่เคยพบในประเด็นนี้ว่า ในเรื่องของคดีปกครองนั้น ได้รับความช่วยเหลืออย่างไร ที่นี้ในเรื่องนี้นะครับ ท่านประธานครับ ถ้ากรรมาธิการเห็นว่า จะเอาถึงคดีปกครองและคดีอาญา ก็น่าจะระบุไว้ในคดีอาญาและคดีปกครองให้ชัด เพราะว่า การที่ไปบัญญัติเรื่องของ (๗) ไว้ว่า ในคดีแพ่งนี้แยกออกไปต่างหาก แต่เรื่องอื่น ๆ นี้ ไม่ได้บัญญัติไว้ นี่ มันทำให้เข้าใจได้ว่า รวมถึงคดีทุกประเภทที่จะสามารถเรียกร้องความช่วยเหลือ ค่าตอบแทน แล้วก็ค่าทนาย และค่าใช้จ่ายได้ในส่วนของพยาน ในมาตรา ๒๔๔ เดิมนี้ เขาเขียนแค่พยานในคดีอาญาเท่านั้น -----

ในนี้จะขยายหลักการไปถึงพยาน พยานในคดีอื่นทุกประเภท ในทุกศาลอย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าขยายไปถึงทุกศาล ผมคิดว่า คดีแพ่งที่เกี่ยวกับเอกชนที่เขาได้รับการออกหมายให้มาให้การในศาล มีความจำเป็นหรือไม่ที่รัฐจะต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าใช้จ่ายหรือความช่วยเหลือบางอย่างให้กับพยานในคดีแพ่ง ผมคิดว่า ประเด็นนี้ต้องแยกกันให้ชัดว่า ถ้าจะเอาคดีอาญาและคดีปกครอง ก็ต้องพูดถึงคดีอาญาและคดีปกครองให้ชัด เพราะ (๘) นี่ไปเขียนเรื่องคดีแพ่งไว้โดยเฉพาะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการดูให้ดิ้นะครับ เพราะว่าของปี ๒๕๕๐ เขามี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเขาไปล็อก (Lock) ไว้ตรงนั้น แต่ท่านร่างโดยไม่มีกฎหมายมารับรองนี่นะครับ มันจะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์คมสันพูดนะครับ เชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คือ ในประเด็นแรกต้องกราบเรียนว่า ในทั้ง (๗) นั้น พูดถึงคดีนั้นทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เจาะจงไป ส่วนใน (๘) นั้น เจาะจงคดีแพ่ง โดยถ้อยคำของกฎหมาย ถ้าอ่านทั้งมาตราแล้ว ก็จะเข้าใจได้ว่า ในคดีแพ่งถูกแยกต่างหากในการที่ได้รับการพิจารณาหรือคุ้มครองนั้น ก็คือ ใน (๘) เท่านั้นที่รัฐจะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับ ส่วนประเด็นปัญหาสำคัญที่ท่านประธานได้กรุณายกนั้น เป็นประเด็นซึ่งคณะกรรมการก็ยังพิจารณาอยู่ คือ เดิมนั้นหลักการของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมาธิการได้ตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ออกทั้งหมด เพื่อให้สิทธิประชาชนนั้นเกิดขึ้นทันที แล้วก็สิทธิเรียกร้องต่อศาลได้ โดยไม่ต้องรอกฎหมายใด ๆ แต่ด้วยความเข้าใจหรือในการบัญญัติมานั้น มีคำว่า มิได้บัญญัติเรื่องคำว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติแล้ว รัฐจะตรากฎหมายไม่ได้ เพราะใน ๒๔ นั้นได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมใช้สิทธิในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจากรัฐได้ในทางศาล แต่เมื่อใดก็ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในเรื่องใดไว้ประการใด ก็ให้เป็นไปตามกฎหมาย และความจริงต้องกราบเรียนย้อนไปนิดหนึ่งว่า แล้วคณะกรรมการก็ได้สร้าง มาตรา ๒๙ เพื่อมารองรับตรงที่ว่า ไม่ต้องเขียน คำว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ ในทุก ๆ มาตราอีกแต่ว่า เนื่องจากว่า ทางที่ประชุมไม่เห็นชอบด้วย ก็เลยกลับมาใช้ของ ๒๕๕๐ การตีความก็อาจจะยากขึ้น แต่โดยนัยของมาตรา ๒๔ ที่ยังคงมีอยู่นั้น ก็ยังน่าจะพอตีความได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่

บัญญัติอยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพนั้น เมื่อใดก็ตามที่กฎหมายเขียน อย่างเช่น กราบเรียนท่านประธานว่า ใน (๘) ที่มีความว่า ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ ไม่ได้หมายความว่า บุคคลจะเรียกร้องได้ทุกสิ่งทุกประการจากรัฐ แต่ต้องเรียกร้องได้ตามที่รัฐเห็นเหมาะสม ความเห็นเหมาะสมจากรัฐนั้น ก็คือ การที่จะต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายเพื่อรองรับสิทธิตามมาตรา ๒๘ ซึ่งสร้างขึ้นไว้นั้นว่า ความเหมาะสมที่รัฐจะช่วยเหลือได้ในกรณีนี้เป็นเท่าไร อันนั้น คือ สิ่งที่ยพยายามที่จะปรับเปลี่ยนการร่างของรัฐธรรมนูญนี้ในสิ่งที่แตกต่างจากปี ๒๕๔๐ ไป

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือเรียนท่านอย่างนี้ ไม่ได้เอาแพ้นะกันนะครับ สิ่งที่ท่านอธิบายนี้ เดียวขออนุญาตถามหลักการก่อนว่า พยานในคดีตาม (๕) ท่านรวมถึงคดีแพ่งด้วยหรือเปล่า ถ้าท่านต้องการรวมคดีแพ่งด้วย ท่านเขียนอย่างนี้ถูกแล้ว แต่ถ้าหากว่า ท่านบอกว่า เฉพาะคดีอาญา แล้วท่านไปเขียนแบบนี้มันจะตีความถึงแพ่งด้วย ใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นท่าน ถ้าหากว่า อะไรที่มันในสภาพความเป็นจริง อย่างนั้นท่านตีความมันไปได้หลายอย่างนะครับ หลักคือ ท่านต้องการอะไรก่อน ท่านต้องการแพ่งด้วยไหม ถ้าเขาบอกว่าแพ่งด้วย แสดงว่า เขาทำมาถูกแล้วครับ ใช่ไหม ท่านต้องการแพ่งด้วยหรือเปล่า หรือต้องการอาญาอย่างเดียว อาจารย์ธงทองครับ

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ธงทอง จันทรางศุ กรรมาธิการ สำหรับประเด็นใน (๕) ไม่ได้มีแต่เฉพาะเรื่องของเงินอย่างเดียวครับ มีทั้งความคุ้มครอง มีทั้งความช่วยเหลือ ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย มีอยู่หลายรายการด้วยกัน ผมขอประธานอนุญาตที่จะต้องยกตัวอย่าง สมมุติว่า ในคดีแพ่งสำคัญเรื่องหนึ่ง คดีมรดก แล้วก็มีการสู้กันนะครับว่า พินัยกรรมจริงหรือปลอม เป็นประเด็นในคดีแพ่งอยู่ในเวลานั้น แล้วก็มีการชูปยานที่เป็นพยานที่รัฐเห็นเหตุการณ์ อย่างนี้ไม่ได้มีคดีอาญาเกิดขึ้นครับ ในตัวเนื้อคดีแพ่งนั่นเอง ถ้าพยานจะขอความคุ้มครองจากรัฐ -----

รัฐควรจะให้ความคุ้มครองเขาหรือไม่ ถึงแม้เป็นเรื่องในทางคดีแพ่งโดยตรง ผมคิดว่า ไม่ได้มีแต่เฉพาะประเด็นเรื่องของการจ่ายค่าตอบแทนของพยานที่มาศาลเท่านั้นนะครับ ความคุ้มครองของพยานในส่วนนี้ ก็น่าจะได้มีการดูแลช่วยเหลือด้วย แต่ทั้งนี้ อยู่บนเงื่อนไขของการที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าที่จำเป็น และก็สมควรจากรัฐครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือท่านอาจารย์ เองง่าย ๆ เลยนะครับ ถ้าเขียนแบบนี้ นี่ผมไม่ได้เข้าข้างร่างนะ เพื่อจะได้ยุติง่ายขึ้น ถ้าท่านเขียนแบบนี้ครับ คดีแพ่งในศาลนี้ เวลาพยานไปศาลท่านต้องจ่ายเงินเข้าใหม่ ถ้าเขียนอย่างนี้ง่ายขึ้น

นายอัษฎพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตกราบเรียนนะครับว่า สิทธิในการรับรอง สิทธิในการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐนั้น จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ คือหมายถึงอย่างนั้นจริง ๆ ครับ เพราะว่า เขียนไปว่า ต้องได้รับตามที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ เพราะฉะนั้น ก็ต้องไปดูกฎหมายเฉพาะว่า ในการตรากฎหมาย ทั้งในขณะที่มีอยู่ขณะนี้ และมีต่อไปในภายภาคหน้านั้น จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในประการใดได้บ้าง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมเข้าใจท่านนะ แต่เวลาเขียนมันไปอีกอย่างหนึ่ง อาจารย์คมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ คือ ปัญหานี้มันอยู่ตรงที่หลักการแล้ว ถ้าเป็นประเด็นอย่างนี้ว่า ตกลงจะจ่ายไปมากน้อยแค่ไหน เพราะผมคิดว่าในเรื่องของการกระทำต่อผู้เสียหายก็ดี จำเลยก็ดี หรือพยานก็ดี มันมีลักษณะของการกระทำที่แยกกันอยู่หลายเรื่องอยู่ เช่น เรื่องของการคุ้มครอง ก็เรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของการคุ้มครองพยาน ถ้ามว่า จำเลยต้องได้รับการคุ้มครองหรือไม่ และเรียกการคุ้มครองได้หรือไม่ อันนั้นก็เป็นการถาม ผู้เสียหายเรียกได้หรือไม่ อันนั้นก็เป็นการถามว่า เป็นผู้เสียหายเรียกความคุ้มครองได้หรือไม่ ทีนี้ถ้าความช่วยเหลืออย่างอื่นนี้ พยานจะเรียกหรือไม่ จำเลยจะเรียกหรือไม่ หรือผู้เสียหายจะเรียกหรือไม่ รวมทั้งเงินค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย ถ้าเขียนในทำนองนี้จ่ายหมดทุกกรณี ทุกคดี ทุกประเภท ตั้งแต่คดีแพ่ง คดีอาญา และรวมไปถึงคดีปกครอง คดีแพ่งยังไปถึงคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา คดีอาญา เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นเรื่องของคนรวมนะครับ ผมคิดว่า ประเด็นตรงนี้

ต้องพิจารณาให้ดีกว่า ในหลักการตรงนี้จะกำหนดขอบเขตแค่ไหน ต้องเอาให้ชัด แล้วอีกอย่างหนึ่ง คำว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ นี้ ในเมื่อที่ประชุมได้เคยพิจารณาว่าจะตัดออกนี้ ถ้าวงหลักการตรงนี้จะสามารถฟ้องคดีได้โดยตรงแล้วนี่นะครับ สิทธินี้ ถ้าไม่มีกฎหมาย เขาก็สามารถใช้สิทธิฟ้องได้โดยตรง แล้วก็ประเด็นเรื่องของค่าตอบแทนของผู้เสียหายและจำเลยนี้ เคยมีคำพิพากษาฎีกา เมื่อปี ๒๕๔๒ ที่ชี้ว่า เมื่อไม่ออกกฎหมาย ไม่สามารถที่จะจ่ายเงินให้ได้ จนนำไปสู่เรื่องของการที่จะมาพูดกันในเรื่องของการที่จะใช้สิทธิโดยตรง เพื่อเรียกร้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญอันนี้ เพราะฉะนั้นประเด็นตรงนี้ ผมคิดว่า ในเชิงนโยบายนี้ ที่จะให้รัฐต้องจ่ายเงินนี้ ซึ่งเป็นเงินงบประมาณและเงินภาษีอากรของประชาชน ต้องพิจารณาขอบเขตให้ดีครับว่าจะเอาคดีประเภทไหนบ้าง เพราะว่าถ้าขยายไปจนถึงคดีประเภทอื่นนี้ ที่เป็นคดีแพ่งหรือคดีปกครอง ผมคิดว่า รัฐจะรับภาระในค่าใช้จ่ายไม่ไหว ซึ่งเงินตัวนี้ควรจะไปใช้จ่ายในเงินอย่างอื่น เช่น การศึกษา หรือเรื่องอื่นมากกว่าครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านการุณครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานครับ ผมขอมีความเห็นเพิ่มเติมเล็กน้อยครับ ผม การุณ ไสงาม นะครับ ท่านกรรมาธิการครับ ถ้าท่านดูนะครับ ความเห็นของท่านอาจารย์คมสันนี้มีเหตุผลมาก ถ้าท่านดูรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ก็ได้ ท่านดูที่ มาตรา ๒๔๔ ว่าด้วยเรื่องพยาน ฉบับปี ๒๕๔๐ นะครับ แล้วดูมาตรา ๒๔๕ เดิม นะครับ ปี ๒๕๔๐ ว่าด้วยเรื่องผู้เสียหาย อันนี้ก็ว่าด้วยเรื่องของคดีอาญาทั้ง ๒ มาตราเลย แล้วก็เรื่องการคุ้มครองก็บัญญัติไว้อยู่เช่นเดียวกันครับ เพราะฉะนั้นใน (๕) นี่นะครับ ควรเติมคำว่า อาญา ลงไป แต่ตอนท้ายนี้นะครับ กรณีที่จะเติมถ้อยคำ คำว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ นี้ ผมเห็นว่าเพื่อให้ชัดเจนนะครับ ควรจะมีด้วย และที่จริงค่าคุ้มครองอะไรต่าง ๆ ค่าตอบแทนอะไรต่าง ๆ นี้ ก็จะมีกฎหมายบัญญัติอยู่ทุกครั้ง อยู่ทุกเรื่องอยู่แล้วละ ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติก็เบิกไม่ได้นั่นเอง แม้จะไปกล่าวอ้างว่าสิทธิต่าง ๆ นี้จะอยู่แล้วในมาตรา ๒๘ ก็ตาม และมันจะคลุมไปทั้งฉบับของรัฐธรรมนูญ คลุมไปจนถึงมาตรา ๑ จนถึงมาตรา ๒๙๙ นี่ก็คงไม่น่าจะใช้ ผมคิดว่า ถ้าเขียนเสีย

LIART

ให้ครบ เสียให้ชัด มันจะได้ไม่มีประเด็นแห่งการตีความ เพิ่มถ้อยคำไปเถอะครับอีกนิดเดียว
เติมถ้อยคำ คำว่า อาญา ลงไป-----

- ๔๘/๑

เพื่อจะไม่ให้รัฐต้องไปแบกภาระเรื่องแพ่ง เรื่องปกครอง พยานในคดีปกครอง พยานในคดีแพ่ง อะไรต่าง ๆ ถ้าไม่อย่างนั้นยุ่งใหญ่เลยครับ เติมเสียให้ครบเถอะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมว่า ท่านกรรมาธิการช่วยดูถ้อยคำดีกว่า ผมว่า มันเห็นตรงกันนะครับ แต่วิธีเขียนนี่มันเขียนออกมา ไม่ใช่ว่าอย่างที่คุณปราชัย หรือมันอาจจะเบี่ยงเบนไปได้นะครับ มันก็จะกลายเป็นว่า จำเลยก็ตีพยานก็ตี มันจะพันกันไปหมดนะครับ พอท่านไปตัด ท่านเอามารวมกันนะครับ ๔๐ นี่เขาแยกคนละมาตรา พอท่านเอามารวมนี้ครับ มันก็เลย และท่านไปตัดถ้อยคำ ตามที่กฎหมายบัญญัติอีก มันก็จะดีความเป็นอย่างอื่นนะครับ ท่านนายกสภาทนายความครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม เดชอุดม ไกรฤทธิ กรรมาธิการครับ คือความในวรรคห้านี้ครับ ท่านสมาชิก ท่านประธานที่เคารพ เรามีความประสงค์ที่จะแจ้งต่อประชาชนชาวไทยว่า การที่เป็นผู้เสียหาย จำเลย หรือพยานในคดีใดก็ตามนะครับ ผมขออนุญาตยกตัวอย่าง คดีที่เกี่ยวกับคดีปกครอง คดีของ กกต. เวลาพยานเดินทางมาให้ถ้อยคำนี้ กลัวนะครับ ผมเป็นอนุกรรมการไต่สวนนี้กลัวมาก กลัวกลับไปตายครับ ถามว่า ท่านจะให้ความคุ้มครองเขาไหมครับ เราตรวจสอบความถูกต้อง ความชอบธรรมในชั้นอนุกรรมการ ก่อนที่จะเสนอ กกต. ท่านอาจารย์คมสันคงทราบ พยานนี้ครับกลัวมาก คนแก่อายุ ๖๗ นะครับ สันตะเทิมเลยกว่าจะมาให้การว่ามีการขาย ขายสิทธิ ซื้อเสียงกัน การขายสิทธิ ซื้อเสียง เป็นความชั่วช้าของนักการเมือง แล้วเราก็บอกแล้วว่า เราได้มีคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญตัดสินแล้ว แล้วก็ยุบพรรค ทั้งหมด ทั้งหลาย ทั้งปวง นี่มันเกิดขึ้นในประเทศไทยนี้ ในสังคมนี้ ผมอยากจะกราบเรียนว่า นี่คือบรรทัดฐานของสิทธิมนุษยชนครับ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขอความกรุณา ท่านอย่าไปลบสิทธิของเขา แล้วบอกว่า เป็นเฉพาะคดีอาญานะครับ มันมีอีกหลายคดี ผมคุยกับท่าน ปปช. อย่างนี้ ยังไม่เป็นคดีเลย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ อย่างนี้อาจารย์เดชครับ คืออย่างนี้ตรงนั้น ผมว่าไม่มีใครแย้งนะครับ ตรงนั้นไม่ได้เถียงกันหรอก ปัญหาก็คือว่า สิ่งที่เราเขียนนี้ อย่างที่ท่านพูดมันรวมอยู่ในนี้

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : รวมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วมันก็เกินเลยกว่าที่ท่านพูดไปถึงคิดแพ่งทั่วไป อะไรทั่วไป มันเลยตรงนั้นไป ตรงที่ท่านพูดนี้ ผมเชื่อว่าทุกคนเห็นพ้องหมดนะครับ ที่นี้ปัญหาคือ เขียนอย่างนี้ปึ่บนี้ มันจะเลยไปแพ่งทั่วไปนะครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ (กรรมาธิการ) : ไม่เลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เลยไหม

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ (กรรมาธิการ) : ไม่เลยครับ ยังอยู่ในหลักการเดิมครับ อยู่ในหลักการของกฎหมายทุกรูปแบบครับ ท่านประธานดูสิครับ มิติของกฎหมาย มิติของกฎหมายปกครอง มิติของกฎหมายอาญา สังคมไทยนี้เป็นสังคมกฎหมายอาญามาก่อน ที่เราเรียนกันมาตั้งสี่ห้าสิบปีนี่ พอเราเริ่มมีกฎหมายปกครอง เราเริ่มมีคณะกรรมการการเลือกตั้งนี้ คิดมันจะเปลี่ยนนะครับ พาราไดม์ (Paradigm) ของกฎหมายเปลี่ยนนะครับ ผมกราบเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับ ผมยังเห็นว่าหลักการอันนี้ เมื่อแปลความออกไปแล้ว ผมเชื่อว่าต่างประเทศยอมรับสิทธิในการคุ้มครองในทุกประเภทนะครับ เพราะว่า บ้านเราใช้กฎหมายหลายมิติ และเรากำลังพัฒนากฎหมายไปในลักษณะนั้น ผมไม่อยากจะจำกัดให้ลงเห็นว่า มีแต่เฉพาะคุ้มครองเฉพาะคดีอาญาคครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ คดีอาญาก็ได้ คดีอื่นก็ได้ ผมว่าสมาชิกกำลังตัดสินใจ ings อยู่เหมือนกันว่า ตกลงแล้ว เอ๊ะ จะเอาอย่างไรกันดี

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ (กรรมาธิการ) : ไม่นางครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ หลักการนี้ครับ ที่ท่านอาจารย์คมสัน ขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ คือพยายามจะยึดในเรื่องของคดีอาญาไว้ แล้วก็ตีกรอบว่า ไม่น่าจะเป็นคดีอื่น เพราะว่าเกรงว่าเดี๋ยวจะไปครอบคลุมมากเกินไปนั่นนี่ครับ ผมอยากจะเรียนว่า มิติของคดีนี้ ในปัจจุบันนี้มันได้ขยายขอบเขตกว้างขวางมากทีเดียวครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เราจะเห็นได้ว่า ศาลฎีกาก็พิจารณาคดีเลือกตั้ง ท่านจะเห็นได้เลยใช่ไหมครับ รับช่วงนะครับ

ศาลฎีกาต้องดำเนินคดี ใช่ไหมครับ ต้องเป็นผู้ที่รับช่วงจากคดีของท่านที่เครพ ก็คือ ทาง
กกต. ที่จะพิจารณากันนี่นะครับ ในการดูแล ก็อย่างที่ท่านอาจารย์เดชอุดมได้กล่าวไว้สักครู่นี้
นะครับ ก็คือ เราจะต้องให้ความคุ้มครองด้วยนะครับ -----

- ๔๙/๑

แล้วก็ให้การดูแลสำหรับประชาชนผู้ยากจนเหล่านี้ ในกระบวนการคดีสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย เรา
 จะเห็นได้ว่า จะต้องเผชิญหน้ากับนักการเมือง เผชิญหน้ากับคนที่มีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวง
 นะครับ ในขณะที่ผมตรวจสอบทาง ปปช. คดีที่อยู่ทาง ปปช. ซึ่งต่อไปจะต้องส่งต่อให้ศาล
 ต่าง ๆ ไม่ว่าจะต้องไปดำเนินคดีในศาลใดก็ตาม เราจะได้เห็นว่าพยานทั้งหลายต้องเผชิญหน้า
 กับอำนาจที่มันแผ่เงา และเป็นอำนาจที่น่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่งเลยนะครับ แล้วชาวบ้านเหล่านี้
 ไม่มีเงินครับ ยากจนครับ ต้องยืนอยู่อย่างโดดเดี่ยวนะครับ แล้วในมิติของเราแต่ดั้งเดิมมานี้ ผม
 ยอมรับว่าเราจะคุ้นเคยกับ คำว่า คดีอาญา หรือคดีแพ่ง แล้วเราก็จะผูกติดว่าเวลาที่เราจะ
 ช่วยเหลือ เราจะคุ้มครองคนที่ยื่นหยัดอยู่ในเรื่องของคดีอาญาที่จะเอามาเป็นพยานในศาล แล้ว
 เราก็ผูกติดกับในกระบวนการของศาลเท่านั้น แต่ท่านอย่าลืมว่า ในกระบวนการของเราใน
 ปัจจุบันนี้ คดีต่าง ๆ ไม่ใช่เฉพาะศาลเท่านั้นนะครับ องค์กระอิสระที่จะต้องดำเนินการแทน
 ประชาชน ดำเนินการในการช่วยเหลือ ก็ต้องมีการตรวจสอบใช่ไหมครับ จะต้องหา
 พยานหลักฐานมาเหมือนกันครับ ในกระบวนการทั้งหลายเหล่านั้น แล้วยังมีคดีอีกหลาย
 ประเภท ศาลจะต้องตั้งขึ้นมาอีกหลายศาล แล้วเราจะไปกำหนดว่า นี่เฉพาะคดีแพ่ง คดีอาญา
 เท่านั้น ผมคิดว่า มันเป็นมิติที่คับแคบเกินไปนะครับ เราเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ให้สิทธิกับ
 ประชาชน เพิ่มให้มากกว่าที่เป็นอยู่นะครับ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กล่าวคือว่า เราจะให้
 ความคุ้มครองให้มากขึ้น ช่วยเหลือให้มากขึ้น เอาใจใส่กับประชาชนผู้ยากไร้ให้มากขึ้นนะครับ
 ในสิ่งเหล่านี้เองประชาชนเขาก็ยอมรับได้ แล้วก็ไม่มีใครมาตำหนิ หรือว่าไม่มีใครมาหยิบยกขึ้น
 มาว่า ช่วยผมเฉพาะคดีอาญาสิ ทำไมอาจารย์ไปเขียนอย่างนั้นละ อาจารย์เขียนเพิ่มเติมให้
 ครอบคลุมถึงคดีต่าง ๆ ก็ดีอยู่แล้ว และเราก็ไม่ได้บอกว่า จะให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีขอบเขต
 จำกัด เราจะได้เห็นว่า เราเขียนล็อกไว้แล้วนะครับ หรือเขียนในกระบวนการที่สามารถที่จะดูแล
 ได้โดยรัฐ ก็คือว่า เท่าที่จำเป็นนะครับ ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสมควรจะรับ อันนี้
 ก็เป็นเรื่องของรัฐที่จะดำเนินการ แต่อย่างไรก็ดี ในกระบวนการที่ไม่สามารถจะตัดสินได้โดยรัฐ
 ศาลก็เป็นผู้ที่รองรับในการตรวจสอบ ในการดูแลว่า มันสมควรแค่ไหน เพียงไรครับ กระบวนการ
 อย่างนี้เขาเรียกว่า เป็นกระบวนการความยุติธรรมที่แท้จริงครับ ถ้าหากว่า เรายังผูกติดอยู่
 นะครับว่า กระบวนการการช่วยเหลือควรจะมีเฉพาะคดีแพ่งและคดีอาญาเท่านั้น ผมคิดว่า
 ความคิดนี้อาจจะคับแคบไปหน่อย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เข้าใจแล้วครับ คืออย่างนี้ เดี่ยวผมจะช่วย ผมเข้าใจท่านนะครับ ท่านกับกรรมาธิการยังเห็นไม่ตรงกันเท่านี้เองนะครับ เพียงแต่ว่าสิ่งที่ท่านสมาชิกเขาเป็นห่วง เขาไม่ได้ห่วงสิ่งที่ท่านอภิปราย สิ่งที่ท่านอภิปรายนั้น ผมว่า ทุกคนในที่นี้เขาเห็นด้วยนะครับ ถ้าหากว่า คนฟังอาจจะเข้าใจผิดว่าข้างล่างไม่ดูแลประชาชน หรือว่าไม่ให้ความสำคัญ มันไม่ใช่ ปัญหาที่เขาติดใจตอนนี้ เขาห่วงว่าท่านเขียนแบบนี้มันไม่ใช่แฟง อาญา ที่ชาวบ้านเขายากจนเดือดร้อนอย่างเดียว มันกลายเป็นแฟงทั่วไป ถ้าท่านบอกว่า เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชน เขียนไปอย่างนั้นนะครับ จริง ๆ ประชาชนได้ประโยชน์นะ ใช่มั้ยครับ ประชาชนได้ประโยชน์นะ แต่สิ่งที่ท่านอภิปรายในทางปฏิบัติมันเกิดขึ้นได้ไหม ถ้าเกิดมีใครหยิบยกรัฐธรรมนูญนี้ มาตรานี้และเอาไปใช้บอกว่าผมมีคดีแฟงทั่วไปอยู่ละ ผมจะขอเบิกค่าใช้จ่ายจากรัฐนี้ครับ -----

- ๕๐/๑

นี่คือประเด็นที่เถียงกัน แต่ประเด็นเรื่องคนจน คนยากไร้ คนลำบากลำบาก มันไม่ใช่ปัญหาที่เถียงกันในขณะนี้หรอกครับ ท่านอย่าเพิ่งไปพูดตรงนั้น เดี่ยวข้างบนคืออย่างเดียว ข้างล่างเสียหายหมดนะครับ เอาเป็นว่า ประเด็นตอนนี้แหละครับ ที่เขียนแบบนี้มันรวมแพ่งทั่วไปไหม นะครับ ง่าย ๆ สั้น ๆ นะครับ จะได้ผ่านไปนะครับ นานแล้ว ใช้เวลานานเกินไปแล้วอันนี้ครับ แพ่งทั่วไปไหม ถ้าท่านตอบว่าไม่เกี่ยวนะครับ ก็ผ่านไป เปล่า ถ้าเขียนเดี๋ยวมันไปอาญา อย่างเดียว ข้างบนเขาก็ถูกนะครับ เพียงแต่ว่า ถ้อยคำเมื่อพอมานรวมกัน มันเกิด โกลาหลเท่านั้นเองนะครับ ข้างบนเขาก็ถูก ถ้าเขียนอย่างเดี๋ยวมันก็จะไปบังคับเฉพาะอาญา อย่างเดียวนะครับ เดี่ยวให้ตกลงกันก่อนดีกว่า ผมว่า เรื่องถ้อยคำอันนี้ เขียนมันเห็นตรงกัน ข้างล่าง ข้างบนนะครับ ท่านไปดูถ้อยคำนิดหนึ่ง อาจารย์นิติพันธุ์ครับ เปลี่ยนมุมบ้าง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย (กรรมธิการ) : กราบขอขอบคุณ ท่านประธานมากครับ อันนี้คงไม่ใช่มุมน้ำเงิน มุมแดงนะครับ แต่ว่า คือจริง ๆ ผมอยากจะเรียน ในลักษณะอย่างนี้ครับว่า เมื่อวานนี้เราได้ลงมติเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา ๒๙ ซึ่งเป็นการพูดถึง เรื่องการจำกัดสิทธิต่าง ๆ จะดำเนินการได้ หรือไม่ได้อย่างไร โดยเมื่อวานนั้น เราย้อนกลับไปใช้ เนื้อความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นหลัก ซึ่งเนื้อความใน ๒๕๔๐ นั้น หรือว่าโครงสร้างของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ นั้น จะมีเนื้อความในหลาย ๆ ส่วน หลาย ๆ ที่ ที่พูดถึงว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการเติมคำว่า ตามที่ กฎหมายบัญญัติ แล้ว มาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ เขียนไว้ว่า ตามเฉพาะที่ กฎหมายบัญญัติ นั่นก็เหมาะสมดี เพราะเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างไร แต่ว่า สิ่งที คณะกรรมธิการร่างในปีนี้นั้น ได้จัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นนี้ ตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่า เราจะไม่ เขียนสิ่งที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นพอเมื่อวานนี้ เมื่อเราไปรับไปใช้ตามแบบเดิม มันก็ เลยกลายเป็นว่า หลาย ๆ เรื่องที่แต่เดิมนั้นสามารถออกกฎหมายเพื่อกำหนดขอบเขตต่าง ๆ ได้นั้น เป็นอันไม่สามารถกระทำได้ หรืออาจจะกระทำลำบากมากขึ้นเลย ตรงนี้จะเป็น ตัวอย่าง มาตรานี้เป็นมาตราตัวอย่างมาตราหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นว่า การรับในสิ่งที่เขียนไว้ใน มาตรา ๒๙ เมื่อวานนี้นั้น ที่ใช้ในลักษณะ ๒๕๔๐ นั้น จะทำให้มีปัญหาในเรื่องของการ กำหนดขอบเขต การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เหล่านี้ สิ่งที่ผมอยากจะเสนอแนะ ไม่ใช่ เสนอแนะ คืออยากจะขอความเห็นหรือคำแนะนำจากที่ประชุมว่า จะเป็นไปได้หรือไม่ที่นำเอา

ในส่วนที่เป็นเนื้อความ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ นั้นก็กลับเข้ามาในเนื้อความในบทต่าง ๆ ที่ ๒๕๕๐ มี แต่ว่าในปัจจุบันนี้ไม่มี เพื่อที่จะให้สอดคล้องรองรับกับสิ่งที่ได้แก้ไขไว้ในมาตรา ๒๙ ท่านเพื่อนสมาชิกอาจจะกังวลว่า เอ๊ะ ถ้าเขียนไว้ว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วถ้ากฎหมายไม่บัญญัติสักทีนั้นนี่ ผลจะเป็นอย่างไร เช่นเดียวกัน ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ เราได้จัดทำร่างมาตรา ๒๘ ที่ให้บุคคลนั้นนี้ สามารถใช้สิทธิทางศาลได้เลย แม้จะไม่มีกฎหมายบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เขียนรองรับไว้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นข้อกังวลในเรื่องของการที่ถ้าแม้ไม่มีกฎหมายบัญญัตินั้นนี้ ก็จะใช้สิทธิไม่ได้นั้นก็อาจจะไม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทเฉพาะกาลจะมีกำหนดระยะเวลาในการร่างกฎหมายต่าง ๆ เอาไว้ค่อนข้างชัดเจน เพราะฉะนั้นผมเองนั้น อยากจะขอให้พิจารณาในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการนำเอา ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัตินั้นนี้ กลับเข้ามาสู่ในกระบวนการของรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมว่าเอาอย่างนี้ท่านอาจารย์คมสัน ผมขออนุญาตแขวนไว้ นะครับ เดี่ยวท่านไปตกลงกันอีกทีแล้วกัน นะครับ ใช้เวลามากไปแล้ว นะครับ ขออย่างนี้นะครับ เดี่ยวดูถ้อยคำ ดูว่าท่านจะปรับปรุง ท่านอาจารย์นิติพันธุ์ก็ขอเดิมอีก นะครับ กรรมาธิการไปดูแล้วกัน นะครับ ผมไป (๖) เลยนะครับ แล้วเดี๋ยวย้อนกลับมา นะครับ แขวงไว้ก่อน นะครับ (๖) ครับ -----

(๖) นะครับ มีกลุ่มของอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ข้อ ไม่ ตั้งแต่ท่านอุทิศเลยครับ (๖) กรรมการการแก้ไขนะครับ เริ่มตั้งแต่ท่านอุทิศครับ

นายอุทิศ ชูช่วย : กราบเรียนท่านประธานครับ ขอเชิญท่านหลักชัยครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ นะครับ กระผม หลักชัย กิตติพล สสร. นะครับ ในมาตราที่ ๔๐ ที่กระผมได้ส่งวนคำแปรไว้ นะครับ เนื่องจากว่า ตามที่ทางสภาให้โอกาสผมไปเป็นประธานกรรมการที่ระยองนะครับ รับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ก็ได้รับความเห็นจากเวทีที่ระยองมานะครับ กระผมคิดว่า ในเรื่องของขบวนการสิทธิในการสู่ขบวนการยุติธรรมนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก และเป็นสิ่งที่โดยตรงกับประชาชนนะครับ ซึ่งกระผมก็คิดว่า ในสภาแห่งนี้คงไม่เห็นความ พุดอย่างไครครับ คือหมายความว่า จะไม่มีความเดือดร้อนมากเท่าประชาชนที่ด้อยโอกาสทั้งหลายนะครับ เพราะในจุดนี้ กระผมเองจะรู้สึกเมื่ออดีตตอนเด็ก ๆ นะครับ เราเองจะสู่ขบวนการพวกนี้เนี่ยยากมาก แต่ว่าคนที่อยู่ที่นี่คงไม่มีปัญหาในจุดนี้นะครับ แต่ก็ต้องขอขอบคุณนะครับ กรรมการได้ช่วยแก้ไขไปจุดหนึ่งที ก็คือว่ากระผมได้ขอแก้ไขไว้ ๒ จุดนะครับ แต่มีจุดหนึ่ง ก็คือ ผู้พิการหรือทพพลภาพก็ต้องขอขอบคุณท่านกรรมการยกกว้างนะครับ ที่ได้ช่วยแก้ไขแล้ว แต่มีอีกจุดหนึ่งที่ยังไม่ได้แก้ไข ก็คือ ประเด็นเกี่ยวกับว่า ขบวนการพิจารณาคดีเป็นการยุติธรรม อันนี้กระผมคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญ ก็เลยจะขอกราบเรียนทางท่านประธานสภา ผ่านไปทางด้านกรรมการยกกว้าง นะครับ และก็ให้สมาชิกทั้งสภาได้ช่วยกันพิจารณาด่วนนะครับว่า คำว่า ขบวนการพิจารณาคดีนี้เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินคดีในชั้นศาลนะครับ โดยคู่ความหรือศาลนี้ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น บุคคลซึ่งได้รับการคุ้มครองตามมาตรานี้ย่อมไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมตลอดเส้นทางแห่งคดีนะครับ โดยเฉพาะต้นทาง คือ การสืบสวน สอบสวน การออกหมายเรียกหมายจับ หมายค้น การจับกุม คุมขัง เป็นต้นนะครับ แต่หากใช้คำว่า ขบวนการยุติธรรม ย่อมทำให้เกิดความชัดเจนกว่า เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ และคนทพพลภาพ ต่างได้รับความคุ้มครองในระหว่างที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมอย่างเหมาะสม ประเด็นที่ ๑ นะครับ

ประเด็นที่ ๒ นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงข้อความที่บัญญัติไว้ใน (๔) แห่งมาตรานี้ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิ

ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการ ตามขบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิได้รับการสอบสวนอย่างรวดเร็วและลับ กระผมขอเน้นว่า การสอบสวนอย่างรวดเร็วและลับ เพราะว่าหลาย ๆ ครั้ง เราเองก็จะมีความล่าช้าในการสอบสวนและลับ และการไม่ให้ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์กับตนเอง จะเห็นว่า ใน (๔) นี้ มุ่งที่จะคุ้มครองบุคคลดังกล่าวในขบวนการยุติธรรม ส่วน (๖) เป็นการเน้นย้ำเป็นพิเศษแก่เด็ก เยาวชน สตรี และคนพิการ และคนทุพพลภาพ ที่จะต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การแก้ไขดังกล่าว ย่อมทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจและลับว่า จะได้รับการคุ้มครองตลอดขบวนการยุติธรรมและลับ กระผมก็ขอฝากความคิดเห็นนี้ผ่านทางท่านประธานให้กับกรรมาธิการ ขอบพระคุณครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ (๖) ของท่านอาจารย์สมชัย กับของกลุ่มอาจารย์เจิมศักดิ์นี้เหมือนกันครับ

- ๕๒/๑

ที่เดิมข้อความ ของกรรมการเขาก็เพิ่มให้อ้อยคำใกล้ ๆ เคียงนะครับ อาจารย์สมชัยยังติดใจไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ยังติดใจอยู่ครับ ผมได้แปรญัติติในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ และการปฏิบัติที่เหมาะสมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีความรุนแรงทางเพศนะครับ ขอเชิญคุณอาภา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางนี้ได้อธิบายครับ เชิญครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คุณอาภา เชิญครับ

นางสาวอาภา อรรถบุรณวงศ์ : ขอขอบคุณท่านประธานนะค่ะ กราบเรียนท่านประธานค่ะ รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านค่ะ ดิฉัน อาภา อรรถบุรณวงศ์ ค่ะ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนะค่ะ ตามที่ได้ขอสงวนคำแปรญัติติไว้ในมาตรา ๔๐ (๖) โดยขอเพิ่มข้อความที่เกี่ยวกับคดีความรุนแรงทางเพศนะค่ะ ซึ่งก็ต้องขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อท่านกรรมการยกร่าง ที่ได้นำเอาถ้อยคำ แล้วก็ความประสงค์ทั้งหมดไปเพิ่มเติมไว้ใน (๖) แล้วนะค่ะ นอกจากนั้น ดิฉันเองก็จะต้องขอความกรุณาดูหนึ่งค่ะ ที่จำเป็นจะต้องขอบอกถึงสาเหตุที่ทำไมจึงต้องขอเพิ่มเติมเข้ามา และเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงนะค่ะ ฉะนั้น จึงต้องขออนุญาตชี้แจงอภิปรายเพิ่มเติมนะค่ะ เหตุผลก็คือว่า คดีเรื่องความรุนแรงทางเพศนี้เป็นคดีที่มีความซับซ้อน แตกต่างจากคดีทั่วไป เพราะว่า ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติ ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรม จารีตประเพณีไทย ไปเกี่ยวข้องกับวิถีปฏิบัติ การใช้ชีวิตประจำวัน ฉะนั้น การปฏิบัติในคดีเหล่านี้ ลักษณะนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิบัติที่แตกต่างจากกรณีคดีทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น ในคดีที่เด็กหรือสตรีได้รับความรุนแรงทางเพศ ยกตัวอย่างเช่น คดีข่มขืน ซึ่งก็พบกัน เห็นกัน เป็นที่ประจักษ์ว่า ตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา คดีเหล่านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ไม่ได้ลดน้อยถอยลง แต่ขณะเดียวกันในเรื่องของการสืบสวน สอบสวน หรือการดำเนินคดีต่าง ๆ ก็ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เป็นผลดีต่อผู้ได้รับผลกระทบ ยกตัวอย่างเช่น เรื่องพนักงานสอบสวนหญิง ทุกท่านก็คงทราบนะค่ะว่า ณ วันนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับย้อนหลังไป ๑๐ ปี ก็ไม่ได้มีปริมาณของพนักงานสอบสวนหญิงเพิ่มขึ้นในอัตราที่เป็นสัดส่วนกับการเพิ่มขึ้นของประชากร ไม่ได้มีสัดส่วนที่เพียงพอกับการเกิดขึ้นของจำนวนคดี ไม่ได้รับการปฏิบัติ

ในชีวิตที่เป็นจริงประจำวันนั้นะคะ ในขณะที่เดียวกันวิทยากรต่าง ๆ ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปมากมาย ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา การสืบสวน สอบสวน หรือการดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ ก็ยังไม่ได้มีการใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อเป็นการปกป้อง เพื่อเป็นการคุ้มครอง ผู้ที่ได้รับผลกระทบ คดีเหล่านี้ สุภาพบุรุษบางส่วนอาจจะไม่ทราบนะคะว่า เป็นความเจ็บปวดที่ไม่เคยลืมเลือนเลยของผู้หญิง ไม่ว่าจะอายุ ๘ ขวบ ๑๒ ขวบ ๑๕ ขวบ ถ้ากระทบจากเรื่องคดีทางเพศ ดิฉันเรียนท่าน สุภาพบุรุษนะคะว่า แม้แต่อายุตอน ๕๐ ปีนี้ยังเอาไปฝันเลยคะ เพราะมันอยู่ในจิตใต้สำนึก ลึก ๆ ฉะนั้น การที่ท่านกรรมาธิการได้ช่วยกรุณาเติมข้อความเหล่านี้ ก็คือ เรื่องการปฏิบัติ สิทธิ ในการได้รับการปฏิบัติในคดีเหล่านี้ จึงเป็นการสร้างความดีอย่างยิ่งในจิตของเด็กและสตรี ค่ะ ฉะนั้น ดิฉันจึงต้องขอเรียนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ หลังจากถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้รับการประชาติผ่านนะคะ นำไปสู่การปฏิบัติ -----

- ๕๓/๑

ดิฉันก็ใคร่ที่จะขอเรียกร้องให้ทุกส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องนะคะ ได้ช่วยปฏิบัติไปตามข้อความซึ่งกรรมาธิการ แล้วก็รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ โดยที่ไม่ถูกละเลยอีกต่อไปค่ะ ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับขอบพระคุณครับ โดยสรุป คือ ไม่พอใจแล้วนะคะครับ กลุ่มของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ข้อความเดียวกัน ไม่พอใจนะคะครับ อาจารย์กรรณิการับ

นางกรรณิการ บวรเทิจิตร : สวัสดีค่ะ กรรณิการ บวรเทิจิตร ก็ไม่ได้ตั้งใจตรงนี้ แต่ก็ต้องขอบคุณทางกรรมาธิการ แล้วก็คิดว่าสื่อบางเรื่องเหล่านี้ไปยังเครือข่ายผู้หญิงซึ่งได้กรุณาทำความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ให้กับพวกเรา โดยเฉพาะผู้ชาย โดยเฉพาะกรรมาธิการ แล้วก็ทุกคนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้ง สสร. แล้วก็ทุกคน เพื่อจะได้เน้นเรื่องนี้ เพราะเขาก็ต่อสู้กันมานาน จนมาประสบความสำเร็จในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ขอบพระคุณค่ะ ไม่ติดใจค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่าน วุฒิสาทิครับ เชิญครับ

นายวุฒิสาทิ กัลยาณมิตร : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วุฒิสาทิ กัลยาณมิตร ท่านประธานครับ พอตีผมสงวนคำแปรญัตติใน (๖) ไว้ด้วย เท่าที่มาดูแล้ว ในส่วนนี้ผมก็คงไม่ได้ติดใจในเรื่องของที่จะเห็นด้วยกับทางที่ได้แก้ไขมาบ้างแล้ว ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจแล้วนะคะครับ ท่านสุรชัยครับ ของท่านเรื่องผู้สูงอายุครับ (๖) ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ สำหรับ (๖) ผมได้ใช้สิทธิขอแปรญัตติไว้ใน (๖) (๖) นี้พูดถึงเรื่องของกลุ่มบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยเราใช้ถ้อยคำว่า ได้รับการคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม ท่านประธาน ถ้าสังเกตใน (๖) นี้ จะแบ่งบุคคลออกมาทั้งหมดเป็น ๕ กลุ่มครับ กลุ่มแรก เราใช้เรื่องของอายุเป็นเกณฑ์ ก็คือ เด็ก กลุ่มที่ ๒ เราใช้เรื่องของอายุเป็นเกณฑ์เช่นกันก็คือ เยาวชน กลุ่มที่ ๓ เราใช้เรื่องของเพศเป็นเกณฑ์ คือ สตรี กลุ่มที่ ๔ กับกลุ่มที่ ๕ เราใช้เรื่องของความบกพร่องของร่างกายเป็นเกณฑ์ ก็คือ คนพิการและ

ผู้ทบทวนภาพ ผมเห็นว่า เรายังตกไปอีกบุคคลกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเขาควรที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุดังกล่าว ผมจึงได้ขอใช้สิทธิแปรญัตติ โดยเพิ่มเติมกลุ่มผู้สูงอายุเข้าไปใน (๖) รวมความใหม่แล้วได้ความว่า เด็กเยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ทบทวนภาพ ย่อมได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม กราบเรียนที่ประชุมครับว่า ด้วยเหตุผลที่กราบเรียน กลุ่มผู้สูงอายุจึงเป็นอีกกลุ่มบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรจะต้องได้รับการดูแล การคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเป็นพิเศษแตกต่างจากบุคคลทั่วไป ดังเช่นเดียวกับ ๕ กลุ่มบุคคลที่เราได้ยอมรับที่จะบัญญัติให้เขาแล้ว ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ทางท่านกรรมาธิการครับ มีท่านใด ท่านอัครพรครับ ก็มีส่วนของท่านหลักชัย กับของท่านสุรัชย์ อะไรที่ยอมรับได้นะครับ

นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกุล : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ขออภิปรายก่อนทางยกร่างได้ไหมครับ จะได้ทีเดียวเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านคณะไหน ชัดไหนครับ

นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกุล : ผมคณะชุดท่านสุรัชย์ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านจะสนับสนุนหรือครับ ก็ชัดแล้วครับ ผู้สูงอายุ ช่วย ๆ กันประหยัดเวลากันดีกว่า ท่านพูดผู้สูงอายุไปแล้ว เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมอัครพร จารุจินดา ในประเด็นแรกของท่านหลักชัยนั้น ที่เดิมการยุติธรรมเข้าป็นั้น กระผมขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า หรือว่า สิ่งที่ได้กรุณาเดิมมานั้น มันรวมอยู่ใน (๓) ซึ่งเป็นเรื่องการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมทั้งหมดอยู่แล้ว ซึ่งรวมถึง เด็ก เยาวชน สตรี นั่นคือความยุติธรรมของการตัดสินคดี แต่สำหรับความใน (๖) ทั้งหมดนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการได้รับการปฏิบัติตนกับเขาอย่างเหมาะสมตามสภาพของเด็ก ของผู้พิการ ของสตรี จะขออนุญาตว่า

ถ้า (๖) คงไว้อย่างเดิม ส่วนการยุติธรรมซึ่งไปอยู่ใน (๓) อยู่แล้วมันก็จะได้รับผลอย่างเดียวกัน แต่ว่าข้อความในทางกฎหมาย ก็มันจะไป แล้วก็ชี้ให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนนะครับ ส่วนของท่านสุรชัยนั้น เดิมที่คณะกรรมการยังคิดอยู่ในเรื่องผู้สูงอายุ นั้น เพราะยังกราบเรียนจริง ๆ ก็ยังนึกไม่ออกว่า ในกระบวนการวิธีพิจารณาของผู้สูงอายุนั้นจะอย่างไร คือ เด็กเยาวชน สตรีนั้น มันมีกระบวนการคุ้มครอง ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันก็มีอยู่ คนพิการก็มีการดูแลในเรื่องสุขภาพเขาอยู่ แต่ผู้สูงอายุ ถ้าเดิมลงไปมันคล้าย ๆ กับว่า คงต้องจัดกระบวนการพิจารณาคดีเป็นพิเศษสำหรับบุคคลกลุ่มนี้ ที่ยังไม่ได้เต็ม ก็เพราะยังไม่ค่อยมั่นใจว่า เวลาไปออกกฎหมายลูกต่อไปนั้น จะเขียนถึงกระบวนการนี้รองรับอย่างไร ก็เลยยังไม่ได้เต็มเข้ามาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วสตรีทำอย่างไร สตรี สตรีท่านทำอย่างไรครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : สตรี ปัจจุบันอย่างเช่น การค้นตัว ก็จะมีตำรวจหญิง การสอบสวน ก็จะมีตำรวจหญิง กระบวนการเหล่านี้รองรับอยู่นะครับ แต่ที่นี้ผู้สูงอายุ ผมเองยังไม่มั่นใจว่า เวลาไปออกกฎหมายลูกจะทำอย่างไร กรรมาธิการก็เลยยังไม่ได้เต็มเข้ามา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ก็คิดเร็ว ๆ ไม่ได้หรือครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ก็สุดแล้วแต่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้นของท่านหลักชัยก่อนนะครับ ท่านหลักชัยครับ กรรมาธิการเขาอธิบายว่า ของท่านอยู่ใน (๓) แล้ว ท่านยังติดใจไหมครับ

นายหลักชัย กิตติพล : ครับ ถ้าอยู่ใน (๓) ชัดเจน ท่านประธานช่วยดูอีกนิดหนึ่ง ผมก็ไม่ติดใจครับ ถ้ายังอยู่เรียบร้อยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณครับ ของท่านสุรชัยครับ กรรมาธิการคิดออกหรือยังครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ก็รับได้ครับ ก็ว่าคงจะไปพิจารณาหาหลักเกณฑ์กันภายหลังว่า จะทำในการออกกระบวนการกันอย่างไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอเปลี่ยนถ้อยคำ ผู้สูงอายุ เป็น แล้วมันต่างกันอย่างไรครับ สูงวัย กับ สูงอายุ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ผมเดชอุดม ไกรฤทธิ์ กรรมาธิการ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เชิญครับ เชิญอธิบายหน่อยครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ (กรรมาธิการ) : ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติผู้สูงวัยครับ เขาใช้คำว่า สูงอายุ แต่ว่าปัจจุบันพวกเราที่อายุเกิน ๖๐ ปี เขาเรียก สว. ครับ สูงวัย มันมีกฎหมายรองรับอยู่แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเดชอุดมและท่านสุรชัยก็อยู่สภาพนายความเหมือนกันครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ (กรรมาธิการ) : ไม่เป็นไรครับท่านสุรชัย เปลี่ยนได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อยู่สภาพเดียวกัน ครับ จะใช้ถ้อยคำอันไหนครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ในรัฐธรรมนูญนี้ทั้งฉบับเราใช้คำว่า ผู้สูงอายุ นะครับ ถ้าใช้ถ้อยคำต่างไป เดียวจะเกิดตีความว่า ไม่เหมือนกัน ซึ่งความจริงแล้วมันจะเหมือนกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ใช้ถ้อยคำเดิมแล้วกันนะครับ ผู้สูงอายุครับ ท่านสุรชัย กรรมาธิการเขาแก้ให้แล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุนครับท่านประธาน และขอบคุณท่านคณะกรรมาธิการนะครับ แก่แล้วนี่ ผมอยากจะให้ท่านลองอ่านข้อความให้ผมฟังนิดหนึ่งได้ไหมครับ ว่าท่านแก้แล้ว ท่านรวมความใหม่เป็นความว่าอย่างไรครับ ใน (๖) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านเข้าใจบ้างเถอะครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัคร จารุจินดา ขอความก็จะเป็น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือ ทพพลภาพ แล้วก็ต่อข้อความเดิมครับ เอา ผู้สูงอายุ ไปต่อจาก สตรี

นายสุรัช เลียงบุญเลิศชัย : พอใจครับ ขอบคุณครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ทำไมไม่เอา เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ มันจะได้ต่อว่า เป็นเรื่องของการพิจารณาโดยวัย แล้วค่อยไป สตรี ท่านไปใส่ สตรี เว้นวรรคผิด กลายเป็น สตรีผู้สูงอายุ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เดียวก็มี เยาวชนผู้สูงอายุ นะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ไม่มีครับ อันนั้นชัดเจนนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อัคร ครับ ไม่ขัดข้องนะครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผ่าน นะครับ (๕) ที่ค้างอยู่ครับ ตกลงกันได้หรือยังครับ (๕) ที่ค้างอยู่ ตกลงกันได้หรือยังครับ ท่าน การุณครับ เชิญครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม นะครับที่ว่า ตกลงกันได้หรือไม่ ก็คือ วนเวียนอยู่ที่สองสามท่านตรงนี้ครับ คือ ท่านกล้าณรงค์ เป็นเจ้าภาพ นะครับ ในฐานะผู้อาวุโส และก็คืออย่างนี้ครับ (๕) ได้อย่างนี้ครับ ลองทดลองดูนะครับ ผู้เสียหาย จำเลย และพยานในคดี มีสิทธิได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือตามสมควรจากรัฐ สำหรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นนั้น เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะ เราถือว่า ไม่ว่าท่านจะเป็นจำเลย ท่านจะเป็นพยาน ท่านจะเป็นอะไร ต้องได้รับความคุ้มครอง จากรัฐในความปลอดภัยอยู่แล้ว -----

ไม่ใช่ว่าเป็นพยานก็ไม่ไปตลอดภัย แล้วก็รัฐก็ไม่คุ้มครองให้ อันนี้เราให้ทั้งหมดครับ เพราะฉะนั้นเมื่อได้คำว่า จำเลย ผู้เสียหาย พยานในคดีนะครับ ทุกคดี ไม่ละเว้นแม้แต่คดีแพ่ง คดีอาญา คดีอะไรทั้งสิ้นนะครับ รวมทุกคดีเลย ซึ่งแม้แต่ไม่มีคดี เราก็จะต้องได้รับความคุ้มครองปลอดภัยจากรัฐอยู่แล้ว แต่เขียนให้ชัดว่า มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง ความช่วยเหลือตามสมควรจากรัฐ นะครับ สำหรับ ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น นั้น เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้ท่านกลั่นกรองยืนยันเลยนะครับว่า ถ้าไม่ได้แบบนี้ไม่ยอมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้ไหมตกลงกันได้ไหมครับ ถ้าไม่ได้ ผมจะไปนอนอื่นนะครับ ผมนี้กว่าจะได้แล้ว

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ก็เกือบเห็นด้วยกับท่านอาจารย์การุณ ที่นี้เป็นไปได้ใหม่ว่า ถ้าไม่ต้องเขียนยาว แล้วเอา ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ ไปต่อท้าย คืออย่างนี้นะครับ เพราะว่าความช่วยเหลือมันมีความช่วยเหลือ ซึ่งมันอาจจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติในรายละเอียดกันไป ในขอบเขตความคุ้มครองก็เช่นเดียวกัน ก็จะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์การุณเสนอ เพียงแต่ต่อท้ายด้วยว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ตรงกันครับ เมื่อที่ท่านก็เสนอเหมือนกันนะครับ ท่านกรรมาธิการครับ ไปดูนะครับ เท่าที่ท่านอาจารย์ทองบอกรว่า ไม่มีผู้ต้องหาครับ จริง ๆ มันมีนะครับ แต่การช่วยเหลือไม่เป็นอะไร เดี่ยวถ้อยคำตรงนี้ท่านไปดูเองก็แล้วกัน ถ้ามีจริงท่านก็เติมเข้ามาครับ ก็พิจารณาก็แล้วกัน พิจารณานะครับ แต่ผมอยากให้มันครบถ้วนเท่านั้นเอง ผ่านนะครับ ท่านการุณครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ คือที่พยายามแยกอย่างนี้นะครับ คือพยายามแยกเรื่องความคุ้มครอง ซึ่งอันนี้ คนสามัญทั่วไปก็ต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐอยู่แล้วครับ หลักการใหญ่ นี่เป็นหลักการใหญ่เลย สิทธิได้รับความคุ้มครองนี้เป็นหลักการใหญ่ แล้วก็ความช่วยเหลือนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนี้ดีกว่าท่านการุณครับ เดี่ยวท่านเขียนแล้วส่งมันไป ผมเอา (๗) ก่อนนะครับ อย่างนั้นไป (๗) นะครับ ท่านเขียน ให้เวลาอีกทีนะครับ จะได้ลงตัวกันได้ ท่านกฤษฎา เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ครับ อย่างไรก็ตามประเด็นตรงนี้ผมคงต้องขอพูดให้ได้นะครับ เพราะเนื่องจากเอกสาร หมายเลข ๒ นะครับ เรื่องสรุปความเห็นของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาขอคำแปรญัตตินะครับ ในส่วนวงเล็บอย่างไม่เป็นทางการนะครับ ซึ่งผมเองผมได้แปรในมาตรา ๔๐ (๖) ครับ ถ้อยคำหนึ่งที่ขาดหายไปนะครับ ก็คือส่วนของคนวิกลจริตนะครับ ซึ่งทางความเห็นของกรรมการการนะครับ ได้เห็นด้วยในหลักการนะครับ ซึ่งตรงนี้นะครับ ผมไม่ทราบนะครับ ก็เลยต้องถามทางยกร่างนะครับว่า ผมหาทางออกให้เองเลยนะครับว่า ไม่ทราบว่า ไปเกี่ยวเนื่องกับมาตรา ๕๓ หรือเปล่า แต่ในส่วนตรงที่ผมแปรอย่างไม่เป็นทางการนั้น ทางกรรมการยกร่างวันนั้นบอกไว้ว่า รับในเรื่องของบุคคลผู้วิกลจริตเรียบร้อยแล้วนะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อนุไหนครับ นี่พูดถึงอนุไหน

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : อนุ ๖ ครับ ๔๐ (๖) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พูดถึงวิกลจริตด้วย

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ใช่ครับ มีคำว่า ผู้วิกลจริต ด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่เห็นอยู่ในคำแปรญัตติเลย

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : มีอยู่ในเอกสาร หมายเลข ๒ ครับ ที่สรุปความเห็นอย่างไม่เป็นทางการนะครับ ซึ่งตรงนี้นะครับ คำนี้ทางกรรมการยกร่างตอนนั้นแจ้งว่า ตกลงแล้ว รับคำเรียบร้อยแล้วนะครับ ในส่วนประเด็นตรงนี้ ไม่ทราบว่า พอถึงเวลาแล้วมันหายไปได้อย่างไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มันหายไปเพราะเขาไม่เอานะครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ไม่ครับ เพราะที่แรกบอกว่า รับ นะครับ เห็นด้วยนะครับ เพราะไม่อย่างนั้นท่านสุรชัย ไม่ใช่ระวางนะครับ คำมันหายไป แล้วก็พอเรามาทบทวน

ขอความชัดเจนนี้ครับ แล้วตกลง การตกลงนั้น คือ เอา หรือไม่เอา นี่เป็นสิ่งที่ ต้องฝากรบกวนดู
ด้วยนะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ เพราะผมเคารพท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านไป
ตกลงกับเขาจริงหรือเปล่าครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : คือ ความจริงตอนนั้นก็ประชุมรอบ
ครับ แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้ไปทั้งละครับ แต่ที่นี้บุคคลวิกลจริตจะมาพูดคุยในกระบวนการ
ยุติธรรมมันไม่รับกัน ทางคณะกรรมาธิการจึงเอาไปไว้อยู่ในมาตรา ๕๓ ว่า เขียนเป็นบททั่วไป
เลยว่า บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ คือทุก ๆ เรื่องนะครับ ซึ่งพอ
ถึงมาตราโน้นคงจะพิจารณาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวไป
มาตราโน้นนะครับ (๗) กรรมาธิการเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ มีท่านติดใจไหมครับ ของท่านพิเชียร
ของท่านมี เจ็ด แปด เก้า สิบ นะครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เจ็ด
แปด เก้า สิบ ของท่านนี้ ตรงกับเจ็ด แปด ของกรรมาธิการหรือเปล่าครับ ตรงหรือไม่ตรงกันก่อน
เดี๋ยวจะได้ค่อย ๆ แก่

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผม พิเชียร นะครับ ไม่ตรงครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ตรง
อย่างนั้นเอาของกรรมาธิการก่อนนะครับ เดียวของท่านเพิ่มนี้ค่อยว่ากัน ต่อจากของกรรมาธิการ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : แล้วท่านจะไม่ให้ผมชี้แจงอะไรบ้างเลยหรือ
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวค่อย
ชี้แจง เอาของกรรมาธิการก่อนนะครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กรรมาธิการเพิ่ม (๗) กับ (๘) นะครับ มีท่านใดติดใจไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี
ผ่านนะครับ บอกจะผ่าน ยกมือเลย ท่านวิทยาก่อนครับ เชิญครับ ๗ ก่อนนะ ท่านวิทยา

นายวิทยา คชเชื่อน : ครับผม กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม วิทยา
คชเชื่อน ใน (๗) นี้ ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว
เป็นธรรม การต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือการได้รับทราบพยานหลักฐานครบถ้วน
การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ใน
ทั้งหมดนี้มีข้อความที่มันรู้สึกว่าจะขัด ๆ อยู่หนึ่ง คือ เรื่องของการต่อสู้คดีอย่างพอเพียง นี่มัน
หมายถึงอย่างไร แล้วก็ข้อความอีกอันหนึ่งว่า การตรวจสอบหรือการได้รับทราบพยานหลักฐาน

นี้เพียงรับทราบเท่านั้นนะครับ อย่างครบถ้วนนี้ ๒ คำครับ การต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การได้รับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ๒ คำถามครับ ท่านสุรชัย (๗) หรือเปล่าครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ผมกราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า สำหรับข้อความใน (๗) นี้ เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ที่ผมเห็นด้วยว่า จะเป็นประโยชน์ในเชิงของการคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ผมมีปัญหานี้ครับว่า เนื้อหาใน (๗) นี้ ดูแล้วจะมีข้อความบางส่วนที่ไปขัดแย้งกับ (๔) หรือไม่ เนื่องจากใน (๗) เราพูดถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ขณะเดียวกันใน (๔) เราก็พูดถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยเช่นเดียวกัน เพียงแต่ว่าใน (๔) นั้น เราเอาเรื่องของสิทธิผู้ต้องหา สิทธิของจำเลยไปพูดรวมกับสิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของโจทก์ สิทธิของคู่กรณี สิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วก็พยานในคดี ตรงนี้เองผมมีความเห็นว่า อาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อน แล้วก็ความขัดแย้งกันเองในตัว ระหว่าง (๔) กับ (๗) ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะฉะนั้น ผมเห็นว่า ถ้าเราจะแยก (๗) มาพูดถึงสิทธิของผู้ต้องหา หรือสิทธิของจำเลยแล้ว ก็ควรที่จะมีการปรับปรุงถ้อยคำของ (๔) เสียใหม่ โดยตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลยออกจาก (๔) แล้วมาใส่รวมไว้ (๗) ที่เดียว ก็จะทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น ขณะเดียวกัน ผมกราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า เมื่อครู่ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงให้ทราบว่า ท่านยอมเพิ่มเติมข้อความคำว่า ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ลงใน (๗) แล้ว ท่านควรจะต้องเพิ่มเติมลงไปด้วยใน (๔) มิฉะนั้น จะทำให้เกิดปัญหาว่า เราคุ้มครองแต่สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างถูกต้องรวดเร็ว และเป็นธรรม แต่ผู้เสียหายเองกลับไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าว ขอให้ที่ประชุมพิจารณาคำครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียร และที่ท่านการุณ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ขอบคุณท่านประธานเป็นอย่างมาก กระผมพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ กระผมได้แปรญัตติไว้ในมาตรา ๔๐ นะครับ (๗) (๘) (๙) และ (๑๐)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่าน
เดี๋ยวเอาไว้ที่หลังนะครับ คือเลขของท่านไปต่อเลข ๖ ใหม่นะครับ แต่กรรมวิธีการเขาเดิมมา
เหมือนกัน เอาของกรรมวิธีการก่อน เดี่ยวของท่านค่อยต่อกรรมวิธีการนะครับ คือมันคนละเรื่องกัน

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ผมขออนุญาตเรียนถามว่า แล้วที่ผมแปรไว้
นี้จะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยวว่า
กัน เอาของกรรมวิธีการให้จบก่อน

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : เอาของกรรมวิธีการก่อนนะครับ โอ.เค. ครับ
ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านการุณ เชิญครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพ การุณ ไสงาม นะครับ คือ (๗) นี่ท่าน
ประธานครับ ก็คือการนำรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๑ เดิมนะครับ กับ ๒๔๒ เดิมเหมือนกันอีก
นะครับ -----

มาผสมรวมความกัน และตัดออก แต่ก็มาขึ้นใจอยู่อันหนึ่งครับ ขึ้นใจมากนะครับ ในฐานะ
 ทนายความ ท่านนายกสภาทนายความคงมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ คือตัดคำว่า คดีที่รวดเร็ว
 และต่อเนื่อง ท่านตัดคำว่า ต่อเนื่อง ออกนะครับ ซึ่งเราพบปัญหามากในการทำคดีอันนี้ ท่าน
 นายกสภาทนายความคงมีบทบาทสำคัญ ต้องขอบคุณท่านนะครับ เป็นที่ประจักษ์ และก็ท่าน
 ประธานเสร็จด้วย ในฐานะทนายความพวกเรา เจอปัญหาหมด ต่อเนื่อง ต่อเนื่อง จนกระทั่งพวก
 เราจะขาดใจตายกันนะครับ เอาละครับ อันนี้ส่วนต้นนะครับ แต่ผมเห็นว่า ยังตกหล่นหรือเปล่า
 นะครับ เพราะในมาตรา ๒๔๑ เดิมก็ตาม ๒๔๒ เดิมก็ตาม ในหลักการเนื้อหาส่วนนั้นครับ เขา
 ใช้คำว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ท่านตก หรือท่านจะใช้หลักการ ทุกคดี ทุกประเภท ทั้ง
 อาญา ทั้งแพ่ง ทั้งศาลปกครอง แต่ศาลปกครองไม่ใช่จำเลยนี่ ศาลปกครองเป็นผู้ถูกกล่าวหา
 ท่านจะรวมถึงไหม ถ้าศาลปกครองและเป็นผู้ถูกกล่าวหา ท่านจะเติมนี้นี้ไหม หรือถือคำว่า
 จำเลย ในรัฐธรรมนูญ คือ ผู้ถูกกล่าวหาในคดีศาลปกครองด้วย ในขณะเดียวกันถ้าท่านเขียน
 เพียงอย่างนี้นะครับ จำเลยนี้เป็นจำเลยในคดีแพ่งก็ได้ครับ ท่านครับ ไม่จำกัดว่า จำเลยใน
 คดีอาญาอย่างเดียวจะครับ แต่ถ้าผู้ต้องหาครับ เป็นผู้ต้องหาที่อยู่ในคดีอาญา ใช่ไหมครับ ผม
 ว่า ท่านไปดู มาตรา ๒๔๑ กับ ๒๔๒ หลักการเดิมของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นะครับ ถ้าท่าน
 เติม ผมว่า จะชัดกว่า ขอบพระคุณครับ เพราะอันนี้เป็นส่วนเรื่องของการสอบสวนนะครับ ท่านดู
 นะครับ หลักการที่ (๗) ของท่านนี้นะครับ ว่าด้วยเรื่องของการสอบสวน การทราบ
 พยานหลักฐานอย่างครบถ้วน การช่วยเหลือจากทนายความ นี่เนื้อหาหลักการเป็นเรื่อง
 คดีอาญาทั้งสิ้นเลยนะครับ อันนี้ครับ เติมให้ครบจะดีกว่าครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
 พอดีคดีปกครองเขาใช้ชื่อว่า ผู้ฟ้อง กับ ผู้ถูกฟ้อง เขาไม่ได้ใช้ โจทก์ จำเลย

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ผู้ร้อง กับ ผู้ถูกร้องครับ คดีปกครองครับ

นายอัมพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
 อย่างนี้ครับว่า ทางคดีปกครองนั้น รัฐเป็นจำเลย เพราะฉะนั้น คงไม่ต้องให้หลักประกัน ไม่
 เหมือนอย่างคดีอาญาซึ่งบุคคลธรรมดาเป็นจำเลย ก็เลยสิ่งที่ (๗) จึงเขียน และก็ไม่ได้เจาะจง
 เป็นคดีปกครอง เราเอาแต่คดีอาญานะครับ

LIRT

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียว
ท่านการุณ ให้พูดจบก่อน

นายอัษฎพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : โดยวิธีพิจารณาของคดีปกครองนั้น
สิ่งเหล่านี้มันจะไม่ได้อยู่ในลักษณะของคดีปกครอง เพราะคดีปกครองนั้น คือ ประชาชนเป็น
ผู้เสียหายก็ยื่นคำร้องลงไป แล้วใช้ระบบไต่สวน ทางหน่วยงานของรัฐก็ต้องชี้แจง เอกสารต่าง ๆ
เหล่านั้นหน่วยงานของรัฐเขามีอยู่พร้อมเพรียง เขาไม่ต้องไปร้องขอจากใคร ที่จะตรวจสอบ
จากใคร แล้วก็ในเรื่องทนายความ เนื่องจากเป็นรัฐ อัยการมีหน้าที่ช่วยเหลืออยู่ การประกันตัว
ก็ไม่มีในคดีปกครอง เพราะฉะนั้นมันโดยลักษณะของถ้อยคำ มันจะจะไปทางคดีอาญา
โดยสมบูรณ์แล้วนะครับ ขออนุญาตกราบเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านการุณติดพันไหมครับ

นายการุณ ไสงาม : ติดพันครับ ถ้าอย่างนั้นท่านครับ เอาให้ชัดเจนตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ ๒๔๒ ฉบับปี ๒๕๕๐ เลยเป็นอย่างไรครับ ใช้คำว่า ในคดีอาญา
ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา มันก็จะครบเลย ที่นี้ไม่ต้องอธิบายอะไรกันอีกแล้ว มันบิบบิปปไป
ที่ตรงจุดนั้นเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน
เสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ ท่าน สสร.
กระผม เสริมเกียรติ วรดิษฐ์ สสร. กระผม ความจริงแล้วถ้า (๗) ไม่ใช่กรรมาธิการแก้ไข ผมก็ไม่
มีสิทธิขึ้นมาอภิปราย เมื่อ (๕) ผมก็อยากจะอภิปราย แต่ว่าอภิปรายไม่ได้ ซึ่งท่านคมสันกับ
ท่านประธานก็พยายามพูดว่า ถ้าเป็นคดีอาญา มันก็จบ จริง ๆ กระบวนการของมาตรา ๔๐
มันเป็นเรื่องอาญาตลอด คราวนี้มา (๘) มาเป็นแพ่ง ก็เรียกว่า เป็นสิ่งที่ดี ประชาชนฟังแล้ว
ชื่นใจ แล้วผู้อภิปรายคัดค้านนะ ให้ถูกกฎหมายในการออกกฎหมาย ก็จะเสียคะแนน หาวไป
ตัดสินสิทธิประชาชนที่คุ้มครอง -----

ถึงบอกว่า สิ่งที่จะคุ้มครองคดีแพ่ง คดีปกครอง คดีอะไร มาไว้ตรงท้าย (๘) มันจะชัดเจน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยังไม่ถึง (๘)

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : นี่เราพูด (๗) แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : เมื่อกี้เกริ่นให้เห็นหน่อยว่าอยากจะทำ แต่พูดไม่ได้ ที่นี้ตอนนี้อยู่ได้สิทธิ์ได้แล้ว ผมขอกราบเรียนว่า อย่างที่ท่านการุณพุดนี้ถูกต้อง ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการคุ้มครองนี้ แท้จริงแล้วนี้ กระบวนการทั้งหมดในเนื้อหามันเป็นคดีอาญาทั้งสิ้น ซึ่งถ้าจะให้ใสให้มันชัดเจน ก็คือ คดีอาญา แต่ถ้าไม่ใสให้ชัดเจน วันหลังก็จะมานั่งตีความอยู่ว่า มันเป็นคดีอาญาอย่างเดียวหรือเปล่า อีกประการหนึ่ง ตรงนี้ทางฝ่ายจำเลย ทางฝ่ายทนายนี้ก็จะไม่คัดค้าน แต่ฝ่ายทางอัยการ หรือพนักงานสอบสวนนี้ก็ท้วงติงใน (๗) ว่า การที่ว่ามีสิทธิที่จะได้รับทราบ ตรวจสอบและทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน คำว่า อย่างครบถ้วน นี้ แปะไฟเล่นเลยครับ ต้องเอาสำนวนสอบสวนทั้งหมดมาแบให้ดูหมดเลย รู้ใส่รู้พุงหมดเลยว่ามีพยานที่ปาก มีหลักฐานสำคัญตรงไหน และพยานสำคัญที่จะชี้เป็นชี้ตายติดคุกหรือไม่ นะ ชื่ออะไร ก็ไปติดต่อพยาน ก็ไปทำให้พยานมันหายไป ตรงนี้อันตรายนะครับ เมื่อก่อนนี้ในรัฐธรรมนูญเก่า ในกฎหมายเดิม ๆ นี้ เอาแค่รับทราบพยานหลักฐานพอสมควรเท่านั้น ถ้าอย่างครบถ้วน นี้แปลว่า ต้องเปิดใส่เปิดพุงหมดเลยนะครับ ผมยังเป็นห่วง ตระหนักว่า ท่านไปคุ้มครองให้สิทธิตรงฝ่ายผู้ต้องหา จำเลยนะ โดยไม่มีขีดจำกัด กลับเป็นผลร้าย กระบวนการยุติธรรมนี้ต้องเป็นธรรมทั้งฝ่ายผู้เสียหายและผู้ต้องหา ถ้าให้ผู้ต้องหาเป็นธรรมได้มากจนเกินขอบเขต ผลร้ายก็ตกกับผู้เสียหาย แล้วก็สังคมเองก็จะได้รับผลร้าย เพราะว่า โจรนี่นะครับ เมื่อรู้ใส่รู้พุงนี้แล้วเวลาผู้คดีหลุดหมดนี้ กระบวนการความสงบเรียบร้อยก็หายไป ผมต้องขอติติงหน่อยว่า ตรงนี้มันดี แต่ขอว่า คำว่า ครบถ้วนนี้ เอาพอสมควรได้ไหมครับ ขอบคุณมาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ เมื่อกี้ท่านวิทยาทามไว้ กรรมวิธีการยังไม่ตอบเลยครับ การต่อสู้เพียงพอนี้หมายความว่าอย่างไรครับ เชิญท่านเดชอุดมครับ

LIRT

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมธิการ) : ท่านประธานครับกราบขอพระคุณครับ กราบขอพระคุณข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ใน (๗) ของ มาตรา ๔๐ นี้ ยอยากจะกราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลาย เพื่อโปรดทราบว่า หลักการของการกฎหมายนั้น ก็คือว่า ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นยังถูกสันนิษฐานว่า เป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะถึงคำพิพากษาในชั้นที่สุดว่า เขาเป็นผู้กระทำความผิด เพราะฉะนั้นเขาไม่ใช่โจร เขาไม่ใช่โจร ผมขออนุญาตพูดอย่างนี้ เพราะว่า ในประเทศไทยเรานั้น รัฐธรรมนูญทั้ง ๑๗ ฉบับ ไม่เคยรับหลักประกันผู้ต้องหา แล้วเราก็ใช้อำนาจอย่างนี้มาตลอด การเข้าจับกุม การเข้าตรวจค้นก็ทำได้ โดยใช้อำนาจฝ่ายปกครอง ท่านไปดูสิครับ ตั้งแต่ ๒๕๐๐ มา เมื่อเราใช้ประมวลกฎหมายอาญา เมื่อรวมอำนาจสอบสวนและสืบสวนเข้าด้วยกัน จาก ๒๔๐๐ ก่อนนั้นนะครับ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๙ นั้นนะ อำนาจสอบสวนอยู่ที่อำเภอ แต่พอมารวมกันแล้ว ๕๐ ปีนี้ ท่านถอนไม่ออก และท่านเห็นไหมครับว่า ในปัจจุบันนี้กรมราชทัณฑ์เองกับอภก กระทรวงยุติธรรมเองกับบอกว่า ผู้ต้องหาที่ติดคุกอยู่นี้ จำเลยที่ได้รับการพิพากษานี้ มันมาจาก พยานเท็จ ในเอกสารเท็จถึง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ (Percent) และจำนวน ๒ แสนคน ท่านลอง คิดดูสิครับ ถ้าเป็นญาติพี่น้องเราจะเป็นอย่างไรครับ ตรงนี้ครับกราบเรียนวิงวอนว่า อันนี้ไม่ได้เขียนขึ้นมาเพื่อจะทำให้สังคมเราเปลี่ยนแปลงได้ภายในวินาทีนี้ วันนี้ แต่เขียนมาบนหลักการของปฎิญาสาภกลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง คำที่ท่านถามทางกรรมธิการนะครับ เรื่องการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอนี้ เขียนไว้เลยครับ ท่านไปเปิดดูได้ อันนี้ลอกเขามาเลย ต้องพูดอย่างนี้ เพราะว่าเราไม่รู้จักสิทธิ อันนี้ครับ ของผู้ต้องหาและจำเลยว่า การต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ นั้นหมายความว่าอย่างไร -----

เพียงพอหมายความว่า ถ้าในประเทศที่เขาพัฒนาแล้วนี้ เมื่อวางสำนวนสั่งฟ้องเขาแล้ววันนี้ ต้องเปิดเผยครับ ตัวพยานของฝ่ายอัยการจะตายไหมครับ ก็มีครับ กับบอกว่า มีสิทธิได้รับความคุ้มครองใน (๕) ต้องคุ้มครองเขาสิครับ อย่าเอาข้อยกเว้นมาแก้ไขหลักครับ ต้องกราบเรียนด้วยความเคารพ ถ้าท่านเอาข้อยกเว้นมาแก้ไขหลักนี้ ประเทศเราก็จะเป็นอย่างนี้ครับ จะเอาข้อยกเว้นใหญ่กว่าอยู่เสมอ หลักของสิทธิมนุษยชนที่มีแต่ตัวตนมาตั้งแต่กำเนิดนั้น ก็คือ การได้รับการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ เพียงพอแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของรัฐที่ทำกฎหมายฉบับนี้ ไม่ใช่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างขณะนี้ ปัจจุบันนี้ที่แก้กันมาตั้งแต่สมัยยุคปฏิวัติ ต้องกราบเรียนนะครับว่า คำ คำนี้ไม่ได้เป็นคำแปลปลอม นะครับ คำที่ ๒ นะครับ การตรวจสอบหรือรับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน ท่านที่ประกอบวิชาชีพทนายความท่านอื่น ก็ทราบว่า วันที่ท่านสามารถที่จะตรวจดูสำนวนได้ คือ วันที่พนักงานอัยการถามพยานปากสุดท้ายเสร็จแล้ว ผมถามท่านที่เคารพ ท่านที่ประกอบวิชาชีพกฎหมายทั่วประเทศเลยครับว่า มีประเทศไหนไม่ทำอย่างนี้ อย่าตอบผมว่า ประเทศคอมมิวนิสต์นะครับ มีไหมครับ ประเทศประชาธิปไตยมีอย่างนี้ไหม ต้องช้อนกันไว้มีไหมครับ แล้วความเสมอภาคในการต่อสู้คดีเพื่อความยุติธรรมอยู่ตรงไหนครับ คำ คำนี้ก็อีกเช่นเดียวกันครับ ไม่ได้เอามาจากไหน เอามาจากข้อยุติของข้อเท็จจริงที่เขาฟังแล้วทั่วโลกว่า สิทธิของผู้ต้องหา นั้น ที่จะตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่พยานเอกสาร วัตถุพยาน ถ้อยคำพยานนั้น ต้องได้รับทราบอย่างเต็มที่และครบถ้วน ไม่เช่นนั้น ท่านจะเอาเขาเข้าคุก ท่านจะยึดทรัพย์เขา ท่านจะเอาเขาเข้าคุก ต้องบอกก่อนครับ ไม่มีการยัด ไม่มีการปกปิดข้อเท็จจริงครับ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพ ผมกราบเรียนว่า ๒ ถ้อยคำนี้เป็นคำสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่จะยืนในหลักการว่า ประเทศไทยซึ่งได้ให้สัตยาบันกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ไม่เช่นนั้น หลักการที่เราเขียนอยู่แล้ว เราจะพยายามแก้ไขเป็นคำอย่างอื่นนั้นเราหาคำแปลไม่ได้ ผมกราบเรียนยืนยันว่า อันนี้เป็นคำที่ใช้อย่างกลาง และหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายนั้นต้องพยายามที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามถ้อยคำที่บัญญัติไว้ครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณครับ กระผมว่าพอเข้าใจแล้วมั้งครับ เราอภิปรายและก็ชี้แจงไปนี่นะครับ มีตั้งหลายท่านยกมืออยู่ท่าน ผมว่าพออธิบายเราเข้าใจ เออ ใช่ ไม่ใช่ แล้วเราก็มานั่งตัดสินใจกันว่า

เอาหรือไม่เอา อย่างนั้นมันก็จะไปเรื่องอื่น คือ มาตรา ๔๐ บางทีบางท่านอาจจะบอกมาตราเดียว
ไม่ไปไหนเลย จริง ๆ แล้วมีเจ็ดแปดอนุะครับ ก็คือเอาของเก่าใน ๒๕๔๐ ว่าไปได้เป็นสิบ
มาตรานะครับ เอามารวมอยู่ในมาตรา ๔๐ มาตราเดียวนี้ นะครับ ก็เลยต้องมีหลายประเด็น
นะครับ กรรมการอธิบายยังติดใจ เอาครับ จะให้จบแล้วครับ ช่วยกระชับนะครับ
ท่านเสริมเกียรติ ท่านอรรถรัตน์ อาจารย์วัชรานะครับ เอาขอให้กระชับเลยครับ เชิญครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบขอบคุณท่านประธาน ท่านกรรมการ ท่าน
สสร. กระผม เสริมเกียรติ วรดิษฐ์ สสร. กระชับนิดเดียวครับ ประเด็นที่จะพูดก็คือ เรื่อง
พยานหลักฐานอย่างครบถ้วนนี้นะครับ กระผมขอกราบเรียนว่า ท่านต้องไปดูวิชาญา ฉบับ ๒๒
ในบทบัญญัติเรื่องวันที่ศาลนัดตรวจพยานหลักฐาน แก่แล้วตามสากล ก็คือ ฝ่ายอัยการนี้ต้อง
ระบุพยานให้ครบทุกอย่าง รวมทั้งเอกสารหลักฐาน แล้วก็ต้องเอาหลักฐานทุกอย่างเอามาให้
ศาล เอาให้ฝ่ายจำเลยดู แต่มียกเว้นครับ ยกเว้นคำให้การพยานบุคคล เห็นไหมครับ เขายกเว้น
ว่า คำให้การพยานบุคคลยังเป็นความลับ ยังมีความจำเป็นที่ไม่ต้องเอามาเปิดดูในวันตรวจ
พยานหลักฐาน สาเหตุก็คือว่า อันที่ ๑ ถ้าหากดูไปแล้ว ความเป็นธรรมไม่มี จะรู้ว่าพยานบุคคล
ไปรู้เรื่องอะไร รู้ว่าจำเลยทำผิดอย่างไร ฝ่ายจำเลยก็ไปหาทางที่จะต่อสู้ หรือว่าหาพยาน อาจจะ
มีจริง หรืออาจเป็นพยานเมก (Make) ขึ้นมาในการต่อสู้คดี อันที่ ๒ ก็จะได้รู้ว่า พยานบุคคลของ
ผมอยู่ที่ไหน ปากคำคดีที่จะชี้เป็น ชี้ตาย จะทำให้จำเลยรับโทษหรือยกฟ้องเป็นอย่างไร ตรงนี้
หลักสากลเขาก็ไม่เปิดเผยทั้งหมดหรอกครับ -----

เรื่องพยานบุคคลนี้ผมขอกราบเรียนว่า เป็นเรื่องสำคัญ และถ้าเกิดการพิจารณาของ สสร. แห่งนี้ จะไปยกทั้งมาตราว่า ผ่าน ไม่ผ่านคงไม่ได้ คงต้องดูทั้งเป็นอนุไป เพราะว่าบางอนุนี้ ส่วนใหญ่ผมให้หมดเลยนะครับ จะมีเรื่อง (๘) เรื่องว่า การที่จะเปิดเผยพยานหลักฐานอย่างครบถ้วนนี้ ผมคิดว่า เป็นผลร้ายกับสังคมครับ ขอขอบคุณมาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณ ท่านอรรถวิรัตน์ เชิญครับ (๗) นะครับ ท่านอรรถวิรัตน์ครับ อย่างนั้นยังไม่พร้อม ก็ท่านวัชราก่อนเลยครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วัชรา หงส์ประภัสสร สสร. ครับ กระผมเห็นด้วยกับท่านผู้อภิปรายที่ผ่านไปแล้ว ๒ ท่านตะกี้เนี่ยครับ ที่อ้างถึงรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๔๑ นี้ครับ แต่ก็ขอให้มีการปรับปรุงแก้ไขบางส่วน เช่น ในเรื่องของเอกสารประกอบคำให้การของต่อนี้ ก็น่าจะกว้างขวางไปถึงพยานหลักฐาน คือ เอกสารอย่างเดียวไม่พอ อาจจะมีพยานหลักฐานอย่างอื่น เช่น กระสุนปืน หรือการพิมพ์ลายนิ้วมือ อะไรพวกนี้นะครับ ซึ่งเป็นพยานวัตถุ นอกจากนั้น ขอให้ปรับปรุงถ้อยคำจากมาตรา ๒๔๑ มาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการสอบสวนของตำรวจนี้นะครับ ให้มีทนายความอยู่ด้วย ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอรรถวิรัตน์ยังติดใจไหมครับ

นายอรรถวิรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่เคารพ กระผม นายอรรถวิรัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ กระผมเห็นด้วยกับทางเจตนารมณ์ที่ท่านกรรมาธิการกล่าวถึงเมื่อคืนครับ เพียงแต่ว่า กระผมอยากจะเพิ่มความสมบูรณ์เข้าไปในส่วนที่ได้รับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน ผมอยากจะให้มีการเพิ่มเติมว่า ก่อนวันสืบพยาน หรือวันพิจารณาคดี เข้าไปด้วยครับ เพราะว่า มิฉะนั้นแล้วไม่รู้พยานหลักฐานอันนี้จะนำมาแสดงครบถ้วนเมื่อไร จะเป็นภายหลังการสืบพยาน อะไรต่าง ๆ ก็คือ ผมขอให้เพิ่มเติมข้อความตรงนี้ไปนะครับ แล้วก็ขออนุญาตกราบเรียนถึงเหตุผลเล็กน้อยครับ ผมว่าที่ผ่านมาในกระบวนการยุติธรรมซึ่งทนายรุ่นเก่า ๆ ก็เคยเจอในลักษณะที่ว่า พยานหลักฐานมีการทำย้อนหลังที่เป็นพยานหลักฐานเท็จ ก็พอจะเจออยู่บ้างนะครับ มีการทำตรงนี้ขึ้นมา แล้ว

เมื่อมีการมาเปิดเผยในขณะที่มีการนำสืบพยานก็จะทำให้ลูกความ หรือว่าจำเลยได้รับความเสียเปรียบ เนื่องจากว่าไม่สามารถที่จะตรวจสอบถึงความถูกต้องแท้จริงของเอกสารฉบับนั้นได้ แล้วนอกจากนั้น ที่ผมมองว่า ทางพนักงานอัยการ หรือว่าทางพนักงานสอบสวนนี้ ไม่ได้ได้รับความเสียเปรียบ ก็คือ ก่อนที่จะมีการสืบพยาน บุคคลเหล่านั้นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตรงนั้น ก็มีการซ่อมพยาน มีการนำพยานเข้ามาให้ดู มีเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุพยานได้ครบถ้วนอยู่แล้วนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ อาจารย์ก้านรงค์ครับ

นายก้านรงค์ จันทิก : กระผม ก้านรงค์ จันทิก สสร. นะครับ ประเด็นนี้คนเดียวครับท่านประธาน กระผมอยากจะเรียนถามกรรมการนิติบัญญัติ เพราะว่าเหตุว่า (๗) นี้ มันเป็นชั้นในระดับสอบสวนกับดำเนินคดี ถ้าหากว่า ท่านให้การตรวจสอบ หรือได้รับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน คำว่า ครบถ้วน ของท่านนั้นมันกินความแค่ไหน ถ้ารวมทั้งหมดในชั้นของการสอบสวนด้วย พยานหลักฐาน ถ้อยคำของพยานบุคคลทั้งหมด จะต้องให้ผู้ต้องหาได้รับทราบอย่างครบถ้วนนั้น กระผมไม่เห็นด้วยนะครับ แต่ถ้าไม่เห็นด้วยใน (๗) ตรงนี้ แล้วจะสมควรแก้ไขอย่างไร เพราะว่า ถ้าครบถ้วนทั้งหมดนั้น กระผมคิดว่า คงจะรับไม่ได้ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ครบถ้วนไม่ดีหรือครับ จริง ๆ ก็เอาเขาไปติดคุก ไปประหารชีวิต ให้เขารู้ก่อนไม่ดีหรือครับเดียวท่านเสวตครับ ท่านเสวตมีอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธาน ขอบคุณครับ ผม เสวต ทินกุล ครับ เรื่องครบถ้วนนี้ ผมก็สงสัยครับท่านประธาน เพราะว่า มันจะเป็นข้อกฎหมายที่มัดคอกันหรือเปล่าว่า อย่างเช่น ผมยกตัวอย่างว่า -----

เวลานำสืบในคดีอาญาอย่างนี้นะครับ เอาเอกสารมาถามกับศาล โดยไม่ส่งบัญชีพยานก่อน เพราะคดีอาญานี้ไม่ต้องส่งบัญชีพยานก็ได้ ก็นำสืบกันเลย มันก็ปรับตัวไม่ทันอย่างที่ท่าน อรรถศรีเห็นว่าละครับว่า จะเป็นเอกสารปลอมหรืออะไรพิสูจน์กันยาก แล้วก็ผลการพิจารณาคดี มันหักล้างกันไม่ได้ นะครับ เพราะฉะนั้นถ้าส่งครบถ้วน มันจะเป็นเดดล็อก (Deadlock) หรือเปล่าว่า ไม่สามารถที่จะชี้มูลความผิดได้ หรือว่าฝ่ายจำเลยก็ดี ก็หักล้างยาก นะครับ เพราะฉะนั้นผมขอตั้งเป็นข้อตั้งตรงนี้ครับผม ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กรรมการธิการยื่นตามร่างกรรมการ หารือจะตอบ หรือจะแก้ไขครับ ท่านอรรถศรีครับ อาจารย์ กล่าวถึงข้อเพิ่มเติมอีกนิดหรือครับ

นายก้านรงค์ จันทิก : นิดเดียวครับ กระผมขอเปลี่ยนคำว่า ครบถ้วน เป็น ตามสมควร ได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน กรรมการธิการครับ ตัดสินใจครับ จะยื่น จะอะไรก็ตัดสินใจ สมาชิกเขาฟังครบถ้วนแล้ว ตอนนี้จะ ลงคะแนนแล้ว ท่านจะเอาอย่างไรก็เอาเลยครับ

นายอรรถ จารุจินดา (กรรมการ) : กรรมการได้หารือแล้ว เห็นด้วยกับ ท่านก้านรงค์ ว่า เปลี่ยนคำว่า ครบถ้วน เป็น ตามสมควร ครับ นอกนั้นข้อความก็คงเดิมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ นะครับ ท่านสมาชิกครับ ได้นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ (๗) ผ่านไปนะครับ (๘) ครับ (๘) มีท่านใดตั้งใจไหมครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ เมื่อก็ค้าง (๘) อยู่ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ (๘) ของกรรมการที่ ไปแก้ไขเพิ่มเติมนี้ ผมก็ไม่ตั้งใจของท่านนะครับ แต่ว่า ตั้งใจของกลุ่มผมที่ได้เสนอไว้ว่า การ เผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่ง ชื่อ หรือว่าชื่อสกุล ภาพ หรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนนี้ จะกระทำมิได้ คือ ไม่น่าจะเอาเด็กและเยาวชนนี้นะครับ

ไปเอาข้อมูลส่วนบุคคลนี้ไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ อันนี้เห็นด้วยไหมครับ คือถ้าไม่เห็นด้วย ก็อยากจะถามเหตุผลว่า เห็นท่านก็แก้ให้ตั้งเยอะแยะแล้ว ก็ดี แต่ว่าอันนี้ยังไม่เห็น ก็ถามว่า ตกหล่นไป หรือเพราะเหตุใด อย่างไรนะครับ จะได้อภิปรายได้ถูก จะได้ประหยัดเวลา ไม่อย่างนั้นผมพูดไปมันก็ยืดยาวว่า มันควรจะปกป้องเด็กอย่างไร ขอถามท่านก่อนก็แล้วกัน ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ อาจารย์วิชาใช้ไหมครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ คือ ในกระบวนการที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนนี้ เรามีพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มีถ้อยคำอย่างที่ท่านต้องการครบถ้วนแล้วครับ เราปกป้องหมดครับในกระบวนการพิจารณาคดี ซึ่งขณะนี้ คุ้มครองขยายขอบเขตทั่วประเทศแล้วนะครับ เพราะว่าจะมีศาลเยาวชน แล้วก็ศาลแผนกคดี เยาวชนและครอบครัวด้วยนะครับ ส่วนที่จะตกหล่นนี้ จะไปอยู่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งจะครบถ้วนเลยครับ มีอันนี้เป็นพื้นฐานแล้วครับ ท่านอาจารย์ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ นะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ท่านสวิงรับได้ไหมครับ อะไรที่ดูว่าผ่านได้นะครับ โดยไม่ขัดกับ หลักการและไม่เสียหายนะครับ

นายสวิง ตันอุด : ครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าผมจะเร่งเต็มที่นะครับ ท่าน ประธานครับ ผมคิดว่า จริง ๆ แล้วในเรื่องนี้ ถ้าท่านกรรมาธิการบอกว่า มีอยู่แล้ว และถ้าสมมุติ อยู่ในรัฐธรรมนูญด้วย และเพื่อที่จะเขียนในสิ่งที่มีอยู่แล้วนี้ ก็ไม่น่าจะเป็นเรื่องเสียหาย ผมคิดว่า เรื่องนี้สำคัญครับ เพราะว่าผมดูนี่นะครับ ทุกอันนะครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่ามันก็มีอยู่ แล้ว แล้วก็จริง ๆ แล้วหลายคำนี้ครับ ผมคิดว่า ถ้าชาวบ้านมาอ่านนี่ครับ ผมในฐานะของ ชาวบ้าน ก็คงจะไม่ค่อยมั่นใจมากนักนะครับ เพราะว่าหลายคำนี้ครับ ใช้คำว่า สมควร เท่าที่ จำเป็น อันสมควร ที่เหมาะสม อย่างเหมาะสม อย่างพอเพียง ซึ่ง โอ้โฮ ตรงนี้เองนี่ครับ

LIRT

กว้างขวางเป็นมหาสมุทรมากเลยครับ แล้วจริง ๆ แล้วนี่ตรงนี้เองบ้านเรา ๆ ก็รู้อยู่เนอะครับว่า การ
ตีความในเรื่องนี้ พอถึงที่สุดนี้ก็มีทางเลือกปฏิบัติอยู่เต็มไปหมดนะครับ -----

- ๖๒/๑

ที่นี้ผมคิดว่า ถ้าสมมุติเราใส่ (๘) ผมไม่ติดใจ (๘) ท่านนะครับ แต่ว่าถ้าสมมุติจะใส่ของผม กับของกลุ่มนี้เข้าไปเป็นในเรื่องนี้อยู่ด้วย ซึ่งท่านบอกว่า มีอยู่แล้วนี้ ก็ไม่น่าจะขัดกัน เพราะผมคิดว่า เรื่องการคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญ หลายเรื่องนี้นะครับ ผมอยากจะอธิบายเรื่องนี้ครับ ที่เป็นประเด็นทางด้านสื่อ ทางด้านสาธารณะนี้นะครับ ยกตัวอย่างนะครับ คดีข่มขืน ๑ คดีนี้ เขาถูกข่มขืน ๔ รอบครับท่านประธาน ข่มขืนจากการปฏิบัติจริง ๑ ครั้งแล้ว ข่มขืนจากการที่จะต้องไปตรวจร่างกายอีก ๑ รอบ เป็นรอบที่ ๒ แล้วเขาจะต้องถูกข่มขืนจากกระบวนการสอบสวนนี้นะครับ อีกเป็นรอบที่ ๓ นะครับ เขาเริ่มอย่างไร เขาถอดตรงไหนเธอ เขาจับตรงไหนเธอ โอ้โฮ นี่ข่มขืนรอบที่ ๓ อีกครับ แล้วรวมทั้ง หลังจากนั้นสื่อออกไปตีแผ่กับทางสังคม นี่เขาถูกข่มขืนในรอบที่ ๔ ครับ แล้วหลังจากนั้น เขาอยู่กับในสังคมไม่ได้เลย ถ้าเราปกป้องตรงนี้เขา ในเรื่องเกี่ยวกับทางด้านสื่อนี้นะครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้ก็จะประโยชน์อย่างยิ่งครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คือเดี๋ยวนะครับ พอดี ๘ นี้ มี ๒ ๘ นะครับ ๘ ของกรรมาธิการนี้นะครับ มีท่านใดติดใจไหมครับ ไม่มีนะครับ ๘ ของกรรมาธิการ เมื่อก็เขาไป ๘ ของอาจารย์เจิมศักดิ์แล้ว นะครับ ๘ เรื่องในคดีแพ่งหรือครับ เชิญครับ ท่านเสวตครับ

นายเสวต ทินกุล : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสวต ทินกุล นะครับ ซึ่งที่แรกเลยที่ท่านประธานได้กรุณาว่า ถึง ๘ แล้ว ผมก็จะพูดตอนถึง ๘ แล้วครับ คือ ผมสงสัยในถ้อยคำอย่างที่ยกมาแล้วนะครับ เรื่อง ๘ ในคดีแพ่งนะครับ คือส่วนที่ ๔ สิทธิกระบวนการยุติธรรมนี้ ตอนแรกก็นึกว่าแค่คดีอาญา ตอนนี้นำรวมเป็นแพ่งแล้ว ก็เลยขอต่อเรื่องศาลปกครองครับ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อครับ องค์กระอิสระอื่น ๆ แล้วก็กระบวนการยุติธรรมเหมือนกันละครับ เพราะฉะนั้นผมไม่ได้ติดใจอะไรมาก ต้องแยกให้ชัดเจนครับ เพราะว่าถ้าเป็นอย่างนี้ต้องตัดข้อความ (๘) ออกไปเลยนะครับ เอาไปอยู่หมวดอื่นนะครับ มิฉะนั้นแล้ว ผมก็จะรวมแล้ว เพราะศาลปกครองก็มีเกี่ยวกับเรื่องแพ่ง แล้วก็วินิจฉัยเรื่องแพ่ง แล้วมาต่ออาญาต่ออีก แพ่งเกี่ยวเนื่องอาญาอีกคราวนี้ มันวุ่นวายไปใหญ่ครับคราวนี้ แล้วก็ตีความแล้วเขาก็ว่ากันอีก พวกหัวหมอกก็ลำบากครับ ก็ฝากกรรมาธิการพิจารณาเรื่องนี้ว่าต้องให้ชัด

นะครับ ผมว่าเห็นสมควรต้องตัดออกไปทั้งหมด ให้เป็นเรื่องของคดีอาญาอย่างเดียว แล้วเอาไปไว้ที่อื่นครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ กรรมการยืนยันใหม่ครับ ยืนยันไม่ต้องอธิบายแล้ว ผมจะถามแล้วนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ในส่วนมาตรา ๕๐ (๘) ที่กรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ครับ ถ้าท่านใดเห็นด้วยกับกรรมการที่เพิ่มขึ้น ให้กด เห็นด้วย ถ้าเห็นให้ตัดออก ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านที่เข้ามาใหม่ครับ ท่านใดที่เห็นด้วยกับร่างของกรรมการ ให้เพิ่ม (๘) ขึ้นมาในมาตรา ๕๐ ให้กด เห็นด้วย เห็นควรให้ตัดออก ให้กด ไม่เห็นด้วย ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนด้วยครับ เห็นด้วย ๗๑ นะครับ ไม่เห็นด้วย ๕ งดออกเสียง ๓ นะครับ (๘) เป็นไปตามกรรมการเสนอครับ

ที่นี้มีส่วนที่ค้างงะครับ เมื่อที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดถึง (๘) ของอาจารย์เจิมศักดิ์งะครับ ขอเอากลับไปให้ท่านสวีนงะครับ ที่อภิปรายไปแล้วงะครับ ในกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ เดียวให้กรรมาธิการตอบงะครับ ส่วนอาจารย์พิเชียรเดี๋ยวก่อนงะครับ อาจารย์วิชาครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ อีกครั้งครับ ก็ต้องขอขอบคุณครับ ที่ท่านคณะของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ขออนุญาตเอ่ยนาม -----

- ๖๓/๑

โดยเฉพาะท่านสวิง ที่กรุณาเป็นห่วงเป็นใยเกี่ยวกับเรื่องของเด็กเยาวชน ซึ่งอาจจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม สำหรับในรัฐธรรมนูญ เราพยายามบัญญัติไว้ในหลักที่เราเป็นกังวลว่าจะไปตีความในทางที่ผิด หรือว่าอาจจะตีความเกินเลย หรือว่าอาจจะขาดตกบกพร่อง เพราะมันเป็นเรื่องของสิทธินะครับ สำหรับในกรณีของเด็ก เยาวชน นั้น ผมขอเรียนต่อที่ประชุมว่า ผมเองมีส่วนในการเสนอร่างกฎหมายก็ดี หรือว่าได้มีการประชุมกับทางต่างประเทศ แล้วก็นำเอาหลักการมาใส่ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเราได้รับรองตั้งแต่ ปี ๒๕๓๒ นะครับ เราพยายามจะไล่กฎหมายทุกฉบับนะครับ ใส่ให้ครบถ้วน ขณะนี้ท่านอาจจะไม่คุ้นเคยกับกระบวนการพิจารณาคดีของเหยื่อ ซึ่งศาลเยาวชนของเรามีห้องพิจารณาคดีสำหรับเหยื่อก็คือ เด็ก และสตรี ซึ่งถูกพิจารณาคดีข่มขืน หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งจะต้องพบกับจำเลยเลย ไม่มีการเผชิญหน้านะครับ เราใช้โทรศัพท์วงจรปิดครับ แล้วจะไม่มีโอกาสได้พบกันเลย และกระบวนการนี้ก็ใช้ในกระบวนการสอบสวนด้วยนะครับ ในทางตำรวจ เพราะว่าวิธีพิจารณาความอาญาของเราก็ได้มีการปรับแก้แล้วนะครับ เราตามไล่แก้ทุกละเอียดยับเลยนะครับ ระบบของเราก็พยายามให้ความคุ้มครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเยาวชนผู้ตกเป็นเหยื่อนะครับ ผมเรียนยืนยันได้เลยว่า ในกระบวนการทางกฎหมายนี้ เราได้รับการรับรองจากสหประชาชาติแล้วนะครับว่า เราได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กทุกประการนะครับในเรื่องของการบัญญัติกฎหมาย และทางศาลเองนี้ ผม นอกจากที่จะเขียนกฎหมายให้ศาลเยาวชนทุกศาลนี้ปฏิบัติในเรื่องนี้แล้ว ผมยังเขียนคู่มือ แล้วก็ให้การอบรมคณะผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ ครบถ้วนหมดทุกกระบวนการแล้วว่า จะให้การดูแลและคุ้มครองเป็นอย่างดีครับ เพราะฉะนั้นท่านอาจารย์ทั้งหลายที่เป็นห่วงในข้อนี้ ผมขอยืนยัน และคงไม่ต้องบอกว่าด้วยเกียรติของลูกผู้ชายนะครับ ก็คือ ผมยืนยันได้เลยว่า ด้วยหลักของสิทธิของเด็กนี้ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเรามีหลักอยู่ว่า เดอะ เบสต์ อินเทอเรสต์ ออฟ เดอะ ไชลด์ (The best interest of the child) คือ ประโยชน์สูงสุดต้องตกได้กับเด็กเสมอครับ ในข้อนี้ถ้ามีข้อไหนตกหล่น ว่าประโยชน์สูงสุดไม่ตกได้แก่เด็กนี้ ท่านขอเพิ่มเติมได้ครับผม ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านอาจารย์สวิงครับ พอใจไหมครับ กรรมการชี้แจง

LIRT

นายสวิง ตันอุด : ผมคิดว่าอย่างนี้นะครับ ที่ท่านกรรมาธิการ ท่านประธานครับ ผม สวิง ตันอุด ครับ ผมคิดว่า ท่านได้เสนอ และเป็นห่วงเป็นใยเด็กและเยาวชนดีอยู่แล้ว และก็กฎหมายอื่น ๆ และกระบวนการอื่น ๆ เห็นบอกว่า ก็มีอยู่แล้ว และผมคิดว่า ถ้าจะเติมเรื่องนี้เข้าไปนี่นะครับ ก็อาจจะไม่ได้เป็นข้อเสียหายอะไร ก็ยังจะเป็นการดี เพราะว่าในบทของรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่กฎหมายปฏิบัติการอื่น ๆ ก็ปฏิบัติตามอยู่แล้วนี้ ซึ่งผมคิดว่า ก็ไม่ได้เกิดความเสียหายอะไรนะครับ อันนี้ประเด็นหนึ่ง ประเด็นอันที่ ๒ นี้ ผมคิดว่า อาจจะมีประเด็นที่แตกต่างกับท่านอยู่บ้าง ก็คือว่า เรื่องกระบวนการพิจารณาที่ผมยกตัวอย่างเมื่อกี้ เป็นเพียงแค่ตัวอย่างที่ผมเข้าใจว่า กระบวนการทางศาลนี้ก็ดำเนินการที่เหมาะสม สอดคล้อง ถูกต้อง อย่างที่ท่านชี้แจงอยู่แล้ว แต่ว่า ยังมีอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องเกี่ยวกับการเผยแพร่ต่อสาธารณะนี้นะครับ ที่เราอาจจะต้องคุ้มครองไว้ โดยประเด็น (๘) นี้นะครับ (๘) ของกลุ่มพวกผมนี้ไปเน้นเรื่องเกี่ยวกับการเผยแพร่ต่อสาธารณะนะครับ ซึ่งตรงนี้อาจจะไม่ได้มีไว้ตรงจุดใด ผมคิดว่า ถ้าจะใส่ไว้ ก็อาจจะไม่ก่อความเสียหายอะไรครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ อย่างนั้นผมขออนุญาตถามเลยนะครับ ท่านจะอธิบายไหมครับกรรมาธิการ จะยอมแล้วใช่ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : คือกราบเรียน ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานอีกนิดหนึ่งครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ก็เข้าใจท่านผู้แปรรูปแต่ที่ว่า กราบเรียนอย่างนี้ว่า โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้นจะเขียนแต่บทหลัก ๆ เพื่อจะให้บทนั้นเป็นบทประกันสิทธิ แล้วจะไปขยายรายละเอียดต่อไปในเรื่องต่าง ๆ บทบัญญัติในส่วนนี้เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยกระบวนการพิจารณานะครับ -----

แต่ว่า (๘) ที่ได้กรุณาเสนอนั้นนี้ เป็นเรื่องทีนอกเหนือจากกระบวนการพิจารณา แต่เป็นเรื่องการป้องกันเด็ก ซึ่งจะมีอยู่ บทบัญญัติต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในชื่อเสียง สิทธิของเด็กเองก็จะมีเขียนรองรับ แล้วแต่ถ้าเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณา ก็จะไปอยู่ใน (๖) การเขียนเฉพาะเรื่องนี้อยู่ในสิทธิกระบวนการยุติธรรมเข้าป็นั้น จะทำให้สิทธิอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่แท้จริง ที่เกี่ยวกับเด็กนั้น จะถูกลดความสำคัญลง กระผมเองเลยขออนุญาตว่า การเขียนที่ร่างที่กรมการการเสนอ ประกอบกับมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และสิทธิของเด็กและเยาวชนในส่วนต่าง ๆ นั้นมีอยู่ครบถ้วนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์เจิมศักดิ์

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผม เจิมศักดิ์ครับ ท่านประธานครับ ตกลงครับ ยอมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านวิทยาอยู่ในญัตตินี้หรือเปล่าครับ ญัตตินี้ กลุ่มอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ท่านมีอะไรเชิญ เชิญฟังท่านก่อน ว่าอย่างไรนะครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : ขออนุญาตนิดเดียวท่านประธานที่เคารพ ผม วิทยาคชเชื่อน ครับ อาทิตยที่แล้วนะครับ อาทิตยที่แล้วนี้มีการข่มขืนนะครับ ข่าวดูลงไปทั่วข่มขืนเด็กผู้ชายนะครับ ถึงร้อยคน แล้วก็ข่าวว่า คนที่ข่มขืนนะครับติดเอดส์ (AIDS) ด้วย ผู้ชายครับ ผู้ชายข่มขืนเด็กผู้ชายครับ ก็ขอเรียนฝากท่านประธานไปถึงคณะกรรมการให้ชี้แจงว่าท่านจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร ถ้ากรณีที่เป็นเด็กผู้ชายครับ ท่านวิชาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวไปแก้มาตราอื่นได้ไหมครับ คือ ตอนนี้อาจารย์เจิมเขาเสนอเรื่องเผยแพร่สาธารณะ เรื่องข้อกล่าวหาอะไรนี้นะครับ แล้วท่านก็ยอมแล้วนะครับ เดียวพอท่านถามตรงนี้ เดียวคนอื่นก็ถามเรื่องอื่นอีกนะครับ มันก็ไปกันใหญ่ ข้อ ๘ ของอาจารย์เจิมผ่านนะครับ ที่นี้ของอาจารย์เจิมนี้ครับ พอดีมันมี (๗) ผมไม่อยากให้ญัตติของแต่ละท่านที่เสนอมานี้ครับตกโดยไม่มีเหตุผลนะครับ (๗) นี่ท่านเสนอมานะ เมื่อก็บอกให้ท่านพูดถึง ท่านก็คงเข้าใจสับสนว่า ให้ไปพูด (๘) (๗) ของท่าน

ผ่านนะครับ ขอบพระคุณครับ ที่นี้ก่อนเข้าไปญาติของท่านพิเชียรนะครับ มีค้างอยู่ (๕) นะครับ
ท่านการุณตกลงเรียบร้อยแล้วครับ ท่านอัครพรครับ

นายการุณ ไสงาม : การุณ ครับ ท่านประธานครับ ได้แก้ไขปรับปรุงถ้อยคำ
ครบถ้วนแล้วครับ อยู่ที่ทางกรรมาธิการครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอัครพร เชิญอาจารย์ครับ

นางกาญจนารัตน์ ลิ่วโรจน์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตคะ ดิฉัน กาญจนารัตน์
ลิ่วโรจน์ กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะคะ สำหรับ (๕) ข้อความที่ได้ข้อยุติกันแล้วนะคะ
จะมีข้อความว่า ผู้เสียหาย จำเลย และพยานในคดีมีสิทธิได้รับความคุ้มครองและ
ความช่วยเหลือที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น
ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ตกลง
ผู้ต้องหาไม่มีหรือครับ ผู้ต้องหาครับ กฎหมาย พรบ. เขามีนะครับ ไม่ใช่ไร ผมฝากกรรมาธิการ
นะครับ เห็นท่านบอกไม่มี ไม่มี จริง ๆ มีครับ ท่านสมาชิกครับ ที่กรรมาธิการเสนอถ้อยคำ
ดังกล่าวนี้ มีท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี
นะครับ ไม่มี เป็นไปตาม (๕) ที่ท่านการุณนะครับ กับคณะท่านอาจารย์คมสัน แล้วก็ท่าน
กรรมาธิการเสนอนะครับ อย่างนี้ติดอยู่ของท่านพิเชียรนะครับ ท่านพิเชียรไปขอเพิ่มอีก
๔ อนุมาตรา ท่านพิเชียรยังติดใจไหมครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ยังติดใจอยู่ครับ แล้วก็รออยู่นานแล้วด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : (๗) ของ
ท่านนี้นะครับ ถ้าสมาชิกจะดู ก็อยู่ในรายงานหน้า ๒๕ นะครับ เชิญครับ

LIRT

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ขอบคุณท่านประธานครับ กระผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ ความจริงทั้ง ๔ มาตรานี้ก็จริงเป็นของเพื่อนในกลุ่มที่แปดที่แปดมา นะครับ แต่ว่าทั้ง ๔ อนุมาตรานี้ ผมคิดว่า มีความสำคัญ แล้วก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจ แล้วก็อยากจะขอให้ทางคณะกรรมการธิการทุกท่านนี้ ได้กรุณาช่วยรับไว้พิจารณาด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียรครับ เอาเข้าเนื้อ ๆ เลย ขอความกรุณาเถอะครับ จะได้เร็วขึ้นครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : พอผมจะพูดท่านก็บอกว่า ให้ผมรอไว้ ช้าหน่อย นี่ผมก็รอมาตั้งครึ่งชั่วโมงแล้วครับท่าน ขอใจเย็น ๆ ครับ

- ๖๕/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เข้าเนื้อหา

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : นิดเดียวครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : คือ (๗) นะครับ ทางกลุ่มเราได้แปรว่า ในคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท ให้ยกเว้นค่าขึ้นศาล หากคู่ความซึ่งไม่ได้เป็นนิติบุคคลได้แสดงให้เห็นว่า ตนไม่มีเงินเพียงพอที่จะเสียค่าขึ้นศาล นะครับ อันนี้ก็คือในกรณีของผู้ที่เรียกว่า ค่อนข้างจะอาจจะไม่ค่อยมีเงินนะครับ เราก็ได้ช่วยแปรไว้ในวงเงินที่ไม่เกิน ๕ ล้านบาท นะครับ แล้วก็ (๘) ผู้ต้องหา หรือจำเลยมีสิทธิที่จะยื่นคำขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ตลอดเวลา นะครับ ตรงนี้ก็สืบเนื่องมาจากปัญหาที่บรรดาผู้ต้องหาในคดีอาญาทั้งหลายนี้ นะครับ บ่อยครั้งที่การจะขอประกันตัวมีปัญหา นะครับ แล้วก็ถูกกักขังไว้ นะครับ เราก็อยากจะให้ได้รับสิทธิอันนี้นะครับ แล้วก็บอกว่า จะต้องได้รับทราบผลของการพิจารณาคำขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวภายในเวลาไม่เกิน ๑ ชั่วโมง นับแต่ยื่นคำขอ และเมื่อเห็นว่าจำเลยหรือผู้ต้องหา มีถิ่นที่อยู่ ที่แน่นอน และจะไม่หลบหนี ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ นะครับ โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ทั้งนี้กรณีที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ก็จะต้องแจ้งเหตุผลไว้อย่างชัดเจน นะครับ ซึ่งตรงนี้ก็ช่วยเหลือบรรดาผู้ต้องหาในคดีอาญานะครับ แล้วก็ (๙) นะครับ อันนี้ว่าด้วยเรื่องของการละเมิดอำนาจศาล นะครับ ก็บอกว่า ต้องมีผู้พิพากษาศาลฎีกาอย่างน้อย ๑ คน ลงชื่อร่วมกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในคำพิพากษาหรือคำสั่งด้วย นะครับ แล้วก็ (๑๐) บุคคลย่อมมีสิทธิในการโต้แย้ง คัดค้าน เมื่อพบว่า มีการปฏิบัติหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระบวนการพิจารณาคดี โดยไม่เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติ นะครับ หรือการดำเนินการอำนวยความสะดวก หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้ก็เพื่อให้สิทธิกับบุคคล นะครับ เพื่อที่จะให้ได้แย้งในกรณีที่เขาไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาคดี นะครับ ไม่ทราบว่า ท่านอรรถรัตน์ นะครับ คงจะมีอะไรเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยครับ ขออนุญาตท่านประธาน

LIRT

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่าน
อรรถรัตน์ครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ
ที่เคารพ กระผม นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญนะครับ การขอแปรญัตติ
ดังที่ท่านพิเชียรได้กล่าวมาแล้วใน ๔ อนุญัตติ ที่เพิ่มเติมขึ้นมา ทั้งนี้ ก็สืบเนื่องมาจากการที่ได้
มีโอกาสไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในจังหวัดมุกดาหาร และในภาคอีสาน รวมทั้งการ
ได้เข้าไปรับฟังความคิดเห็นจากทนายความ และบุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมครับ ผมจะ
ขอขยายความในส่วนของเริ่มต้นตั้งแต่อนุมาตราที่เพิ่มขึ้นมาในอนุญัตติครับ ถ้าในสมุดก็คือ
ใน (๗) นะครับ ในคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท ให้ยกเว้นค่าขึ้นศาล หากคู่ความไม่ได้เป็น
นิติบุคคลได้แสดงให้ศาลเห็นว่า ตนไม่มีเงินเพียงพอที่จะเสียค่าขึ้นศาล ทั้งนี้ จากในอดีต
ที่ผ่านมาครับ เราจะพบว่า ในการที่จะขอไม่เสียค่าธรรมเนียมศาล หรือว่าเป็นบุคคล
ยากไร้ นั้น ในการพิสูจน์จะต้องพิสูจน์ คือว่า ไม่มีทรัพย์สินจริง ๆ ที่จะนำมาขาย หรือมาทำอะไร
ที่จะเสียค่าขึ้นศาลได้ ซึ่งในสังคมชนบท หรือว่าในครอบครัวที่ยากจนครับ ถึงแม้เขาเหล่านั้น
จะมีที่ดินอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ว่า การที่จะขายที่ดิน แล้วนำเงินมาเพื่อที่จะเสียค่าขึ้นศาลใน
คดีที่เขาถูกกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือในคดีที่ถูกละเมิดต่าง ๆ ย่อมเป็นการทำร้าย
เขาเพิ่มเติมเข้าไปอีก อาจจะทำให้เขาสูญเสียที่ดินอันเป็นที่เขาสงวน ที่มีการสืบทอดต่อกันมา
จากบรรพบุรุษไป ในขณะที่เดียวกันก็ได้วางกรอบไว้ว่า ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในส่วนที่บุคคล
ที่มีฐานะ เราก็เลยจำกัดวงเงินไว้ที่ ๕ ล้านบาท แล้วก็ไม่นับถึงนิติบุคคล เนื่องจากการไปจด
ทะเบียนเป็นนิติบุคคลก็จะทำให้นิติบุคคลนั้น ดูแล้วมีฐานะที่สามารถเสียค่าธรรมเนียมศาล
ได้ครับ ขออนุญาตกราบเรียนเหตุผลต่อไปด้วยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อันนี้
จบ (๗) ใช้ไหมครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ยังครับ ใน (๗) ครับ ตรงนี้เนื่องจากเป็น
สิทธิสำคัญที่ยังไม่เข้าถึงบุคคลที่ยากจนนะครับ ผมก็อยากจะขออนุญาตใช้เหตุผลประกอบ
ซึ่งในเหตุผลที่ผมประกอบนี้ ก็มีบางส่วนที่จะรวมไปถึงในอนุมาตราที่เพิ่มขึ้นมาด้วยครับ
ก็เลยอยากจะขอรายละเอียดในเบื้องต้น กราบเรียนต่อท่านประธานดังนี้ครับ กระบวนการ
ยุติธรรม แม้ว่าจะเป็นสถาบันทางสังคม เป็นหลักประกันแห่งอำนาจอธิปไตย และเป็นอะไร
ต่าง ๆ อีกมากมาย รวมถึงเป็นบริการแห่งรัฐรูปแบบหนึ่งก็ตาม แต่กระบวนการยุติธรรมไทยใน
ปัจจุบันได้ชื่อว่า เป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีราคาแพงอย่างยิ่ง กล่าวคือ ประการแรก
กระบวนการยุติธรรมที่ผู้รับบริการต้องเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าขึ้นศาล ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ทั้งที่
บางครั้งเป็นเรื่องของการร้องขอความเป็นธรรม การถูกละเมิด การถูกกระทำให้ได้รับความ
เดือดร้อนเสียหายอย่างใด ๆ ประการที่ ๒ เป็นกระบวนการยุติธรรมที่ใช้เวลายาวนานในการ
ดำเนินคดี บางครั้งต้องใช้เวลายาวนานถึง ๑๐ ปี กว่าจะสิ้นสุดคดีลง ทำให้คู่กรณีต้องเสีย
ค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก เป็นค่าทนาย ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเสียเวลาในการประกอบ
อาชีพ แล้วยังต้องมาเสียค่าขึ้นศาล หรือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อีก เมื่อรูปแบบกลไกของรัฐในการ
ให้บริการด้านความยุติธรรม มีลักษณะเป็นแผนวิธีการที่ซับซ้อน เป็นทางการที่ต้องใช้ความรู้
ทางเทคนิค (Technic) กฎหมาย และมีค่าใช้จ่ายสูง อันเป็นระบบที่ไม่ได้ถูกออกแบบมา
โดยมีมิติมุมมองของคนจนอยู่ด้วย ลักษณะเช่นนี้ ทำให้เกิดอุปสรรคแก่คนจนในการที่จะเข้าถึง
ความยุติธรรม เพราะเหตุจากความจน ทำให้คนจนไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา ไม่รู้กฎหมาย
และสิทธิตามกฎหมาย มีสถานภาพต่ำต้อยทางสังคม คนจนจึงมักตกเป็นเหยื่อของการ
ถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งในกรณีเช่นนี้ ผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ และผู้เอารัดเอาเปรียบต่างก็มีสถานะเป็นคู่ความ
ซึ่งต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่พร้อมจะอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาค โดยให้ทั้ง ๒ ฝ่าย
ต่อสู้กันภายใต้กติกาอันเป็นธรรม แต่การต่อสู้กันอย่างเป็นธรรมภายใต้สถานการณ์
ที่ไม่เท่าเทียมกันก็นำมาซึ่งความไม่ยุติธรรมนั่นเอง สาเหตุที่ต้องมาเพิ่มเติมข้อความเข้ามา
ในมาตรานี้ ก็เพื่อให้เกิดความชัดเจนถึงความคุ้มครอง ความเท่าเทียมกันของกฎหมาย ไม่ว่า
บุคคลเหล่านั้นจะอยู่ในสถานะเช่นไร โดยเฉพาะบุคคลยากจน ไม่มีเงินพอเพียงที่จะเสีย

ค่าขึ้นศาลหรือค่าใช้จ่ายอื่นใด โดยสรุป ในช่วงตลอดเวลายาวนานแห่งประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างคนยากจนกับกระบวนการยุติธรรมจัดว่าเป็นความสัมพันธ์ที่แนบแน่น เคียงคู่กันโดยตลอดมา โดยผู้คนเหล่านั้นได้เข้ามาเป็นลูกค้าของกระบวนการยุติธรรม ในทุกขั้นตอน และบางทีใช้เป็นสถานที่พักพิงยาวนานทั้งชีวิต ซึ่งหากว่า รัฐและสังคมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนยากจนทั้งหมดในสังคมให้กลายเป็นคนที่ไม่ยากจนโดยทั่วหน้ากันแล้ว ก็ควรจะตั้งให้กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นแม่แบบหรือแนวทางที่จะกำหนดในการที่จะให้บริการที่เหมาะสมกับกลุ่มคนเหล่านั้นอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องตระหนักโดยทั่วกันว่า กระบวนการยุติธรรมทั้งองคาพยพจะไม่แสดงบทบาทที่เป็นผู้กระทำการละเมิดสิทธิ หรือการกระทำอย่างมีอคติต่อคนยากจนเหล่านั้นเสียเอง กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ เอาที่ละวงเล็บเลยครับ จะได้จบ ท่านเห็นด้วยไหมครับ สมาชิก
จะได้ฟังเหตุผลนะครับว่าท่านเป็นอย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ใน (๗) คณะกรรมาธิการยังขออนุญาต
ยืนยันไม่เห็นด้วยครับ เพราะการเขียนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยระบุเจาะจงถึงจำนวนเงินลง
ไปนั้น ถ้าต่อไปข้างหน้านั้น จำนวนเงินหรือค่าของเงินเปลี่ยนแปลงไป ต้องมานั่งแก้รัฐธรรมนูญ
กัน เพราะฉะนั้นเข้าใจว่า เรื่องนี้เป็นรายละเอียด ซึ่งในหัวข้อต่าง ๆ ทั้ง ๘ วงเล็บเดิมนั้น
ก็ครอบคลุมอยู่แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าอย่างนั้น ผมถามสมาชิกนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกช่วยดูเอกสารของกลุ่มคณะท่านพิเชียร ที่ท่านอรรถรัตน์อภิปรายสักครู่นี้นะครับ มีเพิ่มเป็น (๗) ขึ้นมานะครับ หากท่านเห็นด้วยกับสมาชิกที่เพิ่ม (๗) ขึ้นมาให้กด เห็นด้วย นะครับ ถ้าไม่เห็นด้วยกับให้เพิ่มข้อความดังกล่าว ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

- ๖๗/๑

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ขออนุญาตใหม่ครับ อธิบายใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าท่านเห็นด้วยกับที่ท่านอรรถรัตน์ขอเพิ่ม (๗) นะครับ ให้กด เห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วย
ที่จะให้เพิ่ม (๗) ให้กด ไม่เห็นด้วย

(สมาชิกทำการเลียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ลงคะแนนมีไหมครับ ลงเรียบร้อยแล้วนะครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวม
คะแนนครับ เห็นด้วย ๑๐ ไม่เห็นด้วย ๖๖ ดออกเสียง ๒ ไม่ลงคะแนน ๑ ไม่เพิ่มขึ้นมานะครับ

(๘) ท่านพิเชียรยังติดใจไหมครับ คือ ติดใจหรือไม่ติดใจ ถ้าหากว่าไม่ติดใจก็ผ่านถ้าติดใจ ผมจะให้กรรมการเขาชี้แจง

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : คือ ขออนุญาตท่านประธานเล็กน้อยนะครับ ผม พิเชียร อำนางวรประเสริฐ คือ ผมงงเล็กน้อยว่า ในกรณีการแปรญัตติของกระผม ๔ อนุมาตรานี้ ท่านประธานมาให้ลงคะแนนทีละมาตรา ผมกึ่ง เพราะ ว่า ของกลุ่มอื่นมิได้มาลงคะแนนทีละอนุมาตรา จริง ๆ แล้วกระผมขออนุญาตเรียนว่า เราอยากจะฟังทางท่าน กรรมการว่า ท่านคิดเห็นอย่างไรในแต่ละประเด็น แล้วก็ถ้าประเด็นไหนที่เราคิดว่า เราพอที่จะประนีประนอมได้เราก็นัดขึ้นนะครับ เพราะอันนี้เป็นข้อคิดเห็นที่ท่านอรรถรัตน์ได้รับฟังมาจากพี่น้องประชาชน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ชี้แจงนะครับ ก็คือ ของท่านนี้ ผมถามท่านก่อนแล้วว่า ๔ อนุของ ท่านนี้เพิ่มเข้ามาเหมือนของคนอื่นไหม ท่านบอกไม่เหมือน ไม่เหมือนก็ต้องว่าทีหลัง แล้วก็ว่ารายอนุ เมื่อท่านชี้แจงอธิบายแล้ว กรรมการตอบ ท่านเห็นด้วย ก็ยอมตาม ไม่เห็นด้วย ก็ลงคะแนน ก็เป็นอย่างนี้ ไม่ได้ผัดเพี้ยนอะไรเลย (๘) ท่านอรรถรัตน์ครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : เนื่องจากผมเป็นผู้เสนอญัตติตรงนี้ ผมขออนุญาตให้เหตุผลสักเล็กน้อยครับว่า มีความเป็นมาอย่างไร สาเหตุที่ผมต้องระบุเข้าไปในเรื่องของการปล่อยตัวชั่วคราว โดยให้ได้รับการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวในระยะเวลาไม่เกิน ๑ ชั่วโมงนับแต่ยื่นคำขอ ทั้งนี้ ก็เนื่องจากผมได้มีโอกาสสัมผัสกับพี่น้องในชนบท แล้วก็รวมถึงพี่น้องชาวต่างชาติที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดมุกดาหารที่ถูกจับกุม คမ်းขัง ถึงแม้ว่า บุคคลเหล่านั้นกฎหมายให้เขาเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็มีขบวนการกลั่นแกล้ง เพื่อที่จะให้เขาเหล่านั้นได้รับการประกันตัวอย่างช้า บางครั้ง ระยะเวลาว่างเลยไปเป็นวัน ๆ นะครับ แล้วก็บางครั้งในความล่าช้า นั้น ก็แฝงไปด้วยผลประโยชน์ที่ต้องการที่จะเรียกรับสิ่งใด ๆ จากญาติพี่น้อง หรือจากผู้ต้องหาเหล่านั้น กระผมจึงอยากจะให้มีระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ผมเข้าใจว่า ท่านผู้มีเกียรติในสภาคงจะไม่ได้รับรู้รับทราบสักเพียงใด แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าท่านนำใจเข้าไปสู่ในสถานแห่งนั้น ว่าถ้าเรามีญาติ มีพี่ มีน้อง หรือเป็นเพื่อน หรือเป็นท่านใด ๆ ก็ตามที่เป็นบุคคลที่รักใคร่ชอบพอรอการจับกุม แล้วเราพร้อมที่จะยื่น

ประกันตัว แต่ปรากฏว่าถูกกลั่นแกล้งไม่ได้รับประกันตัว ท่านจะรู้สึกอย่างไร ผมอยากให้สิ่งเหล่านี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องคนจน ๆ นะครับ คนที่ร่ำรวยก็อาจจะมีอิทธิพล มีอะไรบางอย่างที่สามารถทำให้การเข้าถึงการปล่อยตัวได้ดีขึ้น แต่ผมอยากให้คิดถึงจิตใจของชาวบ้านว่าคนเหล่านั้นเขาดีอย่างไร โอกาส การที่เขาจะไปเรียกร้องการประกันตัว -----

- ๖๘/๑

การที่จะได้รับการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมันไม่เท่าเทียมกัน ก็อยากให้ทุกท่านลงคะแนน
โดยนี้ถึงสภาพคนในชนบท คนยากจนเหล่านั้ด้วยครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ (๔) ที่มีการแปรญัตติเสนอเข้ามานั้น เป็นรายละเอียด
ค่อนข้างมากนะครับ แต่ว่า ไม่ครบถ้วนทุกรายละเอียดถึงทุกเรื่องที่จะมีการประกันตัวได้ ซึ่งการ
เขียนในรายละเอียดนั้น พอมาเขียนในรัฐธรรมนูญก็จะเป็นปัญหาอย่างที่เราทราบแล้วว่า
ไม่สามารถเขียนได้ครบถ้วนทุกเรื่อง มันก็จะกลายเป็นการจำกัดสิทธิไปโดยปริยาย ในร่าง
ที่นำเสนอ นั้น ได้พูดถึงเรื่องสิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งครอบคลุมหมดทุกประเด็น
ในการปล่อยตัวชั่วคราว ส่วนรายละเอียดก็จะไปกำหนดอยู่ในประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
นะครับ แล้วก็เช่นเดียวกัน ในวงเล็บนี้ได้มีการกำหนดระยะเวลาเข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญ
ปัญหาว่า ถ้าเกิดทำไม่ได้ภายในระยะเวลานั้น ก็จะทำให้ผู้กระทำผิดรัฐธรรมนูญไปขึ้นศาล
รัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้กระบวนการเสียไปหมดนะครับ ขออนุญาตชี้แจงครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
แล้วปัจจุบันเป็นอย่างไรครับ ปัจจุบันนี้

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ปัจจุบันมันจะอยู่ในประมวลกฎหมาย
วิอาญา วิแพ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านตอบให้ชัดเจนนะครับ ว่า สิ่งที่เขาเสนอ ถ้ามันมีอย่างอื่นอยู่ที่ไหน อะไร อย่างไร
นะครับ ปัจจุบันเขาใช้กฎหมายตรงไหนกัน แล้วผลเป็นอย่างไรครับ ขอความชัดเจนด้วยครับ
อาจารย์ประพันธ์ครับ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : ขอบคุณท่านประธานครับ กระผม
ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการนะครับ ที่ใน (๔) ที่ท่านขอแปรญัตติมานี้ครับ ในหลักการ
ในรัฐธรรมนูญนะครับ เราบัญญัติเอาไว้แล้วนะครับ ใน (๗) เรื่องการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว
นะครับ เขียนรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วนะครับ สิทธิในการปล่อยชั่วคราวนี้เป็นสิทธิใน

รัฐธรรมนูญ แล้วรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็เขียนสิทธินี้ไว้แล้วครับ หลังจากมีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แล้วนี่นะครับ ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เรื่องการปล่อยชั่วคราวนะครับ เพื่อให้รับกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ฉะนั้น ปัจจุบันนี้การปล่อยชั่วคราวมีกฎหมายลูกบัญญัติรองรับอยู่แล้วในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานะครับ สิ่งที่ท่านเขียนทั้งหมดนี้นะครับ เขียนอยู่ในวิอาญาทั้งสิ้นนะครับ สิทธิที่จะยื่นคำขอได้ตลอดเวลา นี่ก็ยื่นได้อยู่แล้วนะครับ รับทราบผลการพิจารณาก็รับทราบได้อยู่แล้วนะครับ เพียงแต่ว่า ไม่ได้กำหนดเป็นชั่วโมงนะครับ คือ ต้องส่งภายในเวลาอันรวดเร็วครับ แล้วกรณีที่เราเห็นว่า จำเลยหรือผู้ต้องหาไม่มีถิ่นที่อยู่แน่นอน แต่ไม่หลบหนี ก็ให้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวได้ ก็มีเขียนหมดนะครับ คือ ท่านเขียนในที่นี้ กลับแคบน้อยลงไปกว่าที่วิอาญาเขียนด้วยซ้ำนะครับ เพราะฉะนั้นในรายละเอียดนี้กฎหมายลูกมีอยู่แล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอรรถวิธานยังติดใจไหมครับ กรรมการเขาอธิบายแล้ว

นายอรรถวิธาน รัตนจันทร์ : ครับ ก็ยังติดใจครับ ที่ผ่านมา ที่ผมกำหนดไว้ ๑ ชั่วโมง ก็อาจารย์ได้กราบเรียนกับท่านประธานและท่านสมาชิกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ก็คือ การกลั่นแกล้ง แล้วการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม คือ ไม่ได้รับ ทุกวันนี้ก็ยังครับ วินาทีนี้ก็ยังมีการที่ไม่ได้รับการปล่อยตัวโดยรวดเร็วครับ และการที่ให้ไปบัญญัติในกฎหมายลูกก็ไม่ประสบความสำเร็จมาจนถึงปัจจุบันนี้ ผมก็เลยอยากจะมาเรียกร้องต่อสภาวันนี้ว่า ขอให้ประชาชนทุกคนได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้น ผมถามสมาชิกนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ใน (๘) ที่ท่านอรรถวิธานนะครับ อยู่ในคณะของท่านพิเชียร เสนอขอเพิ่มเป็น (๘) ในมาตรา ๔๐ ถ้าหากว่า ท่านผู้ใดเห็นด้วยให้เพิ่มข้อความดังกล่าว ให้กด เห็นด้วย ถ้าท่านใดไม่เห็นด้วยที่จะให้เพิ่มข้อความดังกล่าว ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใด อาจารย์กรรมการครับ ลงครบถ้วนหรือยังครับ ลงครบถ้วนแล้วนะครับ ปิดการ
ลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนด้วยครับ เห็นด้วย ๑๒ ไม่เห็นด้วย ๖๒งดออกเสียง ๒ นะครับ
ไม่เพิ่ม (๘) ที่เสนอเข้ามานะครับ

- ๖๙/๑

(๙) ยังติดใจไหมครับ ท่านอรรถรัตน์ครับ เชิญครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญที่เคารพ ผม อรรถรัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญครับ ข้อความที่ให้เพิ่มมาในวงเล็บใหม่นะครับ คือ การลงโทษบุคคลใดในฐานะความผิดละเมิดอำนาจศาล ต้องมีผู้พิพากษาศาลฎีกาอย่างน้อยหนึ่งคนลงชื่อร่วมกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย ข้อความที่เพิ่มมา ก็เป็นการเข้าไปรับฟังของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการทางยุติธรรม ทั้งในส่วนที่เป็นภาคเอกชน อย่างเช่น ทนายความ รวมไปถึงบุคคลที่ประกอบวิชาชีพ คือ ผู้พิพากษา หรืออัยการ เช่นเดียวกันครับ เนื่องจากว่า ที่ผ่านมาก็ไม่ได้ค่อยปรากฏบ่อยนะครับ แต่ว่าเป็นความกังวล แล้วก็อยากจะให้มีในส่วนของการมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลนั้น ควรจะมีการกลั่นกรองโดยผู้พิพากษาระดับสูง แทนที่จะผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งที่อยู่ในศาลจังหวัดนั้น ๆ หรืออยู่ในศาลแห่งนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีความรอบคอบ แล้วก็เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการ อาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ความจริงเรื่องละเมิดอำนาจศาลนี้นะครับ ก็เป็นเรื่องที่ทางผู้บริหารศาลเอง หรือว่าทางคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมก็มีความเป็นห่วงเป็นใยด้วยเหมือนกันนะครับ ก็พยายามที่จะได้มีการอบรมคณะผู้พิพากษาอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาว่า ต้องใช้กระบวนการนี้ด้วยความรอบคอบ อย่างไรก็ดี เหตุที่เรื่องละเมิดอำนาจศาลนี้ ผมอยากจะเรียนว่า เกิดขึ้นน้อยมาก นาน ๆ จะเกิดขึ้นสักทีหนึ่งครับ ที่เกิดขึ้นนี้นะครับ ซึ่งเป็นเรื่องร้ายแรงนี้ มีแต่ผู้พิพากษาต้องเผชิญกับความร้ายแรง ก็คือ อย่างโกรธผู้พิพากษานี้ครับ เอรองทำนี่ไปใส่บัลลังก์ ปาตัวผู้พิพากษาเองเลยนะครับ เพราะฉะนั้น พอจะวินิจฉัยว่า ละเมิดหรือเปล่านี้ ต้องไปเชิญผู้พิพากษาศาลฎีกามาว่า ผมโดนปาศิระะอย่างนี้เป็นละเมิดอำนาจศาลไหมนี้ ท่านลองคิดสภาพดูก็แล้วกันนะครับว่า สภาพจะดูไม่จืดเลยนะครับ เพราะว่าในการละเมิดอำนาจศาลนี้ ก็เป็นการคุ้มครองในการพิจารณาคดีของคณะผู้พิพากษาเองนะครับ ให้มีความศักดิ์สิทธิ์ คงไว้ซึ่งความเป็นศาล ภายใต้พระปรมาภิไธย

แห่งองค์พระมหากษัตริย์นะคะครับ แล้วการที่จะให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาลงมาด้วยนี้ ก็เป็นการแทรกแซงอำนาจของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเขานะคะครับ ซึ่งขณะนี้ คดีละเมิดอำนาจศาลเองก็สามารถจะอุทธรณ์ฎีกาได้อยู่แล้วนะคะครับ ถ้าเผื่อไม่เห็นด้วยนะคะครับ ทางท่านที่ถูกคดีละเมิดอำนาจศาล ในที่สุดแล้วนี้ ยากมากครับที่จะลงโทษถึงขั้นจำคุกนะคะครับ ส่วนใหญ่แล้วก็ตกเดือนหรือว่าให้รอการลงอาญาไว้นะครับ เป็นกรณีร้ายแรง ถ้าเป็นกรณีที่ไม่ร้ายแรงก็พูดคุยกันนะคะครับ ไม่มีการดำเนินการในลักษณะที่รุนแรงอะไร ถ้าเผื่อเขียนบัญญัติไว้อย่างนี้ แสดงว่าประเทศไทยนี้เต็มไปด้วยคดีละเมิดอำนาจศาล แล้วละเมิดอำนาจศาลกันซุกซุมที่สุดนะคะครับ ทุกหย่อมหญ้า จึงต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านอรรถรัตน์ครับ ยังยืนยันไหมครับ เพราะว่า ถ้าหากท่านให้ศาลฎีกามาเนี่ยครับ กระบวนการนี้ กระบวนการต่าง ๆ มันจะสลับกันขึ้นบน บนลงล่าง ไปกันใหญ่

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ก็เมื่อท่านวิชาได้พูดถึงเจตนารมณ์ของศาลในที่ประชุมแห่งนี้ ผมก็ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ (๑๐) ล่ะครับ (๑๐) ท่านยังติดใจไหมครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผม อรรถรัตน์ รัตนจันทร์ นะครับ ใน (๑๐) นะครับ ตามหนังสือเนี่ยครับ -----

บุคคลย่อมมีสิทธิในการโต้แย้งคัดค้าน เมื่อพบว่ามี การปฏิบัติหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ กระบวนการพิจารณาโดยไม่เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่ได้ไปรับฟังนะครับ ความคิดเห็นจาก เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แล้วก็จากทั้งในส่วนของทนายความครับ เนื่องจากว่า ที่ผ่าน มา ก็จะมีบ้างที่พบว่า มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ได้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น บุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นนั้นก็ไม่กล้าที่จะพูด หรือดำเนินการอะไรอย่างใด ๆ นะครับ ก็ปล่อยให้ มีการปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบวิธีปฏิบัติ จึงอยากจะให้นาบพบัญญัติเหล่านี้เข้ามาสู่ร่าง รัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แล้วก็เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมได้มีการ ประพฤติปฏิบัติ แล้วก็ไปเป็นไปตามระเบียบหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติครับ ขอกราบ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการครับ อาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วิชา มหาคุณ ครับ ก็มีความเห็นใจท่านที่ต้องประสบปัญหาความยุ่งยาก ในเรื่องของการดำเนินกระบวนการยุติธรรม เพราะทุกคนก็ย่อมต้องการความยุติธรรมอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามนี้ในร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งเรากำลังพิจารณาอยู่นี้ เราได้พิจารณาถึงประเด็นเหล่านี้ว่า บุคคลควรจะได้รับ ความยุติธรรม แล้วก็สามารถที่จะโต้แย้งคัดค้านได้ในทุกจุด เราจะเห็นได้ว่า เราได้เพิ่มอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในการตรวจสอบผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ นะครับ ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกระบวนการด้วย รวมทั้งกระบวนการยุติธรรมด้วย กรรมการสิทธิมนุษยชน ก็มีสิทธิที่จะดำเนินการ รวมถึงดำเนินการในชั้นศาลด้วย แล้วรวมถึงศาลรัฐธรรมนูญด้วย ผู้ที่ได้รับความเสียหาย หรือผู้ที่ต้องถูกกระทบกระเทือนจากการดำเนินการอันไม่เป็นธรรม ซึ่งขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญ ก็สามารถเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง ซึ่งเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ไม่เคยมีมาก่อนเลยนะครับที่บุคคลธรรมดาจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะให้พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องว่า ตนเองไม่ได้รับสิทธิอย่างไร หรือมีการดำเนินกระบวนการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญประการใด เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่า ในทุกกระบวนการเราได้วางไว้ทุก

จุดแล้วนะครับ อันนี้มันจะเป็นรายละเอียดไปนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขอให้ท่านสมาชิกได้กรุณา
สบายใจได้นะว่า ไม่มีร่างรัฐธรรมนูญที่ไหน รวมทั้งในแผ่นดินใกล้ ๆ เคียงเราทีเดียวว่า จะให้
สิทธิขนาดนี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน
อรรถรัตน์ครับ พอจะยอมได้ไหมครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ก็เมื่อท่านอาจารย์วิชาได้แสดงเจตนารมณ์ แล้วก็มีการ
การบันทึกไว้ในรัฐสภาแห่งนี้ ผมก็ยอมรับได้ครับ แล้วในขณะเดียวกันผมก็จะขอทราบเรียนว่า
สิ่งที่เราเข้าไปตรวจสอบนั้น ไม่ได้เกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจ หรือว่าในส่วนของคำพิพากษา
นะครับ เป็นในเรื่องของวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานที่แห่งนั้น ๆ
ขอทราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ
ครับ ก็เข้าใจท่านอรรถรัตน์นะครับ สิ่งที่เสนอมาหรือพบมา ผมเข้าใจว่า มันก็เป็นปัญหา แล้วก็
เป็นปัญหาในส่วนการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติบางคน คงไม่ได้ทุกคนนะครับ ก็ดีครับ ฉายภาพ
สะท้อนให้ทราบกัน มาตรา ๔๐ มีใครค้างอีกไหมครับ ไม่มีนะครับ ไม่มีค้างค้าง เมื่อที่ท่านอัคร
บอกรว่าจะสรุปอะไรครับ มีไหมครับ ไม่ได้สรุปเพื่อลงมตินะครับ จะสรุปถ้อยคำให้ชัดเจน จะได้
ไม่ผิดพลาดครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม อัคร จารุจินดา ขออนุญาตแก้ถ้อยคำ เพื่อให้สอดคล้องกันนะครับ ใน (๑) เมื่อย้าย
ข้อความที่ขีดเส้นใต้ กลับไป (๓) คำว่า และ ที่อยู่ในบรรทัดแรก ก่อนหน้า ทัวถึง นั้น ขออนุญาต
กลับขึ้นมาหน้าคำว่า ทัวถึง อ่านได้ความว่า สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก
รวดเร็วและทั่วถึง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่น่า
ขัดข้องนะครับ ท่านสมาชิกครับ เป็นตามข้อความเดิม

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ส่วน (๕) ได้หารือกับผู้สงวนความเห็นแล้ว ขออนุญาตเติมคำว่า ผู้ต้องหา เข้าไปด้วยนะครับ (๕) ก็จะเป็น ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ประทานโทษครับ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดี แล้วก็ต่อข้อความเดิมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีถ้อยคำอื่นอีกไหมครับ ไม่มีแล้วนะครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ขออนุญาตท่านประธาน หารือท่านอัชพรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : (๔) กับ (๗) ที่ผมตั้งข้อสังเกตไว้ ท่านจะไม่ปรับถ้อยคำอะไรเลยหรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๔ กับ ๗ คือเขาปรับปรุงไปตามที่อภิปรายและสรุปไปนะครับ แต่เพื่อความชัดเจน (๔) ครับ ท่านสุรัชย์เสนออีกที่ครับ เดี่ยวคิดตามไม่ทัน

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : (๔) จะตัดคำว่า ผู้ต้องหา กับ จำเลย ออกเพื่อให้ไปอยู่ใน (๗) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ถูกไหมครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ท่านจะตัด ผู้ต้องหากับจำเลย ออกใช่ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : เพื่อให้ไปรวมอยู่ใน (๗) ใช่ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ใช่ครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ตรงนี้เห็นด้วยครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : แล้วก็เติมคำว่า รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรมชาติ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ตรงกันแล้วนะครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ตรงกันแล้วครับ ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ มาตรา ๔๐ ผ่านนะครับ เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : ส่วนที่ ๕ สิทธิใน
ทรัพย์สิน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๑ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่าน กลุ่มท่านอาจารย์พิเชียรติดใจไหมครับ มีใครเสนอครับ ท่านอรรถรัตน์นะครับ เชิญครับ
ท่านอรรถรัตน์

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร กระผม
นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครับ ในมาตรา ๔๑ นี้ ผมขอเพิ่มเติมเป็น
ขออนุญาตนะครับ เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ คือ ห้ามไม่ให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลย
หรือลูกหนี้ในราคาต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของราคาที่ประเมิน ในขณะที่มีการขายทอดตลาดโดย
หน่วยงานราชการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กระผมขออนุญาตกราบ
เรียนอธิบายข้อความดังนี้ สืบเนื่องจากได้มีการที่ได้ไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนะครับ
ในจังหวัดมุกดาหารและภาคอีสาน ก็มีหลายท่านนะครับที่ประสบกับการถูกฟ้องร้องเป็นจำเลย
ซึ่งอันเนื่องมาจากเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจนะครับ แล้วหลังจากที่ได้มีการดำเนินคดีไป
จนถึงกระบวนการขายทอดตลาดทรัพย์สินเขาเหล่านั้นแล้ว ปรากฏว่า ทรัพย์สินเขาที่มีราคาสูง ๆ
กลับถูกขายทอดตลาดในราคาที่ต่ำถึงต่ำมากครับ ทั้งนี้ ก็เนื่องจากว่า เมื่อมีการประกาศขาย
ทอดตลาดแล้ว จนครั้งสุดท้าย ราคา ผู้ที่เสนอราคาต่ำที่สุดก็จะได้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป โดยไม่ได้
คำนึงถึงว่า ราคาประเมินของที่ดินตรงนั้น หรือว่าของทรัพย์สินเหล่านั้นมีราคาเท่าไรครับ เมื่อ
ไม่มีการผูกอิงกับราคาประเมินก็ทำให้จำเลยในคดีนั้นได้รับความเสียหายเปรียบ เนื่องจากว่า
เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยนั้นแล้ว ทางเจ้าหนี้เองก็ยังไปเรียกร้อง ไปยึดทรัพย์สิน
ส่วนที่ยังไม่ได้รับการชดใช้หนี้ หลังจากภายหลังจากการขายทอดตลาดกับจำเลยผู้นั้นได้อีก สิ่ง
เหล่านี้ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ทำให้มีบุคคลที่มีฐานะที่ร่ำรวยเข้าไปซื้อที่ดินนั้นครับ
จากการขายทอดตลาดตามจังหวัดต่าง ๆ หรือว่าตามสำนักงานบังคับคดีนะครับ ทำให้คนที่

จำรวยได้ครอบครองที่ดินของคนที่ยากจนไปจำนวนมากมายมหาศาล ในตรงนี้ผมก็เลยอยากให้มีการบัญญัติ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับลูกหนี้หรือจำเลยนะครับ ที่เขาถูกขายทอดตลาด เขาควรจะถูกขายที่ดินของเขา หรือว่าทรัพย์สินของเขาในราคาที่ไม่ได้เคียงกับราคาที่ประเมิน ---

- ๗๒/๑

ซึ่งในตรกนี้กำหนดไว้ร้อยละ ๘๐ ของราคาประเมิน ซึ่งหน่วยงานประเมิน ก็คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีความเป็นกลางอยู่แล้วครับ ขอขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สนวนานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : มาตรา ๔๑ มีท่านกรรมาธิการ เชิญครับ ท่านอัครพรครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงว่า การขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยและลูกหนี้ นั้น คงจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เรื่องการบังคับคดี ซึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สิน รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการดำเนินการของกรมบังคับคดีในการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทรัพย์สิน ซึ่งจะมีการขายทอดตลาด แล้วก็มีเกณฑ์ว่าขายทอดตลาด เป็นหลักเกณฑ์ว่า ขายครั้งแรกเท่าไร ขายเท่าไร จนกว่าจะมีการขายทรัพย์สินนั้นออก การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการเจาะจงว่า ขายทอดตลาดต้องได้ราคาต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

ประการแรก คือ ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้น เราไม่เคยบัญญัติรายละเอียดที่เกี่ยวกับลักษณะตัวเลข คือจำนวนเงินไว้ เพราะว่ากรณีนี้มันอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม หรือตามค่าของเงิน ซึ่งถ้าหากเปลี่ยนแปลงไป และกำหนดราคา หรือรายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องกลับมาแก้ไขรัฐธรรมนูญกันอยู่เสมอ

ประการที่ ๒ การบัญญัติโดยเจาะจงลงไปว่า ต้องได้ราคาเท่านั้น ในบางครั้งสภาพทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดเองนั้น มันขึ้นอยู่กับราคาของท้องตลาดด้วย การมีผู้ที่จะซื้อทรัพย์สินนั้น ที่จะพอใจในราคาใด เพราะฉะนั้นถ้าเกิดกำหนดโดยเจาะจงไว้ในรัฐธรรมนูญในราคานี้ บางครั้งทรัพย์สินของลูกหนี้เองก็จะติดค้างอยู่ แล้วก็ไม่สามารถขายทอดตลาด เพราะไม่มีคนซื้อในราคานี้ได้ โดยไม่มีการผ่อนผันไว้ว่า ถ้าราคาต่ำกว่านั้น ในจำนวนที่ลูกหนี้พอใจ เพื่อปลดปล่อยหนี้สินลงไปในนั้นก็เลยทำไม่ได้ กลายเป็นภาระของลูกหนี้ที่

จะต้องติดหนี้มันตลอดไป โดยไม่มีโอกาสที่จะผ่อนคลายลงไปนะครับ ฉะนั้น คณะกรรมาธิการ จึงเห็นว่า ยังควรคงไปตามร่างเดิมครับ โดยไม่แก้ไขครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านอรรถรัตน์ เชิญครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ที่เคารพครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนเพื่อความชัดเจนนะครับ แล้วก็เนื่องจากกฎหมาย
รัฐธรรมนูญนี้ เป็นการบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนนะครับ ผมอยากจะขอกราบเรียน
ว่า เมื่อครั้งที่ท่านพูดถึงในเรื่องของราคาประเมิน อาจจะไม่เป็นปัจจุบัน แต่ถ้าท่านไปอ่านนะครับ
ของผมจะเขียนว่า ห้ามมิให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยหรือลูกหนี้ในราคาต่ำกว่าร้อยละ
แปดสิบ ของราคาที่ประเมินในขณะที่มีการขายทอดตลาด นั่นคือ เป็นราคาที่เป็นปัจจุบัน
นะครับ แล้วในขณะเดียวกัน ผมเข้าใจว่าบางท่าน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ณ ที่นี้ อาจจะมี
ฐานะที่ร่ำรวย แล้วก็ไม่เคยถูกการขายทอดตลาดทรัพย์สิน หรือว่า ไม่เคยเข้าไปประสบพบเห็น
ว่า การขายทอดตลาดนั้นมีความยุติธรรม หรือมีความเป็นธรรมต่อลูกหนี้ หรือต่อจำเลยอย่างไร
จำเลยบางคนสิ้นเนื้อประดาตัวแล้วก็ยังถูกเจ้าหนี้ตามล้าง ตามไปเก็บหนี้สินอีกนะครับ อันนี้คือ
เป็นเรื่องจริง แล้วก็ป็นชีวิตจริง ในเมื่อเรามีหน่วยงานที่กำหนดราคาประเมินโดยชัดเจนนะครับ
โดยทางราชการ หรือว่าหน่วยงานที่ทางราชการให้การยอมรับแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็น่าจะยืนยันถึง
ความเป็นกลางได้ ในขณะเดียวกัน จากราคาขายทอดตลาด ดังที่ท่านกรรมาธิการเอ่ยถึงนั้น
ในราคาที่ไม่ได้กำหนดโดยราคากลางของท้องตลาดนั้น ปกติแล้วก็จะมีราคาที่สูงกว่าราคาที่ดิน
ประเมินนะครับ ซึ่งก็เป็นประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกัน จำเลยไม่เคยวิตกกับการที่ทรัพย์เขา
ไม่ได้ขายนะครับ แต่เขาจะวิตกในกรณีที่มีการขายทรัพย์เขาในราคาที่ต่ำมาก แล้วก็จากราคา
เขาที่มีการซื้อขายกัน บางครั้งต่ำลงไปถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ แล้วคิดดูครับ ต้องมาใช้หนี้อีก
๙๐ เปอร์เซ็นต์ ในขณะเดียวกัน คนที่มีฐานะร่ำรวย มีอะไร ท่านลองไปดูที่สำนักงานบังคับคดี
นะครับ แต่ละวันท่านจะเห็นบุคคลที่เข้าไปซื้อขายทอดตลาดนั้น มีแต่หน้าซำ ๆ หน้าเดิม ๆ เป็น
คหบดี เป็นอะไรนะครับ ในขณะเดียวกันคนที่เป็นลูกหนี้ คนที่เป็นผู้ด้อยโอกาสนะครับ กลับถูก
กระทำย่ำยีอยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ครับ เป็นสิ่งที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ -----

ควรจะบัญญัติไว้ ผมต้องกราบเรียนนะครับ ผมไม่เห็นด้วยที่จะควรบัญญัติไว้ในกฎหมายต่าง ๆ หรือใด ๆ เพราะเราถือว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด แล้วก็การที่เราร่างรัฐธรรมนูญ ขณะนี้เราทุกคนมาจากทุกสาขาอาชีพนะครับ ถือว่า เป็นตัวแทนของประชาชนนะครับ ในเมื่อเราไปรับฟังมาว่า ประชาชนเขามีความคิดเห็นอย่างไร เขาเดือดร้อนอย่างไร นั่นคือชีวิตจริงนะครับ ผมอยากให้สมาชิกสภาทุกท่านในที่นี้รับฟังความเป็นจริง แล้วก็ปราศจากอคติ ถ้าท่านจะลงคะแนนเสียงโดยปราศจากอคติ แล้วก็คำนึงถึงเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยไม่คำนึงถึงข้อกฎหมาย แต่ว่าเข้าถึงจิตใจเขาว่า เขาได้รับความเป็นธรรมในกรณีนี้หรือไม่ อย่างไร บางคนถึงขนาดฆ่าตัวตายครับ เพราะในเรื่องของการติดตามหนี้สินอันนี้ ก็ปรากฏเป็นข่าวให้เราได้รับรู้ รับฟังอยู่บ่อย ๆ ครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : กรรมการการยังยั้งยื่นขึ้นใหม่ครับ ก็ต้องมีขอมตินะครับ

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกผู้ใดที่เห็นด้วยกับการเพิ่มข้อความตามที่คุณพิเชียวและคณะเป็นผู้เสนอขึ้นนะครับ ก็ให้กดว่า เห็นด้วย ถ้าเห็นว่าไม่ควรเพิ่มข้อความนี้ลงไป ก็กดว่า ไม่เห็นด้วย ขอเชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เรียบร้อยนะครับ มีปัญหาใหม่ครับ ไม่มีปัญหาก็ปิดการลงคะแนนครับ เจ้าหน้าที่รวมคะแนนเลยครับ ผลการลงคะแนนเห็นด้วย ๑๒ คะแนน ไม่เห็นด้วย ๔๔ งดออกเสียง ๑ ไม่ลงคะแนน ๒ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๕๙ ตกลงว่า ไม่เห็นด้วยนะครับ

ต่อไปเชิญท่านเลขาครับ มาตรา ๔๒

นายวิจักขณ์ นาควัชร (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔๒ ไม่มี
การแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญท่าน
อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
มาตรานี้ขอเชิญอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา เป็นผู้อภิปรายครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญท่าน
อาจารย์ครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัส
สุวรรณมาลา กระผมขอเสนอให้ตัดคำในมาตรา ๔๒ ออกไป คำว่า การได้มาซึ่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ ออกไป ผมขออนุญาตที่จะอธิบายอย่างนี้ครับ คือ ในมาตรานี้เขียนไว้ว่า
การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเกษตร
หรืออุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่า
ทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันสมควร กระผมขออนุญาตที่จะหยุดอ่านแค่นี้ครับ
ข้อความอื่นไม่ได้สำคัญกับเรื่องการอธิบายเท่าไร ประเด็นที่ผมขออนุญาตที่จะตัดคำว่า การ
ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ออกจากมาตรานี้ ก็เพราะว่า คำว่า ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นคำที่
มีความหมายกว้างครับ ท่านประธานครับ หมายความว่าตั้งแต่ที่ดิน แร่ธาตุ อะไรก็ตามก็จะเป็น
ทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น การเปิดโอกาสให้รัฐเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อที่จะให้รัฐได้มาซึ่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างนี้กระผมคิดว่า เป็นการเปิด ขออนุญาตใช้คำภาษาอังกฤษ ที่ใช้ว่า
การเปิดแบลงค์ เช็ค (Blank cheque) ให้อำนาจกับรัฐบาลอย่างกว้างขวาง จนผมเข้าใจว่าจะ
ผิเจตนาของของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชนไปได้ กระผมคิดว่าถ้าจะให้เข้าใจ
ง่าย ๆ ก็ต้องยกตัวอย่างแบบสุดโต่ง สมมุติว่า นาย ก มีที่ดินอยู่แปลงหนึ่งทำมาหากินนะครับ

วันหนึ่งรัฐบาลอยากจะได้ที่ดินแปลงนั้น ซึ่งเป็นการต้องการให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ
เท่านั้นนะครับ -----

- ๗๔/๑

รัฐบาลก็สามารถที่จะเวนคืนที่ดินแปลงนั้นจาก นาย ก ได้ แทนที่จะใช้วิธีการซื้อขาย และก็ให้ นาย ก ได้ขายตามความสมัครใจ เพราะว่าการเวนคืนนี้ต้องใช้อำนาจบังคับ ต่างจากความสมัครใจแน่นอนนะครับ รัฐบาลสามารถที่จะเอาที่ดินจาก นาย ก ได้ด้วยการซื้อขาย ซึ่งจะทำให้ก็ต่อเมื่อ นาย ก สมัครใจเท่านั้น กระผมเข้าใจว่า กรรมการการอาจะยกร่างมาตรานี้ เพื่อที่จะให้อำนาจกับรัฐบาลอย่างใดอย่างหนึ่ง และก็เขียนคำว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ เข้าไปในนี้ กระผมคิดว่า ถ้าเขียนอย่างนี้ แล้วก็ไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจน น่าจะต้องตัดออก จึงอยากจะขอให้ ผมความจริงอยากจะให้กรรมการ ตั้งใจมาก ๆ คือ อยากจะให้กรรมการอธิบายให้ชัดเจน เจาะจงลงไปว่า เจตนาที่จะให้ใส่คำว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ หมายความว่าอย่างไร เพื่อที่จะได้บันทึกไว้ให้ชัดเจน ถ้าบันทึกได้ไม่ชัดเจน ผมคิดว่า ขอให้ตัดออกครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญท่านอาจารย์พิสิฐครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลิ้อธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลิ้อธรรม กรรมการ และ สสร. ครับ ตามที่ท่าน สสร. ได้ยกขึ้นมาถามนะครับว่า การมีประโยคนี้นี้ไว้ว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินะครับ ประเด็นหลังที่ท่าน สสร. ได้ตั้งใจสงสัยถามนะครับ อันนี้กระผมก็ขออนุญาตเรียนชี้แจงว่า ก็จะมีประเด็นในเรื่องเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง อย่างเช่น เรื่องของดินแร่ เช่น ป่อน้ำมัน หรือในกรณีของก๊าซธรรมชาตินะครับ ถ้าหากจะมีลักษณะนั้นเกิดขึ้น ก็ขอที่รัฐจะดำเนินการลงไปนะครับ เพื่อจะให้ประโยชน์นี้ได้ตกกับภาครัฐ มิฉะนั้นแล้วเอกชนก็อาจจะไปกว้านซื้อกัน และก็ประโยชน์ก็ไม่เกิดกับภาครัฐโดยตรงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านกรรมการพอใจในคำชี้แจงนะครับ อาจารย์jemศักดิ์

รองศาสตราจารย์jemศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม jemศักดิ์ ปิ่นทอง ผมว่ามาตรานี้ถ้าดูการแก้ไขที่กลุ่มพวกผมขอให้ตัดออกนี้ ดูเล็กน้อยเดียว แต่ถ้าท่านประธานครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ แล้วใหญ่มาก ๆ ด้วย ผมคิดว่าวันนี้คงจะต้องพูดกันยาว

พอสมควรในเรื่องนี้ ท่านประธานครับ มาตรา ๔๒ ถ้าท่านดูทั้งหมด ท่านจะเห็นว่าหลักคืออะไร หลักคือการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ นั่นคือหลัก รัฐธรรมนูญต้องการปกป้องให้ทำไม่ได้ ไม่ใช่รัฐธรรมนูญมีเจตนาให้รัฐเข้าไปกระทำ ท่านต้องดูหลักก่อนนะครับ ไม่ได้เหมือนกับท่านกรรมาธิการที่อธิบาย จะไปเอาน้ำมันเขา จะเอาไปแร่ธาตุเขาก่อน แต่หลักนี้เขียนว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ ยกเว้น เห็นไหมครับ อันนั้นคือรอง รองนี้เราจะไปคิดเป็นหลักนี้ มันก็ต้องบอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ต้องทำได้ทุกอย่าง แต่เขียนว่า เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นนี้ จะทำได้ต้องมีกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค เห็นด้วย เพื่อสาธารณูปโภค เห็นด้วย เว้นไปอีก การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ ก็เห็นด้วยอีก เว้นนี้ นะครับ เว้นนี้มันมากแล้วครับ ๒ แล้ว นะครับ การผังเมืองก็เห็นด้วย การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ก็เห็นด้วยอีก การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม ก็เห็นด้วย นี่ เว้น นะครับ เว้น เยอะ แล้ว นะครับ การปฏิรูปที่ดิน ก็เห็นด้วย เอ้า เว้น อีก เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ก็เห็นด้วยอีก ท่านเห็นไหมครับ ตัวหลักนี้ถูกเจาะ เว้น เว้น เว้น ท่านนึกถึงภาพตัวหลัก นะครับ หลักเหมือนแผ่น แผ่นหนึ่ง เว้น ก็คือ เจาะช่อง เจาะช่อง เจาะช่อง เจาะช่อง -----

บัดนี้เราเจาะเสียจนตัวที่เหลือนี้นิดเดียว เหลือตัวแผ่นนิดเดียว เสร็จแล้วพอบอกว่า เว้นนี้ เอา
 ทรัพยากรไปได้ด้วยหมดเลยครับ แผ่น แล้วท่านเขียนได้อย่างไรครับว่า การเวนคืน
 อสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ ผมถามท่านว่า แล้วเหลืออะไร ผมถามท่านว่า อะไรที่เวนคืน
 ไม่ได้บ้าง เอาอย่างนี้ดีกว่า เพราะท่านเจาะหมดแล้วนี่ อะไรที่เวนคืนไม่ได้ ท่านช่วยตอบผมใน
 มุมกลับกัน ด้วยเหตุด้วยผล ถูกไหมครับ ถ้าจะดูเท่าที่ผมอภิปรายมันก็ต้องเป็นอภิปรายในสภา
 ก็ต้องพูดกันอย่างนี้ แต่ท่านตอบผมหน่อยว่า ที่เหลือคืออะไรบ้างที่เวนคืนไม่ได้ ถ้าอย่างนั้น
 ตกลงตัวหลักที่มีอยู่ ตัวเว้นนี้มันเจาะหมดเลย พวกผมนี้ไปรับฟังความเห็นของประชาชน
 โดยเฉพาะที่อุดรธานี ท่านประธานครับ ผมแปรญาติที่นี่ ไม่ได้อยู่ดี ๆ ก็แปร กลุ่มพวกผมนี้ท่านจะ
 เห็นว่า และท่านจะเริ่มเห็นต่อจากนี้ไป ผมจะมีสิ่งที่ประชาชนนี้เขาแสดงให้เห็นถึงปัญหา แล้ว
 เราก็จะต้องกลับมาคิดแก้ไขให้กับเขา ถามว่า ทรัพยากรที่อุดรธานีนี้มีปัญหาอะไร บ้าน
 คุณศักดิ์ชัย นั่งข้างผมนี้ มีพระราชบัญญัติออกตามมาตรานี้แหละครับ ที่จะไปเจาะเอา
 ได้ที่บ้านของทุกคน ไปชอนไชเอาแร่โพแทช (Potash) จากเขามา ท่านประธานครับ ไปชอนไช
 นี่อยู่ใต้ดิน แล้วเราก็กฎหมายว่า ใน ๒๕ เมตร เอาได้ ถัดมา พวกผมอยู่ในวุฒิสภา ผมบอก
 ใ้อโฮ อย่างนี้ตายเลย ก็ลงไป ๕๐ เมตร แล้วท่านประธานครับ พวกผมนี้ก็ ในที่สุดก็บอกว่า
 อย่างนี้ไม่ได้ ส่งศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญก็บอก นั้นแน่ ทรัพยากร ท่านไปดูสิครับ
 ปี ๒๕๔๐ เขียนอย่างนี้เป๊ะเลย แล้วไปถามท่านอาจารย์จอน อึ้งภากรณ์ ไปถามหมอนิรันดร์ ไป
 ถามอาจารย์ไกรศักดิ์ ถามพวกผมทั้งหมด เราต่อสู้ไม่มีทางได้เลยครับ เพราะรัฐธรรมนูญเขียน
 อย่างนี้ แล้วในที่สุด ชาวบ้านมีความเป็นห่วงอะไรครับ ๑. เป็นห่วงว่า คุณชอนไชได้ที่บ้านเขา
 นี้ด้วยเทคโนโลยีอันสูง แต่พอสูงแล้ว ชาวบ้านเลยไม่รู้ว่าคุณไปชอนไชอะไรเขามา แล้วไปเอา
 มากแค่ไหน เขาก็ไม่รู้ เขาบอกว่า ชอนไชด้วยเทคโนโลยีอันสูง ก็เลยจะมีเงินไว้เป็นเส้า เว้นที่ดิน
 ไว้เป็นเส้า ข้างล่างพรุนไปอย่างไรก็ตาม เหลือเส้า เส้ามันจะช่วยค้ำยันบ้านไว้ คือ ช่วยค้ำยัน
 ข้างบนไว้ ชาวบ้านเขาบอกว่า แล้วเขาจะรู้ได้อย่างไรครับ แล้วโครงการนี้เริ่มต้น พอออก
 กฎหมายเสร็จ ก็ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อไปให้แคนาดามาลงทุน พอได้หินออกมา มันเป็น
 หินนะครับ ออกมาก็ย่อยหิน แล้วก็แยกเกลือกกับหิน เกลื่อนี้เป็นภูเขาเลากา จะทำอย่างไร นี่คือ
 ทรัพยากรครับ ท่านประธานครับ เราไปเวนคืนทรัพยากรได้หรือครับ อสังหาริมทรัพย์ และน้ำนี่
 นะครับจะทำอย่างไรถ้า น้ำลงมาที่เกลือก แล้วแถวนั้นมันจะเป็นดินเค็มหรือเปล่า ก็ไปกระทบ

สิ่งแวดล้อม ชาวบ้านเขาไม่รู้จะทำอย่างไรครับ ในเมื่อออกกฎหมาย ตามอำนาจที่มี แล้วก็ไปใช้ของเขาได้หมด ตอนนี้ชาวบ้านก็ไม่ยอม ตกลงต่างชาติก็เปลี่ยนมาเป็นอิตาเลียนไทย (บริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวล็อบเมนต์ จำกัด (มหาชน)) ชาวบ้านก็ไม่ยอม ตอนนี้ยังปวดหัวกันอยู่เลยในเรื่องพระราชบัญญัติฉบับนี้ ท่านประธานครับ เวลาเขียนนี้ ถ้าอย่างที่ผมกราบเรียนแต่ต้นว่า ถ้าเรายกเว้นให้ และยกเว้นข้อใหญ่ ๆ ทั้งนั้นเลย ข้ออื่น ๆ นี่เราคิดว่า จำเป็นที่จะต้องยกเว้น แต่ท่านจะไปยกเว้นถึงทรัพยากรธรรมชาติ มันหมดแล้ว ทำตัวแม่ของเรื่องนี้มันหมดแล้ว การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่หมดเลยทุกอย่าง แล้วท่านเขียนทำไมมาตรานี้ ท่านก็ต้องเขียนว่า การเวนคืนทุกชนิดในประเทศไทยทำได้ ก็จบ -----

- ๗๖/๑

เพราะทรัพยากรนี้มันก็ไม่เหลือ ท่านประธานครับ ช่วยบอกผมหน่อยว่า มีอะไรเหลือบ้างที่นี้ ถ้าจะใส่ตรงนี้ ผมนี้เจ็บปวด เพราะเรื่องนี้เคยสู้กันในสภาแห่งนี้ ผมยืนอยู่ตรงนี้ แล้วก็สู้กันในที่สุดก็ได้แต่เพียงประนีประนอมกับรัฐบาลที่แล้ว ที่มันจะเอาทรัพยากรไปขาย ในที่สุดก็ลงมา แต่ให้ลึกขึ้นไปอีกหน่อยหนึ่ง ได้แค่นั้น ผมทำอย่างอื่นไม่ได้ ถามว่า ในหลักการแล้ว อันนี้ถูกต้องไหมครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้เรื่องสำคัญนะครับ แล้วสำคัญกับทุกคน ถ้าท่านยังไม่กำหนดนี้ไว้ ผมคิดว่า มาตรานี้เหมือนกับว่า เราเกือบจะไม่มี มีไว้เพื่อเขียนว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะกระทำมิได้ แต่เว้นแต่ มันเว้นหมดเลยครับ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านอาจารย์จะเสริม ท่านอาจารย์จรัสครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : ท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ กระผม เพียงแต่จะเสริมท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นิดเดียวครับว่า ในมาตรา ๔๒ นี้ ได้เขียนข้อความซึ่งกว้างขวาง แล้วก็น่าจะสมประโยชน์กับวัตถุประสงค์ของการให้รัฐมีอำนาจเวนคืนนะครับ คือ ข้อความที่บอกว่า เพื่อประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น คำอธิบายของท่าน กรรมาธิการเมื่อตะกี้นี้นะครับ กระผมเข้าใจว่า ถ้าหากว่ารัฐบาลประสงค์ที่จะเวนคืน เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์สาธารณะที่ชัดเจน แล้วก็รัฐสภาได้พิจารณาเห็นชอบว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนหนึ่งคนใด ผมคิดว่า ก็น่าที่จะยังสามารถใช้ข้อความนี้ได้ อยู่ ซึ่งตรงนี้จะกว้างขวางมากอยู่แล้วนะครับ ก็อยากจะให้ คือ ถ้าเว้นแต่ว่า ท่านจะมีเหตุผลอื่นที่ยังคงค้านี้ไว้เท่าที่ตนเองนะครับ ผมคิดว่า ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วนี้สมควรที่จะตัดออกเสีย จะได้ไม่เป็นอันตราย ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เดี๋ยวจะคุณสวิง อย่าเพิ่งครับ ขอท่านกรรมาธิการก่อนนะครับ ท่านศรีราชาครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม ศรีราชา เจริญพานิช กรรมาธิการครับ ผมใคร่ขอชี้แจงเรื่องนี้ เพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจ ก็จริงอย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่านะครับ ว่ามันเขียนคลุมไปทั้งหมด แต่เข้าใจว่า ก็คงจะต้องคลุมทั้งหมดครับ เพราะเหตุที่ว่าในเรื่องของสิ่งต่าง ๆ นะครับ ผมอยากจะเริ่มต้นเลยว่า ทรัพย์สินนี้แต่เดิมเป็นของพระเจ้าแผ่นดิน เสร็จแล้วนี้ครับก็ได้มอบหมายมา โดยออกเป็นโฉนด

ให้กรรมสิทธิ์นี้ครับ ที่นี้อย่างไรก็ตามบ้านเมืองเรานี้ค่อนข้างจะถือเรื่องกรรมสิทธิ์เป็นหลัก ประเทศอื่น เช่น ประเทศในคอมมอน ลอว์ (Common Law) นะครับ ประเทศอังกฤษหรืออเมริกาทรัพย์สินเป็นของแผ่นดินเหมือนกันครับ และทุกคนได้กรรมสิทธิ์มา ไม่ใช่กรรมสิทธิ์โดยสมบูรณ์ ได้มาตามหลักคอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ (Common Law Property) คือ ให้สิทธิที่ใช้จะประโยชน์ในแผ่นดินนั้นสูงสุด แต่ก็ยังคงเป็นของรัฐอยู่ เป็นของพระเจ้าแผ่นดินอยู่ เพราะฉะนั้นการที่ให้กรรมสิทธิ์อย่างสุดโต่งนี้ครับ ในประเทศของเราครับ ในฐานะที่เราับความเป็นประชาธิปไตย แต่เวลาเราเรียน เราไม่ได้เรียนลึกนะครับ เราไม่ได้ศึกษาลึก ผมเคยไปศึกษา ศึกษาเรื่องคอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ มานะครับ เพราะฉะนั้นหลักอะไรต่าง ๆ นี่เปลี่ยนไป ประเทศจีนนี่เหมือนกันครับ ก็ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการที่จะทำประโยชน์ต่าง ๆ แต่กรรมสิทธิ์โดยแท้จริงตามความหมายของซีวิล ลอว์ (Civil Law) นั้น ไม่ได้ให้ เพราะฉะนั้นการจะทำอะไรก็ตามนี้นะครับ เขาก็ทำได้ง่าย พัฒนาประเทศได้ง่าย เพราะไม่ต้องเวนคืน เพราะฉะนั้นเราก็คงจะต้องมาดูนะครับว่า หลักเหล่านี้จะมาแอฟพลาย (Apply) ในบ้านเรานี้อย่างสุดโต่งเพียงไหน อย่างไร ผมเองผมไม่เห็นด้วยกับกรณี ที่จริงนะครับในประมวลแพ่งผมสอนกฎหมายแพ่งอยู่ สอนโดยเฉพาะวิชาทรัพย์สิน มาตรา ๑๒๖๐ เรื่อง แตนกรรมสิทธิ์พูดไปบอกว่า เรามีแดนกรรมสิทธิ์ถึงฟ้านะครับ ทะลุขึ้นไปถึงไหนก็ตาม หรือลงใต้ดินไปจนถึงใจกลางโลก จริง ๆ แล้วนะครับ ประชาชนทำได้ไหม ที่ท่านจะขุดรูไปอยู่ใต้จากพื้นผิวของเรานะครับ ลงไปสักสองสามกิโล & กิโลเมตรนะครับ หรือจะขึ้นไปจางแดนกรรมสิทธิ์บนฟ้า ขึ้นไปสักกิโลสองกิโลจากพื้นดินนะครับ -----

เครื่องบินการบินไทยบินมาผ่านนี้ ท่านบอกการบินไทยถูกล้ำกรรณสิทธิ์ เพราะว่าผ่านหัวผ่าน่านฟ้าที่อยู่บนผิวดินที่เราตั้งฉากขึ้นไปนะครับ ผมว่า กฎหมายมันล้ำสมัยนะครับ กฎหมายเรานี้ล้ำสมัย จริง ๆ แล้วผมคิดว่า มันควรจะมีกฎหมายที่จำกัดการแบ่งกรรมสิทธิ์เหนือพื้นผิวดินขึ้นไปสัก ๕๐๐ เมตร หรือ ๑ กิโลเมตร ก็แค่นั้นพอ เพราะฉะนั้นท่านจะสร้างตึกสูง ๒๐๐ ชั้น ก็อย่างมากก็แค่หกเจ็ดร้อยเมตร จากพื้นผิวดิน แล้วมีปัญญาจะสร้างได้หรือเปล่าที่จะป้องกันแผ่นดินไหวแล้วมันไม่ไค่นลงมา หรือกรณีที่เกิดขึ้นจริง ๆ นะครับ เกิดแล้ว ก็คือ เรื่องของการเวนคืนทำรถไฟฟ้า รฟม. ไล่ที่วิ่งไป รฟม. ก็ชี้ขาดครับ ไม่สามารถจะไปเวนคืนคนอื่น เวลานี้ รฟม. นี่ก็คือมุดไปตามถนนสายหลัก ๆ ที่มีอยู่เท่านั้น เพราะฉะนั้น ประโยชน์ของประชาชนที่ท่านบอกว่าท่านสูญเสีย ผมยังมองไม่เห็น ว่า สูญเสียตรงไหนครับ เพราะท่านได้ไปฟรี ในกรรมสิทธิ์ทั้งหลายที่รัฐจัดให้ ได้ไปฟรี แล้วตรงนั้นะครับ เมื่อเวนคืนเขายังบอกอีกว่า ให้ค่าชดเชยที่เป็นธรรม ก็เป็นเรื่องหนึ่งนะครับ คือไม่ได้ได้เปล่าเลยนะครับ เวลาได้ ได้ไปฟรี แต่เวลาจะถูกเอาคืน ก็ถูกข้อจำกัดด้วยว่า ต้องสาธารณประโยชน์เท่านั้นที่จะเวนคืนได้นะครับ แล้วก็ต้องได้รับค่าชดเชยที่เป็นธรรมนะครับ เพราะฉะนั้นอย่างกรณีที่ ผมไม่ทราบนะครับว่า การประปาที่ได้เคยเจาะอุโมงค์จากบางซื่อไปโผล่ที่สวนลุมพินี ผมไม่ทราบว่าการประปาได้ทำถูกกฎหมายหรือเปล่า เรื่องนี้ผมไม่แน่ใจนะครับ แต่ได้ทำไปแล้วในระดับความลึกที่เกินร้อยเมตรขึ้นไป เกินร้อยเมตร คือ ลึกลงมากครับ เพราะฉะนั้นมันไม่กระทบใคร ฐานของตึกที่สร้างกันสูง ๆ ระดับเกือบจะร้อยชั้นนี้ะครับ จะอยู่ในระดับแค่ประมาณ ๖๐ เมตร ลงไปจากผิวดินโดยประมาณเท่านั้นนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเพื่อร้อยเมตรลงไปแล้วนี้ครับ ผมเองโดยส่วนตัว ผมยังอยากจะให้ออกกฎหมายเสียด้วยซ้ำว่า พื้นผิวดินที่คนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ควรจะลึกไม่เกิน ๑๐๐ ร้อยเมตร แล้วจะได้แบ่งกันได้ระหว่างรัฐกับเอกชน หรือสูงขึ้นไปบน่านฟ้าไม่เกิน ๑ กิโลเมตร หรือว่า ๕๐๐ เมตร ก็ตาม จะได้หมดปัญหาครับ เพราะไม่อย่างนั้นกลายเป็นเรื่องที่ว่า ถึงเวลาแล้วรัฐจะต้องมาเสียเงินมากมายมหาศาลในการที่จะเวนคืน ทั้ง ๆ ที่ผู้เวนคืนก็ทำอะไรไม่ได้ แต่หวังว่า บอกว่า มันเป็นสิทธิของผมที่จะต้องลงไปถึงใต้ดินเท่านั้น เท่านั้นะครับ ผมอาจจะพูดแล้วในเชิงที่ว่าอาจจะไม่ค่อยสร้างสรรค์เท่าไรนะครับ แต่ความจริงมันเป็นอย่างนั้นนะครับ แล้วก็พูดกันตรง ๆ นะครับว่า คุณได้ไปเปล่า แต่ถึงเวลาจะสูญเสียเขาก็ชดเชยให้

แล้วทรัพยากรเหล่านี้ สมมุติแร่โพแทสที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์กล่าว เอกชนคนใดคนหนึ่ง ถ้าเผื่อ
พูดกันตรง ๆ นะครับ ถ้าเผื่อเป็นคนจน ๆ ธรรมดา มันไม่มีปัญญานะครับ ที่จะไปขุดเจาะลงไป
ได้ ที่จะไปทำเหมืองโพแทส ก็คงจะต้องเป็นนายทุนเท่านั้น แล้วเพราะฉะนั้นกรณีเหล่านี้ ผมเห็น
อย่างนี้ครับว่า เมื่อมีการขุดขายให้ตามความเป็นธรรม ผมก็คิดว่า มันน่าจะเป็นคำตอบที่ดีพอ
นะครับ เพราะว่าถ้าการจะคุ้มครองสิทธิของคนครับ ต้องคุ้มครองโดยสัญญาณประมาณ เพราะ
มีฉะนั้นแล้ว ประชาชนก็พูดง่าย ๆ ว่า รัฐจะทำอะไร ก็ทำอะไรไม่ได้เลย เพราะว่าสิทธิของ
ประชาชนนั้นยิ่งใหญ่กว่าผลประโยชน์ของรัฐ ผมเองนี่ ผมยังพูดไปในการทำงานที่ว่า ถ้าเผื่อเราเป็น
ประชาธิปไตยกันโดยที่ไม่มีขอบเขต ทุกอย่างแตะไม่ได้ครับ รัฐทำอะไรไม่ได้เลยเหมือนกัน
ขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ เดี่ยวผมเรียนถามนิดหนึ่ง ท่านที่ยกมือนี้นี้หมายความว่ามีส่วนร่วมในการแปรรูป
ใช้ไหมครับ ใช้หรือเปล่าครับ เพราะมาตรานี้ไม่มีการแก้ไขครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ท่านประธานครับ ขออนุญาตเรียนชี้แจงครับ ผมขอใช้
สิทธิพาดพิงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ใช้สิทธิ
พาดพิง

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์พาดพิงถึงผมครับ และจังหวัด
อุดรธานีครับ ขออนุญาตเรียนชี้แจงนิดเดียวครับ เพื่อให้เกิดความกระจ่าง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
พาดพิงหรือครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ใช่ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ผมฟังดู
ไม่เห็นพาดพิงถึงเลย

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ขออนุญาตใช้สิทธิพาดพิงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : นิดเดียว
พาดพิงครับ ไหนลองแสดงพาดพิงมาดูหน่อยสิครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ศักดิ์ชัย
 อุ่นจิตติกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย เหตุที่ผมจำเป็นต้องลุกขึ้นยืนมากราบเรียนท่าน
 ประธาน ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ผมอยากจะนำเสนอความเป็นจริงเกี่ยวกับเรื่องโพแทสที่จังหวัด
 อุดรธานี เพื่อให้เกิดความชัดเจน และเกิดความเข้าใจ ในฐานะที่ผมอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี และได้
 ทำการศึกษาและติดตามเรื่องโพแทสมาโดยตลอด -----

- ๗๘/๑

ท่านประธานที่เคารพครับ จากมาตราที่ ๔๒ นี่นะครับ ในเรื่องของการเวนคืนนะครับ ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า เรื่องไฟฟ้ที่จังหวัดอุดรธานีนี้เกิดขึ้นมาเมื่อหลายปีก่อน ในรัฐบาลชุดก่อน ๆ ถ้าท่านติดตามให้ดี ท่านจะพบว่า มีมากมายเหลือเกินสำหรับผู้ที่มีอำนาจบริหารได้ใช้อำนาจในการที่จะดำเนินการใดก็ตามที่จะให้สัมปทาน หรือที่จะให้ผู้เข้ามาสำรวจจัดการในเรื่องสัมปทานที่จะได้ทรัพยากรธรรมชาติจากประเทศไทยไป ผมเรียนนิดเดียวครับ ท่านประธานครับ ว่า ท่านเชื่อไหมครับว่า การสัมปทานนั้น เป็นการสัมปทาน เพื่อให้มีการขุดเจาะแร่ไฟฟ้ แล้วนำเอาแร่ที่ขุดออกไปขาย ประเด็นอยู่ตรงนี้นิดเดียวครับ ท่านประธานครับ ถ้าการขุดเจาะเอาแร่ขึ้นมาแล้วนะครับ นำมาแปรรูปให้เกิดอุตสาหกรรมปลายน้ำ ก็จะทำให้ประชาชนนั้นเกิดมีงานทำ ความเจริญก้าวหน้าที่จะเกิดกับท้องถิ่นนั้นก็เกิดขึ้น แต่การให้สัมปทานเหมืองแร่ไฟฟ้เป็นการให้สัมปทาน เพื่อที่จะเอาแร่ดิบนั้นออกไปขาย ถามว่าแร่นี้เป็นของใคร เป็นของประเทศชาติ เป็นของประชาชน แต่ถ้าเอาออกไปขายเป็นเศษแร่ เพียงแต่เราได้ค่าสัมปทาน และผู้มีอำนาจในสมัยนั้นได้ผลประโยชน์จากการให้สัมปทาน นิดเดียวครับ การที่ขุดเจาะเหมืองแร่ไฟฟ้ จำเป็นจะต้องขุดลึกจากผิวดินลงไป ๕๐๐ เมตร แหล่งแร่ไฟฟ้ที่จังหวัดอุดรธานีนั้นจะกินพื้นที่ หรือเรียกว่า แอ่งนั้นเป็นแอ่งใหญ่ที่สุด และมีความบริสุทธิ์ของแร่ไฟฟ้ในระดับโลก ท่านประธานเชื่อไหมครับว่า เวลาขุดลงไปนี่นะครับ ขณะที่ขุดนี้ใช้พื้นที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ แต่การขุดเจาะลงไป ๕๐๐ เมตร แล้วก็จะขนไ้ลงไปอยู่ใต้เมืองอุดรทั้งหมด ประเด็นไม่ได้บอกว่า ขอนไ้มีเสาหลักมาปักแล้วมันจะอยู่ได้หรือไม่ได้ ไม่ได้อยู่ตรงนั้นครับ ประเด็น ก็คือ มีการถกเถียงกันว่า ทรัพยากรไฟฟ้ที่นั่น ที่อยู่ในพื้นดินนั้นเป็นของใคร มีการเรียกร้องจากชาวบ้านว่า ถ้าอย่างนั้นอยู่ใต้บ้านผมก็ต้องเป็นของผม แล้วถามว่า ใครละครับ จะเป็นคนมาจ่ายค่าไฟฟ้ให้กับเรา ที่นั่นมันเป็นอย่างนี้ครับ ผมได้ยันท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม เมื่อสักครู่ที่ได้ยืนยันว่า ได้มีการขอแก้ไขกฎหมายถึงทรัพยากรที่อยู่นั้นไปสุดท้าย มีการแก้ลงมาว่า จากผิวดินจน ๑๐๐ เมตร แต่ที่ผมนำเรียน ก็คือ เขาขุดลงไป ๕๐๐ เมตรครับ เพราะฉะนั้นชาวบ้าน ก็คือไม่ได้อะไร แต่ประเด็นต่อมาที่ซ้ำร้ายกว่านั้น ก็คือว่า เมื่อมีการที่จะให้คนเข้ามาสำรวจ แล้วก็ทำการสัมปทานนั้น ไม่มีการจัดทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า อีไอเอ (EIA - Environmental Impact Assessment) ผลปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับสัมปทานให้สำรวจมาจัดทำ อีไอเอ เอง โดยไม่ให้บริการ

สำรวจที่เป็นกลาง แล้วมีความเชื่อถือในระดับโลกมาทำ ก็เลยทำให้ชาวบ้านตรงนั้น เกิดความรู้สึกว่า เขาถูกหลอก ก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่โตขึ้นมาในเรื่องของการชั่งน้ำหนักกัน ประเด็นอยู่ตรงนี้ครับว่า ถ้าเมื่อไรก็ตามบอกว่า ให้ออกกฎหมายเฉพาะ ผมก็เห็นผู้มีอำนาจ ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อที่จะให้ได้สัมปทานแล้วตัวเองก็ได้ผลประโยชน์มาตลอดระยะเวลา ที่ผ่านมา ทำอย่างไรละครับที่จะแก้ไขตรงนี้ได้ อุดรมีก๊าซ (Gas) ธรรมชาติที่ภู่อ้อม ที่มีปริมาณ ก๊าซธรรมชาติที่มากถึง ๕ แสนล้านลูกบาศก์ฟุต ท่านเชื่อไหมครับว่า สิ่งเหล่านี้กำลังเกิดขึ้น แต่ถ้ามองนี่นะครับ เรากำลังพูดถึงว่า ทรัพยากรตรงนี้ ถ้าเราเอาไฟแทสขึ้นมาแล้วนี้ สามารถ ที่จะทำให้ชาวบ้านมีงานทำ มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้น มีธุรกิจที่เจริญขึ้น ผมได้ยืนยัน อยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าจะเอาไฟแทสขึ้นมา อันแรกก็คือว่า ต้องไม่ขายเป็นแรดิบ ต้องแปรรูป เป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำ ซึ่งจะเกิดอุตสาหกรรมปลายน้ำ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คงเลยไปถึง พาดพิงไปแล้วนะครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : อีกนิดเดียวครับ ท่านประธานครับ เพื่อให้เกิดความ เข้าใจ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอให้คนที่เขาเข้าคิวที่ถูกต้องอยู่ ๓ ท่าน ยังมีโอกาสที่ต้องพูดอีกนะครับ ต้องขออนุญาตนะครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : ท่านประธานครับ จะจบแล้วครับ อีกนิดเดียวครับ ผมจำเป็นจะต้องพูด เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันก่อนครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คือไม่ได้ร่วมแปรญัตติไม่เท่าไรหรอกครับ ถ้าร่วมแปรญัตตินี้คุณมีสิทธิที่จะพูดเต็มที่

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : พาดพิงครับอาจารย์

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : มันเกินพาดพิงไปแล้ว ผมวินิจฉัยเองว่า พาดพิงจบไปแล้วนะครับ อนุญาตให้พาดพิงไปแล้ว พอแล้วครับ ให้โอกาสคนอื่นเขาบ้าง ไม่ใช่ครับ บังเอิญเราไม่ได้แปรญัตตินะครับ ต้องคิดอย่างนั้นครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : ขอสรุปได้ไหมครับ ขอสรุปให้เกิดความเข้าใจ ก็คือว่าเราไม่อยากจะเห็นการออกกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้เรานี้ต้องขายทรัพยากรธรรมชาติเรา เพื่อให้ผู้มีอำนาจได้ประโยชน์เท่านั้นเองครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ผมขออนุญาตเรียนรายชื่อ ๓ ท่านนะครับ ที่ตามลำดับอยู่นะครับ เริ่มตั้งแต่ท่านเกียรติชัย แล้วต่อไปคุณสวิง แล้วก็คุณสุรัชย์ แล้วก็คงจะให้ฝ่ายกรรมาธิการเขาชี้แจงอีกทีหนึ่งนะครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขออนุญาตหารือครับ ผม สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย ผมเข้าใจว่า อย่างนี้นะครับ เมื่อช่วงที่ท่านเสรีทำหน้าที่เป็นประธาน ท่านจัดลำดับการแปรญัตติไว้แล้วครับ เหตุที่ให้ท่านอาจารย์จรัส ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ อภิปรายนั้น เนื่องจากกำลังอยู่ในญัตติที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เป็นผู้ยื่น แต่ผมจะเรียนท่านประธานว่า ในมาตรา ๔๒ นี้ ผมก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ยื่นขอแปรญัตติไว้ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นผมเองยังไม่ได้รับสิทธิในการอภิปรายอะไรเลย ก็กำลังจะหารือว่าประเด็นที่อภิปรายกันอยู่นี้ เฉพาะในญัตติของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์อย่างเดียวถูกต้องไหมครับ ยังไม่ได้รวมถึงญัตติของผม ซึ่งมีประเด็นที่ต้องแตกต่างกันอยู่นะครับ

LIRT

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถูกต้องครับ ตามลำดับขั้นตอนอย่างนั้น ให้ถูกต้องนะครับ แต่ว่าของท่านนี้ ผู้แปรญัตติเห็นด้วยนะครับ แต่ยังไม่มาถึงครับ ตอนนี้อยู่ตามลำดับ ท่านเกียรติชัยก่อนครับ เชิญครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ อันนี้ต้องถามก่อนละครับ บังเอิญผมเป็นผู้แปรญัตติร่วมของท่านสุรัชย์ ในมาตราเดียวกันนี้ ซึ่งท่านบอกว่า ยังไม่ถึงคิว ถ้าอย่างนั้น ผมก็ไม่แน่ใจว่า ผมจะมีสิทธิได้พูดในตอนนี้อยู่หรือยัง รอให้ไปพูดตอนนั้น แต่มันมีประเด็นซึ่งคันหัวใจเหลือเกินที่จะต้องพูด ถ้าหากว่าจะอนุญาตให้พูด ผมก็จะพูดสั้น ๆ หรือว่า จะให้ผมรอไปจนตอนที่

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : รอไปพูดรวมได้ไหม รอไปพูดรวมได้ไหมครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : พูดรวมก็ได้ แต่ว่า มันจะเลยเรื่องที่ใช้อำนาจรัฐอย่างคอมมิวนิสต์ อย่างสังคมนิยม มาใช้ในมาตราที่กำหนดในรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งน่าเป็นห่วงมากสำหรับอนาคต เรากำลังจะแปรงรูปอะไรกันมาอย่างนี้หรือเปล่า โอ.เค. จะให้ผมพูดตอนไหนครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ทีหลังครับ ขอขอบคุณครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ได้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ก็ขอท่านสรวงครับ เชิญครับ

นายสรวง ต้นอุด : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สรวง ต้นอุด ก็ในฐานะที่รับรองญัตติอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ผมอยากจะพูดประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินะครับ ซึ่งกลุ่มนี้ได้ขอตัดประเด็นนี้ไปนะครับ ผมคิดว่า ที่ผ่านมานี้ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติมีปัญหามากมายนะครับ กระผมจะยกตัวอย่างบางกรณีที่เกิดขึ้น อย่างเช่นในทางภาคเหนือที่ผมอยู่ ก็คือว่าที่ผ่านมารัฐต้องการเพิ่มปริมาณป่าให้มีเปอร์เซ็นต์ (Percent) ที่สูงขึ้น แล้วก็ที่ผ่านมา ก็คือ ได้ออกกฎหมายในบางฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายอุทยาน กฎหมายอุทยานนี่นะครับ เขาก็คิดกัน สรรวกันโดยเฉพาะในห้วงแอร์

และหลังจากนั้น ก็ขีดกันลงไป แล้วก็ประกาศเป็นเขตอุทยาน ดังนั้น มีชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่นั้น อันนี้ที่ผมอภิปราย ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินี้ มันมีปัญหาเกี่ยวกับประชาชนนะครับ ที่นี้พอเป็นอย่างนั้นนะครับ ก็ไปคลุมพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยอยู่แต่เดิม ดังนั้น ชาวบ้านเหล่านี้ก็กลายเป็นผู้ผิดกฎหมายทันทีเลย ดังนั้น เมื่อเป็นผู้ผิดกฎหมาย เขาก็อพยพ ชาวบ้านต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งอาจจะไปหาเขาบ้าง ใครต่อใคร ซึ่งอยู่มาเป็นร้อย ๆ ปีออกจาก เขตอุทยาน ทางอุทยาน หรือทางรัฐก็บอกว่า เป็นการรื้อถอนเขตอุทยาน แต่ชาวบ้านนิยามเรื่องนี้ว่า เป็นอุทยานทับที่ คือ เขาอยู่มาก่อนกฎหมายที่จะเกิดเสียด้วยซ้ำไป นี่เป็นผลพวงนะครับ จากการเพิ่มปริมาณทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ป่า ซึ่งผมคิดว่า อันนี้ก็เป็น ปัญหาอยู่แล้วนะครับ -----

- ๘๐/๑

ยิ่งถ้าสมมุติเราให้เรื่องนี้นะครับ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องมือในแง่ของการที่จะต้องเวนคืนอีกนี้นะครับ ผมคิดว่าเรื่องนี้จะร้ายแรงยิ่งไปกว่านั้น นั่นก็คือว่า จะขีดตรงไหนก็ได้ แล้วหลังจากนั้น ก็อาจจะบางที่ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ ก็อาจจะต้องไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่ แล้วชาวบ้านต่าง ๆ เหล่านั้นก็ลงมาอยู่ในเมือง แล้วก็กลายมาอยู่สลัมในเมือง อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ผมคิดว่า อันนี้เป็นปัญหาที่พวกเราสัมผัสมาโดยตลอด ดังนั้น ถ้าเราเพิ่ม ถ้าเรามีเรื่องนี้ขึ้นมาอีกนะครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้จะเป็นปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าต่อไปอีก ผมคิดว่า เรารู้กันอยู่ นะครับว่า ในอดีตเมื่อรัฐบาลที่ผ่านมา พยายามที่จะทำเรื่องอุทยาน กันเขต เพื่อที่จะให้มีปริมาณมากยิ่งขึ้น แต่อีกด้านหนึ่งก็ไปออกกฎหมายเฉพาะนี้ละครับ นั่นก็คือ กฎหมายว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผมคิดว่าเรื่องนี้เรายังไม่ได้พูดกันมากเลยนะครับว่า ทำอย่างไร รัฐถึงจะไม่ได้ออกกฎหมายแบบนี้ เพื่อที่จะเอาไปขายทรัพยากรธรรมชาติเรื่องนี้ให้กับคนอื่น ๆ อีก โชคดีนะครับที่กฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ตกไป ถ้าไม่เช่นนั้นบ้านเมืองของเราจะแย่งยิ่งกว่านี้ เราจะทำให้ทรัพยากรของเราแย่งไปกว่านี้ ก็เหมือนกับรัฐไปชิงเอาทรัพยากรของชาวบ้านมา แล้วเอามาทำประโยชน์ให้กับรัฐเสียเอง ไม่ใช่รัฐเสียเอง แต่ว่าเพื่อพวกพ้องของตัวเองเสียเองด้วยซ้ำไป เพราะกันเขตพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านั้นไปทำในเชิงธุรกิจ ซึ่งผมคิดว่า อันนี้ก่อความเสียหายอย่างยิ่งครับ ถ้าเรายังเขียนเรื่องนี้ไว้อยู่ครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเวนคืน ซึ่งจะได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ผมคิดว่า จะสร้างผลกระทบกับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนพื้นฐานของเราเป็นอย่างยิ่งครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เอาตามเท่าที่ตกลงกันนะครับว่า เราจะเอาแต่เฉพาะที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์แปรรูปไว้ก่อนนะครับ ในช่วงนี้ เพราะฉะนั้นท่านผู้ใดที่จะขอแปรญัตติ ผู้ร่วมแปรญัตติจะมีการพูดถึงอีกไหมครับใน ส่วนนี้ ถ้าไม่มี ก็ถามว่า กรรมาธิการ ท่านศรียาชาครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ศรียาชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานครับ ผม ศรียาชา เจริญพานิช กรรมาธิการครับ คือ ที่ท่าน สสร. ได้พูดถึงเรื่องของป่าไม้นี้นะครับ มันเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะซับซ้อนนะครับ ผมก็ยอมรับว่า ในส่วนของการที่มีการขีดวงลงไปในกระดาษ หรือในนั้นนี้ มันก็เป็นไปตามที่ว่ามันจริง แต่ในขณะเดียวกันครับ มันมี ๒ ส่วน ส่วนที่ บุกรุกก็มีอีกส่วนหนึ่งนะครับ เพราะฉะนั้นมันก็ก้ำกึ่งกันครับ ส่วนที่ว่า จะพิสูจน์กันได้

อย่างไรนะครับ มันก็ต้องพิสูจน์สิทธิกันครับ ถ้าเผื่อชาวบ้านเขาอยู่มาจริงแต่เดิม ไม่ใช่มาเพิ่งเข้าไปใหม่ ๆ แล้วก็มาแอบอ้างกันว่ายู่มานาน ก็ที่จริงมันร่วมกันโกหกครับ โอโฮ ผมอยู่มานาน เป็นร้อยปี แต่ผมพิสูจน์ลำบากนะครับ แต่ที่จริงแล้วสิ่งที่ชัดเจนที่สุดคือภาพถ่ายทางดาวเทียม ซึ่งมันจะพิสูจน์ได้ค่อนข้างจะ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ นะครับ ว่าใครบุกรุก หรือว่าใครมาก่อน มาทีหลัง ทีนี้ปัญหาก็คือมันเยอะนะครับ แล้วการพิสูจน์สิทธินี้มันต้องทำทีละราย มันทำลำบากนะครับ อย่างไรก็ตาม ผมก็คิดว่า ในส่วนของการที่จะเขียนบทบัญญัติในทำนองปกป้องทรัพยากรธรรมชาติไว้ มันจะเป็นประโยชน์ในภาพรวมของประเทศมากกว่า ใครก็ตามนะครับที่มีสิทธิอยู่แต่เดิม แล้วก็ขอพิสูจน์สิทธิได้ว่าอยู่มาดังเดิมจริงนี้ เราเข้าใจว่า ทางราชการหรือกรมป่าไม้ก็คงจะไม่ไปทำอะไร นอกจากจะมีการเจรจาในทางอ้อมที่จะโยกย้ายในบางเรื่องบางแห่งที่เขาไปอยู่ในเขตป่าต้นน้ำลำธารนะครับ ทีนี้มันก็เชื่อมโยงกันครับว่า ป่าต้นน้ำลำธาร ทำไมเราจะต้องรักษาไว้ ถ้าเผื่อคนไปอยู่นะครับ มันก็ไปอยู่เป็นหย่อม ๆ เป็นไขแดง มันก็จะเกิดไปทำลายสภาพ ผลสุดท้าย ป่าต้นน้ำลำธารมันก็จะร่อยหรอ ผลสุดท้ายนี้แหละครับ น้ำที่จะลงมาพักที่จะใช้อุปโภคบริโภคมันก็จะไม่มี และที่สำคัญมากที่สุด ก็คือ น้ำท่วมในระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้งภาคเหนือ อีสาน มันก็เป็นข้อพิสูจน์ได้อย่างหนึ่งครับว่า ป่าเหล่านี้ถูกทำลายโดยการบุกรุกมากมายเหลือเกิน จนกระทั่งมันมีปัญหา ทีนี้ตรงนี้นะครับ ผมถึงขอตรงที่ว่า บทบัญญัตินี้แหละครับ การที่ว่า ทรัพยากรธรรมชาติจะมีหรือไม่มีนี่แหละครับ มันก็เป็นเรื่องที่ว่า เราคงจะต้องสงวนไว้ในส่วนนี้นะครับ

(รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ยืนและยกมือขึ้น)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ประท้วงหรือครับ ประท้วงเรื่องอะไรครับ อาจารย์เจิมศักดิ์เดี๋ยวยรอก่อนครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ในญัตติเรื่องนี้เป็น การแก้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ แต่เรื่องป่าต้นน้ำนี้ มันเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งผมก็เห็นด้วย อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่ต้องพูด เพราะว่า ถ้าท่านพูดเรื่องนี้ ผมเป็นคนทำวิจัยเรื่อง ป่า เรื่องป่าอนุรักษ์ในประเทศไทย แล้วเดี๋ยวผมก็จะพูดบ้าง มันก็จะไปเรื่องอื่น ท่านประธาน ถ้าท่านประธานไม่ห้าม ผมก็จะอธิบายพันกับเรื่องป่า แล้วผมคิดว่า ผมรู้ดีคนหนึ่ง ของ ประเทศไทย เพราะฉะนั้นมันก็จะไปกันใหญ่ เอาเรื่องทรัพยากร

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : ผมก็จะไม่พูดถึงเรื่องนั้น ต่อ นะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ คือ ผมก็คิดว่า ผมเป็นคนที่รู้เรื่องป่าคนหนึ่งเหมือนกัน เพราะผมทำ วิจัยให้กรมป่าไม้ ก็ไม่เป็นไร

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เอาให้ตรงเรื่องก็แล้วกันนะครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : สำหรับอีกเรื่องหนึ่ง ก็คือ เรื่องที่ได้พูดถึงถึงเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษนะครับ กฎหมายฉบับนี้มันก็คงตกไปแล้ว นะครับ แต่จริง ๆ แล้ว ผมในฐานะที่เป็นกรรมการพิจารณาคนหนึ่งของกฤษฎีกา ผมได้กันส่วนนี้ เอาไว้แล้ว ก็คือว่า เขตที่เป็นป่าต้นน้ำทั้งหลายนี้ คุณจะไปทำเขตเศรษฐกิจไม่ได้ อันนี้ได้กัน ออกมาแล้ว แต่บังเอิญกฎหมายฉบับนี้ตกไปแล้วนะครับ จึงขอเรียนให้ท่าน สสร. ได้ทราบว่า ก็คงจะ ไม่มีโอกาสสรุบบ้างกลับมาอีกแล้วมั้งครับ เข้าใจว่าเป็นอย่างนั้นครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ฝ่ายกรรมาธิการ ทางอาจารย์พิสิฐ นะครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลิ้อาธรรม (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลิ้อาธรรม ในฐานะกรรมาธิการนะครับ ก็ได้รับฟังความคิดเห็นของท่าน สสร. ในเรื่อง ต่าง ๆ แต่ว่า ประเด็นที่อยากจะขอร้องขอให้ท่านได้พิจารณานะครับ ก็คือว่า หากมีการตัด ข้อความนี้ออกไปจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ นี้ ก็หมายถึงว่า ต่อไปนี้รัฐบาลไทยจะไม่สามารถ ที่จะออกกฎหมาย ผมย้ำคำว่า ออกกฎหมาย ในการที่จะเวนคืนที่ดิน หากมีการพบสินแร่ ที่มีมูลค่ามหาศาล ที่อาจจะอยู่ลึกลงไปก็ร้อย ก็พันเมตร ก็แล้วแต่ ไม่มีอำนาจที่จะออกกฎหมาย

ดูแลเรื่องนี้ได้ เพราะฉะนั้นประโยชน์นี้จะตกกับใคร ท่านก็คงจะพิจารณาได้นะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ผมคิดว่า สิ้นแรงแปดเป็นของคนไทยทั่วประเทศ แต่แน่นอนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการออกกฎหมายเวนคืน ก็ต้องได้รับการชดเชยที่เป็นธรรม อันนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งต้องไปดูแลต่อไป แต่ว่า ประเด็นหลักขณะนี้ ผมคิดว่า ใครขอให้ท่านได้พิจารณานะครับว่า เราจะลิดรอนอำนาจของรัฐ ในเรื่องของการเวนคืน เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่ ว่าประโยชน์ตรงนี้ควรจะตกกับประชาชนโดยรวม หรือว่าปล่อยให้เป็นเรื่องของผู้ที่จะเป็นนายทุนที่จะไปกว้านซื้อกัน ขอบพระคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ พอจะเห็นคล้ายตามบ้างไหมครับ หรือยังยืนยัน

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์นี้ครับ การที่เราจะต้องเอาเรื่องออกมาขายนี้ จะต้องพิจารณาด้วยว่า ผลประโยชน์มันตกกับใครแน่นอนครับ เก็บไว้ในดินนี้มันไม่ได้เสียอะไรเลย แต่เอาออกมาแล้วนี้ ถ้าให้คุณศักดิ์ชัยพูดให้จบเมื่อกี้ ก็เห็นเลยว่า ท้องถิ่นนี้เกือบจะไม่ได้อะไรเลย เขาแบ่งให้นิดเดียว เขาถือว่าเขาซุด เขาได้ไป สัมปทานทั้งหมดนะครับ แล้วก็ให้หุ้นลมแก่รัฐนิดเดียว ไม่ก็เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือเจ้าของเทคโนโลยีต่างชาติเอาไปหมด ท่านประธานครับ ถ้าจะทำนี่นะครับ ขอให้ท่านประธานลองพิจารณากลุ่มของคุณสุรัชย์ ผมได้ดูข้อความของคุณสุรัชย์แล้วนี้ เป็นจุดที่น่าสนใจพิจารณาร่วมได้ครับ ถ้าร่วมไปทั้งสองอย่างนี้จะเห็นภาพอะไรบางอย่าง เพราะฉะนั้นท่านประธานให้คุณสุรัชย์ได้มีโอกาสแสดงความเห็นตรงนี้ มันเป็นเรื่องมาตราเล็ก ๆ ที่ร่วมกันได้ แต่ถึงอย่างนั้นนี้ ขอท่านประธานวินิจฉัยได้ไหมครับว่าตอนนี้เราจะหยุดพักไปรับประทานอาหาร แล้วกลับมาให้คุณสุรัชย์ได้พิจารณาตรงนี้ดีไหมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : จะต่อหรือว่า ผมกำลังจะเอาตามที่อาจารย์เจิมศักดิ์ขออนะครับ หรือจะเห็นแตกต่าง เชิญครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานที่เคารพ สุนทร จันทรังสี สสร. นม. ครับ

ผมขอเรียนเสนออย่างนี้นะครับ ในการพักนี้ผมไม่วิตกกังวล ถ้าลำพังเรื่องการทานอาหาร ผมเลื่อนไหลเวลาได้ แต่มันมีข้อจำกัดตรงที่ว่า มีการนัดประชุมของคณะกรรมการหลายคณะนะครับ ส่วนใหญ่เขาก็จะให้ความร่วมมือกับสภาใหญ่นี้นะครับ ก็จะเลี้ยงไปประชุมกันตอนห้าโมง เพราะคิดว่าจะประชุมกันห้าโมงอย่างที่ว่ามานะครับ อันนี้อยากให้ท่านพักตรงเวลา เพราะไม่อย่างนั้นมันก็รวนกันนะครับ ประการแรก แล้วก็การรับประทานอาหารนี่ จริง ๆ แล้ว ผมฟังจากสมาชิกหลายท่านร้องเรียนมาว่า อย่าง ๒ ชั่วโมง ถ้าให้พัก แล้วก็ถ้ารับประทานอาหารตอนหกโมงเย็นก็จะได้ เพราะว่า ห้าโมงเย็นมันก็ยังวันเกินไป เร็วเกินไปนะครับ อันนี้ประการแรก และประการที่ ๒ ผมขอหารือ แล้วขอมติในที่ประชุมด้วยว่า ในสัปดาห์นี้เราจะประชุมทุกวันถึงสามสี่ทุ่มก็ไม่ใช่ไรครับ แต่ขอเรียกร้องว่า เฉพาะอาทิตย์นี้ขอให้ประชุมจบแค่วันพฤหัสบดี และวันศุกร์หยุด หยุดศุกร์ เสาร์เท่านั้น เพื่อเห็นใจ สสร. ตจว. นะครับ เพราะว่า วันอาทิตย์เพื่อให้ความร่วมมือกับโครงการของเบียร์ (Beer) ตราสิงห์ที่จะเดินเทิดพระเกียรติกันครับ เลือกรับไปแล้วนะครับ เราก็อยากที่จะมาพร้อมเพรียงกันในวันอาทิตย์ เพราะถ้าท่านไม่หยุดวันศุกร์ อย่าลืมนะครับ อาทิตย์นี้เราประชุมกันตั้งแต่อาทิตย์ จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ๕ วันแล้วครับ แล้ววันศุกร์ไม่หยุดอีก แล้วพวก ตจว. ไม่สามารถกลับไปที่บ้านได้ ไม่สามารถผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าได้เลยครับ เพราะเข้าวันอาทิตย์นะครับ ประมาณ ๐๒.๐๐ นาฬิกา หรือ ๐๑.๐๐ นาฬิกา ก็ต้องเดินทางเข้ากรุงเทพ เพื่อมาร่วมงานของเบียร์ตราสิงห์อีกนะครับ เพราะฉะนั้นขอยืนยัน ขอเรียกร้องให้ท่านดำเนินการนี้ด้วยครับ ขอบพระคุณมาก

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :

อย่างนั้นเดี๋ยวผมขอตอบนิดหนึ่ง เรื่องเวลารับประทานอาหารนี้ เพราะว่าท่านรองเลขาธิการฯ บอกผมว่า มีเสียงเรียกร้องบอก ห้าโมงเย็นมันเร็วไป ก็อยากจะขอเลื่อนเป็นห้าโมงครึ่ง ผมก็เลยปฏิบัติตามอย่างนั้น ก็ตกลงกันอย่างนี้นะครับ ถ้าท่านจะยืนยันว่า ๑๗.๐๐ นาฬิกาตามเดิมก็ได้ครับ แต่ว่า ถ้าเห็นว่า ๑๗.๐๐ นาฬิกาครึ่ง ต่อไปเราจะถือปฏิบัติตามนี้นะครับ ส่วนข้อที่ ๒ ที่ท่านเรียกร้องนะครับ ส่วนข้อที่ ๒ ท่านเรียกร้องนั้น กำลังไปปรึกษาหารือกับท่านประธานอยู่นะครับ ผมก็คงจะตอบอะไรตรงนี้ยังไม่ได้ เพราะว่า เราต้องคำนวณดูว่าระยะเวลาของเราที่เหลือถึงวันที่ ๓๐ นั้นจะสามารถทันได้หรือไม่ เพราะว่า เราไปค่อนข้างจังหวัดที่ค่อนข้างจะเชิงช้าพอสมควรนะครับ เชิญท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม
สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมธิการครับ มี ๒ ประเด็น ที่เมื่อที่ทางท่านสมาชิกได้เรียนไป เรื่องที่ ๑
เรื่องการหยุดประชุมสักวันหนึ่ง วันศุกร์นี้ กรรมธิการเห็นด้วยนะครับ และอยากให้มีการหยุด
วันนั้นด้วยก็น่าจะดี เพื่อทางสมาชิกสภาร่างจะได้กลับต่างจังหวัด แล้วก็หารือในประเด็นต่าง ๆ
ในส่วนกรรมธิการยกตัวเอง ก็อยากจะมีการหารือกันภายใน ความจริงอยากจะเรียนเพิ่มเติม
ว่า หมวดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนี้ เป็นหมวดที่มีการแปรญัตติกันมาก แล้วถ้าจะหารือกัน
นอกกรอบนะครับ เพื่อหาข้อยุติจะประหยัดเวลาในที่ประชุมนี้ไปด้วยนะครับ แล้วมาหารือกัน
ข้างในต่อไป นี่ประเด็นแรกครับ

ประเด็นที่ ๒ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เสนอว่า มีร่างของท่านสุรชัย อยู่ในวาระ
ที่เรากำลังพูดอยู่ด้วยนะครับ กรรมธิการก็เห็นด้วยครับว่า อยากให้ท่านสุรชัยอภิปราย
ความจริงเมื่อก็ได้ประสานภายในกับทั้งท่านอาจารย์จรัส และท่านสุรชัยแล้วนะครับ
ความจริงกรรมธิการก็เห็นว่า ประเด็นที่ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหลายท่านอภิปรายว่า
มีประเด็นปัญหาอยู่ในเรื่องของการเวนคืนที่ดินนี้ เวนคืนแล้วเอาไปให้เอกชนบางคนใช้ได้เลย
นี่น่าจะไม่ต้อง ความจริงกรรมธิการจะเสนอคำใหม่ะครับว่า ถ้าเป็นไปได้ คำว่า กิจการ
ของรัฐ ที่ท่านสุรชัยจะใช้ใหม่นะครับ ขอแก้เป็นว่า เพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือเพื่อประโยชน์
สาธารณะ จะกว้างกว่าใหม่นะครับ แล้วก็ตกลงกันไปใหม่นะครับ ไม่น่าจะ จะขอหารือเร็ว ๆ นะครับ
แล้วก็เมื่อที่หารือท่านอาจารย์จรัส อาจารย์จรัสก็รับได้นะครับว่า ไม่ตัดเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ
ทิ้ง แต่ว่า การใช้หรือการเวนคืนเพื่อทรัพยากรธรรมชาตินั้น น่าจะเพื่อประโยชน์สาธารณะ
ก็ขออนุญาตหารือไ ๆ นะครับ ท่านประธานครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ท่านประธานครับ
เรื่องสำคัญขออนุญาต

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผม กฤษฎา
ให้วัฒนานุกูล นะครับ เมื่อสักครู่นี้ครับ ท่านผู้ทรงเกียรติได้เอ่ย จริง ๆ แล้วสิ่งที่เราจะจัด
วันอาทิตย์ใหม่นะครับ เป็นของการเดินเทิดพระเกียรติใหม่นะครับ ของสภาร่างรัฐธรรมนูญเราไม่ได้

เกี่ยวกับอะไรอย่างไรนะคะ เดี่ยวทางบ้านจะเข้าใจสับสนนะคะ ก็ขอแก้ด้วยครับ ท่านประธาน
ขอบคุณครับ

- ๘๓/๑

นายเดโช สอนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครั้นก็เป็นอันว่าเราจะพักรับประทานอาหารเย็น แล้วก็กลับมาก็คงจะเริ่มด้วยประเด็นของท่านสุรชัย นะครับ ของท่านเจิมศักดิ์จบแล้วนะครับ การอภิปรายจบ แต่ว่ายังไม่มีการลงมติแต่อย่างใด แต่ว่าจะไปผนวกกับของท่านสุรชัย ซึ่งพอกลับเข้ามาใหม่ เมื่อเวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา แล้วก็จะเริ่มของที่ท่านเป็นสำคัญนะครับ ก็มีท่านสุรชัย ท่านวิทยา แล้วก็ท่านเกียรติชัย ที่ขอเข้าคิวอยู่นะครับ อย่างนี้อยู่ครับ ขอบพระคุณครับ เชิญพักรับประทานอาหารครับ

พักรับประชุมเวลา ๑๙.๓๑ นาฬิกา

- ๘๔/๑

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๘.๕๗ นาฬิกา

(นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอเริ่มเปิดประชุมต่อหน้าครับ ที่เรากำลังเอาไว้ มาตรา ๔๒ ใช้ใหม่ครับ ขอเชิญตามที่อยู่ ในรายการผมก่อนหน้าครับ ท่านเสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ขออนุญาตท่านประธาน ก่อนจะถึง ๔๒ ต่อ มีประเด็นที่ ขออนุญาตเอ่ยชื่อ ท่าน สสร. เจิมศักดิ์ ได้หารือท่านประธานว่า วันศุกร์ เราควรที่จะงดประชุมหรือไม่ ผมขออนุญาตพูดตรงนี้เลยครับ เพราะว่ามันค้างอยู่เมื่อคืนนี้ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมขออนุญาตหารือท่านประธานและสมาชิก สสร. ทุกท่าน ก็ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เสนอนั้น มันมีเหตุผลที่ควรรับฟัง ก็คือว่า วันอาทิตย์ จะมีกิจกรรม สสร. ที่เราจะเดินการกุศล ตั้งแต่เช้า หากว่าวันนี้ อาทิตย์นี้เราก็ประชุมกันทุกวัน จนถึงสี่ทุ่ม ก็มี สสร. พวกที่อยู่ต่างจังหวัดอาจจะ บางคนอาจจะคิดถึงลูกเมีย บางคนไม่คิดถึง แต่ลูกเมียคิดถึง ก็เลยคิดว่า ควรที่จะปล่อยให้เขากลับไปบ้านดีกว่า ก็เลยอยากจะหารือท่านประธานตรงที่ว่า ในขณะที่ผมจำได้ว่า ท่านประธานเคยบอกว่า เราได้ขอห้องประชุม สนช. ซึ่ง สนช. ปกติอาทิตย์หนึ่งจะมีประชุม เราก็บอกเราจะประชุมทุกวัน แล้วเราก็ประกาศไปว่า เราประชุมทุกวัน แต่ถ้าหากว่า เราไม่ประชุมวันศุกร์นี้ ก็คงจะไม่ได้แน่ ภาพออกมาว่า สสร. นี่ทำหน้าที่เหมือนกับว่า ไม่เร่งรีบในการทำกฎหมายที่ประชาชนเฝ้ารอ ผมเลยจะหารือว่า พบกันครึ่งทางเสียหน่อย ก็คือว่า วันศุกร์เราก็ประชุมตามที่เราเคยคิดเอาไว้แต่เดิม แต่ว่าเราอย่าไปเลิกสี่ทุ่ม เราควรจะเลิกตอนเย็น แล้วให้ท่าน สสร. นี้ มีโอกาสเดินทางกลับภูมิลำเนา เพื่อที่จะได้ไปพบหน้าลูกเมีย แล้วก็วันเสาร์ตอนเย็น ๆ ก็จะได้กลับมา เพื่อจะทำกิจกรรม วันอาทิตย์ หารือท่านว่า วันศุกร์ควรประชุม แต่ว่าเลิกเร็วหน่อยครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอขอบคุณครับ ผมอยากหาหรือประเด็นนี้นะครับ คือ เมื่อที่ผมได้ฟังเหมือนกัน อยากขอความกรุณา เนื่องจากเราพบกับ สนช. เขาไปแล้วนะครับ แล้วการประชุม ท่านก็ทราบว่า เรายังไปไม่เร็วนัก นะครับ อยากจะเป็นอย่างที่คุณเสริมเกียรติได้แนะนำนะครับ ก็คือว่า เราจะขอประชุม วันศุกร์ แต่จะเลิกเร็ว ประมาณสี่โมงครึ่งนะครับ เมื่อผมได้เรียนท่านประธานคณะกรรมการ ยกร่างแล้วว่า ขอความกรุณาว่า ถ้าจะประชุมนอกรอบของท่าน ขอเป็นหลังสี่โมง เพราะว่า เรา อยากจะขอประชุมในวันนั้น ท่านก็เห็นด้วย ท่านเลขา ดร. สมคิด ก็ได้คุยกันแล้วนะครับ จะขอประชุมวันศุกร์นะครับท่าน แล้วก็เลิกประมาณไม่เกินสี่โมงครึ่งนะครับ ถึงตอนนั้น ก็คงไม่มี เรื่องที่จะค้างข้ามเวลานะครับ เนื่องจากเพื่อนสมาชิกของเราบางท่านต้องเดินทางกลับ ได้ไหมครับ ถ้าไม่มีผู้ใดขัดข้อง จะเป็นอย่างนี้นะครับ แล้วก็เวลาที่ท่านเริ่มรับประทานอาหาร ต่อไปนี่ตอนเย็นก็จะเป็นห้าโมงครึ่งนะครับ แล้วก็กลับเข้ามาทุ่มหนึ่ง แล้ววันศุกร์เราจะเลิกสี่โมง เย็นนะครับ ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ ฉะนั้นเป็นข้อตกลงครับ ขออนุญาตประชุมต่อ นะครับ เชิญครับ ท่านเกียรติชัยอยู่ไหน เชิญครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร (กรรมาธิการ) : ผมขออนุญาตนิดเดียวครับ ท่านประธาน ครับ ตอนกลับมาหลังจากรับประทานอาหารนี้ ถ้าเผื่อจะเป็นสักหกโมงครึ่งเลย จะดีไหมครับ เพราะเวลาพักผ่อนนานเกินไป แล้วก็รอจนหกโมงครึ่ง ถึงทุ่มนี้ ก็เดินไปเดินมา

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เอาอย่างนี้นะ เพราะบางที่ห้าครึ่งนี้ ที่เรียนเอาไว้ กะเอาไว้ห้าโมง ปรากฏว่า เลิกห้าครึ่ง เพราะติดพัน จะเอาหกครึ่ง หรือทุ่มหนึ่งครับ เชิญท่าน

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ท่านประธานครับ กระผมขอสนับสนุน พี่มานิจครับ เพราะว่า ระยะเมื่อวานนี้กับวันนี้ ๒ วัน เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า หลังจากกินอาหารแล้วเรารู้สึกอึดอัดมากที่ไม่รู้จะไปไหน ครั้นจะออกไปเที่ยวข้างนอกก็กลัวม็อบ (Mob) จะรุมทั้งครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : สนับสนุน เพราะว่า อย่าเสียเวลาเรื่องเวลาเลย ตกลงผมตามนะครับ เป็นหกครั้งนะครับ ขออนุญาตต่อเลยครับ เชิญท่านเกียรติชัยครับ ในรายการไม่ใช่หรือ ในนี้บอกว่าคุณสุรัช นี่เขาขึ้นป้ายไว้ให้ผมว่า ให้ท่านเกียรติชัย ไม่ใช่ใช่ไหม ถ้าอย่างนั้นขอประทานโทษครับ เชิญท่านสุรัช

นายสุรัช เลียงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ผม สุรัช เลียงบุญเลิศชัย ครับ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะผู้แปรญัตติ ในมาตราที่ ๔๒ ผมขอกราบเรียนต่อท่านประธาน ท่านกรรมาธิการยกร่าง และเพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ มาตรา ๔๒ คือ บทบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องการใช้อำนาจรัฐในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า บทบัญญัติของมาตรา ๔๒ นี้ เวลาเราพิจารณา มาตรา ๔๒ เราต้องพิจารณาสืบเนื่องจาก มาตรา ๔๑ เพราะ ๔๒ คือ บทบัญญัติที่สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติของมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๑ คือ หลักในเรื่องของการคุ้มครอง และรับรองสิทธิของประชาชนในทรัพย์สิน เขียนไว้อย่างนี้ครับ มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้นหมายความว่า หลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ให้หลักสำคัญเกี่ยวกับการรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินว่า ต้องได้รับการรับรอง การจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินนั้น โดยหลักกระทำไม่ได้ครับ จะกระทำได้ที่ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้นเอง แล้วมาตรา ๔๒ ก็จะมายืนยันหลักในมาตรา ๔๑ เมื่อพูดถึงเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพราะฉะนั้น ท่านจะเห็นได้เลยครับว่า ในมาตรา ๔๒ นั้น จะเริ่มต้นด้วยข้อความที่ว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ นั้นหมายความว่า มาตรา ๔๒ กำลังจะสื่อให้พี่น้องประชาชนแล้วก็รัฐได้รับรู้ว่า เมื่อพูดถึงเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น โดยหลักการต้องทำให้ได้เสียก่อน เพื่อรองรับกับบทบัญญัติใน มาตรา ๔๑ ที่รัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน

LIRT

แต่เนื่องจาก ในการบริหารกิจการของรัฐนั้น มีบางกรณีที่มีรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์จากประชาชนทั้งหมด เพื่อกิจการของรัฐ ท่านลองดูบทบัญญัติ ในมาตรา ๔๒
ตามร่างของกรรมาธิการยกร่างท่านร่างเกี่ยวกับข้อยกเว้นในการห้ามมิให้รัฐเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ของประชาชน ท่านเขียนไว้ โดยมีข้อยกเว้นอะไรบ้าง ท่านเริ่มอย่างนี้ครับ
เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค
การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน
หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น นั้นหมายถึงว่า ประโยคสุดท้าย เพื่อประโยชน์สาธารณะ
อย่างอื่นนั้น เขียนเปิดทิ้งไว้ในอนาคตว่า เท่าที่นึกได้ในขณะยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีกิจการที่
ได้กล่าวมาแล้วก่อนถ้อยคำประโยคนี้ แล้วเขียนทิ้งไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในอนาคต
ถ้าเป็นประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นแล้ว ก็ยังสามารถที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้ ที่นี้ผมเรียน
อย่างนี้ครับว่า ปัญหาในเรื่องของการเวนคืนนั้น ผมเห็นพ้องด้วยกับท่านอาจารย์ศรีราชา
ที่ท่านได้กรุณาให้คำชี้แจงไว้เมื่อตอนต้น ก่อนที่เราจะพักรับประทานอาหารมื้อเย็นว่า
แนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น มีแนวคิด
มาจากเดิมว่า อสังหาริมทรัพย์ ก็คือ ทรัพย์ของแผ่นดิน แล้วเปลี่ยนมาสู่เอกชน เพราะฉะนั้น
เมื่อแผ่นดินมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อสังหาริมทรัพย์ รัฐควรจะมีอำนาจในการที่จะเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์นั้น-----

แต่เวนคืนแล้วกลับไปเป็นของใครครับ ต้องกลับไปเป็นของแผ่นดิน ตรงนี้ คือ นัยสำคัญที่ผมกำลังจะกราบเรียนว่า เหตุใดผมจึงได้ยื่นคำขอแปรญัตติว่า ทุกกิจกรรมที่ท่านร่างไว้ในมาตรา ๔๒ ที่นำไปสู่อำนาจของรัฐ ในการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนนั้น กระผมจึงได้ยื่นคำขอแปรญัตติว่า เพื่อกิจการของรัฐ กระผมไม่ได้มีข้อขัดข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท่านเขียนบรรจุอยู่ในมาตรา ๔๒ อันนำไปสู่อำนาจของรัฐ ในการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชน แต่ผมขออย่างเดียวยุครับ เมื่อท่านเวนคืนไปแล้ว ท่านต้องใช้ในกิจการของรัฐ ถามว่า ตรงนี้มีนัยสำคัญอะไรอีก นอกเหนือจากเหตุผลที่ผมอภิปรายไป ผมก็ต้องเรียนว่า ตรงนี้มีนัยนอกเหนือไปจากเหตุผลที่ผมอภิปรายไปแล้ว ก็คือ มันมีนัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง ในอดีต โดยเฉพาะในรัฐบาลชุดที่แล้ว พวกเราคงจะทราบดีว่า มีความพยายามในการที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจ แล้วความจริงก็ปรากฏชัดเจนว่า มีรัฐวิสาหกิจหลายรัฐวิสาหกิจที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนไป ไปเป็นกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น ถามว่า พี่น้องประชาชนยอมไหมครับ ยอม เพราะอะไรครับ เพราะเวนคืนไปเป็นกิจการของรัฐใครครับ แต่หลังจากที่เวนคืนทรัพย์สินจากพี่น้องประชาชนไป เพื่อเป็นกิจการของรัฐแล้ว ต่อมา มีการแปรกิจการของรัฐนั้นไปเป็นกิจการของเอกชน ยิ่งไปกว่านั้น นำกิจการนั้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ขายหุ้นเป็นสาธารณะเลยครับ ถ้าถึงตรงนี้ท่านจะเห็นภาพชัดเจนขึ้นว่าการที่กฎหมายเขียนให้อำนาจรัฐในการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนนั้น ถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรืออาจจะถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ได้ นี่คือ ประเด็นที่ ๑ ที่ผมมีความจำเป็นที่จะต้องขอแปรญัตติว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของหลักที่รัฐจะต้องคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของพี่น้องประชาชน ให้มีความกระชับ และมีความแน่นอนมากขึ้น ประเด็นที่ ๒ ที่ผมได้ยื่นขอแปรญัตติไว้ ก็คือ ประเด็นเกี่ยวกับวิธีการคำนวณค่าทดแทนในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชน ผมกราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ ยกร่าง และเพื่อนสมาชิกทุกท่านครับว่า เมื่อเราพูดถึงเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ นอกจากประเด็นในเรื่องของอำนาจรัฐที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนแล้ว เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนของการเวนคืน จะมีประเด็นปัญหาสำคัญอย่างน้อย ๒ ประการ ที่เราจะต้องคำนึงถึง

ประการที่ ๑ ก็คือ เรื่องของกิจกรรมที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนไปสู่การเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐว่า กิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่ ประการที่ ๒ ก็ได้แก่เรื่องการกำหนดค่าทดแทนการเวนคืน หรือพูดง่าย ๆ เป็นภาษาชาวบ้าน ก็คือ เมื่อรัฐจะเวนคืนทรัพย์สินจากประชาชน รัฐจ่ายคืนให้ประชาชนเท่าไร ซึ่งเราเรียกว่า ค่าทดแทนการเวนคืน ในประเด็นเรื่องค่าทดแทนการเวนคืนนี้ ผมขอกราบเรียนว่ามีนัยสำคัญอยู่ ๒ นัย ที่จะต้องพิจารณา นัยที่ ๑ ก็คือ เรื่องของความเป็นธรรมที่จะต้องเอามาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาที่จะกำหนดค่าทดแทนว่า มีความเป็นธรรมหรือไม่ ความเป็นธรรมในที่นี้จะต้องพิจารณาประกอบกัน ๒ ฝ่ายครับ ฝ่ายที่ ๑ ก็คือ ความเป็นธรรมของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องถูกเวนคืน ความเป็นธรรมประการที่ ๒ ก็คือ ความเป็นธรรมต่อสังคม นั้นหมายความว่า การกำหนดค่าทดแทนในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เวนคืนที่ดิน เวนคืนดีกรามบ้านช่องแต่ละแปลง แต่ละแห่งนั้น จะคิดถึงเจ้าของผู้ถูกเวนคืนฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ จ่ายค่าทดแทนสูง ๆ อย่างเดียวก็ไม่ได้ -----

เพราะหลักการจะต้องพิจารณาถึงความเป็นธรรมของสังคมด้วย เพราะเหตุการเวนคืนนั้น หลักการสำคัญต้องเอาไปใช้เป็นกิจการของรัฐ และเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่ได้เอาไปใช้เป็นกิจการของผู้หนึ่งผู้ใด ไม่ได้เวนคืนไปใช้เพื่อประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ เพราะฉะนั้น จะคำนึงถึงแต่ค่าทดแทนสูง ๆ ให้กับผู้ถูกเวนคืนฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเขาจึงวางหลักว่า การกำหนดค่าทดแทนนั้น จะต้องกำหนดค่าทดแทนให้เกิดความเป็นธรรมทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของกับสังคมอีกด้วย ที่นี้เมื่อหลักการมันเป็นอย่างนั้น ปัญหาที่ผ่านมาในการที่เราประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ผมเชื่อว่า ผู้ร่างในสมัยนั้น ก็ได้คำนึงถึงปัญหานี้ จึงได้ร่างออกมาโดยให้ใช้หลักเกณฑ์ว่า การกำหนดค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดค่าทดแทนโดยถือเอาตามราคาซื้อขายปกติเป็นตัวกำหนด แล้วบอกราคาซื้อขายปกตินั้น ให้เอาราคาของภาคราชการ ๔ ราคา มาเทียบเคียงกัน ได้แก่ ราคาซื้อขายที่มีการจดทะเบียนซื้อขายกันในเวลานั้น ราคาประเมินของกรมที่ดิน ราคาประเมินของทางราชการที่ประเมินไว้เรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ราคาประเมินของทางราชการที่ประเมินไว้สำหรับเรียกเก็บภาษีโรงเรือนเอามาคำนวณหาราคาเป็นกลาง ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบว่า นั่นคือ ราคาซื้อขายปกติ แต่ในทางปฏิบัตินี้ หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ให้เป็นราคาซื้อขายปกตินั้นนี้ มันเป็นราคาที่ตรวจสอบไม่ได้ แล้วนำไปสู่การเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเจ้าของผู้เวนคืนมากมาย สมัยที่ยังไม่มีศาลปกครองคดีพวกนี้ขึ้นสู่ศาลยุติธรรมเต็มศาลกันหมดครับ เดียวนี้ย้ายเวทีไปขึ้นศาลปกครอง ก็ไปเต็มอยู่ที่ศาลปกครอง เพราะเราไปกำหนดให้พิสูจน์ราคาที่ราคาซื้อขายตามปกติ นั้นหมายความว่าเจ้าของที่ดินไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ในละแวกเดียวกันชาวบ้านซื้อขายกันในราคาเท่ากับราคาของคุณ คุณจะรับค่าทดแทนไม่เท่ากับที่คุณได้เสียหายไปจริง ด้วยปัญหานี้ ผมจึงได้ใช้สิทธิขอแปรญัตติ ในมาตรา ๔๒ วรคที่ ๒ ครับ ผมขอแปรญัตติไว้ว่า การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงราคาซื้อขายตามมูลค่าที่แท้จริงหมายความว่าอย่างไรครับ หมายความว่า ประชาชนที่ถูกเวนคืน ทรัพย์สินที่คุณถูกเวนคืนมีมูลค่าแท้จริงเท่าไร คุณได้รับชดใช้ไปเท่านั้น ตรงนี้ถูกต้องตามหลักคำว่า ความเป็นธรรม ซึ่งผมเรียนแล้วว่า ต้องเป็นธรรมทั้งผู้ถูกเวนคืนกับสังคมไหม เรียนท่านประธานครับว่า ถ้าเราใช้หลักเกณฑ์นี้เป็นตัวกำหนด จะเกิดความเป็นธรรมทั้ง ๒ ฝ่าย นั้นหมายความว่า ประชาชนไม่ได้กำไรกำไรจากการที่ต้องสละกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการของรัฐ เพื่อประโยชน์ต่อ

สาธารณะ ต้นทุนของคุณมีมูลค่าแท้จริงเท่าไร รัฐชดเชยหรือทดแทนให้คุณตามมูลค่าที่แท้จริงเท่านั้น คุณแสวงหากำไรไม่ได้ เพราะทรัพย์สินที่ได้จากคุณไป รัฐเอาไปใช้เพื่อประโยชน์ของรัฐ ได้รับความเป็นธรรมด้วย ในฐานะที่รัฐเป็นผู้เวนคืน ขณะเดียวกัน หลักการคำนวณตามมูลค่าที่แท้จริงเป็นหลักประกันว่า จากนั้นไปประชาชนที่ถูกเวนคืนจะต้องไม่ขาดทุน เมื่อได้รับค่าชดเชยการเวนคืน ก็จะเป็นหลักประกันสำหรับประชาชน นั่นหมายความว่า ประชาชนก็จะได้รับความเป็นธรรมด้วย แล้วไม่ต้องไปนั่งพิสูจน์นะครับว่า อสังหาริมทรัพย์ใครไม่ถูกเวนคืนนั้น มีราคาซื้อขายตามปกติเท่าไร เพราะถกเถียงกันมาก คำว่า ราคาซื้อขายตามปกตินั้นหมายถึง ต้องไปพิสูจน์ราคาตลาด ซึ่งราคาตลาดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ยกตัวอย่างเช่น ความต้องการดีมานด์ (Demand) ซัพพลาย (Supply) ทุกท่านทราบดีทำเลที่ตั้ง ถนนสายเดียวกัน หัวถนน ปลายถนน ราคาที่ดินยังไม่เท่ากันเลยครับ ทำไมเราต้องไปสร้างภาระให้กับประชาชนเป็นผู้พิสูจน์ราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาด

- ๘๘/๑

อีกประการหนึ่งที่ผมจะขอกราบเรียนต่อที่ประชุมว่า การที่เรากำหนดให้ การกำหนดค่าทดแทนต้องเป็นไปตามมูลค่าซื้อขายที่แท้จริง หรือมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สิน ที่ถูกเวนคืนนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อรัฐในทางอ้อม หรือพูดในอีกแง่มุมหนึ่ง ก็คือ รัฐจะได้ประโยชน์ในทางอ้อม ได้ประโยชน์ในทางอ้อมอย่างไรครับ ถ้ากฎหมายฉบับนี้ มีการประกาศใช้ตามหลักเกณฑ์ที่ผมได้ยื่นคำขอแปรญัตติไว้ ต่อไปพี่น้องประชาชนเวลาจะไป จดทะเบียนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ทุกคนจะแจ้งราคาซื้อขายตามความเป็นจริงหมดครับ จะไม่มีใครอยากจะไปหลบเลี่ยงแจ้งราคาซื้อขายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะอะไรครับ เพราะเขาจะได้หลักฐานที่ออกจากหน่วยงานของรัฐว่า ต้นทุนในการซื้อขายของเขานี้ มีต้นทุนเท่าไร เก็บไว้เป็นหลักฐานว่า วันดี คืนดี อสังหาริมทรัพย์เขาถูกเวนคืน เขาจะได้มี หลักฐานมาใช้ประกอบว่า มูลค่าที่แท้จริงที่เขาได้มาในขณะนั้นเขามีมูลค่าเท่าไร ผลพลอยได้ที่ตามมา ก็คือ รัฐจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาที่ดินทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ กับรัฐในการที่จะใช้ปรับปรุงเป็นราคาประเมิน ซึ่งขณะนี้กระทำการกันอยู่แล้วทุก ๔ ปี แต่ราคา ประเมินของรัฐทุก ๔ ปีที่ทำอยู่นั้น ไม่เคยสะท้อนราคามูลค่าที่ดินที่แท้จริงได้เลย เพราะอะไร ครับ เพราะไปเก็บเอาจากราคาซื้อขายจดทะเบียน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะพยายามแจ้งต่ำกว่าราคาที่มี การซื้อขายจริง แต่ถ้าท่านเริ่มปรับปรุงการกำหนดค่าทดแทนตามมูลค่าที่แท้จริง ประชาชนจะ ให้ความร่วมมือ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทางอ้อมอย่างที่ผมได้กราบเรียนไป ก็จะเป็น ประโยชน์อีกช่องทางหนึ่งที่รัฐจะได้รับ

ประการสุดท้ายครับ ท่านประธานครับ ที่ผมได้ขอแปรญัตติไว้ยุววรรคท้าย ของมาตรา ๔๒ ความในมาตรา ๔๒ เดิมกำหนดไว้ว่า การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิม หรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย บัญญัติ ผมขอกราบเรียนต่อที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า เรื่องของการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้กับ เจ้าของเดิมอาจเกิดขึ้นได้ ถ้ามีการเวนคืนไปแล้วไม่ได้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการเวนคืนนั้น กฎหมายบอกว่า ต้องคืนให้กับเจ้าของเดิม หรือถ้าเจ้าของเดิมล้มหายตายจากไปแล้ว ก็ต้องคืน ให้กับทายาทเขา ขณะเดียวกัน เมื่อคืนไปแล้ว เจ้าของเดิมหรือทายาทก็ต้องคืนค่าทดแทนที่ ได้รับไปจากรัฐด้วย กฎหมายเขียนแค่นี้ แต่รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กับเจ้าของเดิมก็ดี ให้กับทายาทก็ดี หรือในทางกลับกัน เจ้าของเดิมก็ดี ทายาทก็ดี ต้องคืนค่า

ทดแทนให้กับรัฐ ไม่มีกฎหมายในเรื่องนี้เขียนไว้เฉพาะเจาะจง ที่ผ่านมามีคำพิพากษาเกิดขึ้นบนศาลใหม่ ก็ต้องเรียนว่า มีครับ แล้วศาลใช้บทกฎหมายไหนในการปรับบท ท่านก็ไปเอาเรื่องของลามิควรได้มาปรับใช้ในการวินิจฉัยคดี แล้วสุดท้าย คำพิพากษาของศาล ก็พิพากษาศาลวางแนวในเรื่องนี้กลับกันไปกลับกันมา เพราะว่า ไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้ โดยเฉพาะเจาะจง ผมก็เลยมีความเห็นว่า ตรงนี้จะต้องเพิ่มคำว่า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะยังไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้ เขียนลอย ๆ ว่าให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ นี่ไม่ได้ เราจะใช้ถ้อยคำว่า ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็แต่เฉพาะในกรณีที่เรานั้นมีกฎหมายไว้แล้ว แต่เรื่องนี้ผมกราบเรียนว่า ผมตรวจสอบ ค้นคว้ามา ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องของการคืนทรัพย์สินให้กับเจ้าของเดิม หรือการที่เจ้าของเดิมต้องคืนค่าทดแทนให้กับรัฐ ก็เป็นประเด็นสุดท้าย ท่านประธานครับ ที่ผมใช้สิทธิแปรญัตติไว้ในมาตรา ๔๒ รวมทั้งสิ้น ๓ ประเด็น ผมขออภิปรายสรุปอีกครั้งหนึ่ง ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ ของผม คือ มาตรา ๔๒ ในวรรคแรก ที่กระผมขอเพิ่มเติมถ้อยคำว่า

- ๘๘/๑

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะกิจการของรัฐ ตก เต็มตรงนี้ก่อนนะครับ ท่านประธานครับ เฉพาะกิจการของรัฐ แล้วหลังจากนั้น ผมแปรญัตติในวรรคที่ ๒ ความว่า การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามมูลค่าที่แท้จริงครับ แปรจากคำว่า ซื้อขายกันตามปกติ เป็นมูลค่าที่แท้จริง และผมไปขอเพิ่มเติมข้อความตอนท้ายของวรรคสองว่า ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนด้วย หมายความว่า ให้ดูด้วยว่า เมื่อรัฐได้อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนไปแล้ว รัฐเอาไปใช้ทำประโยชน์อะไร ตรงนั้นให้เอามาเป็นข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาในการกำหนดค่าทดแทนด้วย ขอยกตัวอย่างสั้น ๆ ครับ ท่านประธานครับ ถ้าเวนคืนไปสร้างทางหลวง แล้วให้ประชาชนใช้ฟรี โดยไม่เก็บค่าผ่านทาง วิธีการกำหนดค่าทดแทนต้องอย่างหนึ่ง คือ จ่ายให้เขามากหน่อย ขอภัยครับ จ่ายให้ไม่ต้องมาก แต่ถ้าเวนคืนไปแล้วสร้างเป็นทางพิเศษ ทางด่วนพิเศษ ทางหลวงพิเศษ ที่มีการเรียกเก็บค่าผ่านทาง รัฐเอาไปใช้ประโยชน์ในการที่หารายได้เข้ารัฐด้วย อย่างนี้ต้องจ่ายค่าทดแทนให้กับผู้ถูกเวนคืนมากกว่ากรณีที่ ๑ นี่คือความหมายที่ผมกำลังสื่อสารในคำที่ผมขอแปรญัตติไว้ในตอนท้ายของวรรคที่ ๒ ประเด็นที่ ๓ ที่ผมขอแปรญัตติไว้ในมาตรานี้ก็คือ เพิ่มเติมถ้อยคำต่อท้ายในวรรคสาม จากเดิมที่บอกว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิม หรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ กระผมขอแปรเพิ่มว่า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งหมดเป็น ๓ ประเด็นที่กระผมได้ขอแปรญัตติไว้ในมาตรา ๔๒ ครับ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมาธิการชี้แจงครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ผมว่า
เดี่ยวท่านกรรมาธิการชี้แจงพร้อมกันเลยดีไหมครับ ผมมีผู้รับรองอีก ๒ ท่านครับ ท่านประธาน

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มีใครครับ
มีคุณเกียรติชัย

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : มีท่านเกียรติชัย ท่านกฤษฎา และท่านสุพล
ซึ่งเป็นผู้รับรองญัตติของผม จะขออภิปรายเพิ่มเติมด้วยครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มีท่านเกียรติชัย
ท่านกฤษฎา และ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านสุรพลครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรพล

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ๓ ท่านครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมการ
ให้ทางนี้ก่อนครับ ท่านเกียรติชัยครับ นี่ท่านเกียรติชัยเข้าใจว่า ก่อนผมมาก็เรียกไป ๒ คนแล้ว

นายเกียรติชัย พงษ์พานิชย์ : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เกียรติชัย พงษ์พานิชย์ นะครับ วันนี้ได้พูดแล้ว เมื่อวานจะพูด ท่านก็ให้ผมหยุดพูด
เมื่อก็แยบ ๆ ฮุก (Hook) หน่อยเดียว บอกให้หยุดอีกแล้ว ปกติผมเป็นคนพูดเสียงดัง แต่ตอนนี้
เจอท่านประธานต้องนอบน้อมให้ดีขึ้นหน่อย เพราะเหตุว่า เมื่อก็พอพูดเสร็จ นั่งลงก็มีเสียงโทรศัพท์
เข้ามาว่า จะพูดหรือว่าจะกัดใคร ผมก็บอก แหม ใจเย็น ๆ เมื่อก็มีโทรศัพท์เข้ามาอีกแล้ว บอกว่า
อย่าเครียดนัก ผมบอกเครียดอะไร ผมเขียนกลอนคุยกับคุณการุณ หัวเราะกันทั้งวัน ไม่มีอะไร
ส่วนซึ่งผมจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่าน สสร.ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๔๒
ซึ่งได้มีการแปรญัตติไว้ ที่จริงแล้วผมอยู่ในผู้สนับสนุนญัตติที่ขอแปรโดยท่านสุรชัยไว้
แต่ช่วงแรกที่ได้พูดถึงนั้น ผมได้พูดออกไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำแปรญัตติที่ทางอาจารย์
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้แปรไว้ ที่จริงแล้วผมอยากจะพูดว่า ที่พูดแต่แรกว่า ออกตะขิดตะขวงใจ
ก็เพราะเหตุว่า ตั้งแต่เริ่มต้นมาแล้วนั้น ผมรู้สึกชื่นชม ยินดี แล้วก็ปลื้มกับความสามารถ
อย่างยากเหนื่อยของท่านคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา
เพราะโดยภาพรวมจริง ๆ แล้ว ผมก็อยากจะบอกไปถึงประชาชนชาวไทยทั้งหลายที่รับฟังเราอยู่
ในขณะนี้ด้วยว่า เราได้ปรับปรุง ได้ใช้ความสามารถปรับปรุงรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างดี และ
อยากจะบอกว่า ดีกว่ามาก ๆ กับรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ด้วย -----

ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผล ถ้าหากว่า ท่านได้ทำความรู้ ทำความเข้าใจให้ชัดเจนแล้วนี้ ผมเชื่อว่าการลงประชามติจะยอมรับรัฐธรรมนูญที่เราใช้ความพยายามอันยากแค้นแสนเข็ญเหล่านี้ทำออกมาให้ปรากฏ ก็จะทำให้เห็นว่า ส่วนดีที่ผมพูดถึงนั้น คงจะเป็นที่ทราบกันบ้างแล้วในขณะนี้ถึงความพยายามที่จะให้สิทธิ ความเป็นสิทธิของประชาชนมากขึ้น ความเข้มแข็งของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น รวมถึงความพยายามที่พูดถึงสปิริต (Spirit) ของความเป็นประชาธิปไตยที่เราพยายามสร้างสรรค์กันขึ้นมา ทั้งหมดนี้มีรวมอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างพร้อมสมบูรณ์ ที่เราน่าจะต้องขอบคุณท่านคณะกรรมการการร่าง ซึ่งได้ทำให้เราแม้ว่าจะมีบางส่วนที่เราไม่เห็นด้วย และขอแปรญัตติในขณะนี้ก็ตาม เพราะฉะนั้นผมจึงรู้สึกตะขิดตะขวงใจต่อมาตรา ๔๒ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ขอแปรไว้ เพราะมาถึงตรงนี้แล้ว ความรู้สึกที่ผมคิดว่า เราได้ใส่วิญญาณความเป็นประชาธิปไตยลงไปในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มันจะมาสะดุดอยู่ตรงนี้หรือเปล่า ความรู้สึกง่าย ๆ ของคนซึ่งไม่ได้เรียนรู้ลึกซึ้งอะไรมากมายในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ผมมองเหมือนกับว่า เอ๊ะ นี่เรากลับมาใช้แนวทางอย่างไรหรือเปล่าที่แทรกแฝงเข้ามาในสิ่งที่เราเรียกว่า ประชาธิปไตย เพราะถ้าหากว่า ทุกอย่างสามารถยึดกลับไปเป็นของรัฐได้แล้ว มันเป็นแนวคิดของสังคมนิยม เป็นแนวคิดของสังคมนิยมวินิสต์เท่านั้น เราไม่ต้องการอย่างนั้น สิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์อันเจ็บปวดที่เกิดขึ้นมาแล้วแล้วหลายประเทศเราก็ได้ใช้สิ่งที่เหมือนให้ความรู้สึกกับมาตรานี้ที่ผมกำลังพูดถึงเอาไว้ บ้างเราก็ได้ เมื่อ นายพลเนวิน ชื่นครองอำนาจ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ปี ๑๙๖๒ ก็ได้ใช้แนวความคิดอย่างนี้ ในการที่จะยึดเอาทรัพย์สินของใครต่อใครเข้ามาเป็นของรัฐ การปรับเปลี่ยนไปสู่รัฐธรรมนูญ ปี ๑๙๗๔ ของพม่าในช่วงที่เนวินครองอำนาจ ก็ยังใช้แนวคิดนี้อยู่ แล้วผลที่ปรากฏขึ้น ก็คือ ความหายนะของคน คนหนึ่ง บ้างเจกชนคนหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดกับประเทศนั้น แล้วมันก็เกิดเป็นบทเรียนที่เกิดขึ้นกับประเทศนี้ แล้วเราก็กำลังจะนำเอาแนวคิดเหล่านี้มาใช้แบบนี้ นี่เป็นความรู้สึกของผมที่เกิดขึ้นว่า นี่เรา ผมไม่อยากจะพูดว่า เราเดินตามทิศทางสังคมนิยมที่พม่าเคยใช้มา แล้วมากำหนดไว้อย่างนี้ ให้ความรู้สึกเหมือนว่า อะไรก็ตามก็จะสามารถจะยึดกลับไปเป็นของรัฐได้ทั้งหมด มันควรจะเป็นอย่างนั้นหรือ ในเมื่อสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นสปิริตของความเป็นประชาธิปไตยที่เราเขียนไว้ เราพูดถึงสิทธิของชุมชนในการที่จะดูแล ปรับปรุง บำรุง รักษา คุ้มครอง ป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติ และกิจการส่วนตัวของชุมชน โอ๊ย

วิเศษเหลือเกิน แต่ตรงนี้คุ้มครอง ดูแล ป้องกัน เพื่อให้ท่านยึดรัฐ เอากลับไปเป็นของรัฐ อย่างนั้นอีกอย่างนั้นหรือ ถ้าพูดถึงสิทธิของแผ่นดิน ที่แผ่นดินจะเรียกสิทธิคืนมาได้ เราก็ต้องพูดถึงสิทธิโดยธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ที่จะดำรงชีวิตอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ นี่ไม่ต้องย้อนกลับไปถึงปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นฮอบบส์ (Hobbes) หรือเพลโต (Plato) ที่พูดถึงสิทธิทางการเมืองทั้งหลาย ตรงนี้ต้องคิดให้ดี เราไม่ได้ทำ เราไม่ทำ และไม่เคยทำ และไม่คิดว่าจะทำตามแบบของอย่างพม่า ที่ผมพูดถึง แล้วรัฐธรรมนูญพม่าที่กำลังร่างกันอยู่ขณะนี้ ก็ยังมีเรื่องอย่างนี้อยู่ แต่เราก็ยังเอาเรื่องอย่างนี้เข้ามาพูด ความรู้สึกที่รู้สึกกว่า ในที่สุดแล้วรัฐมีอำนาจทุกอย่างที่จะยึดคืนกลับไปได้ทั้งหมดนั้น ผมคิดว่า เป็นอันตราย แล้วมันจะมีผลต่อความรู้สึกของคนข้างนอก ซึ่งมองรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า มีอะไรแอบแฝงซ่อนเร้นอยู่ในนี้บ้าง หรือเปล่า เราจะอธิบายอย่างไร เพราะฉะนั้น ถ้าพูดถึงการที่จะยึดอะไรไว้ได้ทั้งหมด แม้แต่เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ เราก็ได้เถียงได้ว่า ทรัพยากรธรรมชาตินั้น มันควรจะเป็นสิทธิของมนุษย์โดยธรรมชาติ ที่จะมี ที่จะครอง ที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้กับทรัพยากรธรรมชาตินั้น โอ.เค. เราอาจจะเห็นว่า มีความจำเป็นในเรื่องบางอย่าง ซึ่งหากจะพูดถึงแล้ว มันก็จะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ท่านสุรชัยได้พูดถึง หากทำความเข้าใจในเรื่องว่า นี่มันจะต้องเป็นกิจการของรัฐเท่านั้น ไม่ใช่แปรเปลี่ยนมือไปอย่างประสพการณ์ที่เราเห็น เราเจ็บปวดกันอยู่ในขณะนี้ ผมว่า สิ่งเหล่านี้จะต้องทำความเข้าใจให้เห็น ไม่อย่างนั้นแล้ว ผมคิดว่าอันตรายที่สุด ก็คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นว่า นี่เราเดินในทิศทางอะไรกันแน่ -----

เราพูดถึงความเป็นประชาธิปไตยในขณะที่มีความรู้สึกว่ามันมาแอบแฝงเรื่องสังคมนิยมกับคอมมิวนิสต์เข้ามาอย่างนั้นหรือ อำนาจของรัฐที่จะครอบงำ สั่งการ ยึดทุกอย่างเข้ามาเป็นของรัฐได้อย่างนั้นหรือ แล้วสิทธิความเป็นประชาธิปไตยในระบอบ ในลัทธิที่เรา กำลังพยายามสร้างพยายามเสริม พยายามที่จะปรับปรุงให้มันดีขึ้นอยู่ตรงไหน ผมว่าตรงนี้คือสิ่งที่ เป็นห่วง และผมคิดว่า ถ้าหากจะยังคงตราไว้ถึงเรื่อง การที่จะสามารถยึดทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างนี้แล้วนี้ นี่ไม่พ้นที่ความรู้สึกของคน ที่เรียนน้อย รู้น้อย ช่างนอกจะมองเห็นว่า นี่มันสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์กันไม่ใช่หรือ มากกว่ากระนั้นหรือเปล่า ตรงนี้ผมคิดว่า เป็นเรื่องซึ่งจะต้องตระหนักไว้ และอยากจะเตือนว่า อย่าเขียนอย่างนี้ อย่าเขียนอย่าง ที่พม่าทำอยู่ รับไม่ได้

ในประการต่อมา ก็คือ เอาละ ผมจะพูดถึงประเด็นนี้ไว้ก่อน แล้วเห็นว่า ถ้าหากประเด็นประนีประนอมกันได้ พูดถึงความชัดเจนให้ชัดเจนลงไปถึงในเรื่องกิจการของรัฐแล้วค่อยมาตกลงกันอีกทีหนึ่ง ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ เดี่ยวกรรมการ ค่อยตอบนะครับ เชิญท่านกฤษฎาครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ครับ ผมเป็นตัวแทนในฐานะเกษตรกรที่พูดง่าย ๆ ว่า คนส่วนใหญ่ของผืนแผ่นดินนี้ครับ เป็นผู้ครอบครองผืนดิน แต่วันนี้แทบจะไม่เหลืออะไรแล้วนะครับ สิ่ง ที่ชัดเจนที่สุดนะครับ และน่าวิตกกังวลที่สุดนี้ ผมคิดว่า ท่านประธาน สุรัชย์ของผมนี่นะครับ ระบุว่า กิจการของรัฐ ยังน้อยไปเสียด้วยซ้ำนะครับ ควรจะต้อง เฉพาะกิจการของรัฐโดยตรงด้วยนะครับ เพราะบางครั้งเราจะเห็นได้ว่า มีการเวนคืนกันเสร็จเรียบร้อยแล้วนะครับ ก็เข้าไปสู่กระบวนการของความเป็นรัฐวิสาหกิจ ซึ่งรัฐวิสาหกิจ บางครั้งก็อยู่ในรูปของบริษัท หรือบริษัทมหาชน ซึ่งมีเอกชนเป็นผู้มาถือหุ้นนะครับ พูดง่าย ๆ ครับ เกษตรกร คนบ้านนอกไม่มีโอกาสหรอกครับ จะได้ถือหุ้นครับ เห็นได้ทุกครั้งครับ หุ่นหมด ก่อนทุกครั้งเลยครับ ก่อนประกาศขายเลย แต่ทรัพยากรที่ถูกเวนคืนไปนั้น เป็นของพี่น้องประชาชนนะครับ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นะครับ เรามักจะมองที่ที่ดินครับท่านประธาน แต่อย่าลืมนะครับว่า ที่ดินที่เวนคืนนั้น ไม่ใช่ได้เฉพาะผืนแผ่นดินครับ มันยังมีสรรพสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากนั้นอีก อาทิเช่น ต้นไม้ นะครับ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ต้องตกไปด้วยครับ

จากการเวนคืน เพื่อไปทำกิจการนั้น ๆ ในตรงนี้ผมคิดว่า คำแปรญัตติของพวกเรานะครับ ถ้าเป็นส่วนของกิจการของรัฐนั้น ผมคิดว่า คนที่จำเป็นจะต้องเสียสละให้กับแผ่นดินนี้ ประเทศชาติแห่งนี้ ก็คงจะต้องยอมได้นะครับ แต่ที่ผ่านมามีครับ จะเห็นได้ชัดครับ มีชาวคราวอยู่สมควรครับ ที่ดินบางผืนนะครับ บางที่ที่ถูกได้รับการเวนคืนนั้น กลับกลายเป็นปรากฏว่า รัฐให้ทำการหาผลประโยชน์ และไปให้การเช่าช่วงต่อครับ มีการเช่าช่วงต่อกันเป็นทอด ๆ ทำกำไรให้กับเอกชนอย่างมหาศาล ร่ำรวยนะครับ แล้วสัญญาที่ชัดเจน หมดวาระสัญญาเอกชนก็ทะเลาะกันเองบนผืนที่ดินของรัฐนะครับ ซึ่งเป็นชาวคราวที่เห็นกันอย่างชัดเจนอยู่โดยทั่วไป ตรงนี้แหละครับที่น่าที่จะเป็นสิ่งที่ผมคิดว่า น่าจะตระหนักให้ดีขึ้นนะครับ ในการที่จะตรามาตรานี้ขึ้นมานะครับ เพราะฉะนั้นความสำคัญครับ เหมือนอย่างที่คุณท่านอาจารย์เจิมพูดครับ ประเด็นที่สำคัญ คือตัวทรัพยากรนั้นนะครับ เป็นตัวสำคัญนะครับ ในวรรคที่ ๒ ครับ มูลค่าที่แท้จริงนะครับ ที่ผ่านมามีครับ ครอบครัวยุคผมเคยเจอปัญหาในการเวนพื้นที่ดินนะครับ เพื่อเอาไปทำถนนนะครับ ขยายจาก ๑ เลน (Lane) เป็น ๔ เลน นะครับ เป็นประสบการณ์โดยตรงเลยครับ ปรากฏว่า การจัดสรรเงิน เพื่อที่ทำการชดเชยนั้นนะครับ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้สึกกว่า ไม่สบายใจในกระบวนการในการจัดทำกระบวนการครับ เขามีความฉลาดครับ เมื่อที่ท่านประธาน ผมพูดไปที่หนึ่งแล้วครับ ที่ดินหัวถนนกับปลายถนนนะครับ เขาทำให้ราคาไม่เท่ากันครับ และเมื่อมีการจัดจ่ายในส่วนของการค่าตอบแทนในการเวนคืนที่ดินนั้น ก็มีการนั้นครับ -----

วันนี้คนในหมู่บ้านนี้ เลขที่เท่านี้ มากับคนต่างหมู่บ้าน คนละที่คนละทาง เพื่อที่ไม่ให้รู้ หรือปฏิสัมพันธ์กัน หรือกระบวนการอะไรกันเลย นี่ครับ และในขณะนั้นยังไม่พอครับ กระบวนการ วิธีการดังนี้ครับ มีการช่วงชิงความได้เปรียบของฝ่ายบริหาร ที่รู้แผนนโยบายต่าง ๆ ได้มาทำการกว้านซื้อไว้ก่อนก็มีในบางครั้งนะครับ มาหลอกล่อพี่น้องประชาชน เกษตรกร อย่างพวกผมที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่ดินกันอันน้อยนิดนะครับ โดยการปั่นราคาเตรียมกระบวนการมากมายหลายอย่างมหาศาล ซึ่งตรงนี้เป็นผลที่เห็นได้ชัด เป็นปัญหาที่ชัดเจนที่สุดนะครับ โดยเฉพาะในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) ในประเด็นนี้นะครับ มันไปเกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยงอย่างชัดเจนในส่วนตรงนี้ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งผมคิดว่า ตั้งแต่ในอดีตเป็นต้นมานะครับ พี่น้องคนไทยยินยอมพร้อมใจครับที่จะเป็นผู้ถูกเวนคืนครับ แต่ขอให้การเวนคืนนั้น เป็นประโยชน์ที่แท้จริงแห่งรัฐครับ และรัฐได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ผมคิดว่า ตรงนี้คนไทย ยอมเสียสละได้นะครับ มีโครงการมากมายหลายโครงการนะครับ ดังจะเห็นได้ชัดนะครับ ที่ประจวบคีรีขันธ์ ขออนุญาตยกตัวอย่างนะครับ เห็นได้ชัด โครงการหลายโครงการ เช่น โครงการแก้มลิงก็ดี โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วม หลายสิ่งหลายอย่าง ซึ่งต้องเวนคืนที่ดิน นะครับ ในส่วนตรงนี้พี่น้องประชาชนบางหมู่บ้าน บางครอบครัว ไม่ขอรับครับ เพราะถือว่า มาแก้ปัญหาให้แผ่นดิน ประเทศชาติ ยังทำได้เลยครับในส่วนตรงนี้ แต่สิ่งที่สำคัญนะครับ ถ้าต้องมีการนำจ่ายในเรื่องของการชดเชยค่าเสียหายนั้น ควรจะเป็นมูลค่าที่แท้จริงครับ เพราะอะไรครับ เพราะมูลค่าที่แท้จริงนั้นเป็นมูลค่าที่ต้องเป็นมูลค่าที่ปัจจุบันที่สุดครับ บางครั้งการเวนคืนนั้น จะเห็นได้ชัดครับ การมีปัญหา ระยะเวลาในการนำเงินที่มาชดเชย ให้กับผู้เสียหาย คือ ผู้ถูกเวนคืนนั้น ไม่มีความชัดเจนในระยะเวลาที่เหมาะสมอันควรเลยนะครับ ตรงนี้แหละครับ มันจึงไม่เป็นธรรมมาก ๆ สำหรับผู้ที่ต้องถูกเวนคืนครับ

ประเด็นสุดท้ายครับ การที่พรรคที่ ๓ นั้น พรรคสุดท้ายนะครับ ที่ต้องพูดว่า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ นั่น เหตุผลไม่ได้เป็นอะไรครับ เป็นการตอกย้ำ ครับ เพราะว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ นั้น เท่าที่เข้าใจกันอยู่ พวกเราตั้งปณิธานกันว่า พยายามใช้ คำว่า เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ ให้น้อยที่สุดนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ นี่ครับ เป็นการเพิ่มคำเพื่อให้ตระหนักครับ สำหรับผู้ที่จะต้องมาทำกระบวนการทางด้าน

กฎหมายต่อไปนะครับ ผมคงนำเรียนท่านประธานฝากไปถึงทางคณะท่านกรรมาธิการยกร่าง
เพียงเท่านี้ ขอบพระคุณมากครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรพล
เชิญครับ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ท่านกรรมาธิการ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพรักทุกท่านครับ ด้วยความเคารพ
ท่านประธาน ด้วยเคารพกรรมาธิการนะครับ แล้วก็ด้วยเคารพความคิดเห็นของทั้ง ๒ ฝ่าย
ซึ่งฝ่ายหนึ่งก็จะรักษาสีทิวทัศน์ในทรัพย์สินของพี่น้องประชาชน อีกฝ่ายหนึ่งก็จะรักษา
ผลประโยชน์ของรัฐนะครับ ที่ปัญหาของผมนี้ไม่เหมือนคนอื่นเขาครับ เพราะว่า กระผม
อยากจะเรียนปรึกษาท่านกรรมาธิการครับว่า ที่ท่านกำหนดไว้ในวรรคที่ ๑ นี่นะครับ
ในเรื่องที่ว่าด้วยการผังเมืองนี้ ท่านได้รวมเอาเรื่องของการอนุรักษ์ ไม่ใช่ ขอประทานโทษครับ
รวมเอาเรื่องของการคุ้มครองโบราณสถาน และเรื่องของการคุ้มครองทางหลักฐาน
ทางประวัติศาสตร์ไว้ด้วยหรือไม่ เพราะว่า ถ้าจะไปตีความรวมกับการรักษาสาธารณชนอย่างอื่น
นี่ ผมเกรงว่า มันจะกว้างขวางเกินไป จะเป็นการไปรบกวนสิทธิของพี่น้องประชาชนมากเกินไป
ซึ่งจากการรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนนะครับ แล้วก็จากการที่ได้รับข้อเสนอจากผู้
ดูแลในเรื่องเหล่านี้ครับ เขาก็เป็นห่วงว่า เขาห่วงแผนมรดกของเขา มรดกทางวัฒนธรรม
ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถานที่ดี หรือว่าแหล่งทางประวัติศาสตร์ที่ดีนี่นะครับ กลัวว่าเขาจะลำบาก
ในเรื่องเหล่านี้ เพราะว่ามีตัวอย่างมาแล้วนะครับ ซึ่งผมเข้าใจว่าท่านผู้ว่าราชการจังหวัด
เชียงใหม่ หรือว่าอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นสมาชิกของเรานี้จะเป็นพยานยืนยัน
ให้ผมได้ เรื่องที่ ๑ ก็คือ เรื่องที่เกิดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ คือ เรื่องของเวียงกุมกาม ซึ่งเป็นแหล่ง
ทางประวัติศาสตร์นี้ ก็ไม่สามารถจะเวนคืนได้นะครับ แต่ว่า ด้วยความเข้าใจของเจ้าของที่
นะครับ เป็นที่ของภาคเอกชนนี่นะครับ ทางราชการก็สามารถไปซื้อ แล้วก็มาซื้อพื้นเป็นแหล่ง
ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งรักษามรดกของชาติไว้ได้ -----

แต่ที่ลพบุรีไม่ใช่อย่างนั้นนะครับ ถ้าท่านอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีจะได้อธิบายนี้ะครับ ก็จะเป็นประโยชน์แก่พวกเราเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นผมจึงอยากเรียนปรึกษาว่า ในกรณีอย่างนี้ะครับ ถ้าไม่ครอบคลุมนี้เราจะทำอย่างไรกันดี เพราะว่า ในส่วนนี้มันน่าจะ ไม่ใหญ่โตเหมือนกับทรัพยากรธรรมชาติ แล้วก็ไม่น่าจะไปรอนสิทธิของพี่น้องประชาชน แต่ว่า มันน่าจะเป็นสิทธิของชาตินะครับ ที่คนไทยเราน่าจะได้มีโอกาสที่จะดูแล รักษา โบราณสถาน น่าจะรักษาแหล่งทางประวัติศาสตร์ เพื่อเอาไว้ให้ลูกหลานในอนาคตด้วยนะครับ ผมขออนุญาตเรียนปรึกษาท่านกรรมาธิการครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรื่องที่ท่านสุรพลพูดนี้ ผู้ว่าลพบุรี ผมไม่รู้คนไหน แต่ต้องอยู่ในรายชื่อผู้รับรองนะ ถ้าไม่อยู่ในรายชื่อผู้รับรอง ต้องขออนุญาต อยู่หรือเปล่าครับ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : ถูกพาดพิงครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่มีครับ มีผู้ว่าอยู่ ๒ ท่าน ผมเลยไม่แน่ใจในนี้ ผู้ว่าโอรส กับผู้ว่าประสงค์ ไซ้ไหม อยู่ในรับรอง ถ้าหมายถึง ผู้ว่าวิชัยนี้ เข้าใจว่าไม่อยู่ ไม่เป็นไรไม่ต้องยกตัวอย่าง

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : ถูกพาดพิงครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่ได้พาดพิง เพราะไม่ได้เอ่ยชื่อ คือ เดียวไม่ไปถึงไหน ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่าอย่างไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ เมื่อได้ฟังจากผู้แปรญัตติ ในชุดที่ ๒ นี้ ผมคิดว่า ชุดที่ ๒ และชุดที่ ๑ นี้มีความเป็นห่วงในเรื่องนี้ตรงกัน คุณสุรชัยในฐานะนักกฎหมาย แต่ผมเองนี้มีพื้นฐานเป็นนักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีความตรงกันเป็นอย่างยิ่ง อยากจะใช้เวลาสั้น ๆ นิดเดียว เพื่อที่จะให้เห็นความเชื่อมโยงของทั้ง ๒ กลุ่มที่แปรญัตติ ท่านประธานครับ ในระบบ เศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจของโลกนี้ ถ้าจะไปอย่างให้ถึงที่สุดนี้ มันมีอยู่ ๒ ระบบ ระบบหนึ่ง นี้เราใช้ระบบตลาด คือ ระบบเสรี และระบบที่ ๒ เราใช้ระบบวางแผนแบบสังคมนิยม ซึ่งประเทศไทย กำหนดชัดเจน แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็เขียนว่า ใช้ระบบตลาด

และสัมเสียงของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทั้งหมด ก็ใช้ระบบตลาดทั้งหมด จากระบบตลาดอย่างเสรีนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องรับรองสิทธิของเอกชน พื้นฐานของระบบตลาดที่จะเดินได้ เอกชนจะต้องเป็นเจ้าของทรัพยากร แต่ถ้าหากว่า เป็นระบบวางแผน หรือระบบแบบสังคมนิยม พื้นฐานนี้ ทรัพยากรต้องเป็นของรัฐ จะได้วางแผนรวมศูนย์ได้ ท่านประธานครับ จากหลักอันนี้ รัฐธรรมนูญจึงคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอภิปรายไปแล้ว เอาสั้น ๆ ได้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : สั้นครับ ไม่ยาวครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : อาจารย์ไปรอบหนึ่งแล้ว เดี่ยวกรรมการยังไม่ได้ตอบเลย

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านฟังนิดเดียว เดี่ยวจะเข้าใจ รัฐธรรมนูญในหมวดนี้จึงยึดหลักในการคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชน ของเอกชน แล้วหลักทั้งหมดตรงนี้อยู่ในหมวดนี้ ก็ไปพูดถึงเรื่องการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทั้งหลาย คุณสุรัชย์ ได้พูดแล้วว่า มาตรา ๔๑ กับ ๔๒ นี่เป็นหลัก และผมก็ได้กราบเรียนไปแล้วว่า มาตรา ๔๒ นั้น บอกว่า การเวนคืนนั้นทำไม่ได้ แต่ช้อยกเว้นมากมายเลย ยกเว้น ผมถามนี้ กรรมการยังไม่ได้ตอบผมเลยว่า ท่านยกตัวอย่างให้ผมฟังสักชนิดหนึ่งได้ไหมว่า มีอะไรที่เวนคืนไม่ได้ มีไหม ท่านยังตอบไม่ได้เลยว่า มีอะไรบ้างที่เวนคืนไม่ได้ ไม่เข้าในช้อยกเว้นทั้งหลายในตรงนี้ ตกลง ถ้าหากว่า เรานึกไม่ออกนี่ แสดงว่า เราเขียนให้มันดูว่าการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำไม่ได้ แล้วเรากันคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน ของเอกชน แต่เราเวนคืนได้หมดเลย ทุกประเภท ผมได้อ่านมาแล้วเจ็ดแปดประเภท แล้วคลุมหมดทุกอย่าง ตกลงถ้าอย่างนั้นนะครับ ท่านประธานครับ แล้วสมาชิกก็พูดชัดเจนว่า เราเวนคืนมานี้ -----

ในอดีตผมยกตัวอย่างไปแล้ว ไม่ลงข้าละครับ เราเวนคืนมา เรามีกฎหมาย แล้วเราก็ไปให้เอกชนอีกรายหนึ่งทำ เอาไปให้เอกชนต่างชาติทำ ตกลงกลายเป็นว่า เราใช้ระบบผสม ระบบผสมระหว่างระบบตลาด ระบบเสรีกับระบบวางแผนผสมผสานกัน เป็นระบบผสม แต่เรานำเอาความชั่วร้ายของ ๒ ระบบมาผสมกัน เราให้รัฐมีโอกาสในการเรียกคืนทรัพย์สินจากประชาชน แล้วก็ไปให้กับเอกชนบางราย ในการดำเนินการ ท่านประธานครับ อันนี้คือความเจ็บปวดที่สุด

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : อาจารย์บอกว่าจะสั้น ๆ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : นักเศรษฐศาสตร์นี้เจ็บปวดที่สุด ผมได้กราบเรียน ตอนนั้นท่านไม่ได้นั่งเป็นประธาน ผมนี้ทำกฎหมายเรื่องแร่โพแทช ก็ไปเอาทรัพย์สินจากประชาชนมา แล้วไปให้เอกชนบางราย แล้วให้รัฐมาถือหุ้นลม ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ท่านประธานครับ กลายเป็นว่าเขามาเอาทรัพย์สินไป ระบบอย่างนี้ ผมคิดว่ามีปัญหา เพราะฉะนั้นที่กลุ่มของคุณสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย พูดนี้ ผมว่า อยู่ในหลักการที่น่าจะถูกต้อง ถ้าหากว่า ทรัพย์สินหรือทรัพยากรนั้นเป็นของเอกชน แล้วเราจะไปเวนคืนได้มา ต้องไม่ใช่ไปให้เอกชนรายอื่น หรือพอเวนคืนมาเสร็จเรียบร้อย ไปให้เอกชนเช่า ไม่เชื่อถามท่าน ศิวะดุสิต รถไฟในอดีตเวนคืนมา แล้วตอนนี้ก็ไปให้ห้างเซ็นทรัล (Central) เช่า มีกิจการอย่างนี้ เยอะแยะเลย เอกชนเขาเจ็บปวดนะครับ แล้วรัฐก็ทำอย่างนี้ แล้วไปให้เอกชนอีกรายหนึ่งทำงาน ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยนะครับ กับแนวที่คุณสุรชัย ในกลุ่มคุณสุรชัยพูดว่า จะต้องเติมในเรื่องของกิจการของรัฐตรงนี้ไป ถ้าท่านจะเวนคืนมา ข้อสุดท้ายที่เติมก็คือ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนด้วย ท่านจะไปใช้ อย่างอื่นไม่ได้ แต่ผมมีประเด็นนิดเดียว ที่ผมคิดว่า อาจจะต้องขอร้องกลุ่มของคุณสุรชัย คือ เรื่องของมูลค่าที่แท้จริง ผมคิดว่า มูลค่าที่แท้จริงนี้ ในทางเศรษฐศาสตร์แล้วคำนวณไม่ง่ายเลยครับ แล้วก็คงทำลำบาก แต่ถ้าไปให้ลึก ๆ ถ้าระบบตลาดเดินได้จริง มูลค่าตลาดนั้นแหละครับ จะเป็นตัวสะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ก็คือ ค่าเสียโอกาสของทรัพยากรอันนั้น ที่มันเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นอันนี้ เราก็คงจะต้องพูดจากันว่า มูลค่าที่แท้จริงอาจจะเปลี่ยนแปลงบ่อยได้ไหม แล้วก็โดยตรงที่คุณสุรชัยเติมอีก ๒ จุดนี้ ผมว่าเป็นของดี ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ตกลงอาจารย์ก็ยืนยันของอาจารย์ไว้ใช่ไหม

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ฟังเขาก่อนสิครับว่า ทางฝ่ายยกวางเขาจะว่าอย่างไร

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ผมถามนิดเดียว ถ้าอาจารย์บอกยืนยันก็จบแล้ว จะได้ให้ทางนี้ชี้แจง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ขอฟังก่อนครับ ไม่ใช่ว่ากลุ่มผมดีอะไร แต่ว่าถ้ายังไม่ทันฟังเขาเลย ผมยอมแล้ว

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เห็นอาจารย์ยกขึ้นมาสนับสนุนท่านสุรชัย

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : จะแต่งงานกับใครก็ต้องดูก่อนว่าเจ้าสาวเขาจะว่าอย่างไรนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านคณะกรรมการ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ครับ ผมขออนุญาตที่จะชี้แจงนะครับ ในประเด็นที่ท่าน สสร. ได้ยกขึ้นมา ก็เป็นประโยชน์ต่อการคิดอ่านของพวกเราครับ ก็มีหลายประเด็นที่เราคิดว่า น่าจะรับได้ แต่ก็มีหลายประเด็นที่คิดว่าน่าจะต้องมีการชี้แจง เพื่อจะให้ท่าน สสร. ได้รับทราบ แล้วก็ได้ใช้ดุลยพินิจครับ

ประการที่ ๑ เลยนะครับ ที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงว่า กรรมการชุดนี้ จะเขียนกฎหมาย หรือเขียนรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะให้ประเทศไทยมีการดำเนินการแบบประเทศเพื่อนบ้าน หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ ทำงานเป็นระบบคอมพิวเตอร์หรือเปล่า ก็คือรัฐเป็นเจ้าของทั้งหมด ไปเวนคืนเข้ามาเสียทั้งหมดครับ อันนี้ผมก็ขอกราบเรียนยืนยันนะครับว่า ในการทำงานของเราที่ผ่านมา เราไม่ได้คิดอ่านในเรื่องนี้เลยนะครับว่า จะให้รัฐมีบทบาทมากขึ้น หรือรัฐมาเป็นเจ้าข้าวเจ้าของมากขึ้น ตรงข้ามกับความคิดอ่านของเราก็คือ

จะให้รัฐนี้ลดบทบาทลง รัฐนี้ให้มีการดำเนินการที่จะให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้นนะครับ ----

- ๙๕/๑

แน่นอนเราคงจะต้องไม่ให้เอกชนมีการผูกขาด แต่ต้องให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้น โดยรัฐลดบทบาทลงในเรื่องของการทำงาน ซึ่งแม้กระทั่งประเทศเพื่อนบ้านของเราที่อยู่ในระบบปกครองปัจจุบันที่เป็นระบบคอมมิวนิสต์นี่นะครับ ไม่ว่าจะเป็นจีน หรือเวียดนาม ทุกวันนี้ครับ เขาก็ก้าวเข้ามาสู่วิธีการทำงานแบบบ้านเรา ก็คือ ส่งเสริมการทำงานของเศรษฐกิจแบบเสรีนะครับ ให้เกิดมีตลาดหลักทรัพย์ ให้เกิดมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนะครับ มีการพยายามที่จะให้เอกชนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการถือหุ้นในกิจการของรัฐนี้มากขึ้นนะครับ เพราะฉะนั้นประการแรกที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงนี้ ผมขอเรียนเป็นเบื้องต้นก่อนนะครับว่า เจตนาของเราประสงค์อยากที่จะให้กิจการต่าง ๆ นี่ ดำเนินการโดยรัฐน้อยลงเสียด้วยซ้ำ นั่นก็เป็นเรื่องที่จะต้องมีการคุยกันในมาตราอื่น ๆ ในอนาคต แต่ว่า ประเด็นนี้นะครับ ก็นำไปสู่เรื่องของรายละเอียดบางประการนะครับ ประการที่ท่านสรุปพลยกขึ้นมาว่า ในการที่เราจะมีการไปเวนคืนที่ดิน เพื่อการต่าง ๆ นั้น ซึ่งท่านสรุปพลเห็นว่า ยังมีงานเกี่ยวกับเรื่องของโบราณสถานที่คุณจะต้องดูแลด้วยนะครับ ซึ่งประเด็นนี้ผมก็ได้หารือกับกรมการโบราณคดีแล้ว ก็เห็นชอบด้วยนะครับว่า เราอาจจะบรรจุเรื่องโบราณสถานนั้นได้ครับ เพื่อที่จะให้มีความชัดเจนมากขึ้น ถึงแม้ว่าในวรรคสี่ ประทานโทษในบรรทัดที่ ๔ ของมาตรานี้ครับ จะได้มีการเขียนอยู่แล้วว่า เราอาจจะต้องมีการให้รัฐเวนคืน เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นก็ตามนะครับ ถึงแม้ว่า คำว่าประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ได้กินความรวมไปถึงเรื่องของโบราณสถานด้วยแล้ว แต่ว่า หากจะให้มีการเขียนให้ชัดเจนขึ้น ผมก็คิดว่า ก็เป็นประโยชน์ ก็คงจะเป็นสิ่งที่กรมการโบราณคดีที่จะรับไว้ครับ

ส่วนประเด็นที่ท่าน สสร. ขออภัยที่เอ่ยนาม ท่านเจิมศักดิ์ ได้สอบถามว่ามีอะไรไหมที่เราจะเวนคืนไม่ได้ครับ มีเยอะแยะเลยครับ เพราะว่า เจตนาของเรา เรายังยึดหลักว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กระทำมิได้ เว้นแต่เรื่องต่าง ๆ ก็คือ เรื่องประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ นะครับ ตัวอย่างเช่น เรื่องที่จะเวนคืน เพื่อจะมาสรางศูนย์การค้า หรือเพื่อการพาณิชย์ ไม่มีเขียนไว้ในนี้ ทำไม่ได้ ทั้งที่ในอดีตเคยมีตัวอย่างมาแล้ว ที่การรถไฟเวนคืนที่ดินมาแล้ว และก็ไม่ได้ทำอะไร และสุดท้ายก็ให้เอกชนมาประมูล แล้วก็มาสรางเป็นศูนย์การค้าครับ สิ่งนี้เราก็ได้มีการเขียนล็อกไว้ในวรรคที่ ๓ นะครับ ของมาตรา ๔๒ ว่า กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้

อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิม หรือทายาท เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้แหละครับ เราได้รับรองสิทธิของประชาชนว่า การที่รัฐจะไปเวนคืน เพื่อประโยชน์สาธารณะใด ๆ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดแจ้งนะครับ แล้วก็ถ้าหากไม่ได้ทำตามนั้นก็จะต้องคืน ซึ่งต่างจากสมัยก่อนนะครับ เพราะฉะนั้นในที่นี้เราไม่ได้บัญญัติบางเรื่อง เช่น การเวนคืนเพื่อจะมาสรางศูนย์การค้า หรือการพาณิชย์นะครับ สิ่งนั้นก็กระทำไม่ได้ แต่ถ้าเป็นการเวนคืนเพื่อสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ เช่น เรื่องของการสาธารณูปโภคนะครับ การสร้างถนน การสร้างเขื่อน หรือว่า การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินะครับ การผังเมือง การพาณิชย์ ประธานโทษ การเกษตร หรือการอุตสาหกรรมนะครับ สิ่งที่เราบัญญัติไว้ว่าทำได้นะครับ ผมจะขอกลับมาสู่ประเด็นที่ท่าน สสร. นะครับ สรุขัยได้ยกขึ้นมา เพื่อจะมาขอแปรญัติตินะครับ ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของการให้เต็มคำว่า กิจการของรัฐ ลงไปนะครับ ผมจะขออนุญาตชี้ให้ท่านเห็นนะครับ ว่า การที่ข้อเสนอนี้เข้ามาว่า ให้เต็มคำว่า กิจการของรัฐ นี่นะครับ ลงในวรรคที่ ๒ นะครับ ท่านอ่านดูนะครับ จากเดิมที่เราเขียนว่า การเวนคืนจะทำได้ เว้นแต่การมีกฎหมายเฉพาะเพื่อการสาธารณูปโภคนะครับ เพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อการได้มาซึ่งทรัพยากรนะครับ เราเขียนไว้ว่า ถ้ามีกฎหมายมารองรับสิ่งเหล่านี้ทำ ให้ทำได้ แต่หากดำเนินการตามที่ท่านสรุขัยเขียนนะครับ เสนอมานี้ ความหมายก็คือว่าสิ่งนี้จะทำได้แต่กิจการของรัฐของท่านั้น-----

เช่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งโดยกฎหมายเท่านั้นนะครับ กิจกรรมของรัฐขณะนั้นนะครับ ก็ขอเรียนว่า มีการตั้งในรูปแบบใหญ่ ๆ ๒ รูปแบบ รูปแบบที่ ๑ คือ ตั้งโดยกฎหมายเฉพาะนะครับ เช่น ไฟฟ้า การประปา เหล่านี้เป็นต้นนะครับ อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีการตั้งขึ้นมามากขึ้น มากขึ้น ในระยะหลัง ๆ ก็คือ ตั้งในรูปแบบของการตั้งเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน เช่น บริษัทการบินไทย หรือล่าสุด การทำอากาศยาน หรือบริษัททีโอที จำกัด (มหาชน) (บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)) หรือว่า การสื่อสาร หรือ อสมท. เหล่านี้เป็นต้นนะครับ ความแตกต่างระหว่างของ ๒ รูปแบบนี้นะครับ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ตั้งโดยกฎหมาย เพื่อกิจการของรัฐเป็นการเฉพาะ หรือตั้งโดยในรูปแบบของบริษัท จริง ๆ แล้วเป็นเรื่องของการบริหารจัดการ แล้วเราก็ทราบกันดีว่า การบริหารจัดการในรูปแบบของกฎหมายเฉพาะนี้มีจุดอ่อนมากมาย แล้วก็นำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ นะครับ เพราะฉะนั้นแนวโน้มของโลก แนวโน้มของเราที่ผ่านมานะครับ ก็คือ จะมีความพยายามที่จะให้กิจการเหล่านี้มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีการตรวจสอบได้ โดยเฉพาะในรูปแบบของการเป็นบริษัทนะครับ เช่น บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน เป็นต้น เพราะฉะนั้นการที่ท่านเสนอให้มีการเขียนล็อกถ้อยคำนี้ลงไปนะครับว่า การเวนคืนทำได้แต่ให้ออกกฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐ ก็คือ เป็นการจำกัดว่า สิ่งเหล่านี้ที่เป็นสาธารณะประโยชน์นี้ จะทำได้ก็แต่ในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่เป็นลิสต์ (List) ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ แต่รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัท เช่น การทำอากาศยาน หรือทีโอที หรือสื่อสารมวลชน ไม่ได้เป็นกฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐ สิ่งเหล่านี้ บริษัทเหล่านี้ จะไม่สามารถได้ประโยชน์จากมาตรานี้ครับ ซึ่งก็จะสวนทางกับที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงว่า เท่ากับเราส่งเสริมให้รัฐมีความเป็นเจ้าข้าวเจ้าของเต็มที่ โดยที่ไม่เปิดทางให้เอกชนหรือรูปแบบอื่นที่มีการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัวกว่าเข้ามาดำเนินการได้นะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ผมคิดว่า เราต้องระมัดระวังนะครับ ถ้าเราเติมคำนี้ลงไป เท่ากับเป็นการจำกัดทางออกของเรา แล้วก็เป็นการส่งเสริมให้รัฐเข้าไปมีบทบาทอย่างเต็มที่ โดยเอกชน หรือประชาชนจะเข้ามาเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นเจ้าของไม่ได้ ซึ่งทุกวันนี้เราก็จะเห็นได้ว่า มีกิจการหลาย ๆ อย่างที่ประชาชนและเอกชนได้เข้ามามีบทบาท มีความเป็นเจ้าของ เช่น กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นะครับ การทำอากาศยาน หรือบริษัทการบินไทย ก็มีประชาชนถือหุ้นจำนวนไม่น้อย ซึ่งถ้าเราเขียนตามนี้ ก็เท่ากับว่า เราไม่ได้ส่งเสริมกิจการในลักษณะที่เป็นบริษัทนะครับ แต่เราจะ

ให้แต่เฉพาะที่เป็นกิจการที่เป็นของกฎหมายจัดตั้งเฉพาะเท่านั้น ซึ่งทั้ง ๒ ส่วนนี้ ไม่ว่าจะเป็นการบินไทย หรือการทำอากาศยาน ทุกวันนี้ก็ยังเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ เพราะว่ารัฐยังถือหุ้นเกินกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์นะครับ ความแตกต่างในความเป็นเจ้าของของรัฐนี่ จริง ๆ ก็ไม่ได้ผิดแผกไปจากเดิมนัก เพราะว่า รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่หรือเป็นเจ้าของมากกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์นะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ ผมอยากจะให้ท่านได้เห็นนะครับว่า ในวรรคหนึ่งนี้ เราได้เปิดให้การเวนคืนนี้ครับ ให้สามารถทำได้ เพื่อการพัฒนาเกษตรหรืออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมนี้คงจะเป็นกิจการของรัฐไม่ได้ ถ้าให้เป็นกิจการของรัฐ มันก็จะเข้าประเด็นที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงว่า เรากำลังจะทำให้ตรงนี้เป็นคอมมิวนิสต์ (Communist) หรือเปล่า ตรงกันข้าม เราถือว่า สิ่งนี้ก็ต้องเปิดนะครับ เพราะฉะนั้นถ้อยคำที่ท่านเติมลงไปก็จะมีปัญหานะครับ อันนี้ก็คือ ประการหนึ่งที่ผมอยากจะขอชี้แจงในส่วนของวรรคที่ ๑ นะครับ ในส่วนของวรรคที่ ๒ นี่นะครับ ในเรื่องของมูลค่าที่แท้จริงที่ท่านเกียรติชัยยกขึ้นมานี้ ผมเห็นด้วยกับท่านเจิมศักดิ์นะครับว่า ในทางเศรษฐศาสตร์ ในทางกฏบัญชี ในทางของผู้สอบบัญชีนี้ คำว่า มูลค่าที่แท้จริง เป็นเรื่องที่ยากแก่การตัดสินมากนะครับ แล้วจริง ๆ แล้วที่เราเขียนในรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๒ ข้อนี้ครับ เราไม่ได้บอกว่า ให้คำนึงถึงราคาซื้อขายตามปกติเท่านั้นนะครับ เราได้มีการเติมลงไปด้วยว่า ให้คำนึงถึงการได้มาสภาพ และที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน ก็คือ หมายถึงว่า ถ้าผู้ถูกเวนคืนนี้มีรายได้จากการที่เขาให้เช่าที่ดินนั้นเท่าไร หรือหากเขาใช้เป็นที่อยู่อาศัย -----

หรือมีที่ประกอบกิจการ มีกิจการ มีรายได้เกิดขึ้นอยู่แล้ว ตรงนี้รัฐก็ต้องชดเชยคืนให้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านเดิมลงไปในวรรคท้ายที่ว่า ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนด้วยนี้ ก็เป็นการเดิมที่อาจจะซ้ำซ้อนกับคำว่า ความเสียหาย แล้วตรงนี้อาจจะกินความรวมไปถึงประโยชน์ในอนาคต ถ้าหากเป็นการตีความแบบนี้แล้วนี่นะครับ ก็ทำให้การประเมินราคาที่ดิน การที่จะชดเชยก็จะเกิดความยุ่งยาก เกิดปัญหาอย่างมาก แล้วก็ไม่มีที่จะลงเอยกันได้ เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่า ที่กรรมาธิการ ได้นำเสนอมา ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของมูลค่าที่แท้จริง แล้วก็เขียนในลักษณะที่ว่า ให้เป็นไปตามสภาพที่ตั้ง แล้วก็ความเสียหายนี้ก็น่าจะเพียงพอต่อการพิจารณานะครับ ส่วนประการสุดท้ายที่ท่านสุรชัยได้ขอแปรญัตติ เดิมคำว่า ทั้งนี้ ในวรรคสุดท้ายนี้ ประเด็นนี้ ก็คิดว่า คงจะเป็นเรื่องที่ไม่มีข้อขัดข้อง ก็ขออนุญาตชี้แจงแต่เพียงเท่านี้ก่อนครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายธนนิติ เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ท่านสมาชิกครับ ผมว่า ญัตตินี้มีผู้แปรอยู่ ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งคือของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขอแปรในวรรคที่ ๑ วรรคที่ ๑ ของมาตรา ๔๒ นี่นะครับ ท่านตัดข้อความว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวจะกระทำมิได้ ส่วนที่ตัด คือ เว้นแต่การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ตัดตรงนี้ออก กรรมาธิการยังคงร่างของกรรมาธิการอยู่ ท่านจะยืนในส่วนที่ท่านขอตัดไหมครับ เดี่ยวผมถามท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก่อนครับ เพราะว่า การได้มาซึ่งธรรมชาติ ผมยกตัวอย่างว่า ถ้าเขาไปเจอเหมืองน้ำมัน ไปเจอบ่อน้ำมัน แล้วมันอยู่ในที่เอกชน หรือจะเหมืองโพแทสเซียมก็ได้ อย่างที่อาจารย์พูดถึง

(รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ยืนและยกมือขึ้น)

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานอย่าอภิปรายเอง กรุณา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เปล่า ผมก็ถาม เพื่อจะได้ทำความเข้าใจ เพื่อประโยชน์ทั้งหมด ผมก็มีสิทธิจะถามนะครับ เอาเป็นว่า ท่านยังติดใจถ้อยคำตรงนี้หรือเปล่าครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือท่านประธานครับ จริง ๆ แล้วผมอยากจะประนีประนอมตรงนี้ พูดด้วยความสัตย์จริง อยากที่จะบอกว่า ถ้าเป็นไปตามร่างของกลุ่มของคุณสุรัชย์ ผมรับได้ แต่ผมเกรงว่า จะเหมือนเมื่อคืน ท่านประธานไม่อยู่ตรงนั้นนะครับ เมื่อคืนนี้ผมยอมที่จะเป็นไปตามของหมอชัชชัย แล้วผมก็ถอนหมด

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เข้าใจครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เดี่ยวท่านฟังผมให้จบสิครับ ท่านอยากรู้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คืออาจารย์พูดรอบนี้รอบที่ ๓ แล้ว

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เปล่า ๆ ผมกำลังจะพูดตอนนี้ใจครับว่าผมจะถอนไหม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เถอะเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เพราะฉะนั้นถ้าผมถอยเมื่อคืนนี้ ผมถูกต้มผมนี้ถอยไป แล้วก็บอกว่า เอาอย่างหมอชัชชัยแล้วกัน แล้วกรรมาธิการก็บอก โอ.เค. แบบนี้รับได้ เพียงแต่หาถ้อยคำเท่านั้นเอง หาถ้อยคำให้ดี ผมก็โอ.เค. ก็ไม่มีปัญหา จบ เสร็จแล้วเราก็มองกัน เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จะให้ผมประกันได้อย่างไร ผมได้ปรึกษาหารือกันแล้ว ทุกคนบอกให้ผมยืนยันไว้ก่อน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ได้รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เพราะถ้าผมถอยไปนี้ แล้วผมจะไว้ใจอะไรได้ละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ อย่างนั้นของอาจารย์ยืนยันไว้ก่อนครับ อย่างนั้นผมถามท่านสุรัชย์นะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ตกลงให้ผมยืนยันไว้ใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่าน
ยื่นไว้ก่อนครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ไม่ต้องนั่งชี้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ยื่นเนื้อหาของท่านแล้วกันนะครับ แต่พูดจบแล้ว กรุณานั่งด้วยครับ ท่านสุรชัยครับ ของท่านใน
กิจการของรัฐนี้ ท่านยังคงไหมครับ มันมีรัฐวิสาหกิจอีก อะไรอีกนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมต้องขอเรียนยืนยันว่า ผมต้องขอคงไว้
แล้วก็จะขออนุญาตท่านประธานขออภิปรายสรุปปิดท้ายด้วยครับ เพราะว่า หลังจากได้ฟัง
คำชี้แจงจากท่าน ดร. พิสิฐแล้ว ขอภัยที่เอ่ยนาม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนทั้งเพื่อนสมาชิก
ที่นั่งอยู่ที่นี่ แล้วก็พี่น้องประชาชนที่รับฟังการถ่ายทอดทางบ้าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาทีละประเด็นได้ไหมครับ เอาประเด็นนี้ในกิจการของรัฐนี้นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ยืนยันอย่างเดิมครับ ตามคำแปรของผมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ช่วยพูด
อีกทีครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอยืนยันอย่างเดิมตามคำแปรครับ แล้วขอ
อภิปรายสรุปด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาหัวข้อนี้นะครับ สิ่งที่ยัง หวังอะไรรู้ไหมครับ ขออนุญาตนะครับ เพราะว่าจะได้เสริม
ความคิดกันว่า ได้ทางด่วนตอนนี เวลาคืนมานี้ ทำอะไรไม่ได้เลยเต็มไปหมดเลย ก็เลยคิดว่า
น่าจะพิจารณาตรงนี้ด้วยนะครับ ท่านจะอภิปรายเพิ่มหรือครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ประเด็น
กิจการของรัฐนี่นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาเลย
เชิญเลยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ เรียนท่าน
กรรมาธิการยกร่าง เพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ ผมได้ฟังคำอภิปรายชี้แจงของท่าน ดร. พิสิฐแล้ว
เกี่ยวกับข้อความที่ผมขอแปรญัตติเพิ่มเติม คำว่า กิจการของรัฐ ลงในวรรคแรกของมาตรา ๔๒
และท่านชี้แจงว่า ถ้าเพิ่มอย่างที่ผมขอแปรญัตติแล้วนี่ จะเป็นการตีวงให้แคบลงไปอีกกว่า
การเวนคืนนั้น จะกระทำได้แต่เฉพาะกิจการของรัฐที่มีกฎหมายตราขึ้นโดยเฉพาะ และท่านก็
ชี้แจงต่อไปว่า เดียวนี้โลกยุคใหม่ กิจการของรัฐอาจออกมาในรูปของบริษัท หรือบริษัทมหาชน
จำกัดก็ได้ ผมเรียนท่านว่า สิ่งที่ท่านชี้แจงไปนั้น ท่านกำลังแปลความหรือตีความกฎหมาย
ผิดพลาดเลยครับ ผมเรียนแล้วว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นี้รัฐต้องทำไม่ได้ การที่เขียน
กฎหมายให้รัฐมีอำนาจเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนได้ นั่นคือ การเขียน
ข้อยกเว้นของหลักกฎหมาย ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ประกอบดังนี้

ประการที่ ๑ ก็คือ ต้องมีอำนาจของกฎหมาย ที่จะเขียนให้อำนาจรัฐเข้าไป
เวนคืนที่ดินของประชาชนได้ กฎหมายในที่นี้ ก็คือ กฎหมายที่จะออกตามความบทบัญญัติ
ในรัฐธรรมนูญ คำว่า กิจการของรัฐ ที่ผมขอเพิ่มเติมไปนั้น จึงไม่ได้ขยายความ คำว่า กฎหมาย

ประการที่ ๒ ที่ผมจะต้องเรียนให้ท่านทราบก็คือ องค์ประกอบ ข้อที่ ๒
ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ตามที่ผมขอแปรญัตติไว้ นั้น ก็ได้แก่ การเวนคืนนั้น ต้องเวนคืนไป
เฉพาะแต่เพื่อกิจการของรัฐเท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อมาถึงองค์ประกอบ ข้อที่ ๒ นี้ท่านจะเห็นได้
ชัดเจนว่า คำว่า กิจการของรัฐ ที่ผมขอแปรญัตติเพิ่มเติมไปนั้น มิได้ขยายความ คำว่า กฎหมาย
แต่กำลังจะแยกมาเป็นองค์ประกอบ ข้อที่ ๒ ให้เห็นว่า รัฐจะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้อง
ประชาชนได้นั้น นอกจาก ๑. ต้องมีกฎหมายรองรับอำนาจของรัฐเสียก่อนแล้ว ๒. ต้องเวนคืน
ได้แต่เฉพาะกิจการของรัฐ มิได้ดูที่ฐานะของการเป็นกิจการของรัฐหรือไม่ครับ

ประการที่ ๓ กิจการของรัฐที่ให้อำนาจรัฐในการที่จะเวนคืนตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นองค์ประกอบ ข้อที่ ๑ นั้น จะต้องมียกองค์ประกอบ ข้อที่ ๓ อีกข้อครับ คือ เฉพาะเรื่องราว หรือกิจกรรมที่เขียนอยู่ในมาตรา ๔๒ ถ้าตามร่างของท่าน ก็ได้แก่ กิจการอันเป็นสาธารณูปโภค กิจการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ แล้วก็ว่าไป เรื่อยไปเลยนะครับ เพื่อไม่ให้เสียเวลาของที่ประชุม นั่นคือทั้งหมด ๓ องค์ประกอบ ที่ผมกำลังจะเรียนขยายความให้ท่านทั้งหลายได้กรุณาทำความเข้าใจ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ผมเพิ่มเติมจึงไม่ได้มีผลอย่างที่ท่านกรรมาธิการยกได้ว่าได้กรุณาชี้แจงว่า จะยังเป็นการสร้างความสับสนในการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ ผมขอเรียนยืนยันนะครับว่า ในการที่รัฐจะใช้อำนาจเข้าไปเวนคืน อสังหาริมทรัพย์จากประชาชน คำว่า เวนคืน ในทฤษฎีทางกฎหมาย ก็คือ รัฐกำลังใช้อำนาจของรัฐไปรุกรานสิทธิในกรรมสิทธิ์ของประชาชน ซึ่งต้องถือว่า เป็นหลักใหญ่ไว้ก่อน แล้วเราถือหลักในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของพี่น้องประชาชนนี้เป็นหลักใหญ่มาตลอด ท่านอย่าไปทำให้หลักนี้สั่นคลอนนะครับ ไม่อย่างนั้นการเรียน การสอนกฎหมายในประเทศไทย จะมีปัญหาต่อไป การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ผมขอเรียนย้ำว่า คือ การที่เรากำลังเขียนกฎหมายให้รัฐเข้าไปรุกรานกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของประชาชน เพราะฉะนั้นกฎหมายตอนนี้ต้องเขียนให้แคบและระมัดระวังให้มากที่สุด ท่านยิ่งเขียนเปิดกว้างมากเท่าไร ท่านกำลังจะทำลายหลักกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองสิทธิกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินของประชาชนมากเท่านั้น ขอกราบเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ความจริงกระผมไม่อยากจะชี้แจงมากมาย เพราะว่า เวลาจะยิ่งดีก็เข้าทุกทีนะครับ แต่ว่าอย่างไรก็ดี ผมเกรงว่า จะไปกันใหญ่แล้วนะครับ -----

- ๙๙/๑

LIRT

เพราะว่าอะไรครับ ประการแรกนี้ เราช่างกฎหมายมาตรานี้ คือ มาตรา ๔๒ นี้ ตามแนวทางที่ คือ ยกมาทั้งกระบิเลยของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอาจารย์วิชา โทษทีนะครับ เอาขอว่า กิจการของรัฐนี้ะครับ ขอประเด็นนี้ะครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : นี่แหละครับ ผมกำลังจะอธิบายนะครับว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ นะ จะกระทำมิได้อยู่แล้ว ต้องเข้าใจในจุดนี้อยู่แล้วนะครับว่า อย่างไรก็ทำไม่ได้ เว้นแต่หลักในการตีความกฎหมายนี้ ก็มีอยู่แล้วว่า ข้อยกเว้นต้องตีความโดยเคร่งครัดครับ จะตีความในทางขยายความมิได้ เพราะฉะนั้นนี้ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ก็คือ กฎหมายที่จะบัญญัติขึ้นเฉพาะ เพื่ออะไรครับ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภคอะไร แล้วยังมีเสริมตอนท้ายด้วยนะครับว่า หรือ นะครับ คำว่า หรือ นี้มีความสำคัญมากนะครับ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น แสดงให้เห็นว่า ข้อยกเว้นนี้ ต้องเป็นไปในแนวทางของประโยชน์สาธารณะ ก็คือ ประโยชน์ของส่วนรวม จะเป็นประโยชน์ของส่วนตัว หรือของใครโดยเฉพาะหาได้ไม่ แล้วก็มีหลักการตีความทั่วไปอีกว่า เอจัส เดม เยนริส (ejus dem generis) ก็คือหมายความว่า คำที่ตามหลังนี้ ต้องเป็นไปตามแนวทางของคำที่มาก่อนข้างหน้า จะไปตีความอะไร กระเจิดกระเจิงอะไรไป เพื่อประโยชน์ของตัวเอง เพื่ออะไรนี้ กระจัดกระจายไม่ได้ เป็นอันขาดครับ การที่ตีความเพิ่มในทางขยายความนั้นมองเห็นว่า กรณีการเวนคืนเอามา นี้ะครับ เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวทางโน้นทางนี้อะไรนี้ เป็นการตีความในแนวทางศรีธนญชัยครับ เป็นการเอาข้อยกเว้นมาเป็นหลัก สิ่งที่เคยทำมาแล้วทั้งหมดนี้ ในแผ่นดินนี้ คือ การเอาข้อยกเว้นมาเป็นหลักทั้งสิ้น ทำให้บ้านเมืองมันบิดเบือน มันบิดผัน มันเป็นการใช้กระบวนการทางกฎหมายที่เพื่อเข้าข้างพวกของตัวเองทั้งสิ้น ยกตัวอย่างที่เห็นชัดเจน ก็คือ การรถไฟแห่งประเทศไทยนี้ ไม่ต้องยกตัวอย่างอย่างอื่นเลย ขออภัย เนื่องจากว่า สสร. ของเรา ท่านหนึ่งที่ผมเคารพ เป็นประธานบอร์ด (Board) อยู่ เราต้องแก้ไขครับ และเราต้องชี้แจง

ทำความเข้าใจกับประชาชนให้เข้าใจว่า มาตรา ๔๒ มันมีแนวทางของมันอย่างนี้ มันต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างเดียวเท่านั้น จะเป็นไปเพื่อประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้เป็นอันขาดครับ แล้วผมก็ยืนยันได้เลยว่า ระบบของศาลยุติธรรม หรือศาลปกครองต่อไปนี้จะเวนคืน เพื่อกลไกของพรรคพวกตัวเองไม่ได้เป็นอันขาด และ ปปช. หรือคณะกรรมการตรวจสอบอำนาจรัฐอย่างอื่น ก็ต้องนำเอาแนวทางนี้ไปใช้ จะแสวงหาผลประโยชน์ โดยเอาข้อยกเว้นมาเป็นหลักมิได้ ที่ทำมาแล้วนั้นมันผิดทั้งนั้น และผมขอยืนยันว่า กฎหมายเขียนไว้ดีแล้ว แต่ว่าผู้ใช้แสวงหาผลประโยชน์ และดำเนินการในแนวทางที่ผิดพลาด พลิกกฎหมาย เอาข้อยกเว้นเป็นหลักครับ เพราะฉะนั้น ท่านพูดมานี้เข้าหลักเกณฑ์ทุกอย่าง ตามที่กฎหมายเขียนไว้เลย โดยไม่จำเป็นจะต้องไปเพิ่มเติมอะไรเลย ขอให้ผู้ใช้กฎหมาย ใช้ด้วยความเป็นธรรม ยุติธรรม มีรัฐบาลที่ตรงไปตรงมา ถูกต้อง เป็นธรรม เท่านั้นเอง รับรองว่า กรณีที่เคยเกิดขึ้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ เพราะที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วนี้ ถ้าขึ้นศาลก็ต้องติดคุกคุกเดียวครับ ผมเรียนยืนยันได้เลยครับ -----

- ๑๐๐/๑

ถ้าเราตีความโดยเคร่งครัดตามหลักกฎหมายนะครับ ผมขอชี้แจงเท่านั้นครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เพราะฉะนั้นขอถามท่านสุรชัยนิดหนึ่งครับ คือ ถ้อยคำนี้ผมดูนี่ว่า ถ้อยคำมันก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ แล้วก็ไปตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมามากหลายฉบับนะครับ ซึ่งบัญญัติเหมือนกับของกรรมาธิการนี่นะครับ ที่นี้ ส่วนที่ท่านสุรชัยขอเพิ่มนี้ ที่บอกว่า ฝ่ายกิจการของรัฐนี้ ที่ผ่านมามีปัญหาอะไรหรือเปล่าครับ ถึงได้ต้องเพิ่มตรงนี้ ขอทราบข้อมูล จะได้สะดวกแก่การตัดสินใจนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับ เพื่อเป็นการตอบคำถามท่านประธาน ผมเรียนอย่างนี้นะครับ ประการที่ ๑ ผมทราบดี เพราะผมศึกษามา ว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ผ่านมา โดยเฉพาะ ๒๕๕๐ ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๔๙ เรื่องการเวนคืน ให้อำนาจแบบที่ กรรมาธิการยกมาใช้ถ้อยคำ คำตอบที่ ๒ สำหรับคำถามท่านประธาน คือว่า มีเหตุผลอะไร ที่กระผม และคณะของผมต้องขอแปรญัตติ เพราะเรามองเห็นสภาพปัญหาในการที่อาศัย ช่องทางที่กฎหมายให้อำนาจในการเข้าไปเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน แล้ว แปรสภาพกิจการไปเป็นของเอกชน นั่นคือ การอาศัยอำนาจในการที่เวนคืน โดยกฎหมาย ที่ตราไว้ในขณะนั้นไม่ได้ผูกปมประเด็นเรื่องกิจการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไปเป็นของรัฐนั้น ต้องเป็นกิจการของรัฐ เป็นช่องทางครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เช่นอะไร ได้ไหมครับ ชัดเจนอีกหน่อย แปรสภาพเป็นของเอกชนนี้มันมีตัวอย่างอะไรที่ชัด ๆ มีไหมครับ ที่ผ่านมา

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ เวนคืนที่ดินโดยอ้างว่า ไปสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า เขื่อนเป็นของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกิจการของรัฐใช่ไหมครับ เวนคืนที่ดินจากพี่น้องประชาชน เพื่อไปสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง แล้วบอกว่า สายส่งไฟฟ้าแรงสูงนั้น เป็นทรัพย์สินของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพื่อการสาธารณูปโภคอีกครั้ง ประชาชนยินดีครับ พี่น้องประชาชนจะได้มีไฟฟ้าใช้ ถ้าให้ผมยกตัวอย่าง มันจะยาวอย่างนี้ละครับ หลังจากนั้นมีการแปรรูปกิจการ

ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยไปเป็นบริษัทจำกัด เตรียมเข้าตลาดหลักทรัพย์ ทุกท่านทราบดี จัดสรรหุ้นกันเรียบร้อยแล้วครับ ดีแต่ว่า ศาลปกครองพิพากษาให้เพิกถอนการแปรรูป ณ วันนี้เราถึงยังมี กฟผ. หรือการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยอยู่ ถ้าไม่มีการนำคดีนี้ขึ้นสู่ศาลปกครอง นำไปสู่การพิพากษา ให้เพิกถอนการแปรรูป กฟผ. วันนี้อาจจะมีคดีขึ้นสู่ศาลปกครองอีกหลายหมื่นคดี ที่พี่น้องประชาชนจะใช้สิทธิฟ้องเรียกคืนเงินของเขา ที่ดินซึ่งเอาไปปักเสาไฟฟ้าสายส่งแรงสูงผ่านที่ดินของเขา รอนกรรมสิทธิ์ที่ดินของเขา ซึ่งในขณะนั้นเขายินยอมพร้อมใจ เพราะเป็นกิจการของรัฐครับ นี่คือ ๑ ตัวอย่าง ถ้าจะเอาตัวอย่างต่อไปผมมีตัวอย่าง ปตท. การปิโตรเลียม ที่เวนคืนที่ดินของพี่น้องประชาชนไปฝังท่อสำหรับส่งน้ำมันท่อสำหรับส่งแก๊สอีกนะครับ ผมว่า แค่นี้คงพอครับท่านประธานครับ บทเรียนเดียวก็เจ็บปวดแล้วครับ อย่าไปยกตัวอย่างหลายเรื่องให้มันเจ็บปวดมากกว่านี้เลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ตรงนี้จะครับ คือเหตุผลว่า ผมทำไมต้องขอแปรว่าต้องเอาไปใช้ในกิจการของรัฐ ถามว่า ตรงนี้มีผลเสียหายอย่างไรกับกิจการของประเทศชาติ ถามว่าตรงนี้มีมันไปปิดกั้นการเติบโตธุรกิจของภาคเอกชนหรือครับ ถ้าท่านกรรมาธิการยกร่างเมื่อที่ท่านชี้แจงมาว่า ท่านมีข้อความอยู่ในเงื่อนไขหนึ่ง ในมาตรา ๔๒ วรรคแรกบอกว่า กำหนดวัตถุประสงค์การเวนคืน เพื่อการพัฒนากิจการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม แล้วผมขอแปรรูปว่าตรงนั้นต้องเป็นกิจการของรัฐ ท่านบอกว่า จะเป็นการปิดกั้นการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม เพราะภาคอุตสาหกรรมนั้น ต้องเป็นภาครัฐกิจ เอกชน ผมยิ่งกลัวท่านใหญ่เลย ถ้าท่านชี้แจงแบบนี้ กลัวว่าท่านกำลังจะเวนคืนที่ดินของพี่น้องประชาชนของผม ไปตอบสนองความเติบโตของอุตสาหกรรมในภาคเอกชน -----

- ๑๐๑/๑

ไม่ใช่หน้าที่ของรัฐครับ ท่านพูดเหมือนประหนึ่งว่า ประเทศไทยมีกฎหมายฉบับเดียวที่สามารถสร้างความเติบโตให้กับธุรกิจภาคเอกชน หรือด้านอุตสาหกรรมได้ ถ้าอย่างนั้นเรามีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนไว้ทำไมครับ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า บีไอไอ (BOI) (Investment Promotion Act) เอกชนไปอาศัยช่องทางตามกฎหมาย นั้นสิครับ ให้สิทธิประโยชน์คุณตั้งเยอะแยะ ทำไมคุณต้องมาอาศัยอำนาจของรัฐในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน เพื่อไปสนองตอบภาคอุตสาหกรรม นี่คือเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผมต้องตอกย้ำว่า มีความจำเป็นที่ผมต้องเพิ่มข้อความนี้ในมาตรา ๔๒ วรคแรก ทั้งนี้ ทั้งนี้ ไม่ได้เพื่อผลประโยชน์ของผมเลยนะครับ ที่ผมพยายามต่อสู้ในเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ แล้วเพื่อผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่เวนคืนจากประชาชน ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เดี่ยวให้ข้างล่างพูดให้จบก่อนนะครับ แล้วทางกรรมาธิการตอบ จะได้สรุปทั้งหมดนะครับ อาจารย์jemศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์jemศักดิ์ ปิ่นทอง : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม jemศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ ผมฟังท่านอาจารย์วิชา ผมชื่นใจทุกทีเลย ผมเรียนตรง ๆ ผมเองฟังอาจารย์วิชาแล้วผมเบาใจไปเยอะ ทุกครั้งเลย แล้วผมคิดว่าท่านพูดถูกนะครับ ผมเห็นด้วยร้อยเปอร์เซ็นต์เลยว่า หลักกฎหมายเป็นอย่างนั้น แต่ปัญหามีอยู่ว่า มาตราเดียวกันนี้ได้ลอกกันมาเหมือนกันกับเมื่อปี ๒๕๔๐ แล้วศาลรัฐธรรมนูญนี้เขาได้ตีความบิดเบือนไปแล้ว พวกผมส่งศาลรัฐธรรมนูญ บอกว่า กฎหมายที่กำลังจะออกมานั้นขัด เพราะหลักใหญ่มันทำไม่ได้ เหมือนท่านพูดเลย เขาเอาข้อยกเว้นมาออก แล้วบัดนี้เขาตีความไว้เป็นบรรทัดฐานเรียบร้อย ผมถามท่านนะครับ ผมไม่ค่อยรู้เรื่องกฎหมาย ประเด็นคือว่า เมื่อเขาบิดเบือนไปเรียบร้อยแล้วจากศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่ชุดปัจจุบันนี้ แต่ชุดก่อน ที่ถูกเอาออกไปนั้นละครับ ถามว่า อย่างนี้เราต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ไหม เพื่อที่จะให้มันชัดเจน เพราะหลายมาตราที่เราเคยถูกบิดเบือน เอาไปใช้งานบิดเบือนในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ท่านก็พยายามที่จะปรับแก้เพื่อให้เห็นชัดเจนขึ้น ผมถามว่า ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะมีปัญหาไหมครับ ประการที่ ๒ ท่านประธานครับ ท่านอาจารย์สมชัย ฤชุพันธุ์ ดร. สมชัย ฤชุพันธุ์ เดินมาหาผมเมื่อสักครู่นี้ ท่านบอก

ว่าท่านเสียตาย ท่านไม่ได้แปรญัตติ ท่านพูดไม่ได้ แต่ท่านชี้ให้ผมเห็นอันหนึ่งว่า กฎหมายอันนี้ ก็เห็นด้วยกับอาจารย์วิชาว่า หลักมันก็คือ มันจะเวนคืนไม่ได้ แต่ยกเว้นไปเรื่องเกษตร และอุตสาหกรรมนี้ ท่านบอกว่า เป็นเรื่องอะไรหรือ อุตสาหกรรมมันก็ต้องให้นักอุตสาหกรรม เขาซื้อที่ดิน อย่างแร่โพแทชนี้ อุตสาหกรรมก็ต้องเจรจาที่จะหาที่ ที่จะไปเอาที่ดินที่เขา ไม่ใช่ ไปยึดมีรัฐ แล้วก็ยึดเรื่องนี้ไปออกกฎหมาย แล้วก็ไปให้เอกชนอีกรายหนึ่ง อาจารย์สมชัย นะครับบอกว่า จริง ๆ แล้วนี้ เสียตายว่าไม่ได้เป็นคนแปรญัตติ แล้วกระบวนนี้ มีความคิด ความอ่านที่อยากจะช่วยกัน แต่ไม่สามารถจะช่วยให้ เพราะฉะนั้นท่านประธานครับ ผมอาจจะ พาดพิงอาจารย์สมชัยในทางที่ทำให้ท่านเสียหายก็ได้ เพราะว่าผมพูดไป ท่านอาจจะบอกว่า ท่านไม่ได้พูดอย่างผม ท่านกรุณาให้สิทธิพาดพิงอาจารย์สมชัยด้วย ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ทางกรรมาธิการพอจะหาทางออกในถ้อยคำได้ไหมครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล กรรมาธิการครับ ผมขออนุญาตสรุปประเด็นที่ง่าย ๆ ขึ้นไปนะครับ ประเด็นแรก ผมอยากจะหารือกับท่านเจ้าของผู้แปรญัตติในวาระสุดท้ายก่อนนะครับ -----

ที่เดิมคำว่า ทั้งนี้ นี่นะครับ ผมคิดว่า อันนี้อยากจะขอความกรุณาว่า ให้เป็นไปอย่างเดิมดีกว่าครับ เพราะว่าอ่านแล้วภาษาไทยมันไม่เป็นประโยค ท่านดูสิครับ มันเดินมาแล้วมันไม่มีกิริยานะครับ การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาท ตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ใช้ไป ยังไม่มีกิริยาครับ แล้วก็ไปต่อด้วย ทั้งนี้ อย่างนี้ไม่ถูก มันน่าจะต้องเป็นแบบเดิมที่เขาเขียนมาตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๑๗ ๒๕๒๑ ๒๕๓๔ แล้วก็ ๒๕๔๐ นี่ น่าจะถูกแล้ว แต่เนี่ย ขอเรียนหารือ เพราะว่าเป็นเรื่องรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ นะครับ ผมคิดว่าเราอาจจะต้องไปโหวตกันที่จุดสำคัญ เวลาแพ้ ชนะ ตรงนี้จะได้ไม่พลาดไป

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสุรัชย์ครับ ถ้อยคำเองครับท่าน ทั้งนี้ กับมี ไม่มี รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๙ ก็มีทั้ง ๒ อย่างละครับ บางมาตราก็มี ทั้งนี้ บางมาตราก็ไม่มีนะครับ เอาเรื่องใหญ่ ๆ ดีกว่าครับท่าน

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ เดิมท่านประธานก็พูดเองนะครับ ว่า มีทั้งใช้ ทั้งนี้ กับไม่มีใช้ ทั้งนี้ แล้วก็เอาเรื่องใหญ่ ๆ แล้วทำไมกรรมาธิการยกร่างเอาเรื่องเล็ก ๆ ขึ้นมาถามผมละครับ ก็น่าจะผ่านไปตามที่ผมเสนอ ท่านอาจารย์จรัญ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : มิได้ครับ เราจะได้ไป คอนเซนเทรต (Concentrate) กันที่ตัววรรคสอง และวรรคหนึ่ง ต่อไปอย่างไรครับ มันไม่มีกิริยาไรครับ ท่านสุรัชย์ครับ ถ้าที่ไหนมันครบประโยคแล้ว เราจะเติม ทั้งนี้ เติมอะไรเข้าไปอีกอย่างนั้นนะถูกต้อง แต่ว่าตรงนี้ ที่มาข้างหน้า มันยังไม่เป็นประโยคเลย มันเป็นประธานเท่านั้นนะเห็นไหมครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ถ้าได้นะครับ ขอขอบคุณท่านอย่างสูงเลยครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : อาจารย์กำลังจะเอาเรื่องหลักภาษามาใช้ไหมครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : มิได้ครับ ผมอยากจะขอความกรุณาว่า

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ผมรับข้อเสนออาจารย์ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ขอบพระคุณอย่างสูงเลยครับ ผมเขียนมาที่ประเด็นที่ ๒ ที่ง่ายหน่อย คือ วรรคสอง ซึ่งผมคิดว่า น่าจะตกลงกันได้โดยไม่ต้องลงคะแนนเสียงนะครับ เพราะผมเอามาจากคำอธิบายของทั้งหลาย ๆ ท่านที่อธิบายมาแล้ว นี่ คืออย่างนี้ครับ ราคาที่เราใช้คำ กรรมาธิการใช้คำว่า ราคาซื้อขายกันตามปกติ นี่เป็นคำที่ใช้กันมาในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ นะครับ ตรงกันหมด แล้วเหตุผลนี้ เพราะอย่างนี้ครับ เหตุผลก็เพราะว่า ในตอนแรกแล้วเรียกค่าทดแทนนี้ มันมีการทำราคากัน ราคาปกติ ไม่ปกติอะไรอย่างนี้ เขาก็เลยใช้คำนี้ แต่ว่าถ้าท่านผู้แปรรูปคดี ท่านอยากจะเน้นที่มูลค่าแท้จริงนี้ ผมฟังท่านกรรมาธิการ ท่าน ดร. พิสิฐ ว่า มูลค่าแท้จริงก็อาจจะยากนิดหนึ่ง ผมว่าเขียนให้ตรงเลยได้ไหมครับว่า โดยคำนึงถึงราคาตลาดที่ซื้อขายกันตามปกติ อย่างนี้ได้ไหมครับ ตรงกับที่ท่านต้องการว่า ในเรื่องนี้ความจริงเราเน้นที่ว่า ค่าทดแทนการเวนคืนนี้ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม นั่นคือหัวใจ นอกจากนั้น ก็โดยให้คำนึงถึงอะไรบ้างครับ ๑. ราคานะครับ ผมอยากเรียนหรือว่า เราใช้ราคาตลาด ซึ่งตรงกับที่ท่านต้องการนะครับ ก็ซื้อขายกันตามปกตินะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้ไหมครับ ท่านสุรชัยครับ มันก็เป็นไปตาม พรบ. เวนคืนนะครับ เขาก็ใช้คำนี้ครับ ราคาตลาด นี่ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธาน ผมว่า ผมขอฟังท่านอาจารย์จรัญ ให้จบก่อนดีกว่าครับ อย่าเพิ่งมาถามทีละเปลาะ ทีละเปลาะ นะครับ ท่านเสนอของท่านมาให้จบก่อน แล้วเดี๋ยวผมจะพิจารณาทีเดียวครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ครับ แล้วต่อไปนะครับ เราคำนึงถึงราคาตลาดที่ซื้อขายกันตามปกติ ประการที่ ๑ ประการที่ ๒ เราคำนึงถึงการได้มา ประการที่ ๓ เราคำนึงถึงสภาพ และที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์นั้น และผมก็อยากจะตัดคำว่า และ นะครับ ประการที่ ๔ คำนึงถึงความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน แล้วก็เอา และ มาใส่ตรงท้ายที่ท่านผู้แปรรูปคดีเติมเข้ามาครับ โดยไม่ต้องใช้คำว่า ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง ซ้ำอีก เพราะเราโดยคำนึง ถึงมาแล้ว ตั้งแต่ต้นอย่างไรครับ ราคาที่เป็นธรรม โดยคำนึงถึง หนึ่ง สอง สาม สี่ แล้วก็ และ ประโยชน์ ที่ท่านใช้คำว่า ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนนะครับ ผมขออนุญาตปรับนิดหนึ่งว่า ----- ๑๐๓/๑

และประโยชน์ที่รัฐ และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน แล้วก็จบ ขออนุญาตตัดคำว่า ด้วย เพราะว่าคำผวนนะครับ ตรงนี้ก็เป็นคำเหมือนที่เราทำคดีเวนคืนกัน ครับ ที่ผู้ถูกเวนคืน คืออย่างนี้ไงครับ เวลาเราทำคดีเวนคืนนี้ เราดูว่า คนที่ถูกเวนคืน ที่แรกใน ส่วนที่เขาถูกเวนคืนไปเขาเสียประโยชน์นะครับ แต่ว่า ที่ดินที่เหลือของเขาข้างทางหรือรอบ ๆ ราคามันอาจจะเพิ่มขึ้นสูงกว่ามูลค่าที่ดินที่เขาถูกเวนคืนนะครับ ในตอนทำคดีเราก็ต้องคำนึงถึง ตรงนี้ด้วย เพราะฉะนั้นผมก็อยากจะ ไหน ๆ ท่านเต็มแล้วก็เต็มให้ครบว่า และประโยชน์ที่รัฐ และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ก็ครบ ตรงนี้ก็หลักการแล้ว ตรงกันครับ เพียงแต่ว่า ทางกรรมาธิการก็ตั้งใจตรงถ้อยคำอยู่นั่นละครับ ซึ่งถ้าท่านรับถ้อยคำนี้ ได้ ผมก็คิดว่า ทางคณะกรรมาธิการก็น่าจะรับการแปรในวรรคสองได้ และจะได้ไปคุยกันที่พรรค หนึ่งครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ ท่านสุรัชย์ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : อาจารย์จรัญไม่เสนอวรรคหนึ่งมาให้ผมพิจารณา พร้อมกันเลยหรือครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : เสนอเลย ได้ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ ด้วยความยินดีเลยครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ในวรรคหนึ่งนี้ กระผมฟังคำอภิปรายของท่านผู้แปรญัตติแล้ว ผมก็คล้อยตามเยอะนะครับ แต่ว่าผมตั้งใจตรงนี้ครับ คือ ถ้าเราไปใช้กิจการของรัฐ บางครั้งกิจการของรัฐมันไม่เป็น ประโยชน์ ไม่ได้เรื่องได้ราก็มีครับ ท่านประธานครับ คือ ท่านนี้ดู กิจการของรัฐที่เขาไปทำ สนามกอล์ฟ (Golf) นี่นะครับ เขาไปทำอะไรที่แม้ว่าจะเป็นกิจการของรัฐ แต่ว่าก็ไม่ใช่ว่าประโยชน์ สาธารณะ ผมเข้าใจว่า ตรงนี้จะต้องเน้นที่ประโยชน์สาธารณะนะครับ คือ ถ้อยคำ แทนที่ โดย กฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐ อยากจะใช้คำว่า เฉพาะที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เพื่อการอัน เป็นสาธารณูปโภค แล้วก็ตอนสุดท้ายไปจบที่ หรือกิจการอันจำเป็นอย่างอื่นของรัฐ แทนคำว่า หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น คือ กลับหัวกลับท้ายกัน เพื่อเน้นให้เห็นว่า ทั้งหมดนี้ต้อง เพื่อประโยชน์สาธารณะ พับลิค อินเทอเรสต์ (Public interest) เป็นหัวใจ ถึงเราจะไปกล่าวถึง

กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ดินของประชาชนได้โดยกฎหมายเฉพาะ ถ้าปรับอย่างนี้ เอาแนวคิดของท่านอาจารย์วิชัย ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์และคณะ เราก็จะก้าวไปอีกก้าวหนึ่ง ต่อยอดจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ในประเด็นนี้ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผมกำลังสืบสวนท่านประธาน เดี่ยวท่านประธานต้องช่วยหาทางออกให้ผม ผมกำลังสืบสวนว่าเรากำลังถกเถียงมาตรา ๔๒ เพื่อหาวิธีการรื้อหลักกฎหมายเรื่องกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ของประชาชน เรากำลังเขียนกฎหมายนี้ด้วยความระมัดระวัง หรือเรากำลังจะช่วยร่างกฎหมายที่จะหาช่องทางให้รัฐไปบังคับเอาอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนได้ง่ายขึ้น ต้องทบทวนก่อนนะครับว่า เรากำลังดูมาตรา ๔๒ ในหลักเกณฑ์ไหนครับ ผมกำลังสืบสนถ้าเรากำลังจะหาช่องทางที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนได้ง่าย ๆ ผมจะยอมตามท่านอาจารย์จรัญ แต่ถ้าเรากำลังเขียนมาตรา ๔๒ โดยอยู่บนหลักการของคำว่า ใช้อำนาจรัฐไปรุกรานกรรมสิทธิ์ของประชาชนอย่างระมัดระวัง เพื่อคงหลักการที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองสิทธิในกรรมสิทธิ์ของประชาชน ผมต้องขออาจารย์จรัญครับ ท่านยอมตามผมเถอะครับ ถ้าท่านไม่ยอมตามผม ผมจะขออนุญาตเสนอว่า เราใช้เวลาอภิปรายกันมาตั้งแต่ ๑๙.๐๐ นาฬิกาขณะนี้ ๒๐.๓๐ นาฬิกา ผมเสนอขอโหวตครับ ท่านประธานกรุณาถามผู้รับรองที่ผมเสนอด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ไม่ต้องถามหรอกครับ เดี่ยวผมถามให้ คืออย่างนี้ ท่านสุรชัยครับ ตอนนี้มาตรา ๔๒ นี้
 นะครับ เป็นเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ โดยหลักก็คือ ทำไม่ได้ นะครับ แต่จะให้ทำได้
 นะครับ มาตรา ๔๒ นี้ เขาบอกว่า เพื่ออะไร ค่อย ๆ ดูนะครับ มาตรา ๔๒ เขาบอก ถ้าจะทำได้
 เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่ง
 ทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเกษตร
 หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น นี่คือวัตถุประสงค์
 นะครับที่ให้เวนคืนได้ ทีนี้ท่านสุรชัยก็เป็นห่วงว่า พอเวนคืนมาแล้วนี่นะครับ ที่เอามาทำสิ่ง
 ต่าง ๆ เหล่านี้ กลับไปมีกฎหมายบางฉบับนี้นะครับ ออกมาบอกว่า เมื่อเวนคืนมาแล้วนี่ ถ้าการ
 เวนคืนนั้น เป็นเรื่องสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคนั้น อาจจะไปอยู่กับไฟฟ้า นะครับ พอไฟฟ้านี้
 นะครับ ไปแปรรูปเป็นรัฐวิสาหกิจขึ้นมา ท่านก็กลัวว่า สิ่งที่เวนคืนไปแล้วนั้นนี่นะครับ มันจะเข้า
 ตลาดหลักทรัพย์นะครับ ผมว่า ส่วนที่เป็นห่วงนี้นะครับ มันเกิดทีหลัง มันเกิดทีหลังนะครับ
 ตอนนี้การเวนคืนเขาบอกว่า เวนคืนนี้ เวนคืนไปเพื่ออะไร มันก็มีนะครับ หกเจ็ดข้อนี้ เวนคืนไป
 แล้วนี่ ถ้าจะไปแก้ปัญหา หรือจะไปป้องกันนี้ มันก็น่าจะไปป้องกันหลังจากที่เวนคืนไปแล้ว ห้าม
 ไม่ให้เอาไปเป็นของ ห้ามไปแปรรูปรัฐวิสาหกิจ อันนี้ทำความเข้าใจกันนะครับ ท่านกฤษฎาครับ
 ผมยังทำความเข้าใจอยู่ ถ้าท่านจะประท้วงก็ยื่นขึ้นแล้วยกมือ ผมจะให้ นะครับ เชิญครับ

(นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกูล ได้ยืนและยกมือขึ้น)

นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกูล : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ท่านประธานครับ
 ผม กฤษฎา ให้อัฒนานุกูล ครับ ผมเป็นผู้หนึ่งในการเสนอแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 จะประท้วงเรื่องอะไรครับ

นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกูล : ประท้วงเรื่องท่านประธานครับ คือ เนื่องจากว่า
 ผู้แปรญัตติเป็นผู้อภิปราย แล้วก็ผู้สนับสนุนผู้แปรญัตติเป็นผู้อภิปราย คือตอนนี้ผมกำลังสืบสน
 ในท่านประธานครับ ก็เลยขอประท้วงท่านประธานว่า เมื่อผู้แปรญัตติ คือ หัวหน้าชุดผม คือ
 ท่านสุรชัยได้เสนอท่านประธานครับว่า สมควรที่ควรจะต้องโหวตกันได้แล้วครับ ท่าน
 ประธานครับ ก็เลยต้องถามท่านประธานว่า ตกลงจะอย่างไรดีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมวินิจฉัยนะครับ สิ่งที่กำลังพูดเมื่อกี้ ท่านสุรัชย์เขาบอกให้ผมหาทางออก ผมก็บอกว่า
สิ่งที่เรากำลังพิจารณา เรากำลังสับสนหรือเปล่า เรากำลังออกกฎหมายเวนคืนนี้ะครับ
ว่า ถ้าเวนคืนได้นี้ เพื่อประโยชน์อะไรนะครับ ก็ชี้แจงให้ท่านสุรัชย์ท่านได้ทราบ

(รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ยืนและยกมือขึ้น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ
อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ประท้วงเรื่องอะไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมขอใช้สิทธิประท้วงท่านประธานครับ คือ ท่านประธานนี้เหมือนกับมี
คำตอบ แล้วอยากจะเป็นผู้อภิปราย ถ้าท่านอยากจะอภิปรายนี้ ท่านลงจากบัลลังก์ มานั่ง
ข้างล่าง ท่านมีสิทธิเลย ท่านขอให้อาจารย์ธนนิติ หรือท่านให้อาจารย์เดโชทำหน้าที่ประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
เข้าใจแล้วครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านไม่ควรจะชี้ขึ้นไปมานะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
จบหรือยังครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ยังไม่จบครับ ผมคิดว่า ไม่เหมาะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านไม่มีสิทธิมาว่าผมนะครับ ถ้าท่านว่าผม ผมก็จะใช้สิทธิไม่ให้ท่านพูดนะครับ
ท่านสุรัชย์เขาบอกว่า ให้ผมช่วยหาทางออก และผมก็มีสิทธิพูดครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านสุรัชย์บอกให้หาทางออกโดยการที่
ลงมติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ใช่ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ลองทบทวนใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาเป็น
ว่าท่านจะ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เพราะว่าหลายคนก็รู้สึกว่ ทำไม่ประธานถึงพยายามพูดเหลือเกิน แล้วเมื่อนี้ก็พูดหลายทีนะครับ ไม่ใช่พูดทีเดียว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมก็พยายามจะไม่พูดครับ อาจารย์ครับ ด้วยความเคารพนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือถ้านั่งเป็นประธาน ก็อย่าพูดเลยครับ ท่านทำตามกฎเกณฑ์เท่านั้นละครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ผมก็มีสิทธิพูดนะครับ เพียงแต่ว่า ท่านสุรชัยเขาถามผม ผมก็ต้องพูดนะครับ ท่านสุรชัยครับ สิ่งที่ผมพูดนะครับ คือ สิ่งที่ท่านให้หาทางออกนะครับ ผมก็กำลังบอกว่าเราลองหาทางออกสิครับ เพราะว่าเราต้องรับผิดชอบร่วมกัน -----

- ๑๐๕/๑

ถ้ากฎหมายออกไปแล้วมีปัญหาแล้วจะทำอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่เราช่วยกันนะครับ ถ้าจะพูดมากหน่อย พูดน้อยหน่อยนี่นะครับ มันก็ต้องหาทางออกด้วยกันนะครับ อย่ามาปิดปากกันเลยครับ นะครับ เอาเป็นว่า ผมพยายามให้พูดน้อยที่สุดก็แล้วกันนะครับ ท่านกรรมาธิการครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์ครับ ผมจะไม่ใช้วิธีปิดไมค์ (Microphone) กับท่านอาจารย์เลยนะครับ ด้วยความเคารพนะครับ อย่าตอบได้กันเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ดีครับ ผมคิดว่าทางออกนี้ คุณสุรัชย์มีทางออกอยู่ ก็คือขอมติ ซึ่งผมคิดว่า สิ่งที่คุณสุรัชย์ขอแก้ไขนี้เป็นทางออกที่ดี ท่านอาจจะคิดว่าไม่ใช่ทางออกที่ดี แต่ว่าก็ให้สมาชิกตัดสินใจสิครับว่า เป็นทางออกที่ดีหรือไม่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้รับความอย่างนั้นผมให้สมาชิกตัดสินใจนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการมีอะไรครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ครับ คือเมื่อสักครู่นี้ท่านสุรัชย์ได้ชี้แจงในบางประการ ซึ่งผมคิดว่ามีการพาดพิงในคำอธิบายของผม แล้วก็ได้มีการยกเคส (Case) ขึ้นมา ก็คือเคสของอีแกต (EGAT – Electricity Generating Authority of Thailand) ซึ่งผมคิดว่า ท่านอธิบายได้ไม่ครบถ้วน ก็อยากจะขออนุญาต ขอเวลาท่านชี้แจง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือเข้าใจแล้วมั้งครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมาธิการ) : ครับ ก็พูดแต่ท่านประธานครับ ถ้าท่านประธานเห็นว่าให้ยุติ ผมก็ยินดีครับ ขอขอบคุณมากครับ

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๑๐๕/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านสุรชัยครับ มีอะไรครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ก็ไม่มีอะไรครับ กำลังจะประท้วง ถ้าเผื่อท่านจะให้
ท่านพิสิฐอภิปราย เพราะการอภิปรายเสร็จสิ้นหมดไปแล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้นลงคะแนนนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมจะถามว่า ในมาตรา ๔๒ นี่นะครับ พรรคแรกก่อนนะครับ กรรมการไม่มีการแก้ไข
ท่านสุรชัยขอแก้ไขถ้อยคำนะครับ ถ้าหากสมาชิกเห็นด้วยกับการแก้ไขของท่านสุรชัย ให้กด
เห็นด้วย หากไม่ต้องการให้มีการเพิ่มเติมถ้อยคำดังกล่าววนะครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ
ขออนุญาตครับ ผมว่า หลักเกณฑ์ที่เราใช้กันมาตลอด ก็คือว่า ถ้าเห็นด้วยกับร่างกรรมการ
กด เห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วยกับร่างกรรมการ คือ เห็นด้วยกับร่างที่ผมแปรญัติติ ต้องกด
ไม่เห็นด้วย แล้วทำไมอยู่ ๆ ท่านประธานจะเปลี่ยนหลักเกณฑ์เสียละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อ้อ
เมื่อกี้ผมก็ถามแบบนี้มาตลอดนะครับ ถ้าส่วนใดที่กรรมการเขาไม่แก้ไขนี่นะครับ ผมก็จะถาม
ว่า จะเติมข้อความหรือไม่ ถ้าเติม ก็เห็นด้วย ถ้าไม่เติม ก็ไม่เห็นด้วย นะครับ ก็ถามอย่างนี้มา
ตลอดนะครับ ถามสมาชิกดูได้ ไม่ได้เปลี่ยนเลยนะครับ แต่ถ้าจะให้ถามแบบนี้ก็ได้ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เมื่อกี้ท่านถามนี้ ผมว่า ไม่ใช่อย่างที่ท่านอธิบาย
ให้ผมฟัง ผมถึงได้งงครับ ถ้าท่านอธิบายแล้วไม่งง ผมคงไม่ถามท่านนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอย่าไปกังวลนะครับ

LIRT

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านชี้แจงใหม่ครับ เดี่ยวผมจะตั้งใจฟัง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ผมถามว่า สิ่งที่ท่านขอเดิมเข้ามานี้นะครับ ถ้าสมาชิกเห็นด้วยกับสิ่งที่ท่านเดิมนี้นะครับ ในวาระที่ ๑ นี้ ถ้าสมาชิกเห็นด้วยกับที่ท่านสุรัชย์ขอเดิมเข้ามา ในกิจการของรัฐ อะไรนี้นะครับ ขอให้กต เห็นด้วย นะครับ ถ้าหากว่า สมาชิกไม่เห็นด้วยกับที่ท่านสุรัชย์ขอเดิมเข้ามา ถ้าไม่เห็นด้วย ก็กต ไม่เห็นด้วย นะครับ เข้าใจง่าย ๆ นะครับ มีท่านใดงใหม่ครับ ท่านสมเกียรติ ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณครับท่านประธานครับ ขอความกรุณาท่าน ประธานเริ่มอย่างนี้ใหม่ได้ไหมครับ เพราะว่าเราชินกับระบบนี้แล้ว ก็คือ ถ้าเผื่อว่าใครเห็นด้วย กับกรรมาธิการนะครับ ก็ให้กตคำว่า เห็นด้วย ถ้าเผื่อไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการ ก็กต ไม่เห็นด้วย แค่นี้ครับ ง่าย ๆ เลยครับ มันจะได้ไม่ง ไม่งจริง ๆ ครับ ขณะนี้ผมก็เริ่มงครับ แต่ถ้าเผื่อว่า เห็นด้วยกับกรรมาธิการ กต เห็นด้วย ถ้าเผื่อไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการ กต ไม่เห็นด้วย ยุติครับ ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ คือผมจะถามตามข้อบังคับเลยนะครับ ญัตติเสนอที่หลังต้องให้ถามก่อนนะครับ อย่างนั้นจะเอา ตามสมาชิกที่เสนอที่หลังนะครับ ลบออกหมดนะครับ ที่ถามเมื่อกี้นะครับ-----

- ๑๐๖/๑

มาตรา ๔๒ วรรคที่ ๑ ดังกล่าวนั้นครับ กรรมธิการไม่ได้แก้ไข ถ้าหากท่านสมาชิกเห็นด้วยกับ
กรรมธิการที่ไม่แก้ไขนะครับ ให้กด เห็นด้วย ถ้าหากท่านเห็นด้วยกับท่านสมาชิกที่ขอแปรญัตติ
ที่ขอเพิ่มข้อความตามท่านสุรชัยเสนอนี้ครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย ชัดเจนนะครับ
เฉพาะวรรคหนึ่งครับ

(สมาชิกทำการเลียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ลงคะแนน มีไหมครับ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว ปิดการลงคะแนนครับ เจ้าหน้าที่
รวมคะแนนครับ เห็นด้วย ๓๐ นะครับ ไม่เห็นด้วย ๔๓งดออกเสียง ๑ นะครับ ก็แก้ไขตามที่
ท่านที่สงวนนะครับ

ท่านอาจารย์จรัญ เชิญครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล กรรมาธิการครับ ผมใคร่ขอพรรคสองนะครับ ขอเรียนหรือท่านผู้แปรรูปตีว่า อยากจะขอปรับถ้อยคำ อย่างที่กระผมได้เรียนเสนอไป แล้วก็ถ้าได้ข้อความที่เป็นประโยชน์ มันจะดีกว่าที่เราจะโหวตเอาซ้ายหรือเอขวานะครับ เพราะฉะนั้นถ้าปรับไม่ได้ เราต้องโหวต ซ้าย ขวา พอโหวตซ้าย ขวา มันก็ชนะกันด้วยจำนวน เราก็จะไม่ได้สิ่งที่ดีที่สุดขึ้นมา ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสนอถ้อยคำอีกที่ดีไหมครับ จะได้พิจารณาได้ชัดเจน

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ถ้อยคำที่กระผมเสนอ ผมเสนอว่า อย่างนี้ครับ การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม อันนี้เป็นหลัก นะครับ โดยคำนึงถึงราคาตลาดที่ซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของ อสังหาริมทรัพย์ เอา และ ออกนะครับ ความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน และประโยชน์ที่รัฐ และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์จรัญครับ ท่านอาจารย์จรัญครับ พอดีใน พรบ. เวนคืนนี้ครับ มันใช้ถ้อยคำว่า ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน ท่านสุรชัย จดทันไหมครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : พอได้ครับ ตกลงท่านอาจารย์จรัญจะเสนอถ้อยคำ ไหนครับ ถ้อยคำที่ท่านเสนอเมื่อสักครู่ หรือถ้อยคำที่ท่านประธานพูดเมื่อสักครู่ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : เท่ากันครับ จะเอาทางไหนก็ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาของ อาจารย์จรัญแล้วกันครับ ของอาจารย์จรัญ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมทวนนะครับ โดยคำนึงถึงราคาที่ซื้อขายกัน ตามปกติในท้องตลาด อย่างนั้นใช่ไหมครับ

LIRT

๒๓๘

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุลนที ๑๐๖/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือถ้าเป็นไปตาม พรบ. เวนคืนนี้ นะครับ เขาใช้คำว่า ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติ
ในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน ตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา
อะไรนั้นนะครับ ท่านอาจารย์จรัญสรุปอีกทีหนึ่งแล้วกันครับ เอาของอาจารย์จรัญนะครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ต้องกำหนดให้อย่างเป็นทางการ
ใช่ไหมครับ โดยคำนึงถึงราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด แค่นี้พอนะครับ -----

- ๑๐๗/๑

ส่วนรายละเอียด ทางกฎหมายเขาจะไปขยายเอา นะครับ แล้วก็ต่อมา เว้นวรรคก็ การได้มา
สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน และประโยชน์ที่รัฐ
และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ได้ไหมครับ

นายสุรัช เลียงบุญเลิศชัย : ครับ ผมยอมรับครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ของท่านสุรัชครบถ้วนแล้วนะครับ ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ วรรคที่ ๑ ครับ ยังติดใจอยู่
ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
นะครับ เมื่อเราได้มีการแก้ไขตามที่กลุ่มของคุณสุรัชได้แก้ไข ผมก็ไม่ติดใจครับ ขอบพระคุณ
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
มาตรา ๔๒ เรียบร้อยนะครับ เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ส่วนที่ ๖ สิทธิและ
เสรีภาพในการประกอบอาชีพ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๓ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ
ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านสุรัชครับ ติดใจไหมครับ ๔๓ ครับ

นายสุรัช เลียงบุญเลิศชัย : ครับ ๔๓ ผมขอถอนครับ ไม่ติดใจ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ
ครับ เชิญท่านเลขาครับ

LIRT

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔๔
มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ส่วนที่แก้ไข ของท่านกรรมาธิการ มาตรา ๔๔ ตัดคำว่า มี เฉย ๆ ใช่ไหมครับ ใช่ไหม
ท่านเลขาครับ

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีผู้สงวน
คือ ท่านพิเชียร ครับ พรรคที่ ๒ นะครับ คุณหมอบครับ กลุ่มของท่านพิเชียรนะครับ เชิญครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ครับ กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิก
ที่เคารพครับ เกี่ยวกับมาตรา ๔๔ นะครับ กระผมขอแปรญัตติเพิ่ม คำว่า บุคคลที่เป็น
อาสาสมัครต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือทางราชการ คณะกรรมการชุมชนควรได้รับสวัสดิการ
และค่าตอบแทนจากรัฐอย่างเป็นธรรมครับ สืบเนื่องมาจากผมเป็น สสร. ที่ออกไปรับฟัง
ความคิดเห็นจากต่างจังหวัดครับ แล้วก็เมื่อปี ๒๕๔๐ ผมก็ได้รับการขอร้องว่ามีประชาชนกลุ่ม
หนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่พิการทางเศรษฐกิจครับ ปัญหาของเขา ก็คือ เป็นอาสาสมัครต่าง ๆ เมื่อ
ปี ๒๕๕๐ ผมออกไปรับฟัง ก็เป็นปัญหาเดิมครับ เขาขอร้องบอกว่า ปัญหาของเขา ก็คือ ค่า
สวัสดิการตอบแทนต่าง ๆ ที่เขาได้ช่วยเหลือทางราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏว่า ที่เขารับ
งานไปนะครับ อย่างเช่น อสม. แล้วก็ อสม. อพปร. แล้วก็อาสาสมัครประชาธิปไตย แล้วก็กลุ่ม
แม่ไก่ ลูกไก่อะไรที่เรากำลังจะไปขอร้องให้อาสาสมัครเหล่านั้นที่จะออกไปช่วยเผยแพร่
รัฐธรรมนูญ อาสาสมัครเหล่านี้ งานเขารับผิดชอบนี้แทบทุกกระทรวงครับ ทุกคนมองเข้าไปหา
เขา เห็นเขาก่อนครับ แต่ตอนที่จะให้ค่าตอบแทน ค่าสวัสดิการ ปรากฏว่า มองข้ามเลยครับ
บอกว่า พวกนี้ไม่มีปัญหา แต่เป็นปัญหาครับ ผมออกไปรับฟังความคิดเห็น -----

อย่างเช่น เกี่ยวกับเกษตรกรก็เช่นเดียวกัน ต้องขอขอบพระคุณครับที่กว้างที่ช่วยให้มีสภาเกษตรกรครับ อันนั้นก็เช่นเดียวกัน อสม. อพปร. แล้วก็กลุ่มลูกไก่ แม่ไก่ สีเขียวอะไรที่เรากำลังจะออกไปนั้น เป็นส่วนหนึ่งครับของเครือข่ายทั่วประเทศ การที่เราจะรับฟังความคิดเห็น หรือการที่เราจะทำงานระบบเครือข่ายต่าง ๆ นั้น จำเป็นครับที่จะต้องใช้อาสาสมัครเหล่านั้น เพราะฉะนั้นผมคิดว่า เมื่อปี ๒๕๔๐ ถ้าเปรียบเทียบกับทอดแห ก็เจอปลาตัวที่ อสม. หรืออาสาสมัคร ต่าง ๆ นั้นทอดแหอีกครับ ปีนี้ ปี ๒๕๕๐ ก็เจอปลาตัวเดิมครับ เพราะไปทุกเวทีก็มีขอกันมากเลยนะครับ เพราะเขาบอกว่า เขาไม่มีเวลาเลยที่จะทำมาหากิน เพราะว่าทุกกระทรวง ทบวง กรม มองเห็นเขาก่อน แล้วมอบงานให้ มอบงานให้ ทำงานให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ แทบทุกวันครับ รายได้ไม่มีเลยนะครับ หรือค่าตอบแทนก็น้อยนิดวันละร้อยกว่าบาท บางครั้งก็ไม่มี บางครั้งก็ถูกหักค่าอาหาร ค่าอะไร เหลืออยู่ ๖๐ บาทพวกนี้ครับ เป็นกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ระบบเครือข่ายของเราครอบคลุมทั่วประเทศได้ ก็คืออาสาสมัครพวกนี้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ค่าครองชีพเดี๋ยวนี้ก็สูงมากเลยนะครับ ค่าครองชีพสูงมาก ไม่พอเลี้ยงตัว ถ้าเป็นไปได้นะครับ เพื่อให้เขาได้มีเวลาทุ่มเทที่จะทำงานให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานต่าง ๆ นะครับ เพราะฉะนั้นผมจึงขอความเมตตาจากท่านครับ ขอให้บรรจุ มาตรา ๔๔ วรรคสอง ครับ บุคคลที่เป็นอาสาสมัครต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือทางราชการ คณะกรรมการชุมชนในเขตอำเภอต่าง ๆ นะครับ แล้วควรได้รับสวัสดิการและค่าตอบแทนจากรัฐอย่างเป็นธรรมครับ ขอแค่เป็นธรรมครับ ทำยที่สุดนี้ ผมต้องขอกราบท่านยกกว้างด้วย เพราะว่า เราจำเป็นที่จะต้องออกไปรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องรัฐธรรมนูญนี้ จำเป็นต้องใช้พวกนี้มากครับ เพราะฉะนั้นขอกราบด้วยครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พอดีลำดับนี้ครับ ไปเพิ่มวรรคสองของทางคุณหมอธีวัฒน์นะครับ ก็เลยยังไม่ได้ดูวรรคหนึ่งนะครับ อย่างนั้นท่านเอาวรรคสองให้เสร็จเลยแล้วกันนะครับ แล้วเดี๋ยวค่อยมาว่าวรรคหนึ่งนะครับ วรรคสองที่ท่านคุณหมอขอเพิ่มนะครับ ท่านไพโรจน์ใช้ไหมครับ หรือใครครับ ท่านอาจารย์วุฒิสาร เฉพาะที่ขอเพิ่มนะครับ

LIRT

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
 ผม วุฒิสาร ตันไชย กรรมาธิการยกกว้างครับ ต่อประเด็นที่ท่านผู้ขอแปรญัตติ ในมาตรา ๔๔
 นะครับ เรื่องบุคคลอาสาสมัคร ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า ในความเห็นกรรมาธิการเห็นว่า
 ในหมวดนี้เป็นหมวดที่เป็นหลักประกันในเรื่องของการประกอบอาชีพนะครับ เพราะฉะนั้นการ
 กำหนดเรื่องค่าตอบแทนและรายได้สำหรับอาสาสมัครนั้นนี้ ไม่น่าจะเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ใน
 มাত্রานี้ครับ รวมทั้งอย่างยิ่งนี้ ในหลักการของอาสาสมัคร ก็เป็นหลักที่มีสปีริต แล้วก็มีจิต
 วิญญาณของการอาสาสมัครอยู่แล้วครับ ดังนั้น ระบบของการตอบแทนจึงเป็นไปตาม
 ระเบียบของทางราชการ ยกตัวอย่างเช่น การตอบแทนในเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่
 จะตอบแทนอาสาสมัครนี้ ก็ต้องเป็นไปตามระเบียบ ต่าง ๆ ดังนั้น ถ้าจะมาบัญญัติเอาไว้ใน
 รัฐธรรมนูญ ก็อาจจะทำให้ขัดกับหลักของความเป็นอิสระของหน่วยงานต่าง ๆ ครับ ในเรื่องนี้
 กรรมาธิการจึงเห็นว่า ยังไม่สมควรบรรจุไว้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คุณหมอครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านคณะกรรมาธิการยกกว้างครับ เกี่ยวกับ
 เรื่องสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพครับ แล้วก็ในวรรคหนึ่งนั้น ก็มีบอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ
 ได้รับหลักประกันความปลอดภัย สวัสดิภาพในการทำงาน -----

รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีวิตครับ ทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน ถึงแม้ท่านคิดว่า ไม่ควรจะมาอยู่ในหมวดนี้ในส่วนที่ ๖ นะครับ ผมอยากให้ท่านพิจารณาว่า ควรจะอยู่หมวดไหนครับ เพราะเราลองข้ามไปข้ามมาอยู่เรื่อยครับ ปี ๒๕๔๐ ก็เช่นเดียวกัน กับออกแบบนี้ครับ แล้วก็ปี ๒๕๕๐ ก็เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ควรจะไปบรรจุ อยู่หมวดไหนนะครับ แล้วก็เกี่ยวกับที่กรรมาธิการยกร่างบอกว่า อยู่ในหมวดปกครอง ส่วนท้องถิ่น แต่ อสม. ไม่ใช่ปกครองส่วนท้องถิ่นนะครับ ที่สาธารณะสุขไม่มีครับ งบประมาณ สำหรับเรื่องนี้ครับ เพราะฉะนั้นขอให้หาที่บรรจุให้ผมหน่อยครับ จะเป็นในกฎหมายแม่ หรือกฎหมายลูกก็ได้ แต่กฎหมายลูก ผมคิดว่า ปี ๒๕๔๐ ก็บอกว่า จะให้เข้ากฎหมายลูก แต่ป่านนี้ก็ยังไม่ออกมาเลยครับ ไม่รู้อย่างไร แล้วก็เขาทำงานด้วยความเหนื่อยยากครับ ถ้ามีโอกาส หรือหาทางให้เขา เขาก็จะได้ช่วยงานทางราชการทำให้ระบบเครือข่ายของประเทศ เรา ระดับรากหญ้ามีความมั่นคง แล้วกระจายออกไปทั่วถึง เพื่อช่วยสร้างประเทศชาติครับ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่พิการทางเศรษฐกิจครับ เพราะเราก็มองดู คนพิการเราก็มอง คนไม่ สมประกอบอะไรต่าง ๆ แล้วคนเล็กคนน้อยก็มอง แต่กลุ่มนี้พิการทางเศรษฐกิจ อยากขอฝาก ท่านด้วยครับ จะเข้าจุดไหน อย่างไร ไม่เป็นไร ขอให้ได้เพิ่มสวัสดิการให้เขาครับ เพราะผม ออกไปรับฟังทุกเวทีครับ ทั้งปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น กรรมาธิการ มีผู้บอกว่า การทำงานอาสาสมัคร มันเป็นงานที่สมัครด้วยความสมัครใจ โดยไม่คิดถึงสิ่งที่จะได้รับ หรือผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นนะครับ ถ้าจะเปรียบก็บอกว่าเปรียบเสมือนนกน้อยตัวหนึ่งบินเข้าไปบนท้องฟ้า มองไม่เห็นร่องรอยอะไรเลย ไม่เหมือนเครื่องบินไอพ่น มันบินไปแล้วก็ยังเห็นร่องรอยอะไรอยู่ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า เรานำเรื่องนี้เป็นหลักการสากลแล้ว ก็คงไม่มีที่ไหนที่จะจ่ายค่าตอบแทนแก่อาสาสมัคร

LIRT

เหล่านั้นได้อย่างทั่วถึงนะครับ ที่ผมเห็นอยู่ขณะนี้ก็มีอาสาสมัครดินแดนนะครับ ซึ่งเขาทำงานประจำ และต้องอยู่ประจำการต้องทำหน้าที่อย่างเต็มที่นะครับ ตามที่มอบหมาย ก็มีค่าตอบแทนให้ นอกนั้นไม่มีนะครับ อาสาภาค อาสาสมัครดินแดน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนนะครับ ปอเต็กตึ๊ง หรืออาสาอะไรเยอะแยะมากมายเลยนะครับ อาสาพัฒนาหมู่บ้านอะไรต่าง ๆ คุณหมอนครับ มีเยอะแยะมากมายเลย ถ้าจะจ่ายอย่างนั้น ผมคิดว่าในหมู่บ้านหนึ่งมีมากมาย รัฐเองก็คงไม่สามารถจะตั้งงบประมาณ แล้วยิ่งถ้าเราไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนะครับ และรัฐทำไม่ได้ ตอบแทนไม่ได้ แล้วคุณหมอบอกว่า จะไปพึ่งเสียงประชามติ เขาขอร้องมา ฟังมา ถ้าได้ก็ดี แต่ถ้าบอกว่า ในหลักการแล้ว รัฐเองไม่ว่าใครมาเป็นรัฐบาล ก็คงไม่สามารถที่จะไปทำอย่างนั้นได้นะครับ เป็นงานอาสาสมัครด้วยใจจริง ๆ เหมือนเราอยากจะสมัครใจไปช่วยทำอย่างนั้นอย่างนี้จะรู้สึกอย่างหนึ่งนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขอเรียนคุณหมอด้วยความจริงใจนะครับว่า เราคงไม่สามารถที่จะบรรจุเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญได้ หรือไม่ว่าจะไปอยู่ในหมวดไหนทั้งนั้น ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คุณหมอกรรมาธิการเขาไม่ยอมเพิ่มครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ขอนิดหน่อยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอเพิ่มอีกหน่อยครับ ขอเสริมอีกหน่อยครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ผมคิดว่าจะครับ ถ้าเขาอาสาสมัครแค่วันสองวันคงไม่มีปัญหาครับ แต่เขาอาสาสมัคร มันทุกกระทรวง ทบวง กรม มองเห็นเขา แล้วก็คำสั่งไปมีขอร้องไป มีอะไรต่าง ๆ ไปครับ มันมีค่ารถ ค่าครองชีพ ค่าอะไรของเขาอยู่ครับ ต้องมองบนพื้นฐานของความเป็นจริงครับ เพราะรัฐธรรมนูญนั้นเราออกไปบอกเขาว่า รัฐธรรมนูญกินได้ รัฐธรรมนูญมีตามวิถีชีวิต มีผลกระทบกับวิถีชีวิตท่านแบบไหน อย่างไร ช่วยบอกมาด้วย ผมก็นำมากราบเรียนแล้ว จะมีวิธีไหนครับ ผมไม่ทราบ ถ้าไม่ได้ในรัฐธรรมนูญ ก็ในจุดไหนอย่างไร ขอความกรุณาด้วย เพราะเราจะต้องออกไปขอประชามติ ซึ่งก็ต้องอาศัยอาสาสมัครเหล่านี้แหละครับท่าน ขอท่านแนะนำด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเสวตครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : ขอบคุณครับท่านประธาน กราบเรียนท่านประธาน
ที่เคารพ ผม เสวต ทินกุล ครับ คือ ผมเป็นผู้ใช้สิทธิรับรองผู้รับรองนะครับ ขออนุญาตอภิปราย
สักเล็กน้อย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ทราบแล้วครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : คือปัญหาในสังคมไทยนะครับ มันไม่เหมือนกัน
ในเมืองใหญ่กรุงเทพก็อาจมีอีกแบบหนึ่ง เพียงแต่ว่าผมกำลังสะท้อนให้คณะกรรมการ
ฟังว่า เอาคนอีสานบ้านเราของผมนี่ ๑. อาชีพเป็นชาวไร่ชาวนา การทำนาไม่มีสิทธิจะได้ขาย
ข้าวหรือครับ แค่ว่ากินก็ยังไม่พอครับ แล้ววัน วันหนึ่ง ผมอยู่ในชนบทบ้านนอก ตัวผมเอง
ยังมองไม่เห็น ว่า ผมจะมีรายได้วันหนึ่งสักสิบบาท ยี่สิบบาท ไม่รู้จะทำอะไร ไม่มีปัญญาเลย
ครับ เขาก็เหมือนกันครับ สิ่งที่เขาทำได้คือว่า แหะไข่มดแดงไปขาย เก็บเห็ด หรือว่าเก็บ
ทรัพยากร หรือว่าทอดแหหาปลา ถ้าวันไหนโชคดีได้กิน เหลือกินก็ได้ขาย ถ้าไม่มีก็เจ๊งกัน ไม่มี
อะไร แต่สังคมดำเนินไป โดยระบบราชการก็ดี ระบบอื่น ๆ ก็ดี เข้าไป ภาคราชการก็ไม่มีกำลัง
เพียงพอที่จะไป เจ้าหน้าที่เพียงพอจัดดูแลพี่น้องประชาชนได้ จึงจะเกิดกระบวนการอาสาสมัคร
ในภาคส่วนต่าง ๆ เกิดขึ้น ตรงนี้ถ้ามองอีกที ถ้าไม่มีใครอาสาเหมือนคนในกรุงเทพฯ ราชการต้อง
เสียงบประมาณที่ต้องไปจัดการดูแล สุดท้ายมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ก็ต้องมาทำร่วมกันนะครับ
เมื่อมาทำร่วมกัน เพื่อสังคม เพื่อท้องที่ของเขา เพื่อชุมชนของเขา เขาก็อาสาออกมา รายได้
จะไปทอดแหหาปลา หรือว่าเกี่ยวข้าว เขาก็ไม่ได้ทำ นอกจากนั้น ไม่ได้เงินก็ไม่มีอะไรครับ
ท่านประธาน ไม่มีปัญหาอะไร แต่เขาต้องเสียค่าน้ำมันมอเตอร์ไซด์ (Motorcycle) ไปด้วย
เสียค่าน้ำมันรถเดินทางไปด้วย ในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ผมถามว่า เป็นธรรมกับเขาหรือไม่
อันนี้เป็นข้อที่ท่านอาจารย์ธีรวัฒน์ ขออนุญาตต้องเอ่ยนาม เป็นการแปรญัติติมา เพียงแต่ว่า
อาจจะนำเสนอกับท่านกรรมการไม่เข้าใจแค่นั้นเองว่า เหตุผลเป็นเพราะอะไร ดังนั้น จึงขอ
ฝากคณะกรรมการได้โปรดพิจารณา ผมเพียงแต่พูดถึงว่า มีการตอบแทนบางส่วน เช่น
ค่าน้ำมันรถเดินทางหรืออื่น ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ใช่ว่าเป็นเงินเดือน เบี้ยหวัดนะครับ เพราะฉะนั้น

ในส่วนนี้ คือเราต้องเสี่ยงประมาณทางราชการอยู่แล้วในการที่จะส่งคนเข้าไป เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไป อันนี้เซฟ (Save) กว่า ประหยัดกว่า ใช้เป็นบางครั้งบางคราว คือ ไปยาใจเขา อย่างน้อยให้เขารู้สึกว่าเขาอยากจนอยู่แล้ว รัฐเหลียวแล ดูแลเขาอยู่ อย่างน้อยจะได้มีกำลังใจในการช่วยกันสามัคคีกัน อย่างเช่น วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนี้ แถว ๆ ในเมืองกรุง ผู้คนเหล่านี้ อาสาสมัครเหล่านี้ เขาไปพูดจาหรือช่วยรัฐด้วย แล้วถ้าหากเกิดเราไม่ดูแลเขา ธุระไม่ใช่ ใครเขาอยากจะทำล่ะครับ ผมจึงขอฝากคณะกรรมการแต่เพียงแค่นี้ครับ ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีท่านใดจะตอบไหมครับ อาจารย์ปกรณ์ครับ

นายปกรณ์ ปรียากกร (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ปกรณ์ ปรียากกร กรรมการ ผมขอเรียนต่อท่านผู้แปรรูปดิฉันครับว่า ในส่วนนี้เป็นส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ถ้าเรามองในเรื่องของส่วนนี้ เราจะเห็นว่า สิ่งที่ท่านผู้แปรรูปดิฉันได้เสนอเข้ามามันเป็นงานคนละลักษณะกับเรื่องของการประกอบอาชีพ อันนั้นเป็นประการแรกนะครับ ในประการที่ ๒ ในฐานะที่ผมเองทำงานในด้านของการอาสาสมัครมาตั้งแต่เด็ก ๆ นะครับ จนถึงบัดนี้ หลายส่วนก็ยังส่งเสริมงานอาสาสมัครทางด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ จิตวิญญาณของการทำงานอาสาสมัคร ผมคิดว่า มันมีลักษณะเฉพาะที่โลกทั้งหลายก็ได้พิจารณาเรื่องนี้ด้วยความรู้สึกที่เราเข้าใจในสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกัน สิ่งที่เขามาช่วยเหลือในทางราชการนี้ะครับ ในหลาย ๆ เรื่องในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ก็ได้มีเรื่องของการจัดสรรงบประมาณในการที่จะตอบแทนเท่าที่จะทำได้ -----

งานทางด้านอาสาศาสตร์ ทางด้านสาธารณสุขเอง เท่าที่ผมมีข้อมูลอยู่นี้ะครับ เขาก็ได้รับคำตอบแทนในบางส่วน ได้รับสวัสดิการในบางด้าน ส่วนในงานอาสาศาสตร์ที่เกี่ยวพันกับงานของท้องถิ่นนี้ะครับ ทางด้านของท้องถิ่นแต่ละแห่งนี้ ก็สามารถที่จะสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้น ถ้าเราไปยกเอาเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นอยู่เป็นส่วนของการประกอบอาชีพแล้วนี้ มันก็จะไปทำลายจิตวิญญาณของการทำงานอาสาศาสตร์ อย่างที่พวกเราทราบกันดี แต่ถ้าไปดูในเรื่องของในส่วนอื่น ๆ ในเรื่องของเขามีสิทธิได้รับสวัสดิการจากรัฐ ในลักษณะกรณีต่าง ๆ นั้น มันก็อยู่ในส่วนอื่น ๆ ของกฎหมายอยู่แล้ว ผมอยากจะขอความกรุณาจากท่านผู้แปรรูปตินะครับว่า กรณีนี้ถ้าเราใส่ไว้ บรรจุไว้ในส่วนนี้ จะทำให้หลักของกฎหมายมันสับสนไปทั้งหมดครับนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คุณหมอบครับ คงเข้าใจแล้วครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมคิดว่า เกี่ยวกับเรื่องจิตวิญญาณนี้มีครับ เกียรติมี แต่กล่องไม่มี อันนั้นเป็นปัญหาครับ อย่างท่านผู้ทีกล่าวมา ผมคิดว่าอันนั้นฐานะท่านเป็นแบบนั้น ท่านก็คงทำได้ครับเรื่องเกียรติ แต่ชาวบ้านที่เขาจับผิดชอบมาจริง ๆ ครับ เป็นปัญหาจริง ๆ ครับ เขาก็ไม่ได้ขอว่าวันละเท่าไร อะไรขอให้ความเป็นธรรมครับ ซึ่งถ้าคิดว่า มาตรานี้ ในส่วนนี้ไม่สมควรบรรจุ ผมอยากจะขอฝากว่าควรจะไปบรรจุอยู่จุดไหน เพราะเกี่ยวกับเรื่องคนที่ไร้ที่อยู่อาศัย และไม่มีรายได้อะไร อันนั้นเขาก็ยังได้รับการดูแล อันนี้คนที่ช่วยทำงานให้ประเทศชาติ ให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ นั้น ผมคิดว่า ควรจะดูแลเขาด้วย คงไม่ได้เอาว่า เป็นเท่านั้นเท่านั้นอะไร ขอให้บรรจุไว้ แล้วแต่กฎหมายกำหนด หรืออะไรก็ได้ หรือไปอยู่ส่วนไหน อย่างไร ขอฝาก ไว้ด้วยครับ ถ้าไม่นั้นก็ ผมอยากจะขอให้ตกลงคะแนนกันเลยครับ เพราะทุกท่านก็ได้ใช้อาสาศาสตร์เหล่านี้ในการที่จะรับฟังความคิดเห็นมาแล้วนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

LIART

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ผมจะถามท่านสมาชิกแล้วครับ ผมว่าเป็นที่เข้าใจแล้วละครับ ว่าควรจะมี หรือไม่มี จะเติม
 หรือไม่เติมนะครับ ถามแบบเมื่อไหร่ครับ จะได้ไม่สับสน ถ้าหากว่าท่านสมาชิกเห็นด้วยกับร่าง
 เดิมของกรรมาธิการที่ไม่ได้เติมข้อความนะครับ เอาเฉพาะเติมข้อความอีกวรรคหนึ่ง เป็น
 วรรคที่ ๒ นี่นะครับ ที่ไม่ได้เติมข้อความนะครับ เอาเป็นตามร่างกรรมาธิการนะครับ ส่วน
 รายละเอียดเดียวกันของท่านอื่น ๆ นะครับ เอาเฉพาะของคุณหมอธีระวัฒน์ที่ขอเติมมา
 อีก เป็นวรรคที่ ๒ นะครับ ถ้าท่านสมาชิกเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการที่ไม่มีการเติมข้อความ
 วรรคที่ ๒ ให้กด เห็นด้วย หากท่านสมาชิกเห็นด้วยว่า จะให้เพิ่มข้อความตามที่คุณหมอธีระวัฒน์
 เสนอ ให้กด ไม่เห็นด้วย นะครับ

(สมาชิกทำการเลียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีท่าน
 ไดยังไม่ลงคะแนนมีไหมครับ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว ปิดการลงคะแนนนะครับ เจ้าหน้าที่รวม
 คะแนนครับ เป็นไปตามร่างเดิมของกรรมาธิการนะครับ ๖๐ เสียง ไม่เห็นด้วย ๙ งดออกเสียง
 ๔ ไม่ลงคะแนน ๑ นะครับ

ที่นี้ในส่วนรายละเอียดของร่างกรรมาการนี้ นะครับ ที่มีสมาชิกขอแปรญัตติ
มีท่านอาจารย์วิชัย รูปขำดี กับ ท่านสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย นะครับ เชิญอาจารย์วิชัยครับ

- ๑๑๒/๑

นายวิชัย รูปขำดี : ขอบคุณครับ กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผม วิชัย รูปขำดี สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๔๔ นี่นะครับ เป็นมาตราที่เพิ่มใหม่ มาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งก็ถือว่า เป็นประเด็นที่ดี แต่ที่นี้ถามว่า ถ้าดีแล้วเอามา แปรญัติดีทำไม ประเด็นของการแปรญัติดีอยู่ที่ว่า อยากจะขอความชัดเจน ความกระจ่าง และ ถ้าหากว่า มีข้อความที่สามารถจะทำให้มาตรานี้มีความชัดเจน แล้วก็เป็นประโยชน์ อย่างเช่นที่ เราได้พิจารณากันมาแล้วที่ผ่านมา ก็จะเป็นผลดีนะครับ สิ่งที่คุณได้พิจารณาไว้ ก็คือว่า มี ๒ ประเด็นครับ

ประเด็นแรก เรื่องการมีสิทธิของบุคคลในการมีหลักประกันความปลอดภัย และสวัสดิภาพในการทำงานนั้นนี้ ยังขาดความชัดเจนว่า ในการที่จะได้รับหลักประกันนั้น ใครเป็นเจ้าของภาพ ในข้อความมาตรานี้มีได้บอกให้ชัดเจนไว้ เนื่องจากว่า ในความเป็นจริง เจ้าของนั้นนี้อาจจะมีได้หลายด้านด้วยกัน เช่น รัฐอาจจะเป็นเจ้าของ เอกชนอาจจะเป็น นายจ้างซึ่งเป็นเจ้าของภาพ หรือถ้าหากว่า การทำงานนั้นเป็นงานอิสระที่ทำเป็นอาชีพของตัวเอง ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ผมยกตัวอย่างนี้ครับว่า กรณีเกษตรกรที่มีอาชีพทำการเกษตร แล้วก็ไป จี๊ดยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า แล้วก็ในท้ายที่สุดนี้ก็มิสุขภาพเสื่อมโทรม ตรงนี้หลักประกัน ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการในการทำงานนั้นนี้จะได้อย่างไร แล้วใครจะเป็น ผู้รับผิดชอบ ในข้อความตอนท้ายนะครับ ในเรื่องของหลักประกันในการดำรงชีพ ตรงนี้ ก็เช่นเดียวกันนะครับ คำว่า การดำรงชีพ ก็คงจะเป็นคำที่กว้าง แล้วก็ในแง่ของการตีความ ก็คงจะครอบคลุมค่อนข้างกว้างขวาง ในนั้นนี้ก็ยังบอกว่า ระหว่างการทำงาน แล้วก็เมื่อพ้นจาก การทำงาน ซึ่งก็ช่วยให้เห็นว่า ระหว่างทำงาน แล้วก็ภายหลังจากการทำงาน แต่ว่าการดำรงชีพ นี้ก็ค่อนข้างจะไม่ทราบว่า จะรวมถึงอะไรบ้างนะครับ ในกรณีนี้ผมยังอยากจะพิจารณาร่วมกัน กับทางท่านสุรชัย ซึ่งมีข้อความที่ขยายความแล้วชัดเจนว่า การดำรงชีพนั้นในด้านใดบ้าง นะครับ เนื่องจากของกลุ่มผมที่เสนอไว้เนี่ย ยังไม่ได้เสนอข้อความขยายมา ดังนั้น จึงมีข้อความ เติมไปว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เนื่องจากว่า เราก็ทราบว่า ข้อความนี้นี้อาจจะ สามารถใช้ มาตรา ๒๔ วรรคสาม ซึ่งก็จะอธิบายคลุมได้ ดังนั้น ถ้าหากว่ามีข้อความขยาย

ทางผมก็จะขอไม่ติดใจกับข้อความที่ ๒ เรื่อง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ก็ยังอยากจะเห็นว่า การที่จะได้รับสวัสดิภาพ แล้วก็ความปลอดภัยนั้นนี้ ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ -----

- ๑๑๓/๑

นั่นก็คือว่า ขอความกระจ่างว่า ท่านกรรมาธิการยกร่างนี้จะช่วยขยายความ หรือให้ความชัดเจนว่า ในกรณีที่ผมเรียนแล้วทั้งสาม ก็คือว่า ถ้ารัฐเป็นเจ้าของภาพ นายจ้าง เป็นเจ้าของภาพ แล้วก็ผู้ทำงานมีอาชีพเป็นของตัวเองอย่างนั้นนะครับ ใครจะรับผิดชอบส่วนใด จึงเสนอเพิ่มคำว่า จากรัฐ หรือนายจ้าง ต่อจาก สวัสดิภาพในการทำงาน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นนะครับ ก็ขอความกรุณาให้ช่วยกันพิจารณาข้อความด้วยนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสุรัชย์ครับ ตีใจใหม่ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ ตีใจครับ ท่านประธานครับ
เรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการยกร่าง เพื่อนสมาชิกที่เคารพทุกท่านครับ ผม สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย ในฐานะผู้แปรญัตติ มาตรา ๔๔ นะครับ เรียนอย่างนี้ครับว่า เหตุผลที่ผม จำเป็นต้องแปรญัตติในมาตรา ๔๔ นั้นครับ สืบเนื่องมาจาก เมื่อผมอ่านข้อความแล้วนี้ ผมไม่มีความเข้าใจ ผมเรียนท่านประธานครับว่า เมื่อผมซึ่งเป็นนักกฎหมายอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ ผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนไม่เข้าใจ ผมต้องขอบคุณท่านกรรมาธิการยกร่างที่มีแนวคิด ในการที่จะเพิ่มหลักประกันชีวิตให้กับพี่น้องประชาชน ซึ่งบทบัญญัติอย่างที่ปรากฏในร่าง มาตรา ๔๔ นี้ ไม่ได้อยู่ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ เป็นของใหม่ครับ แล้วผมในฐานะที่เป็น ประธานกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภาคกลาง ซึ่งผมรับผิดชอบพื้นที่ ในการรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชน ๒๕ จังหวัด บวกกับอีก ๑ กรุงเทพมหานคร ผมเอามาตรา ๔๔ นี้ไปเสนอพี่น้องประชาชน เป็นจุดขาย เพื่อช่วยรณรงค์ให้พี่น้องประชาชน เห็นดี เห็นงาม แล้วในที่สุดจะนำไปสู่การเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า นี่คือการก้าวหน้า มากกว่าของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แต่ผมได้รับคำถามจากพี่น้องประชาชนมาครับท่านประธาน เขาถามผมมาว่า หลักประกันที่เขียนไว้ในมาตรา ๔๔ ที่บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ ได้รับหลักประกันความปลอดภัย อันนี้อ่านแล้วก็เข้าใจครับ คือหลักประกันความปลอดภัย และสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพ ทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน คำถามที่พี่น้องประชาชนถามกลับมาก็คือว่า หลักประกันในการ ดำรงชีพนั้น หมายถึงอะไร ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ที่เขาจะอาศัยสิทธิในมาตรา ๔๔ นี้ เรียกร้องจากรัฐได้ ตรงนี้มันไม่มีความชัดเจนในเรื่องของหลักประกันในการดำรงชีพ

ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า เวลาเราเขียนรัฐธรรมนูญนั้น มีหลักการง่าย ๆ นิดเดียวครับ กระชับ ภาษาง่าย อ่านแล้วต้องเข้าใจทันที เหมือนกับที่พี่น้องประชาชนในสวนภูมิภาคบอกว่า อยากได้รัฐธรรมนูญที่กินได้ นั่นหมายความว่า อ่านแล้วสัมผัสได้ จับต้องเป็นรูปธรรมได้ อ่านแล้วรู้เรื่องว่า รัฐกำลังสื่อสารว่ารัฐจะจัดหลักประกันอะไรให้กับพี่น้องประชาชน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผมจึงได้ขอใช้สิทธิแปรญัตติ เพื่อขยายความให้มีความชัดเจนว่า หลักประกันในการดำรงชีพที่พี่น้องประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงานนั้น ได้แก่ เรื่องของรายได้ ได้แก่ เรื่องของสวัสดิภาพในการทำงาน และได้แก่ เรื่องสวัสดิการสังคม ตรงนี้คือสิ่งที่ประชาชนเขาอยากได้ เท่านั้นละครับ เขาก็คิดว่า เขามีหลักประกันในการดำรงชีพ ก็จะฝากผี ฝากไข้ไว้กับผู้บริหารประเทศไทยในอนาคตว่า จากนั้นไปในฐานะที่เป็นประชาชนคนไทยเขาจะมีหลักประกันที่มั่นคงในการดำรงชีพ อีกเหตุผลหนึ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนให้ท่านประธาน และท่านกรรมาธิการยกกว้าง ได้นำไปประกอบการพิจารณา ก็คือ ท่านเขียนเองในมาตรา ๒๔ วรรคสอง ท่านเขียนว่า ประชาชนที่ถูกละเมิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพ สามารถไปใช้สิทธิทางศาลได้ -----

- ๑๑๔/๑

ใช้สิทธิทางศาลได้ นั่นหมายความว่า เรากำลังจะยืนยันหลักการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชนให้สอดคล้องกับหลักการที่เราพยายามเขียนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ออกไป ก็โดยหลักการสำคัญที่เห็นตรงกันว่า เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนแล้วใช้งานได้ทันที มีผลทันที แล้วเพื่อรองรับหลักการตรงนี้อีกชั้นหนึ่ง เราก็ไปเพิ่มในมาตรา ๒๔ วรรคสองว่า สิทธิที่ดี เสรีภาพที่ดี ของพี่น้องประชาชนที่เขียนในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เขียนแล้วใช้งานได้จริง ถ้ารัฐไม่ปฏิบัติตาม ประชาชนฟ้องรัฐให้ปฏิบัติตามได้ โดยอาศัยช่องทางมาตรา ๒๔ วรรคสอง ผมก็กำลังมองครับว่า ถ้าประชาชนจะอาศัยช่องทางในการฟ้องรัฐ ในมาตรา ๒๔ วรรคสอง คดีขึ้นสู่ศาลไปแล้วนี้ ศาลจะตัดสินเพื่อคุ้มครองพี่น้องประชาชนให้ได้รับการคุ้มครอง คือ หลักประกันในการดำรงชีพได้อย่างไร ถ้าท่านไม่เขียนเสียให้ชัดเจนว่า หลักประกันในการดำรงชีพนั่นประกอบไปด้วยหลักประกันในเรื่องอะไรบ้าง สุดท้าย ผมขอกราบเรียนท่านกรรมาธิการยกร่างผ่านท่านประธานครับว่า ท่านอย่ากรุณาชี้แจงผมนะครับว่า หลักประกันรายได้นั้นไม่สามารถจัดได้ เพราะติดขัดเรื่องงบประมาณ ท่านกรุณาอย่าชี้แจงผมนะครับว่า หลักประกันรายได้เขียนในรัฐธรรมนูญไม่ได้หรอก เพราะพี่น้องประชาชนมีหลายระดับ มีรายได้ต่างกัน ไม่รู้จะให้หลักประกันกับประชาชนที่มีรายได้ต่างกันได้อย่างไร ผมเรียนว่า มาตรา ๔๔ นี้ ไม่ใช่มาตราที่จะมาเขียนให้พี่น้องทุกคนมีความเป็นอยู่สุขสบาย ประเทศไทยยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่จุดที่ทำให้คนไทยทั้ง ๖๕ ล้านคน มีความสุขสบาย โดยเพียงแต่การออกกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ฉบับเดียวเท่านั้นเอง แต่เรากำลังจะบอกว่า เรากำลังจะทำให้คนไทยทั้ง ๖๕ ล้านคน อย่างน้อย ๆ เขจะมีหลักประกันในการดำรงชีพ พูดภาษาไทย แปลเป็นภาษาไทย ก็คือเรากำลังจะบอกกับพี่น้องประชาชนว่า มาตรา ๔๔ คือมาตราที่จะบอกกับพี่น้องประชาชนว่า จากนี้คุณไม่อดตาย เท่านั้นล่ะครับ ไม่ได้ขอความร่ำรวยจากรัฐ ส่วนเรื่องของสวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการสังคมก็เช่นเดียวกัน ผมว่า อยู่ที่แนวความคิด แล้วกันนโยบายของท่านกรรมาธิการยกร่าง ที่ท่านกำลังจะเสนอหลักประกันให้กับพี่น้องประชาชนผ่านมาตรานี้ เมื่อท่านกล่าวนำเสนอหลักการใหญ่ ซึ่งท่านเป็นคนเปิดประเด็นมาตรา ๔๔ นี้มาเอง ท่านจึงควรที่จะต้องมีความกล้าว่า ตรงนี้ คือ การเพิ่มรายจ่ายให้กับแผ่นดินแน่นอน เพราะฉะนั้น

เมื่อท่านเป็นผู้เปิดประเด็นตรงนี้ขึ้นมาเอง ผมนำเสนอประเด็นนี้เป็นจุดขายให้กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ภาคกลาง ๒๕ จังหวัด กับบวกอีก ๑ กรุงเทพมหานครไปแล้ว ตามร่างฉบับรับฟังความคิดเห็นของท่าน และผมเชื่อว่า ประธานรับฟังความคิดเห็นทั้ง ๔ ภาค ก็สื่อสารกับพี่น้องประชาชนทุกภาคไปเรียบร้อยแล้ว เมื่อท่านกล้าที่จะเสนอหลักประกัน ซึ่งเป็นของใหม่ ให้กับพี่น้องประชาชน อย่าตอบว่า ไม่มีงบประมาณ อย่าตอบว่า มาตรการนี้ สร้างภาระงบประมาณให้กับแผ่นดิน เพราะถ้าท่านชี้แจงผมอย่างนั้น ผมจำเป็นต้องถามท่านล่วงหน้าเลยว่า แล้วท่านร่างมาตรการนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ทั้งหมด ก็คือ เหตุผลที่ผมต้องขอทราบเรียนที่ประชุมแห่งนี้ว่า เป็นเหตุผลที่ผมขอแปรญัตติในมาตรา ๔๔ เพื่อสร้างความชัดเจนในหลักการที่ท่านกรรมาธิการได้กรรณายกร่างไว้ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านกรรมาธิการ ท่านไหนครับ อาจารย์วุฒิสารครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม วุฒิสาร ตันไชย กรรมาธิการ ครับ ขออนุญาตกราบเรียนท่านผู้มีเกียรติที่ได้อภิปรายในมาตรา ๔๔ ที่เกี่ยวข้องกับหลักประกัน ผมขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า -----

ในส่วนที่เป็นเรื่องที่เป็นกรอบของหลักประกัน การที่กรรมการไม่ได้ระบุเรื่องของรายได้ สวัสดิภาพการทำงาน และสวัสดิการสังคมไว้ มีเหตุผลสองสามประการครับ แล้วก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

ประการแรก ก็คือว่าหลักประกันของบุคคลผู้อยู่ในหมวดนี้ คือ หลักประกันของบุคคลผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพมีหลายส่วนนะครับ ดังนั้น หลักประกันในเรื่องของการประกอบอาชีพนั้น จึงมีหลักประกันที่กำหนดเอาไว้ทั้งในภาวะการทำงานและพ้นภาวะการทำงาน แต่อย่างไรก็ตามครับ ในหลักประกันทั้งหมดนี้ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า แนวทางหรือที่มาของหลักประกันมีหลายอย่าง หลักประกันอันเกิดจากที่จะทำให้เฉพาะกลุ่มผู้มีปัญหาหรือผู้ขาดโอกาส นี่ก็เป็นหลักประกันอย่างหนึ่งครับ ที่เราเรียกว่า การสังคมสงเคราะห์ หลักประกันประการที่ ๒ คือ หลักประกันในการที่เป็นหลักประกันว่าบุคคลทั่วไปสามารถจะได้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคม จากการจัดบริการของรัฐ ซึ่งเราเรียกว่าเป็นการบริการสังคม หลักประกันประการที่ ๓ อาจจะมาจากหลักประกันที่เรียกว่า เป็นหลักประกันในการประกันตน ดังนั้น หลักประกันที่มาจาก ๓ แหล่งนี้ จึงเอาไปใช้กับบุคคลในหลายสถานะ ในบุคคลที่ขาดแคลนหลักประกันในเรื่องของการช่วยเหลือทางสังคมเป็นหลักใหญ่ หลักประกันของบุคคลทั่วไปที่นอกเหนือจากสภาพบังคับการทำงานและความปลอดภัยในการทำงานที่กฎหมายแรงงานได้กำหนดแล้ว ก็มีหลักประกันในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็กำหนดและตราเอาไว้หลายอย่าง ซึ่งอยู่ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รวมทั้งสิทธิของประชาชนในโอกาสที่ได้รับการบริการจากรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษา เรื่องของสุขภาพอนามัย และเรื่องอื่น ๆ หลักประกันประการที่ ๓ ที่ผมกราบเรียนว่า เป็นหลักประกันเพื่อการประกันตน เป็นหลักประกันที่เกิดจากระบบที่หลายฝ่ายร่วมกันในการที่จะประกันตนเอง บางระบบ รัฐ นายจ้าง และลูกจ้างร่วมกัน บางระบบเป็นเรื่องของเฉพาะนายจ้าง แล้วก็ลูกจ้าง ดังนั้น เมื่อแหล่งที่มาของหลักในการหลักประกันของสภาพการทำงานมีความแตกต่างกัน ในมาตรานี้ จึงไม่สามารถไปกำหนดในเบื้องต้นได้ว่า จะมีหลักประกันในส่วนที่เป็นรายได้สักเท่าไร ในส่วนที่จะเป็นเรื่องของความปลอดภัย ในเรื่องของสวัสดิการสังคมอย่างไร เราจึงพยายามที่จะเปิดโอกาสที่จะ

ขยายขอบเขต ถ้าท่านอ่านดูจะเห็นว่าประเด็นที่จะเห็นว่า ตามที่ท่านสมาชิก ท่าน สสร. วิชัย นะครับ ท่านอาจารย์วิชัย ขอประทานโทษที่เอยนาม ว่า ขอให้กำหนดว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมาย บัญญัติ แล้วอาจารย์ก็ไม่ตั้งใจ เพราะจริง ๆ แล้วในบทเฉพาะกาล ในมาตรา ๒๙๓ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดเอาไว้แล้วว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๔๔ ต้องตราให้ เสร็จภายใน ๑ ปี ดังนั้น กรอบในการปฏิบัติที่จะมีผลบังคับใช้ตามมาตรา ๔๔ จึงเป็นกรอบ ที่จะต้องไปคำนึงถึงกฎหมายที่มีอยู่เดิมด้วยว่า เราจะคำนึงถึงหลักประกันในระดับมาตรฐานใด ในเรื่องใดบ้าง

ประการที่ ๒ ครับ ที่ผมขออนุญาตกราบเรียนว่าในประเด็นที่ท่านอาจารย์วิชัยได้ กรณณาแปรญัติติว่า ที่มาของหลักประกันนั้น จากรัฐ หรือนายจ้าง อย่างที่ผมกราบเรียนละครับ ว่า แหล่งที่มาของทรัพยากรในการสร้างหลักประกัน ในการดำรงชีพของผู้ใช้แรงงานนั้น หรือผู้ประกอบการอาชีพด้วยตนเองนั้น มิได้มีเฉพาะรัฐและนายจ้าง ระบบประกันตนเองก็เป็นอีก ระบบหนึ่ง ระบบการออมก็เป็นอีกระบบหนึ่ง ดังนั้น ในระบบทั้งหมดนี้ จึงต้องกลับมาคิดครับว่า หากเราไปเขียนจำกัดตัวเองเอาไว้ในมาตรานี้ อาจจะทำให้เราเสียโอกาสในการพิจารณาถึง กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นแตกต่างกัน มีความสามารถในการที่จะใช้ระบบประกัน ใช้ระบบสวัสดิการสังคม และใช้ระบบการช่วยเหลือจากรัฐแตกต่างกัน ดังนั้น การเปิดไว้ แล้วก็กำหนดเอาไว้ในกฎหมายบทเฉพาะกาล ในมาตรา ๒๙๓ น่าจะเป็นการเปิดโอกาส ที่กว้างขวางกว่า และเป็นหลักประกันที่ชัดเจนกว่า ในการที่จะเป็นหลักใหญ่สำหรับผู้ประกอบ อาชีพทั้งหมดครับ จึงขออนุญาตกราบเรียนว่า ในความเห็นกรรมาธิการจึงเห็นว่า การคงไว้ ในความเห็นกรรมาธิการนั้นน่าจะเปิดกว้าง แล้วก็เหมาะสมครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์วิชัยครับ

นายวิชัย รูปขำดี : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม วิชัย รูปขำดี อีกครั้งนะครับ
เนื่องจากว่า การเปิดกว้างนั้นก็คงจะดี -----

แต่ว่าในขณะที่เดียวกันนี้ ก็อาจจะมีปัญหา ในแง่ที่ว่า ถ้ามีการประกันตนเอง
ประกันชีวิตนี้ บางครั้งเราจะพบว่าบริษัทประกันชีวิตก็จะผลักระไปให้กับภาครัฐ หรือว่า
ภาคเอกชนอื่น ๆ ก็ตามนะครับ ดังนั้นตรงนี้ค่อนข้างจะต้องมองอย่างกว้างขวาง
และก็ลึกซึ้งด้วยนะครับ ผมขออนุญาตให้ท่านกิตติ ตีรเศรษฐ์ ซึ่งเป็นผู้รับรองนะครับ ได้กรุณา
ชี้แจงเพิ่มเติมในประเด็นที่ท่านมีอยู่ด้วยนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญอาจารย์กิตติครับ

รองศาสตราจารย์กิตติ ตีรเศรษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ที่เคารพ กระผม กิตติ ตีรเศรษฐ์ สสร. หมายเลข ๐๐๖ นะครับ ในมาตรา ๔๔ ที่กำลังอภิปราย
กันอยู่นี้นะครับ ก็เป็นมาตราที่ทางกรรมาธิการยกร่างได้กรณำบัญญัติขึ้นมาใหม่
เพิ่มเติมนอกเหนือจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นะครับ เพื่อเพิ่มสิทธิของบุคคลที่จะได้รับ
หลักประกันจากรัฐในการทำงานให้เป็นไปโดยความปลอดภัยและมีสวัสดิภาพ รวมทั้งการได้รับ
หลักประกันในการดำรงชีพที่ได้รับมาตรฐาน ทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการ
ทำงานจากรัฐ ตามที่รัฐจะได้ตรากฎหมายกำหนดรายละเอียดในการได้รับสิทธิดังกล่าว
ของบุคคลต่อไปนะครับ ซึ่งเมื่อสักครู່ท่านกรรมาธิการ ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านอาจารย์
วุฒิสาร ก็ได้กรณำอธิบายว่า ในมาตรา ๒๙๓ ในบทเฉพาะกาล ก็ได้มีการบัญญัติว่า จะต้องม
ีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องของมาตรา ๔๔ ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่า
เป็นประโยชน์สำหรับบุคคลในวัยทำงานเป็นอย่างยิ่งนะครับ โดยเฉพาะในแต่ละปี เรามีบุคคล
ที่เป็นผู้พิการ หรือทุพพลภาพนะครับ หรือป่วยด้วยโรคร้ายแรง ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการทำงาน
เป็นจำนวนไม่น้อยนะครับ เพราะฉะนั้น การจัดให้มีหลักประกันในเรื่องนี้ ไม่ว่าเรื่องหลักประกัน
ความปลอดภัย และสวัสดิภาพในการทำงานก็ดี หลักประกันในการดำรงชีพ ทั้งในระหว่างการทำงาน
และเมื่อพ้นภาวะการทำงานก็ดี อันนี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้าง แต่ที่
เพื่อนสมาชิก ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านสุรัชย์ ก็ได้นำเรียนต่อท่านประธานและผ่านไปยัง
ท่านกรรมาธิการทุกท่านแล้วว่า ในเรื่องนี้จะเป็นเรื่องที่สืบเนื่อง แล้วก็อาจจะต้องใช้จ่าย
งบประมาณจากรัฐเป็นจำนวนมาก ถ้าหากว่า ไปกำหนดไว้ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่รัฐจะต้อง

เป็นผู้กำหนดให้มีหลักประกันแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งกระผมเห็นว่า ในบางเรื่องนะครับ เรื่องของการจัดให้มีหลักประกันความปลอดภัยในการทำงาน น่าจะเป็นเรื่องที่น่าายจ้าง ผู้ที่ไปบุคคลในการทำงานน่าจะมีส่วนที่จะต้องดูแลในส่วนนี้ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่า เรื่องนี้มีได้มีการบัญญัติให้ชัดเจน ก็จะเป็นภาระของรัฐอยู่ไม่น้อยนะครับ อันนี้ กระผมจึงใคร่จะขอให้ท่านกรรมาธิการได้พิจารณาในประเด็นนี้โดยละเอียดด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ส่วนของกรรมาธิการนี้จะมีปรับถ้อยคำได้ไหมครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผม กฤษฎา ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกฤษฎา เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ครับ ในฐานะเป็นผู้ร่วมสนับสนุน การยื่นแปรญัตติของท่านสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย ในประเด็นตรงนี้นะครับ ผมคิดว่า ต้องขอขอบพระคุณทางท่านกรรมาธิการยกร่างนะครับ ที่ได้มีเรื่องและประเด็นใหม่ในส่วนตรงนี้นะครับ ผมคิดว่า การแปรญัตติในส่วนของกลุ่มของผมที่แปรญัตติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องหลักประกัน ทั้งรายได้ สวัสดิภาพการทำงาน และสวัสดิการทางสังคมนั้นนะครับ จะเห็นได้ชัดนะครับว่า ใน ๓ ความหมาย ไม่ว่าเรื่องรายได้ สวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการทางสังคมนั้น เป็นเรื่องของสากล ในความเป็นสากลในปัจจุบันนี้นะครับ ซึ่งตรงนี้ ในเมื่อท่านกรรมาธิการยกร่างได้นำประเด็นตรงนี้ ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยิ่งในเรื่องของการให้หลักประกันกับประชาชนที่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงในการทำงาน เป็นคนในวัยทำงาน นั้นนะครับ ผมคิดว่า ในส่วนของการมีหลักประกันในเรื่องรายได้ สวัสดิภาพการทำงาน และสวัสดิการสังคมนั้น ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งนะครับ ที่ควรจะต้องเพิ่มเข้าไปนะครับ -----

เพื่อให้ความชัดเจนในเรื่องของคำว่า หลักประกัน นะครับ ตรงนี้จะทำให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น ของการกำเนิดรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ ตรงนี้ก็ขออนุญาตนำเรียนท่านประธาน ผากไปยังทางกรรมาธิการด้วย ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสุรัชย์ครับ ผมก็เห็นด้วยกับท่านนะครับ ในหลักการนะครับ แต่ผมก็ยังนึกไม่ออกว่า รวมทั้งมีหลักประกันรายได้นี้นะครับ วิธีการนี้จะไปทำอย่างไรครับ ทำให้ประชาชนมีหลักประกันรายได้นี้นะครับ คือ เหตุผล ฟังดูก็น่าจะดี แต่ผมยังนึกไม่ออกจริง ๆ นะครับ ก็ขออนุญาตให้ท่านเสริมให้เข้าใจด้วยแล้วกันครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธานอย่างนี้ครับ ผมเคยทดสอบตัวเองนะครับ พอผมร่างเสร็จก่อนยื่น ผมทดสอบตัวเองอย่างนี้ครับ ทดสอบแบบไม่มีสิ่งที่ผมขอแปรญัตติเพิ่มเติม ก็คือ คงเหลือข้อความว่า รวมทั้งมีหลักประกันในการดำรงชีพ อ่านแล้วไม่ทราบท่านประธานรู้สึกอย่างเดียวกับผมหรือเปล่าว่าคืออะไร หลักประกันในการดำรงชีพ ไม่รู้ว่าผมจะได้อะไรจากรัฐ คือ ผมลองเปรียบเทียบทั้ง ๒ รูปแบบ ทั้งรูปแบบที่มีข้อความกับรูปแบบที่ไม่มีข้อความ เสร็จแล้วผมสับสนครับว่า อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมายของคำว่า รัฐจะจัดหลักประกันในการดำรงชีพให้กับผม คือ หลักประกันในเรื่องอะไร ผมไม่ได้คิดเองอย่างที่ผมชี้แจงท่านประธานไปแล้วครับว่า ประชาชนเขาถามผม เวลาผมไปเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น ผมก็มาทดสอบตัวเองเช่นเดียวกัน แล้วผมก็เกิดความรู้สึกอย่างเดียวกันก็เลยคิดว่า แนวทางหนึ่งที่จะช่วยคลี่คลายทำให้เกิดความชัดเจนในมาตรา ๔๔ ก็ลองมาพิจารณาว่า อะไรบ้างที่จะเป็นหลักประกันให้ชีวิตของมนุษย์ ซึ่งขณะนี้จำกัดอยู่ในมนุษย์ที่เป็นประชาชนชาวไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เขาจะรู้สึกว่าเขามีความมั่นคงภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ การดำรงชีวิตของมนุษย์เท่าที่พอจะดำรงชีพอยู่ได้ ต้องการหลักประกันในเรื่องอะไรบ้าง ก็มองไปที่น่าจะเป็นเรื่องรายได้ที่พอดำรงชีพนะครับ สวัสดิภาพในการทำงาน เขาทำงานด้วยความปลอดภัย เขามีหลักประกันในเรื่องรายได้ เขามี

LIRT

สวัสดิการจากรัฐ หรือที่เรียกว่า สวัสดิการสังคม เจ็บไข้ได้ป่วย มีรัฐดูแลเรื่องค่ารักษาพยาบาล ให้ เท่านี้ผมเชื่อว่า ประชาชนพอใจแล้วครับ นอกเหนือจากนี้เป็นเรื่องที่ประชาชนต้องดิ้นรนช่วยเหลือตัวเอง นี่คือภาพที่ผมพยายามจะแปรญัตติและสร้างภาพตรงนี้ขึ้นมา เพื่อเติมเต็มความหมายคำว่า หลักประกันที่รัฐจะจัดให้ ตามมาตรา ๔๔ ครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ส่วนอื่นนะครับ คือ กรรมการก็จะเห็นอย่างไรผมก็ไม่แน่ใจนะครับ แต่ส่วนอื่นนี้ ผมก็เห็นด้วยกับท่านนะครับ สวัสดิภาพ สวัสดิการสังคมอะไรนี้ เพียงแต่ว่า อยากให้กฎหมายนี้มันออกไปแล้วมันปฏิบัติได้นะครับ ก็เลยนึกไม่ออกว่า วิธีจะไปรับรองให้มีหลักประกันรายได้นี้ ทุกคนจะต้องมีหลักอะไร อย่างไร ท่านลองช่วยคิดด้วยนะครับ กรรมการ เชิญครับ

นายสุรัช เลียงบุญเลิศชัย : ผมขออนุญาตอย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านประธานครับ ถ้าอย่างนั้น ก็เอาส่วนของท่านวิรัช รูปห้าดี ที่ท่านเสนอแปรญัตติไว้ ก็คือ ข้อความตอนท้าย แล้วเรามาช่วยกันคิด ตอนนั้น ตอนที่เราจะออกกฎหมายลูก ก็คือ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เราก็ไม่ต้องมาคิดกันทั้งหมดตอนนี้ เราเอาแต่หลักการไว้ก่อนครับ วางแต่หลักการไว้ก่อน ประชาชนจะได้เกิดความมั่นใจ ส่วนรายละเอียดได้มากน้อยแค่ไหน ไปว่ากันตามกฎหมายลูกดีไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านใดครับ ท่านเลขาครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ ก็ขออนุญาตรับของท่านวิรัช รูปห้าดี ตามที่ท่านสุรัชแนะนำให้ไหมครับ ต่อท้ายคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ น่าจะตรงกันแล้วนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ที่นี้ส่วนของท่านอาจารย์วิรัช ที่มี จากรัฐหรือนายจ้าง นี่รวมด้วยไหมครับ ไม่ใช่ ผมถามความชัดเจนนะครับ อาจารย์กิตติครับ

รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม กิตติ ตีระเศรษฐ์ ถ้าหากว่า เรื่องของการได้รับหลักประกันจากรัฐหรือนายจ้าง สามารถไป กำหนดไว้ในกฎหมายได้ ก็ไม่ขัดข้องครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : โดยสรุป ก็คือของท่านอาจารย์วิชัยนะครับ ที่เสนอข้อความ จากรัฐหรือนายจ้าง นี่ ตกลงข้อความตรงนี้ ไม่มีนะครับ ส่วนของท่านสุรชัยก็เป็นไปตามเสนอ แต่เอาของท่านอาจารย์วิชัย คำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาต่อท้าย อย่างนี้หรือเปล่าครับ อย่างไรครับ ต้องสรุปให้ชัดเจนครับ ท่านพูดไม่หมดนะ เมื่อก็พูดถึงเฉพาะอาจารย์วิชัยอย่างเดียว

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมฟังว่า ท่านสุรชัยไม่เอาคำของท่าน แต่เอาคำของท่านวิชัยแทน คือมีคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ใช่ไหมครับ ท่านสุรชัยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอความชัดเจนอีกทีครับ ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ต่อท้ายที่ผมแปรญัตติไว้เพิ่มคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงกันไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยังไม่ตรงครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ยังไม่ตรงหรือ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ทางกรรมาธิการนี้เห็นว่า ถ้าเอาถ้อยคำของอาจารย์วิชัย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไว้ นะครับ ก็เข้าใจว่า ท่านสุรชัยคงไม่ติดใจถ้อยคำที่ท่านสุรชัยแปรญัตติไว้ ก็คือ ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ตรงกันแล้วถ้อยคำนั้นที่ผมบอกว่า ให้เพิ่ม คำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามที่ผมแปรญัตติไว้นี้นะครับ ก็เพื่อไม่ให้ผูกมัดรัฐ มากเกินไป แต่ขณะเดียวกัน คือ ออกมาตรงกลาง ขณะเดียวกันเราก็บอกให้ประชาชนรู้ว่า

อย่างน้อย ๆ กฎหมายลูกที่จะออกมานั้นนี้ จะพูดเรื่องอะไรบ้างที่เป็นหลักประกันในการดำรงชีพให้กับประชาชน ก็คือ จะพูดเรื่องรายได้ พูดเรื่องสวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการสังคม ส่วนพูดแล้วมากน้อยแค่ไหน หลักการออกจะมากจะเข้มข้นแค่ไหน ก็เปิดกว้างให้เป็นไปตามที่กฎหมายจะบัญญัติในอนาคตครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ของท่านอาจารย์กิตติก็เช่นเดียวกัน เข้าใจว่า มีของท่านสุรชัย ท่านก็จะตัดของท่านออกนะครับ เมื่อสักครู่นี้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม กิตติ ตีระเศรษฐ์ ครับ คือในความเข้าใจ ก็คือว่า ในส่วนคำแปรญัตติของท่านวิชัย ได้เป็นผู้เสนอแปรญัตติ แล้วผมเป็นรับรองนั้น จะมีอยู่ ๒ ส่วนคือ จากรัฐและนายจ้าง ส่วนหนึ่งแล้วก็ต่อท้ายด้วยว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เมื่อสักครู่ท่านกรรมาธิการ ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านอาจารย์สมคิดได้พูดว่า จะเพิ่มว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งผมก็ได้้นำเรียนว่า ถ้าหากว่า เรื่องของหลักประกันจากรัฐหรือนายจ้างสามารถไปกำหนดไว้ในกฎหมายบัญญัติได้ อันนี้ก็ไม่ติดใจแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ อาจารย์วุฒิสสาร หรืออาจารย์สมคิดครับ อาจารย์สมคิด เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ก็ขอรับคำของกลุ่มท่านวิชัย รูปห้าดี นะครับ คือ เดิมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วก็ขอถอนของกรรมาธิการนะครับ เอาตามของท่านวิชัย รูปห้าดี และจะขออนุญาตท่านวุฒิสสารช่วยชี้แจงเหตุผลต่อเนื่องด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ
รองศาสตราจารย์วุฒิสสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ผมวุฒิสสาร ตันไชย ครับ กรรมาธิการยกร่าง ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า ในหลักการที่ท่านสุรชัยขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ได้ให้ความเห็นเรื่องหลักประกัน ผมคิดว่า เราคิดตรงกันครับ เพียงแต่ประเด็นที่ผมพยายามที่จะอธิบายให้กับท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิก ก็คือว่า

การที่เรากำหนดเรื่องรายได้ หรือสวัสดิการสังคมอย่างเดียวนั้นนี้ จริง ๆ แล้วอาจจะทำให้แล้ว
ระบบความคิด และระบบการจัดการของเราแคบ และหลายคนก็อาจจะมองว่า เป็นภาระ
ในเรื่องของการใช้ทรัพยากรของรัฐ อย่างที่ทราบเรียนครับว่า ในเรื่องของหลักประกันของบุคคล
ในการทำงานนั้นนี้ มีความหลากหลายในแง่วิธีการ ทั้งในระบบการช่วยเหลือทางสังคม
ทั้งในระบบการจัดบริการของรัฐ และในระบบของการประกันตน ในขณะเดียวกัน
ในแต่ละวิธีการก็มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คือ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
ของแต่ละคนไม่เท่ากัน ภาระของครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งครับ ที่จะทำให้เราต้องพิจารณาว่า
บุคคลใดพึงได้รับมาตรการในการดูแลจากรัฐ หรือจากนายจ้าง หรือจากระบบด้วยวิธีการอันใด
ดังนั้น เมื่อกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกันแล้วนี่นะครับ เมื่อมาพิจารณาเนื้อหาสาระ
ในเรื่องของหลักประกันในการดำรงชีพ -----

- ๑๑๙/๑

ผมเข้าใจว่า จริง ๆ แล้วหลายท่านก็คงเข้าใจตรงกันครับว่า หลักประกันในการดำรงชีพนั้น ก็คือ การที่จะได้รับการดูแลตั้งแต่เรื่องของรายได้ เรื่องของสภาพการทำงาน เรื่องของความปลอดภัย ในชีวิต ทรัพย์สิน เรื่องของสุขภาพอนามัย เรื่องของการได้รับโอกาสในการศึกษา รวมไปถึง ครอบครัว นั่นก็แปลว่า ในเนื้อหาของหลักประกันในการดำรงชีพของประชาชน ผู้ประกอบ อาชีพทั้งหลายนี้ ย่อมมีความจำเป็นแตกต่างกัน และในสาระเหล่านี้ก็มีเงื่อนไขของการใช้ทรัพยากร คือ งบประมาณที่ต่างกัน ดังนั้น ด้วยความที่ผม ขออนุญาตกราบเรียนว่า เมื่อเราพิจารณาในมาตรานี้ เราพูดถึงในระหว่างการทำงาน และหลังพ้นการทำงาน ซึ่ง ๒ ลักษณะนี้ ในเงื่อนไขเวลาที่มีความแตกต่างกันอีก ด้วยความแตกต่างอันนี้ทั้งหมดนี้ครับ ท่านประธานครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการในการสร้างหลักประกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ กลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเนื้อหาสาระในที่เป็นรายละเอียดของหลักประกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระยะเวลาที่เกี่ยวข้องในระหว่างการทำงาน หรือหลังพ้นการทำงาน เรื่องทั้งหมดนี้ยึดโยงกับระบบทรัพยากรทั้งหมด และยึดโยงกับที่มาของทรัพยากร ซึ่งผม กราบเรียนแล้วครับว่า ที่มาของทรัพยากรส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณแผ่นดิน ที่มาของทรัพยากรอีกส่วนหนึ่งอาจจะมาจากกระบวนนายจ้าง แต่ที่มาอีกส่วนหนึ่งคือมาจาก ระบบที่ลงทุนด้วยตัวเอง คือการประกันตน แล้วในแต่ละสาระสำคัญนั้น ก็มีวิธีการที่มา แตกต่างกัน ผมยกตัวอย่างเช่น ในขณะที่เรากำลังรณรงค์เรื่องของการส่งเสริมให้มีการออม เพื่อการยังชีพยามชรา หลักการแบบนี้ก็จะเป็นหลักประกันเรื่องรายได้เหมือนกัน แต่ไม่ใช่ หลักประกันที่มาจากรัฐ แต่เป็นหลักประกันที่เกิดจากตัวบุคคลผู้เอาประกันตน ดังนั้น ที่ผม กราบเรียนว่า การเปิดกว้างนี้ครับ จริง ๆ แล้วเราสามารถอธิบายได้ รวมทั้งกฎหมายนี้คงต้อง กลับไปดูครับว่ากฎหมายที่จะออกจากนี้ไปภายใน ๑ ปี ซึ่งผมได้กราบเรียนแล้วว่า ได้บรรจุ เอาไว้แล้วในบทเฉพาะกาล ในมาตรา ๒๙๓ จึงเป็นการเปิดโอกาสมากกว่าการปิดโอกาส ที่จะ ทำให้เราเห็นความรอบคอบในการจัดการเรื่องหลักประกันนี้ทั้งหมดให้กับบุคคลผู้ประกอบ อาชีพ ทั้งในภาวะการทำงานและหลังภาวะการทำงาน กระผมจึงคิดว่าการเปิดกว้างไว้น่าจะ

LIRT

เป็นประโยชน์กว่าต่อการที่จะทำให้ประชาชนเกิดประโยชน์ในอนาคตครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ มีอะไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เนื่องจากกรรมาธิการมีการแก้ไขในมาตรานี้ครับ ผมมีสิทธิพูดไม่ใช่หรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ประเด็นไหนครับ อาจารย์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : มาตรา ๔๔ ครับ ในบรรทัดที่ ๒
ท่านมีการแก้ไข ท่านเห็นไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ตัดคำว่า มี ไปหรือครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ใต้ครับ
ประเด็นคำว่า มีหลักประกัน เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เมื่อกรรมาธิการมีการแก้ไขตรงนี้ ผมอยากจะเรียนว่า ที่ท่านสุรชัยพูดมานั้นนะครับ ผมอยากจะขอร้องคุณสุรชัยว่า
จริง ๆ แล้วทำได้ยากจริง ๆ เรื่องที่ทำเรื่องรายได้แล้วทั้งหลายนั้นนะครับ ผมเห็นด้วยกับ
กรรมาธิการ ผมคิดว่า อันนี้ถ้าจะเปิดให้กว้างไว้เนี่ย อาจจะเป็นประโยชน์กว่า นี่ผมเรียนนะครับ
ผมคิดว่า อันนี้น่าจะ เมื่อก็ไปเรียนท่านสุรชัยว่า ถ้าอันนี้ไปใช้ของอาจารย์วิชัย รูปซ้ำดี
ผมคิดว่า อันนี้น่าจะพอไปได้ ก็ฝากตรงนี้นะครับ ส่วนที่ผมหาเรื่อง ที่บอกว่า มันเดิมมา
ก็เพราะว่าจะได้ถูกต้องตามข้อบังคับนะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็ถูกละครับ ถ้าผิด ก็ไม่ให้พูดหรือครับ ท่านสุรชัยครับ พิจารณาแล้วพอจะรับกันได้ไหมครับ

LIRT

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธาน ผมกำลังทบทวน
กลับไปกลับมา เพราะว่าผมเรียนครับว่า ที่ผมขอแปรญัตตินี้ไม่ใช่อะไรครับ ผมแปรเพื่อช่วย
กรรมาธิการยกร่าง เพราะกลัวว่า เขาบอกว่า เขียนกฎหมายแล้วอ่านไม่รู้เรื่องว่า กำลังจะให้
หลักประกันอะไรกับประชาชน ผมก็กำลังจะช่วยว่า เพิ่มเติมในรายละเอียด ที่นี้ถ้าท่านคิดว่า
ที่ท่านเขียนไว้ดีอยู่แล้ว แล้วก็ทิ้งไว้ว่า ให้เป็นไปตามกฎหมายที่ออกขึ้นในอนาคตนะครับ -----

- ๑๒๐/๑

กรอบของกฎหมายที่จะออกตาม มาตรา ๔๔ ท่านกำหนด ๑ ปี อยู่ในมาตราไหนครับ
มีกำหนดเวลาในการออกใหม่ครับ กฎหมาย ตามมาตรา ๔๔

นายวิชัย รูปขำดี : มาตรา ๒๙๓ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ได้ใหม่ครับ ท่านสุรชัยครับ เจอหรือยังครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เจอแล้วครับ แต่ผมก็จะขออนุญาตเรียนทั้งค้างไว้
นะครับ ผมจะพยายามให้เรื่องมันผ่านไปให้ได้ครับ ก็ไม่ติดใจ แต่ผมเรียนว่า เขียนอย่างนี้
จะมีปัญหาต่อไปในอนาคตนะครับ เรื่องของข้อถกเถียงในการดำรงชีพ เพราะท่านไม่ได้ตีกรอบ
ที่จะเป็นหลักการสำคัญในการออกกฎหมายลูกในอนาคตเลยนะครับ ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ ก็เป็นไปตามร่างที่กรรมาธิการเห็นด้วยกับท่านอาจารย์วิชัยนะครับ
อย่างนั้นผ่าน เฉพาะส่วนท้ายครับ เฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนแรกไม่ติดใจไปแล้ว
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์
ปิ่นทอง ผมคิดว่า ที่กรรมาธิการขอแก้ไขนี้ ท่านต้องถามเสียก่อนว่า มีผู้ใดติดใจหรือไม่
เผื่อว่ามีที่ผมหยิบขึ้นมาเมื่อคืนนี้ ผมไม่ติดใจ แต่ว่าน่าจะอภิปราย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ด้วยเหตุนี้อยากจะเรียน
ท่านประธาน หรือท่านประธานถามตรงนี้ก่อน ผมมีเรื่องติดพันตรงนี้นะครับ เดี่ยวผมจะช่วย
ที่ประชุมครับ ไม่มีอะไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดติดใจใหม่ครับ ที่กรรมาธิการแก้ไขครับ อาจารย์วัชรครับ ตัดคำว่า มี คำเดียวครับ

นายวัชร หงส์ประภัศร : มาตรา ๔๔ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๔๔
ครับ

LIRT

นายวิชา หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วิชา หงส์ประภัศร กระผมขอความกรุณาให้บันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ ตามที่ท่าน อาจารย์วุฒิสารได้พูดเอาไว้ในวันด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ มีบันทึกอยู่แล้วครับ เจตนาเหตุก็บันทึกตลอดครับ แล้วตอนนี้ก็สามารถค้นได้นะครับ ไม่มีติดใจส่วนที่กรรมาธิการตัดข้อความนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมเกรงว่า ประเด็น เราจะปิดประชุมเสียก่อน อยากจะเรียนท่านประธานว่า มาตรา ๓๕ นี้ เราได้รับทำเกินไป นิดหนึ่ง ก็คือว่า หลังจากที่คุณสุรัชชัยบอกว่า ไม่ติดใจ แล้วเราก็ผ่านไปเลย โดยที่กรรมาธิการเอง ก็ยืนยันขอแก้ไข แก้ไขตัวเองนะครับ ก็คือ ได้แปรญัติติดตัวเองในมาตรา ๓๕ แต่ว่าไม่ได้มีการ พิจารณากันเลย พอคุณสุรัชชัยบอกว่า มาตรา ๓๕ ไม่ติดใจ ก็เปลี่ยนเป็น ๓๖ ผมได้ไปเอา รายงานการประชุมทั้งหมดมานั่งดูเรียบร้อยแล้ว ผมเกรงว่า เดี่ยวมันจะไม่ถูกต้องครับ เพราะฉะนั้น ฝากท่านประธานไว้ก็แล้วกันว่า เราอาจจะต้องทำเสียให้ถูกต้อง แต่ว่า จะเก็บไว้วันพรุ่งนี้ก็ได้ แล้วก็อาจจะพิจารณาไปเสียพร้อม ๆ กันกับมาตรา ๔๕ นะครับ ซึ่งมีข้อความอะไรคล้าย ๆ กัน อยู่ครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่า อันนั้นก็จะเป็นระบบที่พวกเราจะคิดอะไรไปพร้อม ๆ กัน นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือตอน ๓๕ นั้นนะครับ ไม่มีสมาชิกติดใจนะครับ คือ ถ้ามีนะครับ สมาชิกจะต้องยกมือ นะครับ จะถามตลอดครับ มีท่านใดติดใจอะไรไหมนะครับ ถ้าไม่มีก็จะผ่าน

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านไปดูสิครับ ผมมีรายงาน การประชุมอยู่ที่มือ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ไม่มีสมาชิกติดใจครับตอนนั้น ไขไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : มิได้ครับ พอคุณสุรัชชัยบอกว่า เรื่องนี้ พอเลขาบอกว่า มาตรา ๓๕ พอบอกเสร็จ คุณสุรัชชัยก็บอกว่า ไม่ติดใจ พอไม่ติดใจ

๒๓๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๑๒๐/๓

เลขากี่อ่าน ๓๖ ไปเรื่อยเลยตรงนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็จะต้องกลับมาดูว่าที่กรรมการแก้ไขอยู่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ
อย่างนี้อาจารย์ครับ วิธีนี้นะครับ พอท่านเลขากี่อ่านว่า มีการแก้ไข ถ้าสมาชิกตั้งใจ
ต้องยกมือนะครับ ต้องยกมือตอนที่เขาบอก แก้ไข แต่ที่นี้สมาชิกไม่ยกมือเลยสักท่านเดียว
นะครับ ถ้าไม่ยกมือ ก็ถือว่า ไม่มีใครตั้งใจไปแล้วนะครับ อย่างนั้นคราวหน้านี้นะครับ พอท่าน
เลขากี่อ่านว่า มาตราที่มีการแก้ไข ถ้าท่านตั้งใจนี้นะครับ กรุณายกมือทันทีเลยนะครับ ถ้าไม่
ยกมือนี้ ถือว่าไม่ตั้งใจนะครับ อย่างนั้นจบมาตรา ๔๔ นะครับ -----

- ๑๒๑/๑

ส่วนที่ ๗ นั้น ขอเป็นประชุมต่อในวันพรุ่งนี้ ๙ โมงครึ่งนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : และท่านประธานจะวินิจฉัยว่าอย่างไรครับ ที่บอกว่ามันผ่านไปตอนนั้น พวกเราก็ใหม่ครับ ไม่ได้เคยทำรัฐธรรมนูญมาก่อน เพราะฉะนั้น เมื่อผมท้วงติงว่า มาตรา ๓๕ ในวันนี้มันผ่านไปโดยที่ไม่ได้พิจารณากันจริง ๆ และมันมีการแก้ไข สองสามจุด มันไม่ใช่ไม่มีการแก้ไข

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มันมีข้อผิดพลาดใหม่ครับ ที่ท่านอาจารย์เห็น คิดว่าผิดไหม

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : มันมีเพื่อเป็นบรรทัดฐานของมาตราอื่นครับ ไม่อย่างนั้นแล้วมันจะไม่สอดคล้องกัน ที่แปรญัติไว้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เอาเป็นว่า เดี่ยวก่อนประชุมพรุ่งนี้อย่างไร อาจารย์ลองคุยกับทางยกร่างดูซิครับ แต่การที่ดำเนินการดังกล่าวเมื่อก็ถูกต้องไปแล้วนะครับ แต่ถ้าอาจารย์เห็นว่า มันมีอะไรที่เป็นปัญหา หรือไม่ถูกต้อง อาจารย์ก็คุยกับท่านอาจารย์สมคิดก่อนแล้วกันนะครับ พรุ่งนี้ และถ้ามันมีข้อผิดพลาดค่อยมาว่ากัน แต่กระบวนการนี้ถามถูกต้องไปหมดแล้วนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมคิดว่าคงไม่ใช่เรื่องของกรรมาธิการยกร่างนะครับ มันเป็นเรื่องของสภา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เปล่าถามประเด็นก่อนสิครับ จะได้ว่ามันเรื่องอะไร เพราะตอนนี้อาจารย์พูดถึงนี่นะครับ ยังไม่รู้รายละเอียดว่ามันคืออะไร

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ก็มาตรา ๓๕ ทุกคนก็มีเอกสารอยู่ในมือ ก็ช่วยดูแล้วก็จะเอาอย่างไรก็เอา แต่ว่าผมก็เห็นว่า ตอนนั้นมันไปอย่างรวดเร็ว และผมก็เบรก (Break) ไม่ทันนะครับ ผมก็ช่วยดูให้ท่านนั้นล่ะครับ แล้วก็ยังกลัวว่า จะจำไม่ได้อีก ก็ไปเอารายงานการประชุมมาดู แล้วก็เดินถามคนว่า เฮ้ย อันนี้เป็นอย่างไร จำได้ไหม ทุกคนก็ยืนยันตรงกันว่า มันผ่านไปอย่างรวดเร็วตอนนั้น

LIRT

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครบ
ก็ถามแล้วครับ ไม่มีใครตั้งใจตอนนั้นครับ คือพอท่านเลขาอ่านแล้ว ไม่มีใครยกมือเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ตกลงท่านจะเอาอย่างนั้นใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือไม่ได้เอาอย่างนั้น อาจารย์ไปดูก่อนว่า ถ้ามันมีปัญหานี้จะครับ มาคุยกัน เพราะว่ากฎหมาย
ถ้ามันออกไปผิด ๆ มันก็ไม่ได้ใช่ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ ผมถึงถามว่า ถ้าเราจะพิจารณ
กันเสีย ก็ในเมื่อมันยังไม่พิจารณา ก็พิจารณากันเสีย ก็แค่นั้นเอง หรือท่านจะเก็บไว้วินิจฉัย
พຽ່ງนี้ ท่านก็ไปดูเอาที่แล้วก็แล้วกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์
หมายความว่า อาจารย์จะพิจารณาคืนนี้เลยใช่ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : พิจารณาพຽ່ງนี้ครับ แต่ว่าผมกลัวว่า
วันนี้จะบอกเสียก่อน พຽ່ງนี้จะได้มาถึงได้พิจารณากัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็ทราบแล้วครับ ก็บอกพຽ່ງนี้ให้ดูกันอีกทีนะคะ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้น
ส่วนที่ ๗ ก็ไปต่อพຽ່ງนั้นจะครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๒๒.๐๕ นาฬิกา

การประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันอังคารที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

<u>ที่ปรึกษา</u>	นายจเร พันธุ์เปรื่อง	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
	นางสาวยุพา ศิริประภาพร	ผู้อำนวยการสำนักgrayงานการประชุม
		และชวเลข

ผู้ตรวจทานgrayงานการประชุม

นางนัยนา เปรมประพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓
นางบังอร วิบูลโกศล	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางนนท์สภรณ์ ขุนทองจันทร์	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางสาวฐานวีร์ เกิดโสดศรี	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗
นางสาววิไลพร ช่วยกลาง	นิติกร ๔

ผู้จัดgrayงานการประชุม (กลุ่มงานชวเลข ๓)

นางนัชชา โนไธสง	นางสาวสุพิชชาย์ เนืองพิมพ์
นางสาววีรุทัย ผาสุกเวชพร	นางสาวปติตตา ถิรนนท์
นางสาวประไพพิศ ดีสุน	นางสาวกุลนที หวังประเสริฐ
นางสาวนงลักษณ์ คุ้ม	นางสาวสมร เกตุศรี
นางสาวรัตนา ภูระหงษ์	นางสาวเกศราภรณ์ จันทร์บำรุง
นางสาวรัศมี บานเย็น	นางสาวสรสินทร์ กนกอุดม
นายพรเทพ ไชยสงวนสุข	นางสาวอุทัยวรรณ จำนงศาสตร์

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๒	๑๙	ก็ไม่สามารถที่จะตรวจค้นตัวบุคคลได้	(ตัดออก มีแล้วหน้า ๑๓)
๑๕	๖	อย่างไร้มนุษยธรรม จะกระทำไม่ได้	อย่างไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้
๑๖	๔	เอาถ่านแดง ๆ ใส่บนศีรษะ	เอาถ่านแดง ๆ ใส่บนศีรษะ
๑๙	๑๗	ถ้าท่านไปดูในที่กรรมการยกร่าง ท่านได้ไปพิจารณากันใหม่	ถ้าท่านไปดูในที่กรรมการยกร่างท่านได้ไปพิจารณากันใหม่
	๒๔	ท่านตัดออก	ท่านตัดออก
๒๐	๗ - ๘	แต่ผมเชื่อว่าของเขาดีกว่า ถ้าพูดกันตรง ๆ นะครับ ของเขาดีกว่า เขายังมาปกป้องอะไรบางอย่างไว้ ซึ่งยังเปิดช่องอะไรที่ดี	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๒๑)
๒๓	๑๑	ขอกลับมาใช้บทบัญญัติของที่อาจารย์อาคมได้กรุณาปรับแก้เสียใหม่ครับ	ขอกลับมาใช้บทบัญญัติของที่อาจารย์อาคม (อาจารย์คมสัน) ได้กรุณาปรับแก้เสียใหม่ครับ
๔๓	๑๒-๑๓	กระผมขอกราบเรียนว่า ณ สสร. แห่งนี้หลายท่านเป็น ขออนุญาตเป็นผู้พิพากษา เป็นอัยการ เป็นทนาย เป็นนักกฎหมาย ทุกคนก็เรียนวิद्याมา	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๔๔)
๔๔	๑๔	จะค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมาย	จะค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมาย

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๔๔	๒๔	เดี๋ยวยังอยู่อีกซักหนึ่งครับ ของของท่าน อยู่ เชิญท่านศักดิ์ชัยครับ	เดี๋ยวยังอยู่อีกซักหนึ่งครับ ของท่าน ชื่อท่านอยู่ครับ เชิญท่านศักดิ์ชัยครับ
๔๗	๓	อาจารย์คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
๖๒	๑๓ - ๑๔	ได้รับฟังแล้วอาจจะเกิดความสับสนนะ ครับ ว่า ถ้ารัฐธรรมนูญออกไปอย่างนี้ แล้วใช้บังคับไม่ได้ ตรวจค้น ตัวบุคคล ในที่สาธารณะไม่ได้ ผมอยากจะทราบ เรียนอย่างนั้นครับ ว่า	ได้รับฟังแล้วอาจจะเกิดความสับสนนะ ครับว่า ถ้ารัฐธรรมนูญออกไปอย่างนี้ แล้วใช้บังคับไม่ได้ ตรวจค้นตัวบุคคลใน ที่สาธารณะไม่ได้ ผมอยากจะทราบเรียน อย่างนั้นครับว่า
๖๘	๓	โหวตหรือไม่	โหวตหรือไม่
	๔	ทั้งฝ่ายกรรมาธิการ ทั้งฝ่ายทั้งร่าง	ทั้งฝ่ายกรรมาธิการ ทั้งฝ่ายข้างล่าง
	๒๒	มีผู้ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย	มีท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย
๖๙	๑	ยื่นตามกรรมาธิการ	ยื่นตามกรรมาธิการ
	๔	วรรคสองนี้ผมได้ถอนได้	วรรคสองนี้ผมถอนได้
๗๒	๕-๖	ขอประชุมต่อจากภาคเช้าครับ	ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอประชุมต่อ จากภาคเช้าครับ
๗๖	๑๑	มีถึงเจ็ดแปดอนุครับ	มีถึงเจ็ดแปดอนุครับ
๗๙	๑๔	ท่านไม่ ตัดใจนะครับ	ท่านไม่ตัดใจนะครับ
๙๒	๑๑	เดี๋ยวก่อนท่านเสวตรอเดี๋ยวนะครับ	เดี๋ยวก่อนท่านเสวตรอเดี๋ยวนะครับ
๑๐๑	๒๔	นี่ก็คงไม่น่าจะใช้ ผมคิดว่า	นี่ก็คงไม่น่าจะใช้ ผมคิดว่า

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๐๗	๑๐ – ๑๒	ประเด็นที่เดียวกัน แต่ประเด็นเรื่องคนจนคนยากไร้ คนลำบากลำบาก มันไม่ใช่ปัญหาที่เดียวกันในขณะนี้ครับ ท่านอย่าเพิ่งไปพูดตรงนั้น เดี่ยวข้างบนดีอย่างเดียว ข้างล่างเสียหายหมดนะครับ	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๑๐๘)
๑๐๙	๑๖	(๖) นะครับ มีของ	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๑๑๐)
๑๑๐	๒๓	อยู่ในขบวนการสนุติธรรม	อยู่ในกระบวนการยุติธรรม
๑๑๒	๒๓	เรื่องสำนักงานสอบสวนหญิง	เรื่องพนักงานสอบสวนหญิง
๑๒๒	๑๗	กรรมาธิการเพิ่ม ๗) กับ (๘) นะครับ	กรรมาธิการเพิ่ม (๗) กับ (๘) นะครับ
๑๓๑	๑๐	อ้างถึงรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๕๔๑ นี้ครับ	อ้างถึงรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๕๑ นี้ครับ
๑๓๓	๓	เอกสารปลอม หรืออะไรพิสูจน์ กันยาก	เอกสารปลอมหรืออะไรพิสูจน์กันยาก
๑๕๙	๑๗	ผู้ต้อง กับจำเลย	ผู้ต้องหา กับจำเลย
๑๖๘	๑๒-๑๓	ตัวหลักนี้ถูกเจาะ เว้น ๆ เว้น	ตัวหลักนี้ถูกเจาะ เว้น เว้น เว้น
๑๖๙	๑๗	เราต่อสู้ ไม่มีทางได้เลยครับ	เราต่อสู้ไม่มีทางได้เลยครับ
๑๗๐	๒-๓	ตกลงต่างชาติก็เปลี่ยนมาเป็นอิตาลีเลียนไทย (Italian –Thai)	ตกลงต่างชาติก็เปลี่ยนมาเป็นอิตาลีเลียนไทย (บริษัทอิตาลีเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน))
	๔	และยกเว้นข้อใหญ่ ๆ ทั้งหมดเลย	และยกเว้นข้อใหญ่ ๆ ทั้งหมดเลย
๑๗๓	๒	ผ่าน่านฟ้าที่อยู่บนผิวดิน	ผ่าน่านฟ้าที่อยู่บนผิวดิน
	๒๕	แล้วก็พูดกันโดยตรงนะครับ	แล้วก็พูดกันตรง ๆ นะครับ
๑๗๙	๒๑	ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการได้มีซึ่ง	ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการได้มาซึ่ง

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๘๑	๓	แล้วหลังจากนั้น	แล้วหลังจากนั้น
๑๘๓	๑	ในญัตติเรื่องนี้ โดยการแก้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ	ในญัตติเรื่องนี้เป็นการแก้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ
๑๘๔	๔	ใครขอให้ท่านพิจารณานะครับว่า	ใครขอให้ท่านพิจารณานะครับว่า
	๑๔	แล้วก็ให้หั่นลงแก้วนิตเดียว	แล้วก็ให้หั่นลงแก้วนิตเดียว
๑๙๑	๙	ในฐานะผู้แปรญัตติ	ในฐานะผู้แปรญัตติ
๑๙๔	๙	ความเป็นธรรม ประการที่ ๒	ความเป็นธรรมประการที่ ๒
๒๐๒	๕	พูดถึงสิทธิทางสายปฏิวัติทั้งหลาย	พูดถึงสิทธิทางการปฏิวัติทั้งหลาย
๒๐๓	๒๒	คนบ้านนอกไม่มีโอกาส หรือครับ	คนบ้านนอกไม่มีโอกาสหรือครับ
๒๑๔	๕	บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน)	บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน) (บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน))
๒๒๕	๓	เรามีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนไว้ ทำไมครับ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า บีไอไอ (BOI - Board of investment)	เรามีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนไว้ ทำไมครับ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า บีไอไอ (BOI) (Investment Promotion Act)
	๗	ต้องเพิ่มข้อความนี้เข้ามาในมาตรา	ต้องเพิ่มข้อความนี้ในมาตรา
	๒๔	บิดเบียน	บิดเบือน
๒๒๘	๑๗	อย่าเพิ่งมาถามทีละเปราะ ทีละเปราะ	อย่าเพิ่งมาถามทีละเปาะ ทีละเปาะ
๒๓๘	๒๓	เอาของอาจารย์จัญแล้วกันครับ ของ ท่านจรัส	เอาของอาจารย์จัญแล้วกันครับ ของ อาจารย์จัญ
๒๔๔	๑๐	ระบบเครือข่าย	ระบบเครือข่าย
๒๖๓	๓	ไม่ขัดข้อง	ไม่ขัดข้อง
	๑๐	แต่เอาของท่านวิชัยแทน	แต่เอาของท่านวิชัยแทน

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒๖๓	๑๔	ตอนท้ายที่ผมแปรญัตติไว้เพิ่มคำว่า	ต่อท้ายที่ผมแปรญัตติไว้เพิ่มคำว่า
๒๖๔	๓	ก็เปิดกว้างให้ไปตามที่	ก็เปิดกว้างให้เป็นไปตามที่
๒๖๖	๒๓	ทั้งในภาวะการทำงานและหลัง ภาวะการทำงาน	ทั้งในภาวะการทำงานและหลังภาวะการ ทำงาน

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๒๘	๑๓	จำนวนสองแสนคน	จำนวน ๒ แสนคน
๑๗๓	๔	สักห้าร้อยเมตร	สัก ๕๐๐ เมตร
	๑๗	ประมาณหกสิบเมตร	ประมาณ ๖๐ เมตร
	๒๐	ไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร	ไม่เกิน ๑๐๐ เมตร
	๒๑	หนึ่งกิโลเมตร	๑ กิโลเมตร
๒๑๕	๒	เกินกว่าห้าสิบเปอร์เซ็นต์	เกินกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์
	๔	มากกว่าห้าสิบเปอร์เซ็นต์	มากกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์
๒๕๘	๕	เสร็จภายในหนึ่งปี	เสร็จภายใน ๑ ปี

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๓	๑๔	โหวต	โหวต (Vote)
๔	๑	โหวต (Vote)	โหวต (มีแล้วที่หน้า ๓)
๑๖	๗	ศิวิไลเซชัน (Civilization)	ศิวิไลเซชัน (Civilization)
๖๑	๖	อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics)	อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic)
๑๔๖	๑๗	เทคนิค	เทคนิค (Technic)
๑๖๕	๒๔	แบลงค์ เช็ค (Blank check)	แบลงค์ เช็ค (Blank cheque)
๑๗๒	๔	คอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ (Property)	คอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ (Common Law Property)
๑๗๖	๒๕	อีไอเอ (EIA)	อีไอเอ (EIA - Environmental Impact Assessment)
๑๗๗	๕	มีก๊าซ (Gas) ธรรมชาติที่ถูข่ม ที่มีปริมาณก๊าซธรรมชาติที่มาก	มีก๊าซ (Gas) ธรรมชาติที่ถูข่ม ที่มีปริมาณก๊าซธรรมชาติที่มาก
๒๑๔	๑๕	จะทำได้ก็แต่รูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่เป็นริสค์ (Risque) ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ	จะทำได้ก็แต่รูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่เป็นลิสต์ (List) ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ
๒๑๕	๘	คอมมิวนิสต์	คอมมิวนิสต์ (Communist)
๒๑๖	๒๐	เหมืองโปแตส	เหมืองโปแตส

แบบที่ ๓ : การแก้ไขเกี่ยวกับการทับศัพท์คำภาษาต่างประเทศ

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒๒๑	๑๗	เอดจุสต์ เดม เยนเนอริส (Adjust them generis)	เอจุส เดม เยเนริส (ejus dem generis)
๒๓๔	๒๐ - ๒๑	อีแกต (EGAT)	อีแกต (EGAT - Electricity Generating Authority of Thailand)

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๑	๙	ท่านศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	ท่านศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ท่านรองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง)
๑๙	๔	คดี เซอร์รี่ แอน (Cherry Ann)	คดี เซอร์รี่ แอน (Sherry Ann)

